"हेलम्बु गाउँपालिकाको अभियान, नमुना गाउँपालिकाको निर्माण"

हेलम्बु गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकूलन सहितको एकिकृत कार्ययोजना

आर्थिक वर्ष २०८१/२०८२-२०८५/२०८६

स्थानीय सरकार

हेलम्बु गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

हेलम्बु, सिन्धुपाल्चोक

बागमती प्रदेश नेपाल

अनुकूलन कसरी बुझ्ने, बुझाउने ?

आम समुदायले अनुकूलन कसरी बुझ्ने ? कस्तो हो अनुकूलनको प्रभाव क्षेत्र र प्रकृति ? प्रकया र नीतिगत र कार्ययोजनाको दृष्टिले अनुकूलन कार्ययोजना अन्य बिषयगत एकिकृत र जोखिम तथा विपद् सम्बद्ध कार्ययोजनाको लक्ष्य र मिलन बिन्दु के र कहाँ हो ? यी र यस्ता अहम प्रश्नहरुको जवाफ अनुकूलन सम्बद्ध पारम्पारिक तथा सुधारिएका प्रयास र अभ्यासबाट खोज्ने र सिक्दै जादाँ प्राप्त हुदै जान्छ । अनुकूलनलाई एक प्रकृयागत र अर्को कार्यक्रमिक रुपमा बुझ्न सकिन्छ । प्रकृया यस अर्थमा सान्दर्भिक छ जहाँ कार्ययोजना निर्माण परिवेशको आकलन बिधिमा टेकेर लक्षित वर्ग, क्षेत्र वा समस्या समाधानार्थ बिषयगत या एकिकृत योजना निर्माण गरिन्छ । कार्यक्रमिक रुपमा अनुकूलन भनेको स्थानीय परिवेशको आकलनको नतिजामा टेकेर लक्षित वर्ग र क्षेत्रको पहिचान गरी, प्राथमिक कार्ययोजना निर्माण र वित्तिय लगानीको निर्क्यौल गरी कार्यान्वयनमा लग्ने अभ्यास अनुकूलनको मर्म र मान्यतामा पर्दछ । अनुकूलन कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट सरकारको समावेशी, समतामुलक विकास तथा समन्यायिक समाजको सृजना गर्ने लक्ष्य प्राप्तिमा प्रत्यक्ष योगदानमा टेवा पुग्छ ।

समग्र विकासको प्रारुप अन्तरगत अनुकूलन कार्ययोजना चार निर्देशक सिद्धान्त र तिनको चरणबद्ध कार्यान्वयन र अभ्यासको विविध बिषयगत कार्ययोजना निर्माण गरी लक्षित समुदायको प्रत्यक्ष सहभागितामा कार्यान्वयन गरी अपेक्षित नतिजा प्राप्त भएको अनुभव छ । अनुकूलनका निर्देषित सिद्धान्तमा उर्द्धगामी (Bottom up), समावेशी (Inclusive), तत्परता (Responsive) र लचिलो (Flexible) पर्दछन् । जुन अनुकूलन प्रारुपका सातवटै चरणमा अभ्यस्त सहजकर्ताबाट अभ्यास गराइन्छ । फलस्वरुप लक्षित समुह बिशेषका प्राथमिक समेत तोकिएका कार्ययोजना निर्माण गरिन्छ ।

सरकारको मुख्य उदेश्य भनेको उन्नमत प्रबिधिको ब्यापक प्रयोग गरी समग्र राष्ट्रको खाद्य सुरक्षा गर्नु हो । तथापि नेपाल सरकारले पारम्पारिक ज्ञान, शिप र प्रविधि र रैथाने जैविक विविधताको संरक्षण, उपयोग एवम प्रवर्धन गर्ने निति लिएको छ । उत्पादनका साधनमा पहुँच, सार्वजनिक सेवा सुबिधामा पहुँच भएका माध्यम तथा धनी कृषक, उद्योगी र उद्यमी नै सरकारको खाद्य सुरक्षाका लक्षित वर्ग हुन । त्यस्तै साना कृषक, जोखिमपुर्ण क्षेत्रमा प्राकृतिक श्रोतमा आधारित जीवनयापन गर्दछन साथै सार्बजनिक सेवा पहुँचबाट बञ्चित प्राय छन । जो जलवायु जन्य जोखिमबाट थप संकटाउन्मुख छन् । यो पनि ध्रुबसत्य भएको छ कि यस वर्गमा पर्ने समुदाय उन्नत प्रविधि र ज्ञान, शिपको अभावका अलावा सामाजिक सेवावाट समेत वञ्चित छन् ।

अतः अनुकूलन यिनै सङ्कटासन्न समुदाय लक्षित कार्ययोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गरी प्रणालीगत रुपमा पछाडि पारिएका क्षेत्रका समुदायलाई उत्थान गरी संविधान प्रद्धत मौलिक अधिकारका प्रावधान अनुसार लक्ष्य प्राप्त गर्न अनुकूलन कार्यक्रमले प्रभावकारी भुमिका खेल्न सक्दछ ।

अनुकूलन योजना कै सन्दर्भमा

विश्वव्यापी चुनौतीको रूपमा देखापरेको जलवायु परिवर्तन एक नियमित प्रक्रिया भएतापनि बढ्दो औद्योगिकीकरण, वनविनाश, आगलागी, अव्यवस्थित शहरीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग आदि जस्ता मानवीय क्रियाकलापहरूका कारणले गर्दा हरितगृह ग्याँसहरूको उत्सर्जनमा बृद्धि भई पृथ्वी तात्ने क्रम तीव्र भएको तथ्य वैज्ञानिकहरूले समेत उजागर गरीसकेका छन् । नेपाल सरकारले जलवायु संवेदनशीलता कम गर्न अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन अनुकूलनका आवश्यकता सम्बोधन गर्नका लागि जलवायु परिबर्तन नीति २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना (Revised LAPA Framework) २०७६ समेत पारित गरी राष्ट्रिय अनुकूलन योजना र Enhanced Nationally Determined Contribution समेत निर्माण गरीसकेको छ ।

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको हेलम्बु गाउँपालिका जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर भोग्ने गाउँपालिकाको रुपमा परिचित छ । यहाँका बासिन्दाहरुले पटक पटक जलवायुजन्य विपद्को सामना गर्नु परेको छ । समय समयमा आएको मेलम्चीको बाढी, लामो समयसम्मको खडेरीका कारण पानीका मुहान सुक्नु वा मात्रामा कमी आउनु, व्यापक रुपमा कृषि तथा पशुमा देखिएका रोग कीरा, च्याखुरा (चरा) तथा स्थानीय मास, मस्याङ, करु जस्ता रैथाने बालीहरुको उत्पादनमा कमी आउनु र स्थान सर्दै जानु यसको ज्वलन्त उदहारण हो । यसै सन्दर्भमा यस हेलम्बु गाउपालिकाले जलवायु परिवर्तनलाई राष्ट्रिय योजना प्रक्रियामा समाहित गर्ने हेतुले वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन २०७७, विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यबिधि २०७७ र जलवायु परिवर्तन ऐन २०८० पारित गरी कार्यन्वयनमा ल्याएको छ । जलवायु उत्थानशील पालिका निर्माणका लागि यस पालिकाले नीति तथा कार्यक्रममार्फत विभिन्न गतिविधिहरु अगाडि सारेको छ, मुलतः जलवायु परिवर्तनका कारण सिर्जित चुनौतिहरु बीच नै अबसरको खोजी गर्ने अभिप्रायका साथ जलवायु परिबर्तन असर न्युनीकरण कार्यक्रम, हेलम्बु फ्लड ट्रेल निर्माण, जलवायु न्याय, जलवायुजन्य विपद् अध्ययन केन्द्र, अर्गानिक खेती तथा रैथाने बाली संरक्षण, वागवानी सञ्चालन, बिद्यालय स्तरमै विपद् शिक्षा, एसिया कै नमुना बनस्पति तथा बन्यजन्तु अध्ययन केन्द्र स्थापना जस्ता गौरबशाली योजना क्रमशः कार्यन्वयन गर्दै लैजाने र समग्र हेलम्बुलाई नै पर्या-पर्यटनको रुपमा विकास गर्नका लागि हेलम्बु ग्रेट ट्रेल (षडाक्षरी धर्मचक्र पर्खाल) योजना समेत कार्यन्वयनको चरणमा छ ।

यसै सन्दर्भमा, जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरुसँग अनुकूलित हुने अभ्यासको थालनी तथा समाधान गर्न स्थानीय सरोकारवालाको क्षमता अभिबृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यन्वय गर्ने उदेश्यका साथ गाउँपालिकाको जोखिम बिश्लेषण तथा अनुकूलित क्षमताको आँकलन र जोखिम वर्ग पहिचान समेत गरी पालिकाको सम्पूर्ण बस्तीलाई समेट्ने गरी छलफल गर्दै, स्थानियहरुको प्राथमिकतामा परेको अनुकूलनका योजनाहरुलाई समेट्दै हेलम्बु गाउँपालिकालाई जलवायुमैत्री तथा उत्थानशील पालिका निर्माणमा टेवा पुऱ्याउनका लागि यो "स्थानीय जलवायु अनुकूलन योजना २०८१" निर्माण गरिएको छ ।

यो अनुकूलन योजना निर्माणका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक रुपमा सहयोग गर्ने जस्ट नेपाल फाउण्डेशनलाई धन्यबाद ज्ञापन गर्दै योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन प्रक्रियामा स्थानीय स्रोत साधन परिचालन गर्न गाउँपालिका सदैव सक्रिय रहने प्रतिबद्धताका साथै आवश्यकताअनुसार सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरूको सक्रिय सहयोग तथा सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु । अन्त्यमा, यो योजना निर्माण गर्न सहयोग गर्नुहुने सबै प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

....

निमा ग्याल्जेन ह्याल्मो

अध्यक्ष

स्थानीय अनूकुलन योजनाको सारांश

जलवायु परिवर्तन र यसका प्रतिकूल प्रभावहरू समग्र विश्वकै लागि साझा चुनौतिका रूपमा अगाडि आइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा नेपाल सरकारले पनि यसबाट सिर्जित तथा भविष्यमा सिर्जना हुन सक्ने प्रतिकूल प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुन जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, जलवायु परिवर्तन राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) २०६७, स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ समेत तयार गरी स्थानीयस्तरमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिंदै आइरहेको छ । यसरी राष्ट्रिय अनुकूलन योजना र Enhanced Nationally Determined Contribution (ENDC) पनि तयारीको प्रक्रियामा रहेका छन् ।

नेपालको शासकीय संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह सहितको संघीय प्रणालीमा पुनः संरचित भएपश्चात् विकास निर्माण, स्रोत व्यवस्थापन र जनजीविकासँग सम्बन्धित काम, कर्तव्य र अधिकार धेरै हदसम्म स्थानीय तहमा निहित रहेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गाउँपालिकाहरूलाई आफ्नो क्षेत्राधिकारको विषयमा आवधिक तथा वार्षिक क्षेत्रगत योजना बनाउन सक्ने अधिकार सुनिश्चित गरेको छ । यसले योजना निर्माणको प्रक्रियामा वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, विपद् व्यवस्थापन, सुशासन आदि विषयलाई आधार बनाउनु पर्ने कुरा समेत उल्लेख गरेको छ ।यसै सन्दर्भमा राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६ पनि लागू भइसकेको छ, जसले राज्यका सबै तह र विषयगत क्षेत्रका नीति, रणनीति, विकास योजना र कार्यक्रमहरूमा जलवायु परिवर्तनका मुद्दाहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने उद्देश्य राखेको छ । यस नीतिले उत्थानशील समाजको परिकल्पना समेत गरेको छ । प्रस्तुत नीतिले विशेषगरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय नीति, रणनीति तथा योजनाहरूको कार्यान्वयन स्थानीय तहबाट गरीने छ भनी स्पष्ट किटान गरेको छ । साथै स्थानीय सरकारहरूलाई स्थानीयस्तरमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू व्यवस्थापन गर्न र दीर्घकालीन जलवायुमैत्री विकासका योजनाहरू पहिचान तथा कार्यान्वयनमा सहयोग गर्नका लागि पुरानो शासकीय संरचनामा आधारित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) को संरचना २०७६ पनि परिमार्जन गरी समयसापेक्ष खाका तयार पारिएको छ ।यसै सन्दर्भमा यस हेलम्बु गाउँपालिकाले पनि जलवायु परिवर्तनलाई राष्ट्रिय योजना प्रक्रियामा समाहित गर्ने हेतुले वातावरण तथा प्राकृतिक श्रोत संरक्षण ऐन २०७७, विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यबस्थापन कार्य विधि २०७७ र जलवायु परिवर्तन ऐन २०८० पारित गरी कार्यन्वयनमा ल्याएको छ जसको मुलभूत उदेश्य परिमार्जित स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना राष्ट्रिय संरचना अनुसारका प्रावधानहरू अवलम्बन गरी जलवायु उत्थानशील गाउँपालिका निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनु रहेको छ। यसमा योजना निर्माण गर्दा नै गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई जलवायु मैत्री बनाउने र अनुकूलनक क्रियाकलाप मार्फत समुन्नत हेलम्बु निर्माणमा सहयोग गर्ने गरी निर्माण गरिएको छ । स्थानीय अनुकूलन कार्य योजना तयारीका क्रममा पालिका स्तरबाट सुरु गरी वडामा प्रकोप स्तरीकरण, स्रोतको लेखाजोखा, सङ्कटासन्नता पहिचान, जोखिम वर्ग पहिचान गर्दै यस पालिकाका सम्पूर्ण बस्तीहरुको प्रतिनिधित्व हुनेगरी ६५ स्थानमा छलफल गरी जलवायु परिबर्तनको असर तथा प्रभाव विश्लेषण गर्दै त्यसको आधारमा अनुकुलनका क्रियाकलाप पहिचान तथा प्रथामीकरण गरीएको थियो । यसरी समुदायबाट आएको योजनाहरुलाई पुनः वडामा छलफल गरी योजनाहरुको प्रथिमीकरण, तथ्याङक तथा खतरा नक्साङ्कन र बिभिन्न स्रोत तथा जोखिमहरुको बैधानिकता दिने कार्य गरिएको थियो। यस प्रकारको छलफलमा वडाध्यक्ष, वडा सचिव, शिक्षकहरू, समाजसेवीहरू, राजनीतिक दलहरूका प्रतिनिधिहरू, विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू, गरीब, महिला, जनजाति तथा पछाडि परेका वर्गहरू समेतका स्थानीय समुदाय तथा अन्य बुद्धिजीविहरूको प्रत्यक्ष एवं सक्रिय सहभागिता रहेको थियो। पाँच वर्षका लागि तयार गरिएको यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा गाउँपालिकामा विद्यमान सामाजिक, मानवीय, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक तथा सामुदायिक स्रोतहरू र जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जित प्रतिकूल प्रभावहरू/प्रकोपहरूको पहिचान तथा लेखाजोखा, सहभागितामूलक विधि तथा पद्दतिहरूको प्रयोग गर्दै तयार गरीएको थियो। सोही लेखाजोखा र मूल्याङ्कनको आधारमा अनुकूलनका रणनीतिहरू तर्जुमा गरी अनुकूलन कार्यहरू तथा विकासलाई उत्थानशील बनाउने कार्यहरूको पहिचान, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गरी यो कार्ययोजना तयार भएको छ। यस कार्ययोजनाको सारांश तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

विवरण	
चारकिल्लाः	पुर्वमा पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका, पश्चिमतर्फ तर्फ, नुवाकोट जिल्लाको दुप्चेश्वर गाउँपालिका तथा रसुवा जिल्लाको गोसाईंकुण्ड गाउँपालिका, उत्तर तर्फ रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका दक्षिणतर्फ मेलम्ची नगरपालिका पर्दछ ।
साविकका गाविसहरू	हेलम्बु, किउल, पाल्चोक, महाङ्काल, इचोक ।

<table>
<tr><td>जम्मा वडा संख्या</td><td colspan="4">७</td></tr>
<tr><td>क्षेत्रफल</td><td colspan="4">२८७.२६ वर्ग कि.मी</td></tr>
<tr><td rowspan="2">जनसंख्या तथा घरधुरीहरूको विवरण जनगणना २०७८ अनुसार</td><td>महिला जनसंख्या</td><td>पुरुष जनसंख्या</td><td>जम्मा जनसंख्या</td><td>जम्मा घरधुरी संख्या</td></tr>
<tr><td>८,७१६</td><td>८,७८१</td><td>१७,४९७</td><td>४,६९०</td></tr>
<tr><td>मुख्य पेशा जीविको-पार्जनको आधारः</td><td colspan="4">यहाँका बासिन्दाको मुख्य पेशा एवं जीविकोपार्जनको आधार कृषि तथा पशुपालन, व्यापार व्यवसाय, फलफूल खेती, बैदेशिक रोजगारी, र मौसमी ज्याला मजदुरी हो ।</td></tr>
<tr><td colspan="5">जलवायु परिवर्तनको सम्मुखता तथा विषयगत प्रभाव तथा असरः</td></tr>
<tr><td>प्रमुख प्रकोपहरु</td><td colspan="4">सुख्खा खडेरी, कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग, बाढी, पहिरो, वन्यजन्तु र मानबबीच द्वन्द,</td></tr>
<tr><td rowspan="2">सङ्कटासन्न घरधुरी विवरण (लापा निर्माणको क्रममा गरीएको)</td><td>उच्च (ग)</td><td>मध्यम (ख)</td><td>न्यून (क)</td><td>जम्मा घरधुरी</td></tr>
<tr><td>७७५</td><td>३,२६१</td><td>१,११८</td><td>५,१५४</td></tr>
<tr><td colspan="5">जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका रणनीतिहरुः</td></tr>
<tr><td colspan="5">
जलवायुजन्य प्रकोपहरूबाट कृषिबाली तथा पशुधनहरूमा हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न जलवायुमैत्री बिउबिजन, प्रविधि, क्षमता विकासका तालिम र प्राविधिक सहयोग कार्यक्रमहरु जस्तै घुम्ती शिविर, कृषक पाठशालाहरु सञ्चालन गर्दै अर्गानिक उत्पादन तथा पशु व्यवसायमा बृद्धि गर्ने ।
विपन्न तथा सङ्कटासन्न घरधुरी, समूह तथा लक्षित वर्गहरूको वैकल्पिक आम्दानी र खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चितता गर्ने ।
जलवायु उत्थानशील जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू (फलफूल खेती, रैथाने बाली खेती, कृषिवन, घरबगैंचा कार्यक्रम, बहुउपयोगी प्रजातिहरुको खेती, जडिबुटी खेती) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
स्थानीयस्तरमा उपलब्ध जलस्रोतको दिगो व्यवस्थापन, बहु उपयोग र पहुँच बिस्तार एवं अभिवृद्धि गर्न खानेपानी, मुहान संरक्षण तथा पुनःभरण, सिँचाइ कुलो साथै पानी किफायती सिँचाइ प्रविधिहरूको प्रवर्द्धन र बिस्तार गर्दै कृषकलाई सहजता गराउने ।
पहिरो तथा बाढीको जोखिम क्षेत्रहरू पहिचान गरी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि बायो इन्जिनियरिङ्ग विधि अपनाउने ।
पहिरो, बाढीजस्ता प्रकोपको उच्च जोखिम क्षेत्रमा रहेको वस्ती स्थानान्तरण गरी सुरक्षित आवास बनाउने ।
स्थानीय सडक तथा बाटोहरू तथा खाली क्षेत्रमा वृक्षरोपणबाट भूक्षयमा कमी भएको हुने । वन डढेलो न्यूनीकरण गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमका साथै प्रविधि तथा तालिम दिई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
वृक्षरोपण तथा वन संरक्षणका क्रियाकलापहरूको माध्यमबाट वनको हैसियतमा बृद्धि गर्नुका साथै वन्यजन्तुहरूको संरक्षण गर्ने ।
स्वच्छ ऊर्जाको पहुँच बिस्तारका लागि समुदायस्तरमा सुधारिएको पानीघट्ट, मिल लगायतका प्रविधिहरूमा विपन्न वर्गको पहुँचका लागि अनुदानको व्यवस्था गर्ने ।
स्थानीय समुदायमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी यसका प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुने र क्षति न्यूनीकरण गर्ने क्षमताको विकास गर्ने ।
</td></tr>
<tr><td>योजनाको अवधिः</td><td colspan="4">योजनाको अवधि पाँच वर्षको (आ.व. २०८१/०८२-२०८५/०८६) हुने छ ।</td></tr>
</table>

कार्ययोजनाको प्राथमिकतामा परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरू:

- रैथाने बाली संरक्षणका लागि बिउ बैंक स्थापना, कृषक पाठशाला संचालन तथा पशु उपचार शिविर सञ्चालन गर्ने ।
- व्यवसायिक फलफूल, जडिबुटी तथा उच्च मूल्य दिने प्रजातिहरुको खेती गर्दै मानव बन्यजन्तुबीच रहेको द्वन्द कम गर्न जनावरले कम हानी गर्ने स्थानीय स्तरमा पाइने प्रजातिलाई प्राथमिकता दिने ।
- सिँचाइ कुलो निर्माण, मर्मत तथा स्तरोन्नति, साना सिँचाइ प्रविधि प्रवर्द्धन (थोपा सिँचाइ) साथै मुहानहरूको संरक्षण गर्ने ।
- वृक्षरोपण, सामुदायिक वनहरूम पोखरी निर्माण, सामुदायिक वन घेरबारर सचेतना अभिवद्धि ।
- पहिरो तथा बाढी नियन्त्रणका लागि ग्याबियन तारजाली तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग प्रविधि अपनाउने, नदी किनारमा तटबन्धन निर्माण एवं ग्याबियन पर्खाल निर्माण ।
- स्वच्छ ऊर्जाको पहुँच बिस्तारका लागि पानीघट्ट र मिल निर्माणमा सहयोग र सौर्य तथा विधुतीय ऊर्जा खपतमा सहयोग कार्यक्रम ।
- जलवायु परिवर्तन उत्थानशील पूर्वाधारहरूको निर्माणका लागि क्षमता विकास, नीति तर्जुमा तथा संयन्त्रको स्थापना ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको संस्थागत तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू ।

वडा अनुसार पाँच वर्षको लागि अनुमानित वार्षिक बजेट:

वडा तथा कार्यक्रम		अनुमानित बजेट रु.					
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाचौं वर्ष	कूल जम्मा
१	अनुकूलन	५०,४७,५००	३७,९९,३००	८४,६३,३००	५२,३०,०००	३९,८३,९००	२,६५,२४,०००
२	अनुकूलन	३९,००,०००	७३,८९,०००	९२,४४,०००	३५,४५,०००	१५,४०,०००	२,५६,१८,०००
३	अनुकूलन	२३,०५,०००	७४,२७,५००	५५,०५,०००	९९,३०,०००	५१,३०,०००	३,०२,९७,५००
४	अनुकूलन	२७,२५,०००	१,६५,१५,०००	१०,०५,०००	३२,७५,०००	५,००,०००	२,४०,२०,०००
५	अनुकूलन	६२,३६,०००	५४,८१,०००	१,१२,८८,०००	२६,३०,०००	२४,००,०००	२,८०,३५,०००
६	अनुकूलन	४०,८५,०००	९१,९५,०००	१,२७,७०,०००	१,०४,००,०००	२५,००,०००	३,८९,५०,०००
७	अनुकूलन	२,६६,७६,०००	१,११,८६,०००	१,००,४६,०००	१,१५,३६,०००	८९,३६,०००	६,८३,८०,०००
अनुकूलन जम्मा		**५,०९,७४,५००**	**६,०९,९२,८००**	**५,८३,२१,३००**	**४,६५,४६,०००**	**२,४९,८९,९००**	**२४,१८,२४,५००**

योजना कार्यान्वयन तथा सहयोग गर्न सक्ने निकायहरु:

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) योजनाको कार्यान्वयनको नेतृत्व गाउँपालिका तथा यसका संयन्त्रहरू वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखाहरूले गर्नेछन् । यसका अतिरिक्त जिल्ला समन्वय समिति, प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकार अन्तर्गतका विषयगत कार्यालयहरू (डिभिजन वन कार्यालय, कृषि विकास कार्यालय, पशु विकास तथा भेटेनरी अस्पताल, प्रादेशिक मन्त्रालयहरू तथा स्थानीय तहमा कार्यरत गैर सरकारी संस्था, अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था तथा विकास साझेदार सहयोगी संस्थाहरू तथा दातृ निकायहरूको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग, सहकार्य तथा समन्वयमा कार्यन्वयन गरीनेछ ।

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन तथा मूलप्रवाहीकरण:

यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अन्तर्गतका ७ वटा चरणहरू क्रमश: संघ तथा प्रदेशबाट बजेटको सीमा प्राप्त गर्ने, गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण बैठक सञ्चालन, बस्ती तथा टोल एवं वडास्तरीय योजना तथा कार्यक्रम छनौट बैठक, वडास्तरीय योजना प्राथमिकीकरण बैठक, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा बैठक हुँदै, एकीकृत योजना तर्जुमा प्रणालीबाट गाउँकार्यपालिकाको बैठक हुँदै गाउँसभाको बैठकबाट अनुमोदन गरीने छ । त्यसै गरी सङ्घीय तथा प्रादेशिक मन्त्रालयहरू र ती मातहतका निकायहरू तथा विकास साझेदारहरूको वार्षिक तथा आवधिक कार्यक्रम तथा योजनाहरूमा यस कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनको लागि समायोजन गरी मूलप्रवाहीकरण गरिनेछ ।

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

यो योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गाउँपालिकाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिबाट हुने छ। यसका साथै आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमको मूल्याङ्कन अन्य बाह्य संयन्त्रहरूबाट पनि हुने छ। समुदाय तहमा क्रियाकलापहरूको अनुगमन वडापालिकाले गर्नेछ तर कार्यक्रम सञ्चालनको समग्र प्रक्रिया, पद्दति र उपलब्धिहरूको नतिजा गाउँपालिका तहबाट हुने छ। गाउँपालिकाको वार्षिक समीक्षा, अर्धवार्षिक समीक्षा र त्रैमासिक समीक्षा सञ्चालन गर्दा स्थलगत अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साथै प्राप्त सिकाइ र सफलताहरूलाई आधार मानेर सञ्चालन गरिनेछ।

पालिका स्तरीय लापा सुरुवाती कार्यशाला हेलम्बु गाउँपालिका, क्युल

जलवायु परिवर्तन असर तथा प्रभाव विश्लेशण चित्रे, हेलम्बु २

जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि शब्दावलीहरुः

प्रकोपः कुनै खास निश्चित अवधि र निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र रहेको क्रियाकलाप, स्वरुप वा प्राकृतिक कारणले हुन सक्ने घटना हो । जसले सम्भाभित क्षति गराउन सक्छ साथै विपद् निम्त्याउन सक्दछ ।

विपद्: "त्यस्तो विपत्ति पुर्ण परिस्थिति हो, जुन परिस्थितिमा धेरै जसो जनजिवन अकस्मात अस्तव्यस्त हुन पुग्दछ र यसको परिणाम स्वरूप सुरक्षा, खाना आवास, लुगाफाटो, औषधि उपचार तथा सामाजिक सेवा जस्ता मान्छेलाई जीवनमा नभई नहुने अन्य आवश्यकताहरूको पूर्ति गर्नु आवश्यक हुन्छ ।"

जोखिमः सम्भावित प्रकोपका कारण हून सक्ने क्षतिको अवस्था नै जोखिम हो वा प्रकोपको कारणले समुदायको संरचना वा भौगोलिक क्षेत्रलाई पार्न सक्ने सम्भावित क्षति वा अबरुद्ध गर्न सक्ने अवस्था नै जोखिम हो ।

संकटासन्नताः तुलनात्मक रुपमा कम क्षमता भएको त्यस्तो व्यक्ति वा सामाजिक समूह जोसंग सम्भावित प्रकोपसँग सामना गर्न, रोकथाम गर्न र पुनस्थापित हुने समेत कुनै स्रोत साधन र उपाय हुदैन भने त्यसलाई संकटासन्नता भनिन्छ वा संकटासन्नता भन्नाले खतरामा भएका हुनसक्ने जोखिमका तत्वहरु वा जोखिमको अवस्थामा रहेका तत्वहरु भन्ने बुझिन्छ ।

क्षमताः कुनै पनि व्यक्ति, संस्था, समूदायसँग भएको श्रोत, साधन, गुण र शक्तिलाई क्षमता भनिन्छ, जसले तिनीहरुलाई विपद्सँग सामना गर्न, विपद् पूर्व अवस्थामा ल्याउन, विपद्को रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि मदत गर्दछ वा व्यक्ति, संस्था, समुदायसँग भएका सबल पक्ष जसले तिनीहरुको विपद्सँग सामना गर्ने शक्ति प्रदान गर्दछ ।

जलवायु परिवर्तनप्रति अनुकूलनः भन्नाले विश्वव्यापी तापमान वृद्धिले वातावरण, समाज, जन स्वास्थ्य तथा अर्थतन्त्रमा पार्ने हानिकारक असर कम गर्न मानिसहरू र सरकारहरूले गरेका कामलाई जनाउँछ । यस्ता असरविरुद्ध गरीने अनुकूलनलाई अर्थपूर्ण वनाउन प्रत्येक देश, क्षेत्र र समुदायको लागि तोकिएको छुट्टाछुट्टै व्यावहारिक समाधानका उपाय चाहिन्छन् ।

अनुकूलन क्षमताः कुनै पानी परिबर्तित अबस्थामा आफूलाई सोहि अनुरुप ढाल्दै, त्यस्तो अबस्था सहज रुपमा पार गर्न सक्ने क्षमता बहन क्षमतालाई अनुकूलन क्षमता भनिन्छ ।

सम्मुखताः प्रकोपबाट विपद् उत्पन्न हुनसक्ने क्षेत्र तर्फ उन्मुख रहेका मानिस, सम्पत्ति, प्रणाली वा अन्य तत्वहरूको उपस्थितिलाई नै सम्मुखता भनिन्छ । ती तत्वहरू प्रकोपको सम्मुख हुन्छन् प्रकोपबाट उत्पन्न हुनसक्ने विपद्बाट प्रभावित हुन सक्दछन् ।

पूर्व तयारीः सम्भावित प्रकोप जन्य घटनाबाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न विपद्पूर्व गरिने व्यवस्थित क्रियाकलाप ।

पूर्वसूचना प्रणालीः संभावित क्षति कम गर्न जोखिम क्षेत्रमा रहेका व्यक्ति वा समुदायलाई पूर्व तयारीमा रहन समयमा नै उपयुक्त ढंगले कार्य गर्न आवश्यक पर्ने सूचना दिने प्रणाली ।

प्रतिकार्यः विपद्को घटना भइरहेका बेला र तत्काल घटना पश्चात् मानिसको जीवन रक्षा गर्न र मानव स्वस्थ्यमा पर्न सक्ने असर न्यून गर्न आम नागरीकलाई सुरक्षाको प्रत्यभूति दिनुका साथै आपत्कालीन सेवाहरू र सहायताको व्यवस्था गर्नु ।

पुनर्लाभः विपद् प्रभावित समुदायका आधारभूत सुविधाहरू एवं जीविकोपार्जनका माध्यमहरूको पुनः स्थापना एवं सुधार ।

विपद् जोखिम न्युनीकरणः संकटासन्नता न्युनीकरण भूमि तथा वातावरणको बुद्धिमता-पूर्ण व्यवस्थापन, प्रतिकूल अवस्थाका लागि पूर्व तयारी लगायतका व्यवस्थित प्रयत्नद्वारा विपद् जोखिम कम गर्ने अभ्यास ।

न्यूनीकरणः जलवायु परिवर्तन गराउन भूमिका खेल्ने वायुमण्डलमा रहेका हरित गृह ग्याँसहरूको अनुपात घटाउन लिइने कदमहरूलाई जलवायु परिवर्तनको न्यूनीकरण भनिन्छ । वर्तमान उर्जाका स्रोतहरूको तुलनामा नवीकरणीय उर्जाका स्रोतहरूको प्रयोग बढाएर न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । त्यस्तै न्यूनीकरणका लागि औद्योगिक प्रक्रियाहरूबाट उत्सर्जन भएका वायुलाई संकलन तथा सञ्चिती गर्न सकिन्छ । वन र सामुद्रिक पारिस्थितिक प्रणालीहरू जस्ता प्राकृतिक कार्बन सञ्चय क्षेत्रलाई पनि सुधार्न सकिन्छ । प्रकोपको घटनाबाट हुनसक्ने क्षति कम गर्न वा प्रकोपको घटना भएर विपद् आउनु अघि त्यसको सामना गर्न गरिने तयारी । पूर्व तयारी, पूर्व चेतावनी प्रणालीको स्थापना जस्ता कार्य र विपद् जोखिम प्रभाव मूल्याङ्कनका आधारमा विकास निर्माण गरे यसो हुन्छ ।

उत्थानशीलताः समुदायमा जलवायु परिवर्तनले निम्त्याउने चरम मौसमी घटनाहरूबाट सहज अवस्थामा फर्किने लगायत जलवायु परिवर्तनका प्रभावसँग जुध्नसक्ने क्षमतालाई जलवायु उत्थानशीलता भनिन्छ । अनुकूलनले जलवायु परिवर्तन भएपछि त्यस परिवर्तनसँग 'अनुकूलन' गर्न कुनै व्यवस्थामा गरीने स्थायी परिवर्तनलाई जनाउँछ भने उत्थानशीलता भन्नाले जलवायु परिवर्तनले गर्दा भएको विपद्पछि पनि पहिलेकै वा 'सामान्य' अवस्थामा फर्किने प्रबन्धनलाई जनाउँछ ।

चक्रीय अर्थतन्त्रः चक्रीय अर्थतन्त्रमा स्रोतहरू खेरजाने अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्दै पुनःप्रयोग र पुनःप्रशोधन गरीन्छ जसबाट स्रोतहरूको उच्च सदुपयोग हुन जान्छ । परम्परागत अर्थतन्त्रमा स्रोतहरूको निष्कर्षन र प्रयोग पश्चात् परित्याग गरीन्छ तर चक्रीय अर्थतन्त्रमा प्रयोगमा आइसकेका स्रोतहरूलाई पुनः उत्पादन शृंखलामा जोडिन्छ जसले गर्दा स्रोतहरूको प्रयोग र प्रशोधन चक्र निरन्तर कायम रहन्छ ।

जलवायु परिवर्तनः संयुक्त राष्ट्रसंघको परिभाषा अनुसार जलवायु परिवर्तन भनेको पृथ्वीको तापमान र मौसमको प्रकृतिमा आउने दीर्घकालिन फेरबदल हो । खनिज इन्धनको बढ्दो प्रयोग र वनविनाश जस्ता मानवजन्य क्रियाकलाप मार्फत हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनका कारण विश्वको औसत तापमान बढ्दो छ ।

जलवायु न्यायः जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू असामान्य तरिकाले अनुभव गर्न थालिएको छ । विश्वव्यापी हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनमा सबभन्दा न्यून योगदान रहने देश र समुदायहरू नै जलवायु परिवर्तनका असरहरूबाट सबभन्दा बढी प्रभावित छन् । अनुकूलन अभ्यासमा पनि सबभन्दा कमजोर छन् । जलवायु न्यायको आन्दोलनले कार्बन उत्सर्जन गरेरै विकासमा अत्याधिक लाभ लिएका जनता, कम्पनी र देशहरूनै सो वृद्धिका लागि सबैभन्दा बढी जिम्मेवार भएकाले उनीहरूले नै जलवायु परिवर्तनबाट सबभन्दा बढी प्रभावित भएका समुदायहरूलाई सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने तर्क गर्दछ ।

जलवायु शरणार्थीः जलवायु शरणार्थी भनेको जलवायु परिवर्तनको असर स्वरूप आएको बाढीको कारण वा समुद्री सतह वृद्धि हुनाले आफ्नो घरबास छोड्न बाध्य जनमानस जनाउन कतिपय अभियन्ता तथा विश्लेषणकर्ताहरूले प्रयोग गर्ने संज्ञा हो । जलवायु शरणार्थीको प्रष्ट परिभाषा खासै छैन । संयुक्त राष्ट्रसंघले दिएको शरणार्थीको परिभाषाले युद्ध, हिंसा, द्वन्द्व, अभियोजनबाट भाग्न देशको सीमाना पार गरेको मानिस भन्ने जनाउँछ तर चक्रवात वा बढ्दो समुद्री सतहका कारण घरबास गुमाएका व्यक्ति जस्तो जलवायु शरणार्थीका सबैप्रकारलाई समेट्न सक्दैन ।

जैविक विविधताः कुनै निश्चित क्षेत्रमा पाइने विभिन्न प्रजातिका प्राणी तथा वनस्पतिको समूहलाई जैविक विविधता भनिन्छ । एकअर्कासँग अन्तरक्रिया गर्ने प्राणी, वनस्पति र सुक्ष्म जीव यसका सदस्य हुन् । यिनीहरूको अन्तरक्रियालाई पारिस्थितिक प्रणाली भनिन्छ ।

प्रकृतिमा आधारित समाधानहरूः प्रकृति संरक्षणका लागि अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (आईयूसीएन) ले प्रकृतिमा आधारित समाधानलाई "मानव सुख र जैविक विविधताका लाभ उपलब्ध गराउने तथा सामाजिक चुनौतिहरूलाई प्रभावकारी र अनुकूलन सहितका शैलीमा सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले प्राकृतिक वा परिवर्तित पारिस्थितिक प्रणालीहरूलाई संरक्षण, व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापना गर्ने प्रकारका समाधान" भनी व्याख्या गरेको छ ।

पारिस्थितिक प्रणालीः प्राणी, वनस्पति र सुक्ष्मजीव समेट्ने जैविक समुदायका साथै पानी र माटो जस्तो तिनीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने भौतिक पदार्थ समेतको समूहलाई पारिस्थितिक प्रणाली भनिन्छ । एउटा पारिस्थितिक प्रणाली कुनै वनक्षेत्रको पूरै भूभाग समेट्ने गरी वृहत् पनि हुन सक्छ वा स-साना धेरै क्षेत्रहरूमा फैलिएको पनि हुन सक्छ ।

हानि तथा क्षतिः जलवायु परिवर्तनका असरहरूमा भयानक बाढीहरू धेरै आउने, तातो हावाको लु चल्ने, समुद्री सतह बढ्ने लगायतका छन् । कतिपय अवस्थामा यी परिवर्तनहरूमा अनुकूलन गर्न असम्भव हुन्छ । जीवनको क्षति हुन्छ । खेती गर्न नमिल्ने गरी जमिन बिग्रिन्छ । बासस्थानहरू स्थायीरूपमा परिवर्तन हुन्छन् । जलवायु परिवर्तनका कारण अनुकूलन गर्न नमिल्ने वा टार्न नसकिने सामाजिक तथा आर्थिक असरहरूलाई हानि तथा क्षति भनिन्छ । हानि तथा क्षति आर्थिक प्रकृतिका हुन सक्छन् । जीविकोपार्जन गुम्न सक्छ वा मौसम अनिश्चित बनिदिनाले कृषि उत्पादनमा ह्रास आउन सक्छ । त्यस्तै यसले साँस्कृतिक परम्परा, रैथाने ज्ञान र जैविक विविधता जस्ता गैर आर्थिक क्षेत्रमा पनि क्षति गर्न सक्छ । गैरआर्थिक क्षति नाप्न कठिन हुन्छ ।

जलवायु अभियन्ताको क्षमता विकास तथा अनुकूलन योजनाको लागि परिचालन

विषय-सूची

अध्याय १: पृष्ठभूमि

१.परिचय १
१.१ योजनाको क्षेत्र, आबश्यकता र मापदण्ड १
१.२ योजनाको लक्ष्य, औचित्य, मान्यता तथा मार्गदर्शक शिध्दान्त २
१.३ योजना निर्माण विधि तथा चरण ३

अध्याय २: हेलम्बु गाउँपालिकाको परिचय

२.१ अवस्थिति तथा भू-बनोट ५
२.२ भू-सामाजिक अवस्थिति ६
२.२.१ जनसंख्या ६
२.२.२ शिक्षा तथा शैक्षिक अवस्था ९
२.२.३ स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई ९
२.२.४ उर्जा १०
२.२.५ कृषि तथा पशुपालन ११
२.३ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था ११
२.३.१ सडक सञ्जाल ११
२.३.२ सिंचाई सुविधा ११
२.३.३ भू-उपयोग तथा परिवर्तन १२
२.३.४ पानीका स्रोत तथा खानेपानीका स्रोत १७
२.३.५ वन तथा जलाधार १८
२.३.६ बस्ति तथा बस्ति विस्तारको अवस्था २१
२.३.७ मुख्य पर्यटकिय क्षेत्र २२
२.३.८ संघसंस्था २३

अध्याय ३: जलवायु परिवर्तन, विपद् तथा जोखिमको अवस्था

३.१ मौसमि तथ्यांकको विश्लेषण २४
३.१.१ वर्षातको विश्लेषण २४
३.१.२ तापक्रमको विश्लेषण २५
३.२ मौसम, प्रकोप तथा बाली पात्रो २५
३.२.१ मौसम तथा प्रकोप पात्रो २५
३.२.२ वाली पात्रो २७
३.३ प्रकोप पहिचान तथा वडा स्तरीय संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण ३०
३.४ ऐतिहासिक समयरेखा ३१
३.५ प्रकोप तथा असर मूल्याङ्कन ३१
३.५.१ वाढी जोखिम विश्लेषण ३२
३.५.२ पहिरो जोखिम विश्लेषण ३३
३.५.३ आगलागी जोखिम विश्लेषण ३४
३.६ जोखिम तथा जोखिमका असर (लैंगिक, उमेर समुह आदिमा) ३४
३.७ जिविकोपार्जनका स्रोत तथा जोखिम विश्लेषण ३४
३.८ संकटासन्न घरधुरी तथा समुदायको जानकारी ३८
३.९ स्थानीय समुदायले अपनायको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण ३८

अध्याय ४: जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

४.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप ४१

अध्याय ५: जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

५.१ अनुकूलन योजनाको अवधि तथा अनुमानित रकम तथा प्राथमिकतामा परेका अनुकूलनका कार्यहरु ४५
५.२ हेलम्बु गाउँपालिका आवधिक कार्ययोजना अनुमानित बजेट ४५

अध्याय ६: योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण ४७
६.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा मूल प्रवाहीकरण ४७
६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका आधार तथा उद्देश्य प्राप्तिका सूचक ४८
अनुसूची १: समुदाय स्तरको जलवायु अनुकूलन योजनाहरु ५०
अनुसूची २: पालिका स्तरीय योजनाहरु ११३
अनुसूची ३: विषयगत क्षेत्रका योजनाहरु १३९
अनुसूची ४: वडा स्तरको बाढी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन १८५
अनुसूची ५: वडा स्तरको पहिरो जोखिम विश्लेषण नक्शांकन १९२
अनुसूची ६: वडा स्तरको आगलागी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन १९९
सन्दर्भ सामग्री २०६

अध्याय १

पृष्ठभूमि

१.परिचय

जलवायु परिवर्तन नियमित प्राकृतिक प्रक्रिया हो यद्यपि मानवीय क्रियाकलापहरु जस्तैः वन विनाश, औद्योगिकीकरण, खनिज इन्धनको अत्यधिक प्रयोग, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग र अव्यवस्थित शहरीकरणले हरितगृह ग्यास उत्सर्जनमा वृद्धि भई जलवायु परिवर्तनमा तिव्रता आएको छ । जलवायु परिवर्तनले गर्दा तापक्रममा वृद्धि हुने, वर्षामा परिवर्तन हुने र समग्र पृथ्वीको प्राकृतिक सन्तुलनमा फरक पर्न थालेको महसुस हुन थालेको छ । हिमालका हिँउ पग्लने, हिमतालहरू फुट्ने, अनियमित तथा अधिक वर्षा हुने, बाढी/पहिरोको जोखिम बढ्ने, खडेरी लम्बिने, पानीका मुहानहरु सुक्ने तथा पानीको उपलब्धतामा कमी तथा कृषि उत्पादनमा ह्रास आउने जस्ता समस्याहरू विकाराल रुपमा देखिदैं आएका छन् । जिविकोपार्जनका लागि प्राकिृतक स्रोतहरु र बर्खे पानीमा अधिक निर्भर रहने हाम्रो देशमा यसको असर र पार्न सक्ने प्रभावहरु आउने दिनमा अझै बढोत्तरी हुने देखिन्छ ।[1]

यसै सन्दर्भमा जलवायु परिवर्तनको कारणबाट सिर्जित समस्याहरुको सामना गर्न नेपाल सरकारले वि.सं. २०६७ मा राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) तयार गरी अनुमोदन गर्नुका साथै तत्कालीन वातावरण मन्त्रालयले स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना तयार गरी कार्यान्वयनमा समेत ल्याई सकेको छ । राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा)[2] ले जलवायु परिवर्तन संवेदनशिल ६ वटा मुख्य क्षेत्रहरु (कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, मानव स्वास्थ्य, जलश्रोत तथा उर्जा, शहरी क्षेत्र तथा पूर्वाधार, वन तथा जैविक विविधता र जलवायुजन्य प्रकोप) पहिचान गरी ती क्षेत्रहरुमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका के कस्ता उपाय तथा रणनीतिहरु अवलम्वन गर्न सकिन्छ भन्ने स्पष्ट किटान गरेको छ । त्यसै गरी हाल नेपाल सरकार जलवायु परिवर्तन सम्बधि राष्ट्रिय अनुकूलन योजना (न्याप) निर्माणले जलवायु परिवर्तन संवेदनशील क्षेत्रहरु अन्तर्गत थप तीनवटा बिषयगत क्षेत्रहरु (पर्यटन, प्राकृतिक तथा संस्कृतिक सम्पदा र सामाजिक समाबेशीकरण र जिबिकोपार्जन तथा सु-शासन) को प्रस्ताव गरेको छ

जलवायु परिवर्तनको प्रकोपको असर तथा विपद्वाट विपन्न, महिला तथा बालबालीका, वृद्धवृद्धा तथा फरक क्षमता भएका समुदायहरु बढी प्रभावित हुने विभिन्न अध्ययनहरुले देखाएको छ । जलवायु परिवर्तनको कारण बाढी, पहिरो, खडेरी, हावाहुरी, मानव रोगको महामारी, असिना, चट्याङ, कृषिमा रोगकिरा र मिचाह प्रजाति जस्ता प्रकोपहरुले स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष रुपमा असर परेको महसुस गरेको पाइएको छ । वन तथा वातावरण मन्त्रालय द्वारा प्रकाशित "Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Option 2021"[3] प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार जलवायु परिवर्तनको असर तथा प्रकोपको सम्मुखता, संबेदनशीलता र अनुकूलन क्षमताको आधारमा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला उच्च संकटासन्न जिल्लाको रुपमा रहेको छ भने हेलम्बु गाउँपालिका उच्च संकटासन्न स्थानीय निकायको रूपमा रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा यस स्थानीय समुदायिको जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरुसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको हेलम्बु गाउँपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरुलाई अवलम्वन गरी बहु सरोकारवाला निकायहरु नगरपालिका, जनप्रतिनिधिहरु, बिषयगत कार्यालयहरुको प्रतिनिधि, महिला तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुको सक्रिय सहभागितामा वडास्तरवाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरुलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यो कार्ययोजना मिति २०८०/०२/१२ देखि २०८०/०२/१९ सम्म हेलम्बु गाउँपालिकाको ६५ वटा बस्तीमा सहभागितामूलक छलफल तथा अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठीवाट तयार गरिएको हो । यो योजना हेलम्बु गाउँपालिकाको गाउँसभाबाट अनुमोदन गरी आवधिक योजनामा समाहित गरेपछि यो योजना लागु हुनेछ । यो योजना आगामी पाँच वर्ष सम्मको लागि कार्यान्वयन गरिनेछ र प्रत्येक चरणमा प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि लैङ्गिक संवेदनशीलता तथा विपन्नहरूको सहभागितालाई मुख्य प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

१.१ योजनाको क्षेत्र, आबश्यकता र मापदण्डः

सामाजिक-आर्थिक वातावरणीय परिवेस तथा जलवायु जन्य जोखिमको आँकलन गरी विद्यमान प्राकृतिक र उपलब्ध सेवा सुविधालाई ध्यानमा राखि अग्रगामी सोचकासाथ तर्जुमा गरिने क्रियाकलापलाई अनुकूलन कार्ययोजना भन्न अतिशयोक्ति हुँदैन ।

१. क्लाइमेट चेन्जः जलवायु परिवर्तन के हो ? सहज रूपमा बुझ्न यो पढ्नुहोस् - BBC News नेपाली

२. राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा), २०६७

३. Vulnerability and risk assessment and identifying adaptation options: Sectoral report Disaster Risk Reduction and Management, 2021

अनुकूलन कार्य योजना र अन्य विकास, संरक्षण र जोखिम न्युनीकरणलगायत विषयगत योजना तर्जुमा र क्रियाकलापमा के कस्ता वस्तुपरक भिन्नता छने भन्ने धेरै ठाउँमा उठ्ने गरेको छ । योजना तर्जुमा प्रक्रिया र विषयवस्तुलाई ध्यानमा राखी अनुकूलन कार्ययोजनाका विशिष्टताबारे साझा सुझबुझको लागि निम्नानुसार विषयवस्तु वरिपरि रही प्रस्तुत गरिएको छ ।

अनुकूलन कार्ययोजना समग्र विकास, संरक्षण र क्षमता अभिवृद्धिको अभिन्न अङ्ग हो । आर्थिक सामाजिक र विकासको प्रतिफलबाट सिर्जित वर्गीय समाजलाई समावेशिताको सिद्धान्तमा आधारित समन्यायिक समाजको सिर्जनामा योगदान पुऱ्याउन अनुकूलन योजनाले महत्वपूर्ण योगदान गर्न सक्दछ । त्यसमा पनि बढ्दो जलवायुजन्य जोखिमका कारण प्राकृतिक स्रोतमा न्युन पँहुच भएका जलवायुजन्य जोखिम क्षेत्रमा बसोवास गर्ने न्युनआय भएका र समाजका पिछडिएका वर्गको अनुकूलन क्षमताका अवसरमा पहुँच बढाई समन्यायिक समाजको सिंजना गर्नमा अनुकूलन योजनाले अहम भूमिका खेल्दै आएको छ । अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गर्दा लक्षित वर्गको लक्षित क्षेत्र कुन हो र तिनको सुझबुझको स्तर कस्तो छ भन्ने आकंलन गरि सोहि मुताविकका ज्ञान, सिप र उनीहरुको आवश्यकताका साथै समाधानका उपाय र समाधान गर्ने तौर-तरिकाबाट अभिमुखीकरण गर्नुपर्दछ ।

समाजको पिधँमा रहेका र भौगोलिक विकटता र जोखिमयुक्त परिवेशमा अवस्थित समुदायिको प्रत्यक्ष संलग्लतामा कुशल सहजकर्ताले लक्षित वर्गको अत्यावश्यक सेवा, सहयोग र आपूर्तिको व्यवस्थामा आधारित प्राथमिक कार्ययोजना तय गर्नुकासाथै स्थानीय सरकार र सरोकारवालाको पुर्ण सहमतिमा वित्तिय व्यवस्था गर्नुपर्दछ । यस्ता कार्ययोजना कार्यन्वयन गर्न आवश्यक खरिदबिक्री कानुन तय गरी सेवा प्रदान गर्नु पर्दछ ।

उपर्युक्त लक्षित वर्गको माग पूर्ति गर्न ठुलो धनराशिको भन्दा पनि धेरै कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न न्युन पूँजी लाग्ने योजना बनाइन्छ। ठुला पूर्वाधारका योजना निर्माण गर्न धेरै लगानी र झन्झटिलो प्रकृयाले गर्दा धेरै समय लाग्ने हुँदा लक्षित वर्गको लागि तयार गरिएको अनुकूलन कार्ययोजनमा खासै योगदान हुँदैन । त्यस्तै विषयगत कार्ययोजना तर्जुमा गर्दा समग्रवस्तुको उत्पादकत्व वृद्धिमा जोड दिईएको हुन्छ र बढी उन्नतप्रविधिको प्रयोगबाट उपादकत्व बृद्धि गर्ने भनिन्छ। यस्ता कार्ययोजनामा भने मध्यम तथा सम्पन्न घरधुरिको संलग्नता आवश्यक हुन्छ । यस्ता कार्ययोजनाले विपन्न र पिछडा घरधुरीलाई अप्रत्यक्ष लाभ हुने भएपनि लक्षित वर्ग थप परनिर्भरता उन्मुख हुनु पुग्छन् फलस्वरुप सरकारको समन्यायिक र समतामूलक समाजको निर्माण गर्नमा खासै योगदान पुग्दैन ।

जलवायु परिवर्तनले विषमता र अनिश्चितता बढाएको छ । फलस्वरुप घरधुरी/समुदायिको वालीनाली, जाति प्रजाति धान्ने प्रक्रियामा द्धिविधा सिर्जना गरेको छ। त्यस्तै मौसमिप्रक्रियामा समेत गडवडी हुँदा कृषक झन रणभुल्लमा पर्ने अवस्था छ। यस्तो अवस्थामा उन्नत प्रविधि र असल अभ्यासको पहिचान गरी समुदायिको संलग्नतामा प्रवर्धन गरी अप्रत्यासित रुपमा भोग्नुपर्ने खालका जोखिमबाट हुने असरको न्युनीकरण गर्नु पर्दछ । उदाहरणका लागि वर्षाको यात्रा र चरित्र एवं रुप परिवर्तनले समग्र क्षेत्र प्रभावित भएपनि प्रत्यक्ष रुपमा उपभोग्य पानीको उपलब्धतामा कमी आउनुका साथै गुणस्तरीय पानी आपूर्तिमा प्रत्यक्ष असर पर्दछ। त्यस्तै उच्च तापक्रमका प्रभाव हिमाली क्षेत्रमा हिउँको बदला पानीको रुपमा झर्ने हुँदा परम्परागत तौर तरिकाका घर, बाटो, पुल। वस्ती र खेतीपातीमा प्रत्यक्ष प्रभाव पारेका उदाहरण छन् । समाज र चरित्रमा भएको परिवर्तनले पानीका मुहानको वा पानीको आपूर्ति घटेका उदाहरण छन् ।

त्यसैले, एकातिर विपन्न र जोखिममा परेका समुदायिको जीवनको आधार पराम्परागत खेती प्रणालि पानी व्यवस्थापन, वालीनाली र पराम्परागत मूल्य मान्यता र संघसस्थाको सार्न्दभिकता घट्दै जानु र उक्त लक्षित वर्गका लागि उन्नत अनुकूलनका उपाय प्रविधिको विकास, प्रसारण र पहुँचमा अपेक्षित लक्ष्य हासिल नहुनु जोखिममा परेका घरधुरी समुदाय थप जोखिममा पर्ने जोखिम बढाएको छ। जसले गर्दा समावेशी, समन्यायिक र समतामूलक समाजको सिंजना गर्न लक्ष्य अधुरो रहने खतरा उन्मुख छ । तसर्थ अनुकूलन कार्ययोजनाका सहि प्रक्रिया र लगानिमार्फत प्रभावकारी कार्यान्यवन हुनु अनिवार्य छ ।

दशकभन्दा बढी भईसकेको अनुकूलन सम्बन्धि नीति, प्रारुप र दिशानिर्देशनहरु पारित भई कार्यान्वयनमा गएको जसबाट धेरै असल अभ्यास र केही महत्वपूर्ण सिकाई भएका छन् । सिकाइमा लक्ष्य निर्धारण, लक्षित समुह पहिचान र लक्षित समुहको आवश्यकता अनुसार लगानी नहुनु । त्यस्तैविकास, संरक्षण र विषयगत मझौला कार्ययोजनामा अनुकूलनका बजेट लगानी हुँदा सरकारको लक्ष्य अनुसार उपलब्धि नभएको अवस्था छ ।

संघीय सरकारले स्थानीय सरकारलाई दिने अनुदानमा अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण र कार्यान्वयनका लागि स्थानिय सरकारको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन स्कोर नतोकिएको अवस्थामा अनुकूलन कार्यक्रम सरकारी नजरमा प्राथामिकतामा नपरेको हो भन्ने सशंयसमेत उठेको छ ।

१.२ योजनाको लक्ष्य, औचित्य, मान्यता तथा मार्गदर्शक शिद्धान्तः

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरुः समावेशी, उर्धगामी, लचिलो, तत्परतालाई आधार विन्दु मानिनेछ । हेलम्बु गाउँपालिकामा निर्मित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाले हेलम्बु गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने सम्पूर्ण वडाहरु, वस्ती र टोलमा समुदायिको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि भई जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने लक्ष्य रहेको छ। यस योजनाका औचित्यहरु निम्नानुसार रहेका छन्:

- अति जलवायु सङ्कटासन्न वडा, टोल, वस्ती तथा समुदाय र तिनका अनुकूलन चुनौती तथा अवसर लगायत कार्य पहिचान गर्न, स्थानीय समुदायले आफैँले निर्णय गर्न सहज तरिका प्रयोग गर्न सक्ने गरी अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्न, तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम कार्ययोजनालाई स्थानीय तथा राष्ट्रियस्तरका योजनामा समेत समायोजन गर्न,
- सेवा प्रदायक निकायले समयमै प्रभावकारी ढङ्गले स्रोत परिचालन गरी अनुकूलन कार्यक्रमबद्ध रूपमा अपनाउन र कार्यान्वयन गर्न, र कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्दै कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न, र
- स्थानीय तथा राष्ट्रिय योजनालाई लागतको आधारमा अनुकूलनका प्रभावकारी विकल्प पहिचान गर्न ।

मान्यताः

- स्थानीय जलवायु अनुकूलन कार्ययोजना स्थान विशेषअनुसार फरक फरक हुन्छ । त्यसैले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायिको पहिचान गरी जलवायु परिवर्तनको असरसँग सामना गर्न अनुकूलनका उपायहरुको प्राथमिकीकरण गरी स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ ।
- नगर स्तरीय अनुकूलन योजनाले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायलाई समेटी जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरी कार्यक्रमहरुको तय गरेको हुँदा यो कार्ययोजना प्रभावकारी रुपले सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।
- स्थानीय निकायमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि भएको हुँदा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि अनुकूल वातावरणको सिर्जना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन योजना निर्माण गर्दा गाउँपालिकामा रहेको सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई समावेश गरिएकाले योजनालाई प्राथमिकताकासाथ कार्य गर्न उपयुक्त वातावरण सिर्जना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाको निर्देशित सिद्धान्त उर्धगामी, समाबेसी, तत्परता र लचिलोमा आधारित भई स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ ।
- राष्ट्रिय अनुकूलन योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा आधारित भई जलवायु परिवर्तनले असर गर्ने सबै बिषयगत क्षेत्र समेटी विभिन्न सरकोकारवाला निकायहरुको सहभागितामा योजना तयार गरिएको छ ।
- स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गर्दा स्थानीय विपद् व्यवस्थापनका पक्षहरुलाई पनि विशेष ध्यान दिइएको छ ।

१.३ योजना निर्माण विधि तथा चरण

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्दा जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम २०६७, परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६, स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रियनीति २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१-२-०३०, वातावरण नीति २०७६ लाई आधार मानिएको छ[४] ।

चित्र १: स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माणका चरणहरु

४. https://lawcommission.gov.np/np/?cat=356

स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाका चार मार्गदर्शक सिद्धान्तहरु (उर्ध्वगामी, तत्परता, लचकता र समावेशी) र छ चरण अन्तर्गत विभिन्न सहभागितामूलक विधिहरूको प्रयोगगरी यो कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ, जसको समग्र निर्माण चरणचित्र १ मा र तर्जुमा विधि चित्र २ प्रस्तुत गरिएको छ ।

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्नको निम्ति सर्वप्रथम पालिका तथा वडा स्तरीय स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माणका विधि तथा चरणका बारे छलफल कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो यसका साथै उक्त कार्यक्रममा स्थानीय स्तरमा हुने गरेको विभिन्न प्रकोपका घटनाहरुको नक्साङ्कन समेत गरिएको थियो । यसै गरी संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा गर्नको निम्ति प्रत्येक वडामा गठन भएको टोल बिकास समिति तथा गठन नभएका स्थानमा सम्भावित टोल विकास समितिमा पर्न सक्ने बस्तीको पहिचान गरेर सम्बन्धित सम्पर्क व्यक्ति समेत छनौट गरिएको थियो । यसै गरी प्रत्येक वडाबाट एक जना जलवायु अभियन्ताको छनौट गरी तीन दिने संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा सम्बन्धि क्षमता विकासको तालीम समेत प्रदान गरेर छनौट गरिएको प्रत्येक टोल विकास समितिको (६५ बटा बस्ति) संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरिएको थियो ।

यसका साथै उक्त टोल बिकास समिति तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था, जलवायु परीवर्तनका कारण तथा असर र अनुकूलनका उपायहरु बारे २ दिने छलफल तथा क्षमता बिकासको क्रियाकलाप सञ्चालन गरिएको थियो ।

तेस्रो चरणमा पुनः सम्बन्धित टोल विकास समितिमा जोखिम तथा प्रकोप आंकलन सहित उक्त जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका क्रियाकलाप पहिचान गरिएको थियो र उक्त क्रियाकलापलाई बस्ती स्तरमा नै प्राथमिकीकरण गरीएको थियो ।

अन्तमा वडा तथा पालिका स्तरीय प्रस्तुति मार्फत राय सुझाव सङ्कलन गरेर आवश्यक सुधार गरी यस हेलम्बु गाउँपालिकाको स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजनालाई अन्तिम रुप प्रदान गरिएको छ ।

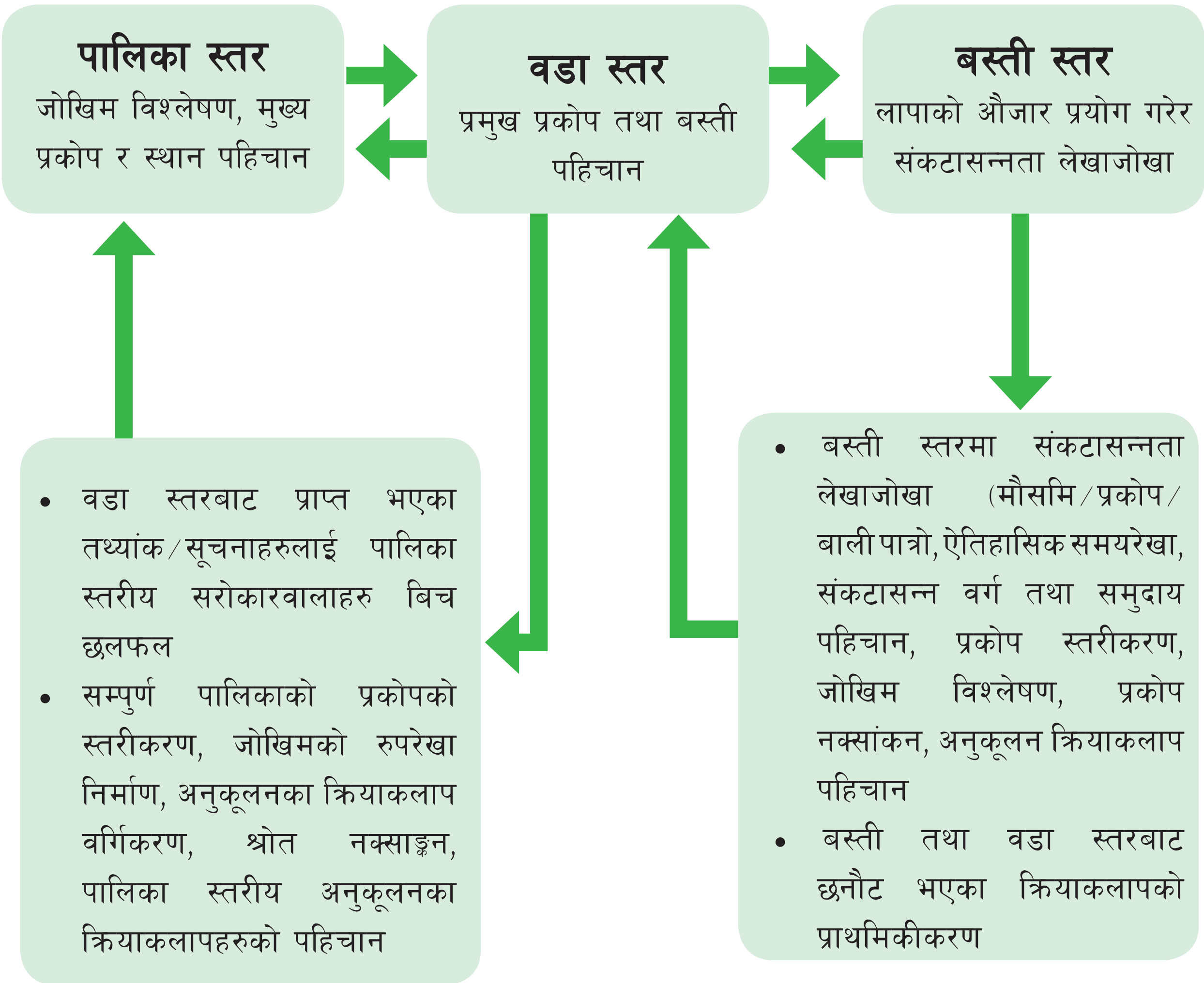

चित्र २: योजना तर्जुमा विधि

अध्याय २

हेलम्बु गाउँपालिकाको परिचय

२.१ अवस्थिति तथा भू-वनोट

हेलम्बु गाउँपालिकाको नामाकरण तत्कालीन हेलम्बु गा.बि.स. को नाम बाट गरीएको छ। हेलम्बु भन्नाले एउटा गाउँ र जाति मात्र नभएर यसले यस भेगको प्रतिनिधित्व गर्दछ। यस पालिकामा विभिन्न जातिका मानिसहरुको वसोवास रहेता पनि आदिवासी जनजातिको बाहुल्यता छ । राज्यको पुन संरचनासँगै यहाँका ५ वटा तात्कालिन गा.वि.स.हरु क्रमश : हेलम्बु, किउल, पाल्चोक, महाँकाल र ह्रेवाचेलाई मिलाएर हेलम्बु गाउँपालिका गठन गरीएको छ। यस गाउँपालिकामा जम्मा ७ वटा वडाहरु रहेका छन्।[1]

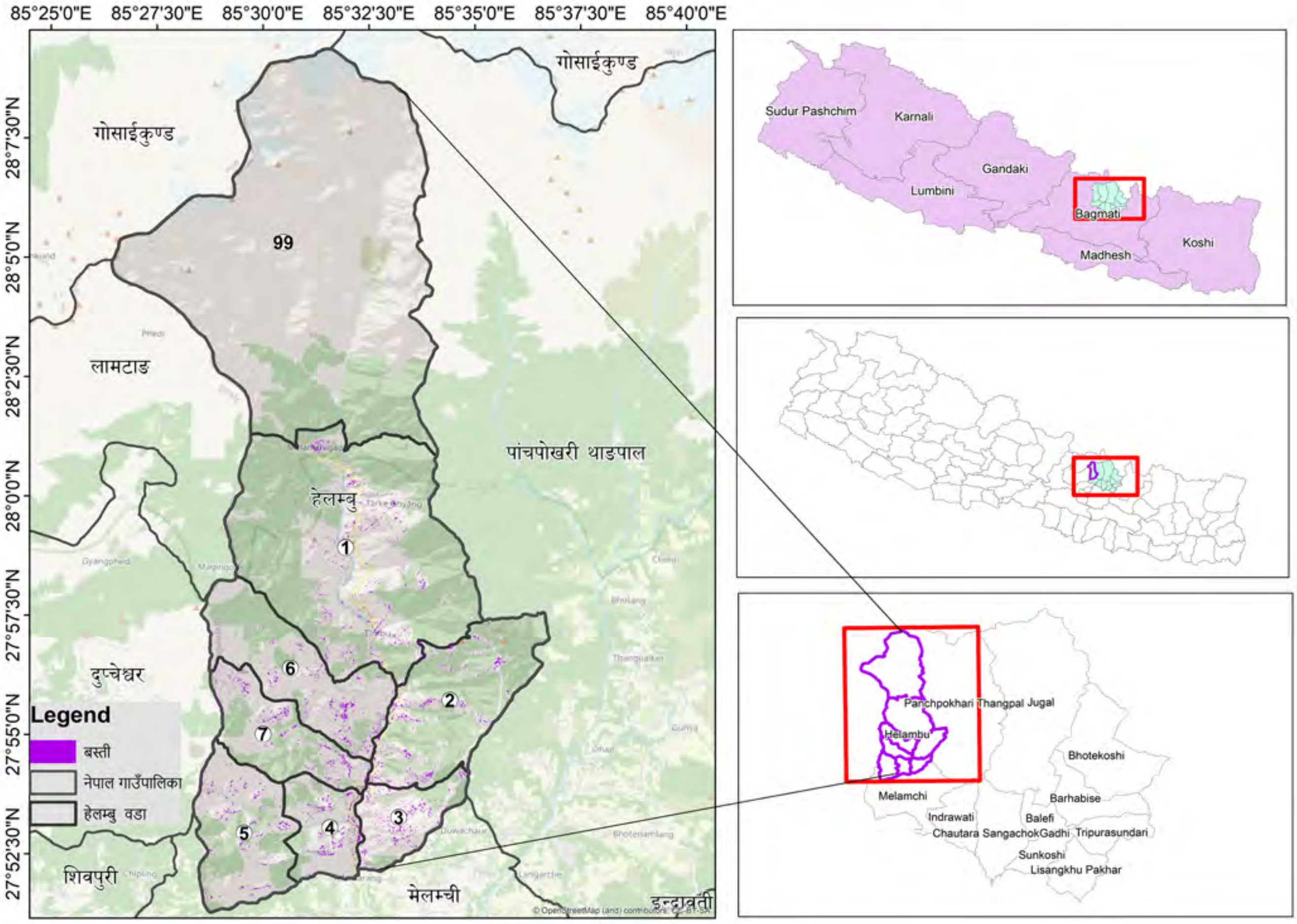

चित्र ३: हेलम्बु गाउँपालिकाको अवस्थिति नक्सा

हेलम्बु गाउँपालिकाको पूर्वमा पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका, पश्चिमतर्फ, नुवाकोट जिल्लाको दुप्चेश्वर गाउँपालिका तथा रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका, उत्तर तर्फ रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका दक्षिणतर्फ मेलम्ची नगरपालिका पर्दछ। यस पालिकामा विभिन्न जातिका मानिसहरुको वसोवास रहेता पनि मुख्यतया ह्योल्मो जातिको बाहुल्यता छ। सो अलावा तामाङ, शेर्पा, क्षेत्री, बाहुन, दलित समुदायलगायतका जातिहरु पनि बसोबास गर्छन्।

जम्मा २८७.२६ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको यस गाउँपालिकामा ११८.०२ वर्ग किमी क्षेत्रफल लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जले ओगटेको छ। यस गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति अक्षांश २७ डिग्री ५१ मिनेट उत्तर देखि २८ डिग्री २८ डिग्री ८ मिनेट उत्तरसम्म र ८० डिग्री २५ मिनेट देखि ८० डिग्री ३७ मिनेट पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ। यस गाउँपालिका समुद्र सतहबाट ९३० मिटर देखि ५९३६ मिटरको उचाईमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाको अवस्थिति नक्सा माथिको चित्रमा देखाइएको छ।

यस हेलम्बु गाउँपालिका मुख्य गरी माथिल्लो हिमाली क्षेत्रमा पर्दछ र यस क्षेत्रमा पाईने माटोको वनावट हेर्दा वडा नं १, ६ मा मुख्यगरी नाईस र म्याग्माईट, वडा नं ३, ७ र ४ मा मुख्यगरी स्लेट तथा फिलाईट र वडा नं २, ५ मा मुख्यगरी क्वार्जाईट मिसिएको माटो पाईने गर्दछ। यस गाउँपालिकामा पाईने माटोको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ।

१ हेलम्बु गाउँपालिकाको पार्श्व/चित्र, २०७५

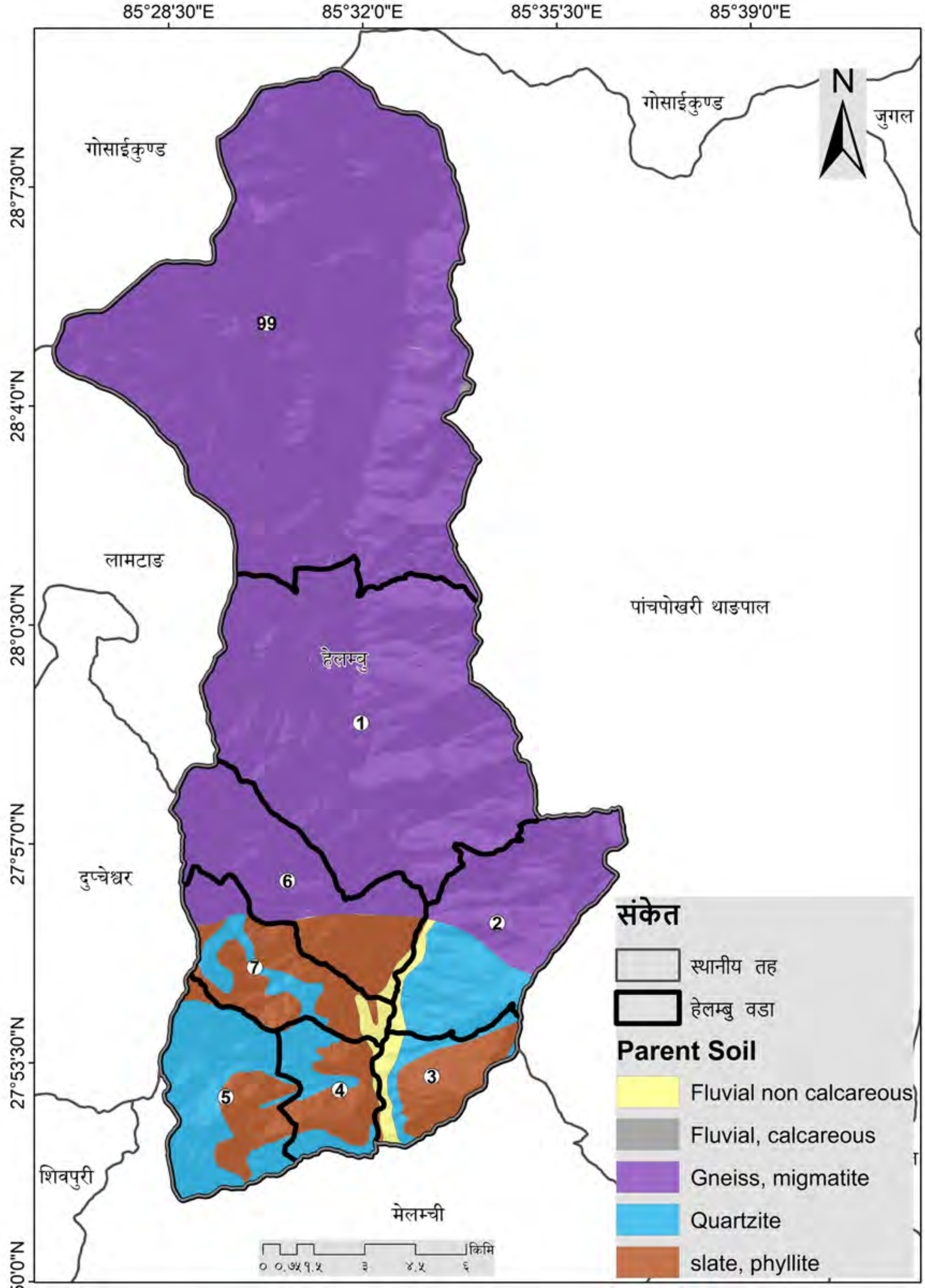

चित्र ४: हेलम्बु गाउँपालिकामा पाईने माटोको प्रकार

२.२ भू-सामाजिक अवस्थिति

२.२.१ जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस हेलम्बु गाउँपालिकामा जम्मा ४६९० घरधुरीमा, जम्मा जनसंख्या १७,४९७ बस्ने गरेका छन् भने जसमा ८७८१ जना पुरुष (५०.१९ प्रतिशत) र ८७१६ जना महिला (४९.८१ प्रतिशत) रहेका छन् भने जनघनत्व ६०.९१ रहेको छ । यस गाउँपालिकाको लैंगिक अनुपात १००.७५ रहेको छ । यस गाउँपालिकामा २.१ प्रतिशत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु छन् जस मध्य १.७ प्रतिशत महिला रहेका छन् भने २.१ प्रतिशत पुरुष रहेका छन् ।[२]

२ राष्ट्रिय रिपोर्ट, राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

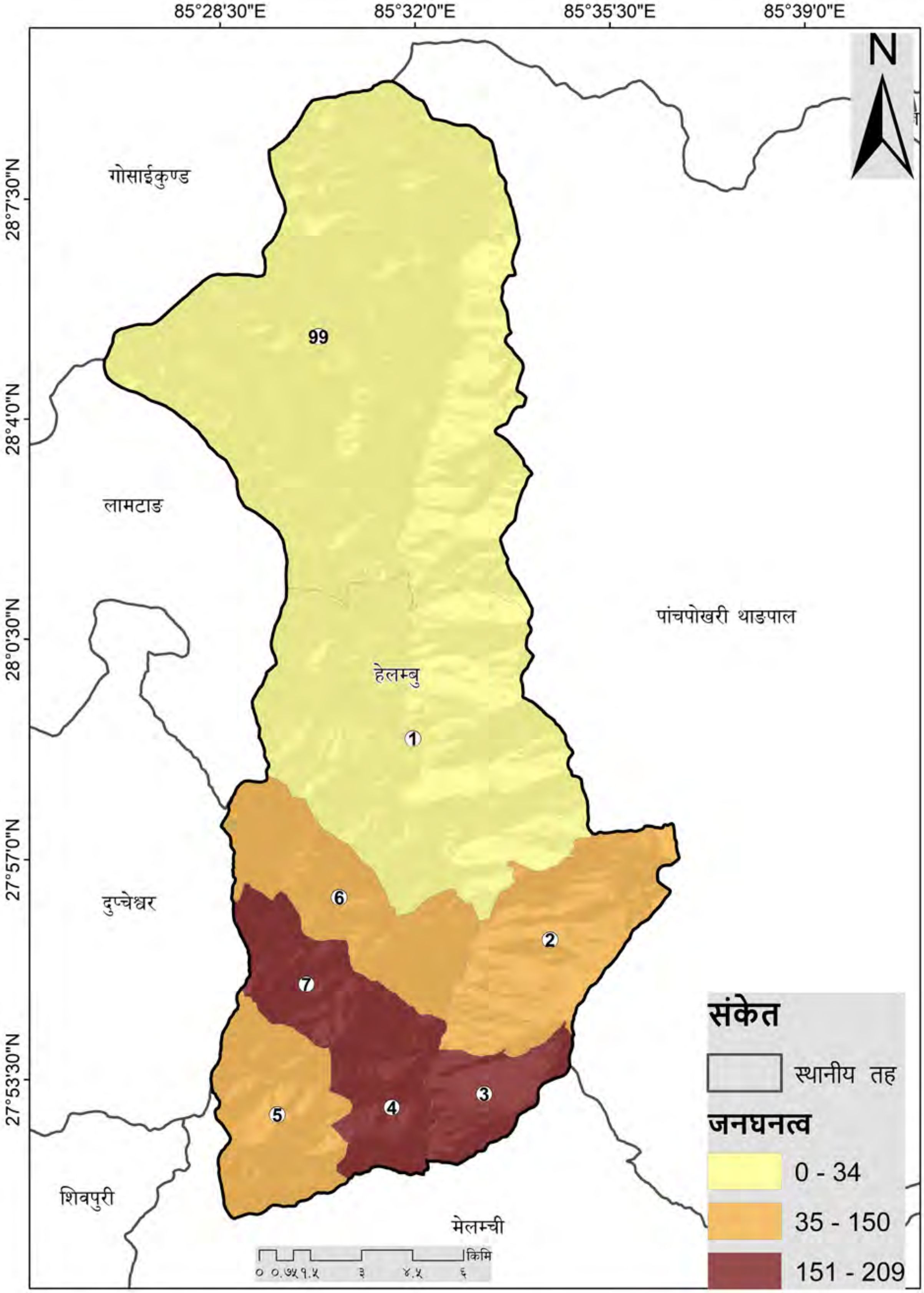

चित्र ५: हेलम्बु गाउँपालिकाको जनघनत्व

यस गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण अनुसार वडा नं ७ मा सबै भन्दा वढी जनसंख्या रहेको छ भने सबै भन्दा कम जनसंख्या वडा नं ३ मा रहेको छ। औसत परिवार संख्याको विवरण हेर्दा वडा नं ५ मा औसत परीवार संख्या करीव ४ जना रहेका छन् भने सबै भन्दा कम वडा नं १ मा औसत परिवार संख्या करीव ३ जना रहेको छ। यस गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण तलको तालिकामा देखाईएको छ।

तालिका १: हेलम्बु गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण

वडा	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			औषत परिवार	लैगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला		
१	७०९	२,३११	१,१९९	१,११२	३.२६	१०७.८२
२	७८२	२,७५०	१,३९९	१,३५१	३.५२	१०३.५५
३	५३७	१,९२९	९४२	९८७	३.५९	९५.४४
४	५४९	२,०५७	९९०	१,०६७	३.७५	९२.७८
५	६१०	२,६३३	१,३००	१,३३३	४.३२	९७.५२
६	७६२	२,८२२	१,४६१	१,३६१	३.७०	१०७.३५
७	७४१	२,९९५	१,४९०	१,५०५	४.०४	९९
जम्मा	४,६९०	१७,४९७	८,७८१	८,७१६	३.७४	१००.५

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको

यस गाउँपालिकाको उमेर समुह अनुसारको जनसंख्या विवरण केलाउँदा सबै भन्दा वढी जनसंख्या १०-१९ समुह अर्थात् किशोर अवस्थाका १७.६४ प्रतिशत छन् भने सबै भन्दा कम ७० वर्ष भन्दा वढी उमेर समुहका ६.६६ प्रतिशत रहेका छन् । उमेर समुह अनुसार ५ वर्ष भन्दा कमका ८.९८ प्रतिशत, ६-९ उमेर समुहका ६.९३ प्रतिशत, २० देखि २९ उमेर समुहका १६.०१ प्रतिशत, ३० देखि ३९ उमेर समुहका १२.७८ प्रतिशत, ४० देखि ४९ उमेर समुहका ११.६९ प्रतिशत, ५० देखि ५९ उमेर समुहका ११.२६ प्रतिशत र ६० देखि ६९ उमेर समुहका ८.०५ प्रतिशत रहेको छ । यस गाउँपालिकाको महिला तथा पुरुषको उमेर समुह अनुसार को जनसंख्य विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

तालिका २: हेलम्बु गाउँपालिकाको उमेर-समुह अनुसारको जनसंख्या

उमेर समुह	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
५ भन्दा कम	७३७	८३४	१,५७१	८.९८
६-९	५९१	६२२	१,२१३	६.९३
१०-१९	१,६१७	१,४६९	३,०८६	१७.६४
२०-२९	१,३८१	१,४२१	२,८०२	१६.०१
३०-३९	१,११६	१,१२०	२,२३६	१२.७८
४०-४९	१,०२४	१,०२१	२,०४५	११.६९
५०-५९	९६२	१,००८	१,९७०	११.२६
६०-६९	६८९	७१९	१,४०८	८.०५
७० भन्दा माथि	५९९	५६७	१,१६६	६.६६
जम्मा	८,७१६	८,७८१	१७,४९७	१००

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको

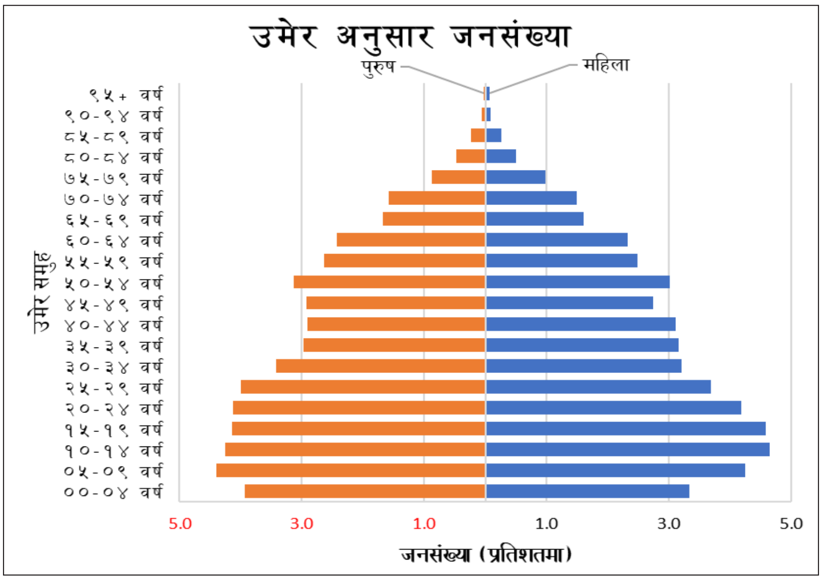

चित्र ६: हेलम्बु गाउँपालिकाको उमेर अनुसार जनसंख्या विवरण

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको जात तथा सम्प्रदायको तथ्यांकको विवरण अनुसार सबै भन्दा वढी १३,३१६ जना (७६.१० प्रतिशत) आदिवासि/जनजातिको बसोबास रहेको छ भने सबै भन्दा कम अन्य समुदाय जस्तैः विदेशी, तथा जात नखुलेका ४४ जनाको (०.२५ प्रतिशत) बसोबास रहेको छ।[३] यस गाउँपालिकाको जात तथा सम्प्रदायको तथ्यांक तलको तालिकामा दिईएको छ।

तालिका ३: हेलम्बु गाउँपालिकाको जात तथा सम्प्रदाय अनुसारको जनसंख्या विवरण

जात/सम्प्रदाय	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
आदिवासी जनजाति	६,७६०	६,५५६	१३,३१६	७६.१०
ब्राम्हण/क्षेत्री	१,७११	१,८३१	३,५४२	२०.२४
दलित	२८०	३१५	५९५	३.४०
अन्य	३०	१४	४४	०.२५

स्रोतः केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको

२.२.२ शिक्षा तथा शैक्षिक अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस हेलम्बु गाउँपालिकाको शिक्षाको विवरण केलाउँदा ६३.५ प्रतिशत कूल साक्षरता दर रहेको छजसमा पुरुषको साक्षरता दर ६९.३ प्रतिशत रहेको छ भने महिला साक्षरता दर ५७.८ प्रतिशत रहेको छ।[४] यस गाउँपालिकाको साक्षरता विवरण तलको चित्रमा देखाइएको छ। समग्रमा साक्षरताको अवस्था र शिक्षाको गुणस्तरलाई मध्यनजर गर्दै यस पालिकाले समग्र शैक्षिक सुधारको लागि विद्यालय सुधार योजना र रणनैतिक योजना निर्माण गरी संचालन कार्य गर्न आबश्यक देखिन्छ, सोको लागि परामर्श लिई बजारको माग अनुसार जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिने लक्ष्य सहित विद्यालय, क्याम्पस तथा विश्व विद्यालय संचालन गर्दै दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्दै नमुना स्थानीय गाउँपालिका बनाउने अभियानमा समेत पालिका लाग्नु पर्ने आवश्यक देखिन्छ, सो अभियानका लागि करिब २० अर्ब खर्च अनुमान गरिएको छ।

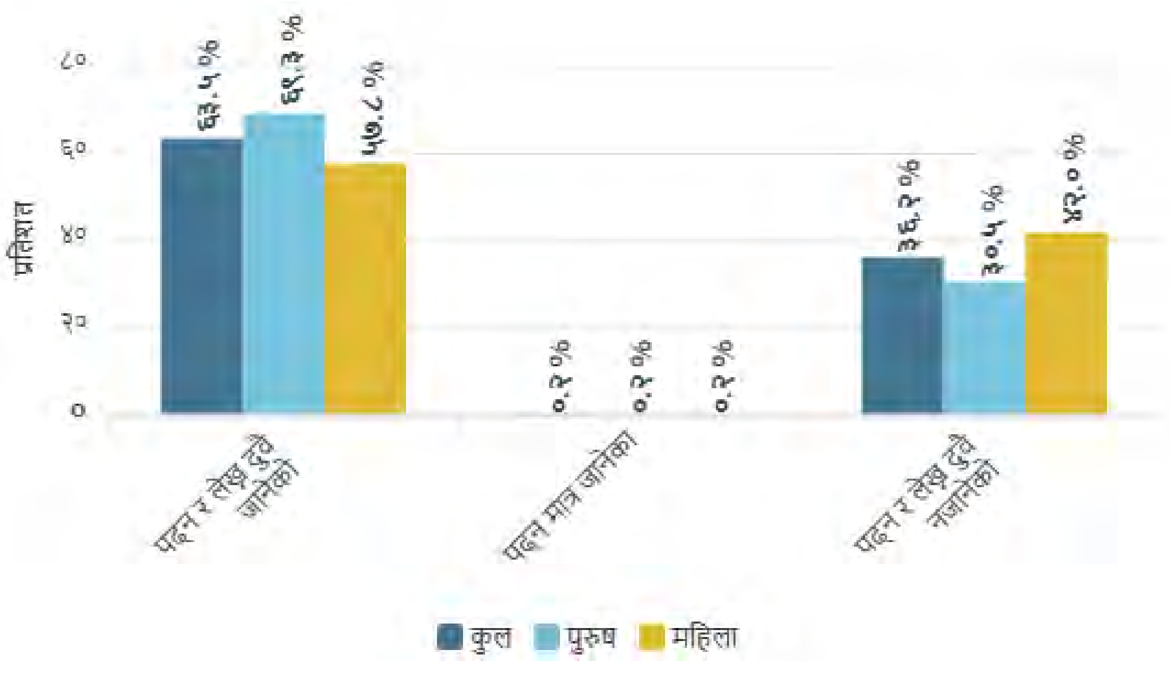

चित्र ७: हेलम्बु गाउँपालिकाको साक्षरता विवरणस्रोतः केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

२.२.३ स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ तथा आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र गरेर जम्मा ९ वटा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने संस्था रहेका छन् र स्थानीय स्तरमा सेवा प्रवाह गर्दै आईरहेका छन्।[५]

यसै गरी राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा प्रयोग गरीने खानेपानी स्रोतका आधारमा ५८.१० प्रतिशत घरधुरीले आफ्नै घरको हाता भित्र रहेको धारको पानी प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने ३७.३८ प्रतिशत घरधुरीले घर भन्दा बाहिर रहेको धाराको

३ राष्ट्रिय रिपोर्ट राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

४ राष्ट्रिय रिपोर्ट राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

५ स्वास्थ्य शाखा, हेलम्बु गाउँपालिका (helamburm.gov.np)

पानी प्रयोग गर्ने गरेका छन्, २.७५ प्रतिशत, १.४५ प्रतिशत, ०.२३ प्रतिशत र ०.०९ प्रतिशत घरधुरीले क्रमशः कुवा, मुल, नदी र अन्य स्रोत मार्फत खानेपानीको प्रयोग गर्दै आईरहेका छन् ।[६] यस गाउँपालिकको वडा गत रुपमा प्रयोग गर्ने गरेको खानेपानीका स्रोतको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका ४: हेलम्बु गाउँपालिकाको खानेपानी स्रोतको विवरण

वडा	जम्मा	खानेपानीका स्रोत					
		धारा (घरहाता भित्र)	धारा (घर बाहिर)	कुवा	मुल	नदी	अन्य
१	७०९	३३७	३३९	३१	२	०	०
२	७८२	७०८	५८	११	२	१	२
३	५३७	४२२	५१	३१	३२	०	१
४	५४९	२४२	२९६	२	२	७	०
५	६१०	२०३	३७२	७	२८	०	०
६	७६२	५३१	१९१	४०	०	०	०
७	७४१	२८२	४४६	७	२	३	१
जम्मा	४,६९०	२,७२५	१,७५३	१२९	६८	११	४

स्रोतः केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको

२.२.४ उर्जा

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा खाना पकाउन प्रयोग गरीने इन्धनको तथ्यांक राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालयको २०७८ को राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार८५.१२ प्रतिशतले दाउरा, १४.५४ प्रतिशतले एल.पि.जी, ०.०९ प्रतिशतले विधुत, ०.०९ प्रतिशतले बायो ग्यांस र ०.१७ प्रतिशतले मट्टीतेल प्रयोग गर्ने गरेका छन् ।

तालिका ५: हेलम्बु गाउँपालिकामा प्रयोग गरीने ईन्धनको विवरण

वडा	जम्मा घरधुरी	खाना वनाउन प्रयोग गरिने ईन्धन				
		दाउरा/काठ	एल.पि.जी.	विद्युत	बायो ग्यास	मट्टीतेल
१	७०९	५८९	११९	०	१	०
२	७८२	७२२	५७	१	०	२
३	५३७	४७६	५५	१	०	५
४	५४९	३३२	२१४	१	२	०
५	६१०	५८८	२०	०	१	१
६	७६२	६१८	१४४	०	०	०
७	७४१	६६७	७३	१	०	०
जम्मा	४,६९०	३,९९२	६८२	४	४	८

स्रोतः केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

यसै गरी बत्ति बाल्नको निम्ति प्रयोग गरिने ईन्धनको विश्लेषण गर्दा ९८.७६ प्रतिशत घरधुरीले विधुतको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १ प्रतिशतले सोलार, ०.१७ प्रतिशतले मट्टीतेल र बाँकी ०.०६ प्रतिशत घरधुरीले अन्य स्रोतको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वडा अनुसार घरधुरीले प्रयोग गर्ने ईन्धनको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका ६: हेलम्बु गाउँपालिकामा बत्ति बाल्न प्रयोग गरीने ईन्धनको विवरण

वडा	घरधुरी	वत्ति बाल्नको लागि प्रयोग गरिने ईन्धन			
		विद्युत	सोलार	मट्टीतेल	अन्य
१	७०९	७०६	३	०	०
२	७८२	७६९	६	७	०
३	५३७	५३३	४	०	०
४	५४९	५४६	३	०	०
५	६१०	६०६	४	०	०
६	७६२	७४०	२१	१	०
७	७४१	७३२	६	०	३
जम्मा	४,६९०	४,६३२	४७	८	३

स्रोतः केन्द्रिय तथ्यांक विभाग-२०७८ (२०८०/०८/२१ मा लिएको)

६ राष्ट्रिय रिपोर्ट राष्ट्रिय जनगणना २०७८ नतिजा (cbs.gov.np)

२.२.५ कृषि तथा पशुपालन

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा जम्मा ४,०४९ घरधुरी कृषि पेशामा संलग्न भएको पाईन्छ भने उक्त घरधुरीले १,९९९.२ हेक्टर जमिनमा कृषि उपार्जन गरेको देखिन्छ भने त्यस मध्य जम्मा (३७.७८ प्रतिशत) ७३७.१ हेक्टर जमिन मात्र सिञ्चित रहेको छ। कृषक परिवारले उपार्जन गरेको जमिनमा जम्मा १,४७८.६ हेक्टर जमिन मात्र खेती योग्य रहेको छ।

तालिका ७: हेलम्बु उँपालिकामा दर्ता भएका कृषक समुहहरु

वडा नं.	समुहहरुको संख्या
हेलम्बु - १	६
हेलम्बु - २	४
हेलम्बु - ३	६
हेलम्बु - ४	८
हेलम्बु - ५	२
हेलम्बु - ६	४
हेलम्बु - ७	१२
जम्मा	४२

पशुपालनको अवस्था हेर्दा जम्मा ३,५०९ घरधुरीले गाई/गोरू पालेका छन्, २,०९१ घरधुरीले राँगा/भैंसी पालन गरेको देखिन्छ भने ३,८०९ घरधुरीले बाखा/च्याङ्ग्रा पालन गरेका छन्। यस पालिकामा कृषि, पशुपन्छी तथा विभिन्न फसल उत्पादन गर्ने हे तुले पालिकामा ४२ ओटा कृषक समुह दर्ता भएर काम गरिरहेको छन्। दर्ता भएको समुहको वडा गत विवरण तल तालिकामा दिइएको छ।

२.३ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था

२.३.१ सडक सञ्जाल

सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा पर्ने यस हेलम्बु गाउँपालिका मध्य पहाडी क्षेत्र देखि उच्च हिमाली भू-भागमा अवस्थित रहेको र उक्त स्थानमा सडक निर्माण गर्न असहज हुने हुंदा यातायात पूर्वाधारका आधारमा सन्तोषजनक अवस्थामा रहेको छ। करीव सबै वडा र बस्ती सम्म पुग्ने कच्ची सडक तयार भैसकेको देख्न सकिन्छ। यसका साथै मेलम्ची-हेलम्बु सडकको दायां-वायां नै बस्ती बिस्तार भैरहेको छ। यस गाउँपालिकामा भएका आन्तरिक सडकहरु सोलिङ्ग तथा ग्राभलिङ गरिएका छन् तर भित्री करीब सम्पूर्ण सडक स्तरोन्नती गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका छन्। मुख्यतया: वर्षायाममा साघुँरो, जीर्ण सडक तथा वाढी/पहिरोका कारण बस्तीहरुबीच सम्पर्क तथा यातायात अवरोध हुंदा आपतकालीन सहायता पुऱ्याउन कठिन हुने गरेको छ। यस हेलम्बु गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल दायाँको चित्रमा देखाइएको छ।

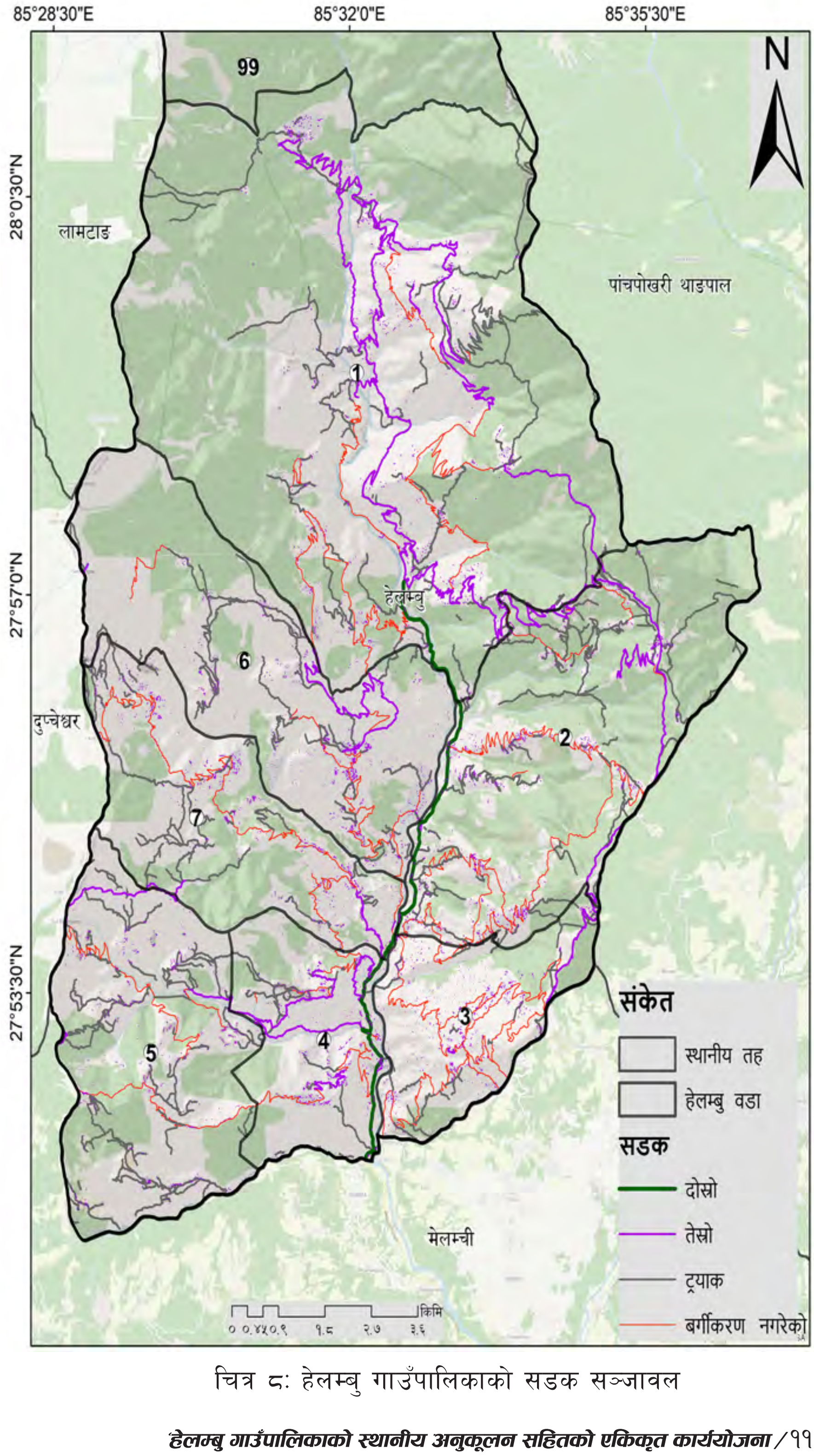

चित्र ८: हेलम्बु गाउँपालिकाको सडक सञ्जावल

२.३.२ सिंचाई सुविधा

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा जम्मा ४,०४९ घरधुरी कृषि पेशामा संलग्न भएको पाईन्छ भने उक्त घरधुरीले १,९९९.२ हेक्टर जमिनमा कृषि उपार्जन गरेको देखिन्छ भने त्यस मध्य जम्मा (३७.७८ प्रतिशत) ७३७.१ हेक्टर जमिन मात्र सिंचित रहेको छ । कृषक परिवारले उपार्जन गरेको जमिनमा जम्मा १,४७८.६ हेक्टर जमिन मात्र खेतीयोग्य रहेको छ । समग्र रुपमा यस पालिकाको सिंचित क्षेत्र हेर्दा खेतीयोग्य जमिनको ३६ प्रतिशत हाराहारीमा सिंचाई सुबिधा भएको देखिन्छ ।

२.३.३ भू-उपयोग तथा परिवर्तन

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको सन् २०००, २०१० र सन् २०२० को भू-उपग्रह नक्सा र भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट लिईएको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा सन् २००० देखि २०२० वर्षको अन्तरालमा भू-उपयोगमा उल्लेखनीय परिवर्तन भएको देखिन्छ । जस अनुसार यस गाउँपालिकाको वन क्षेत्र करिब ३.५ वर्ग किमी घटेको देखिन्छ पानी तथा हिम क्षेत्र करिब १.३१ वर्ग किमी घटेको देखिन्छ, भने कृषि क्षेत्र तथा घाँसे मैदान क्षेत्र करिब ३०.५५ वर्ग किमी तथा ६९.४१ वर्ग किमी क्रमश: घटेको देखिन्छ । यसै गरी झाडी तथा बांझो जमिन करिब ७८ वर्ग किमी तथा १३.४८ किमी बढेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भू-उपयोग परिवर्तनको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका ८: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग विवरण

भू-उपयोग	२०२० (वर्गकिमी)		२०१० (वर्ग किमी)		२००० (वर्ग किमी)		भू-उपयोगमा परिवर्तन (प्रतिशत)
	क्षेत्रफल	% प्रतिशत	क्षेत्रफल	% प्रतिशत	क्षेत्रफल	% प्रतिशत	
पानी	०.०९	०.०३	०.१५	०.०५	०.४९	०.१७	**-०.१४**
वन क्षेत्र	१४५.१	५०.४७	१५०.४	५२.३३	१४८.५	५१.६५	**-१.१७**
घास क्षेत्र	०.१७	०.०६	५७.०२	१९.८४	६९.५८	२४.२१	**-२४.१५**
कृषि क्षेत्र	२.५२	०.८८	३१.८५	११.०८	३३.०७	११.५	**-१०.६३**
झाडी क्षेत्र	८३.१४	२८.९२	६.४७	२.२५	५.१४	१.७९	**२७.१३**
वस्ती क्षेत्र	१२.२७	४.२७	४.२३	१.४७	१.७३	०.६	**३.६७**
बाँझो क्षेत्र	३६.२८	१२.६२	२२.८९	७.९६	२२.८	७.९३	**४.६९**
हिम क्षेत्र	७.९	२.७५	१४.४५	५.०३	६.१९	२.१५	**०.५९**
जम्मा	२८७.५	१००	२८७.५	१००	२८७.५	१००.०	

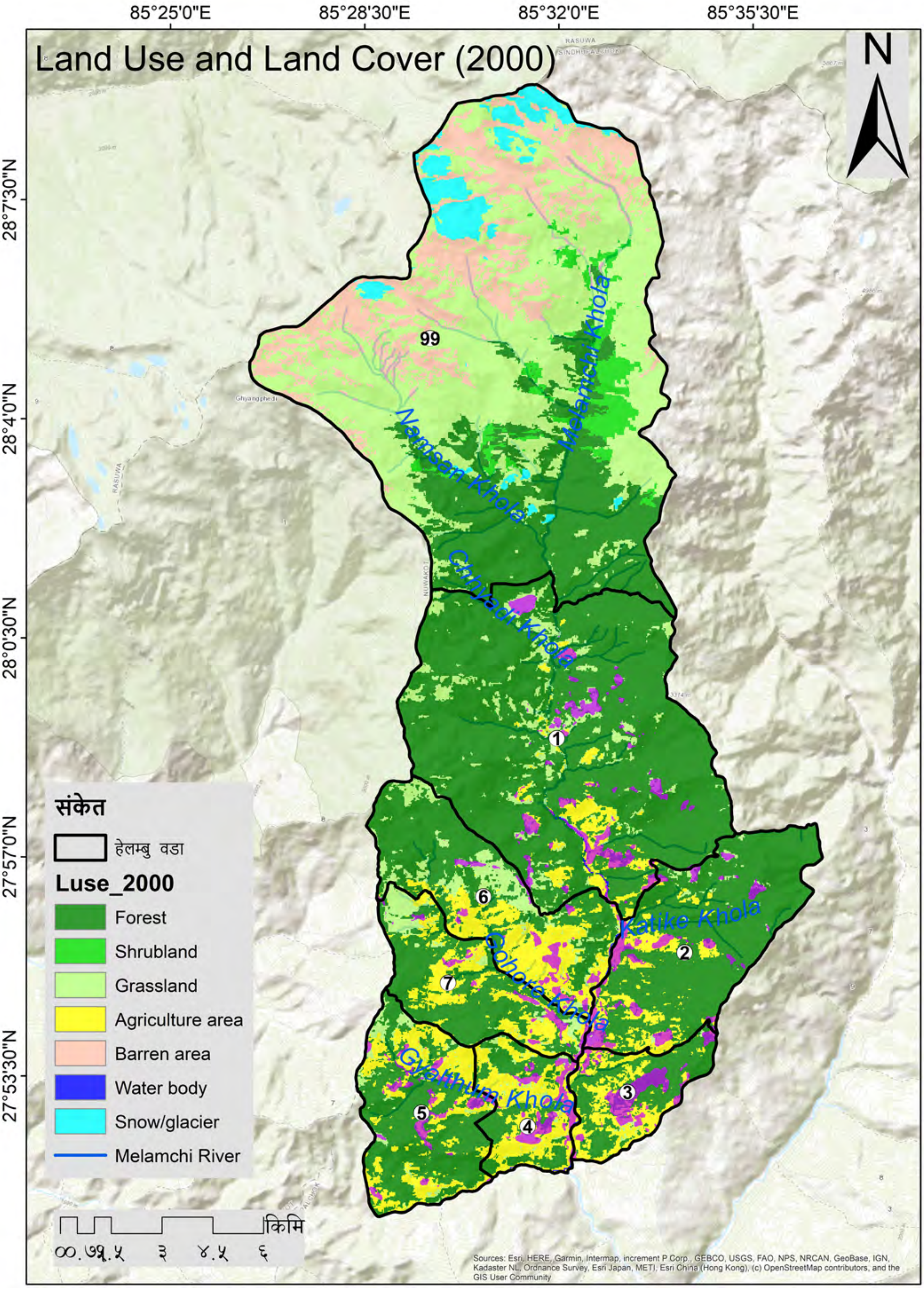

चित्र ९: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०००)

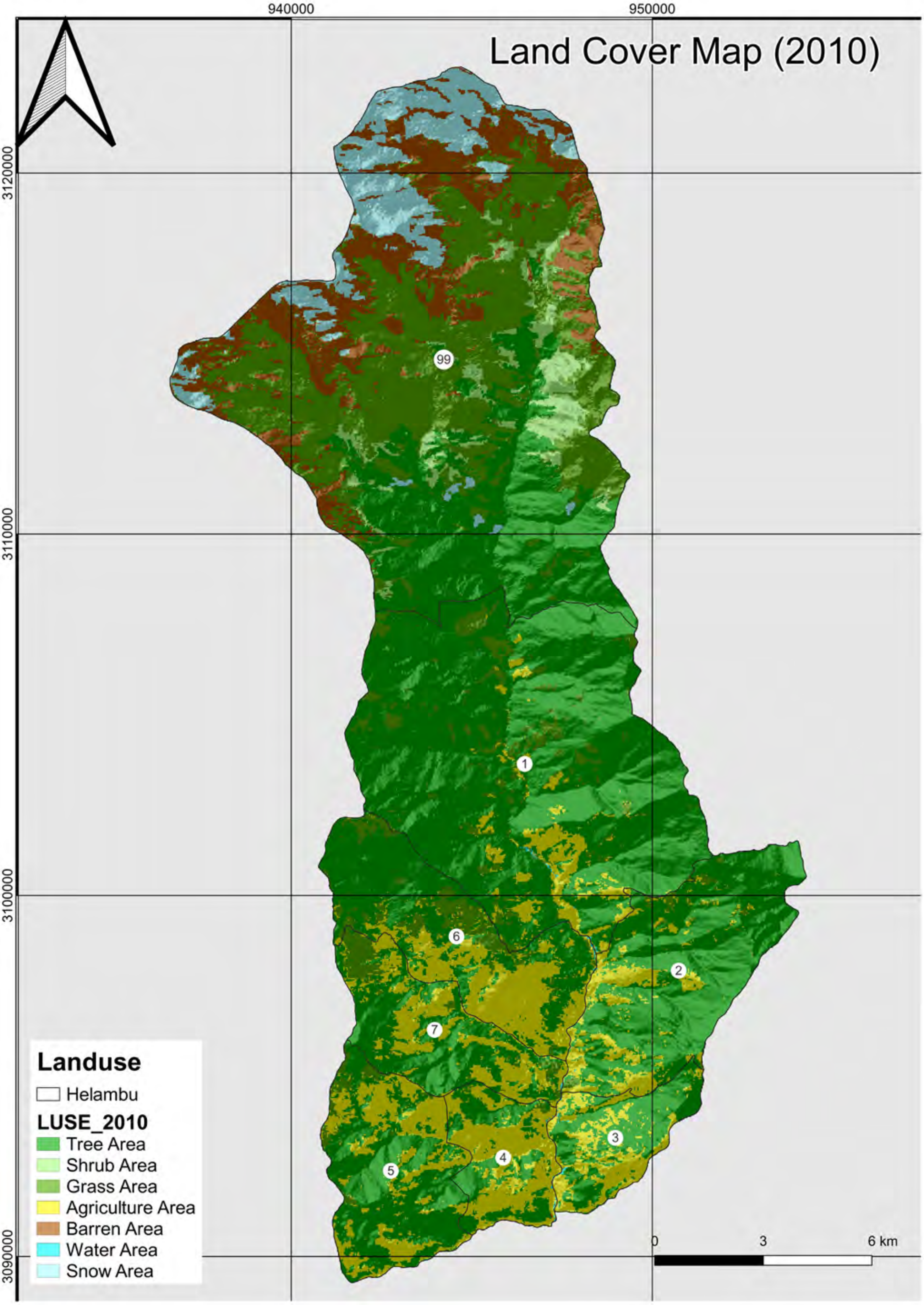

चित्र १०: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०१०)

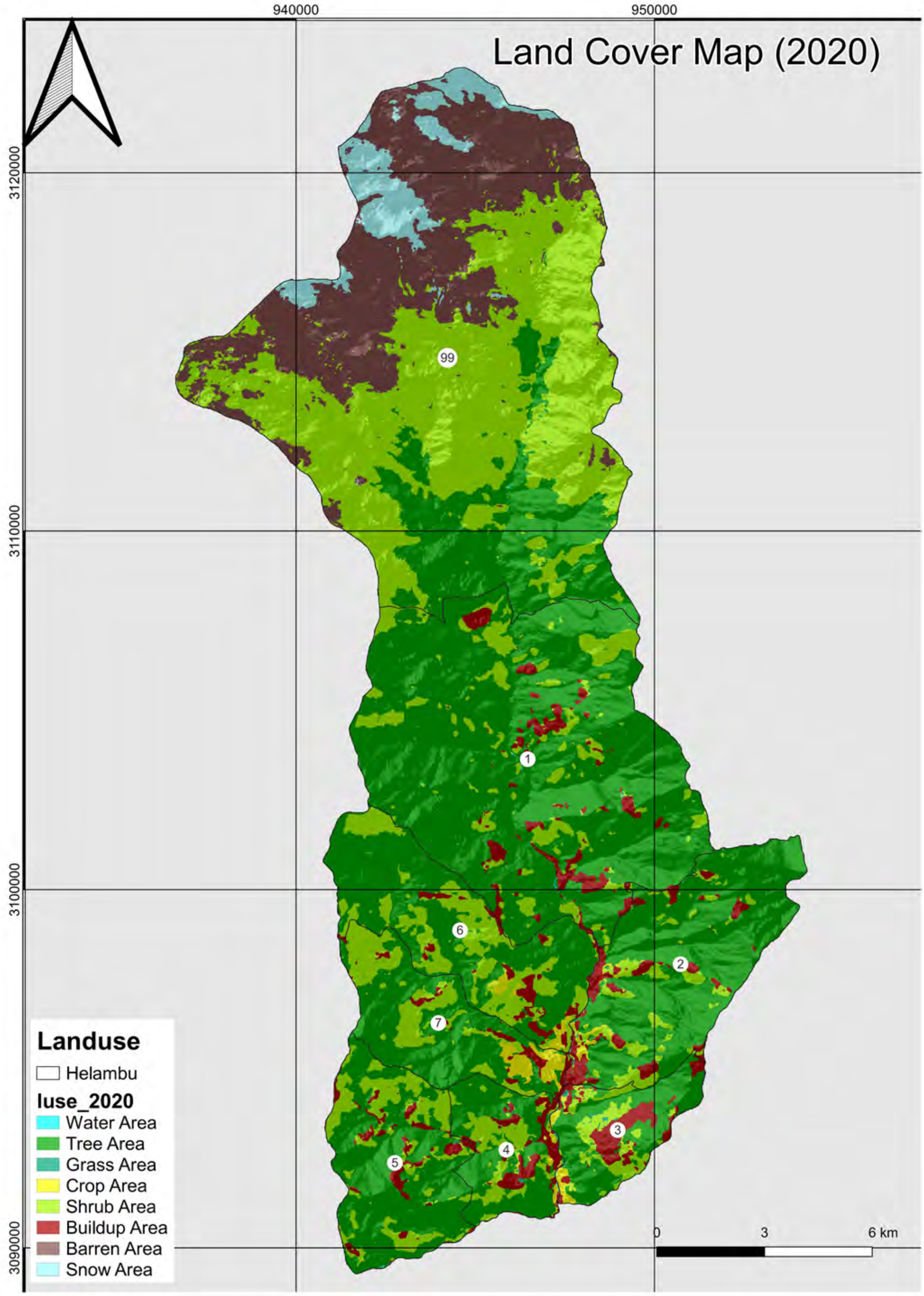

चित्र ११: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०२०)

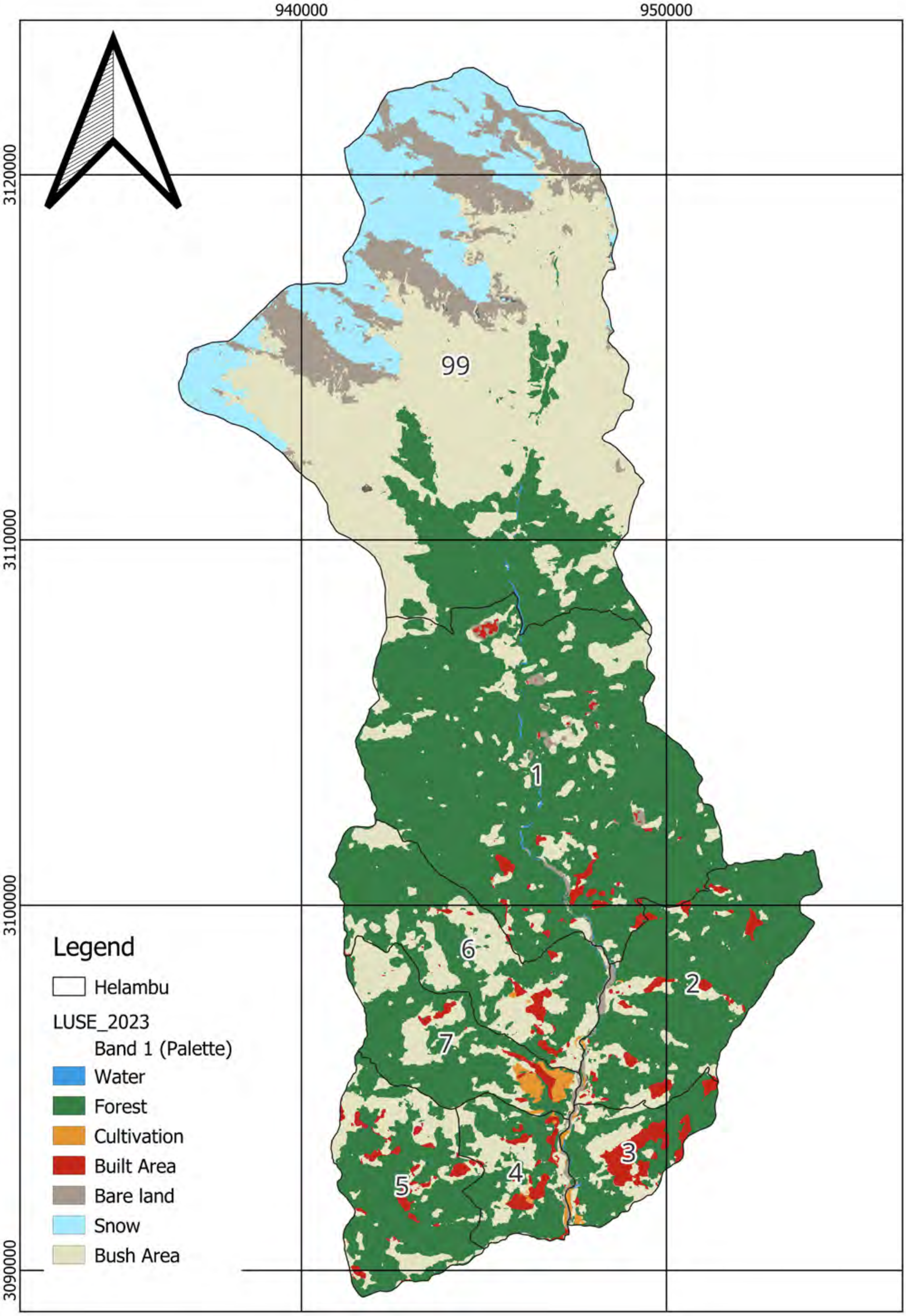

चित्र ११: हेलम्बु गाउँपालिकाको भू-उपयोग (सन् २०२०)

२.३.४ पानीका स्रोत तथा खानेपानीका स्रोत

यस हेलम्बु गाउँपालिका मुख्य गरी मेलम्ची खोला, तालामाराङ्ग, ग्याल थुम, तिम्बु खोला रहेका छन् भने यसरी यी खोलामा मिसिने विभिन्ने खोलाहरु जस्तैः तारतोङ, ठुलढुङ्गा, चिनिखर्क, चित्रे, आरन, ढोडेनी, देवीथान, घट्टे, र उखुवारी रहेका छन् र यी पानीका स्रोत खोला तथा खोल्साहरु खानेपानी तथा सिंचाइ प्रयोजनको निम्ति प्रयोग गरिएका छन् । भू-उपयोग तथ्यांक २००० र २०२० को अवस्था विश्लेषण गर्दा यस पालिकमा पानीको उपलब्धता तथा मात्रा धउलेखनीय मात्रामा कमी आएको देखिन्छ ।

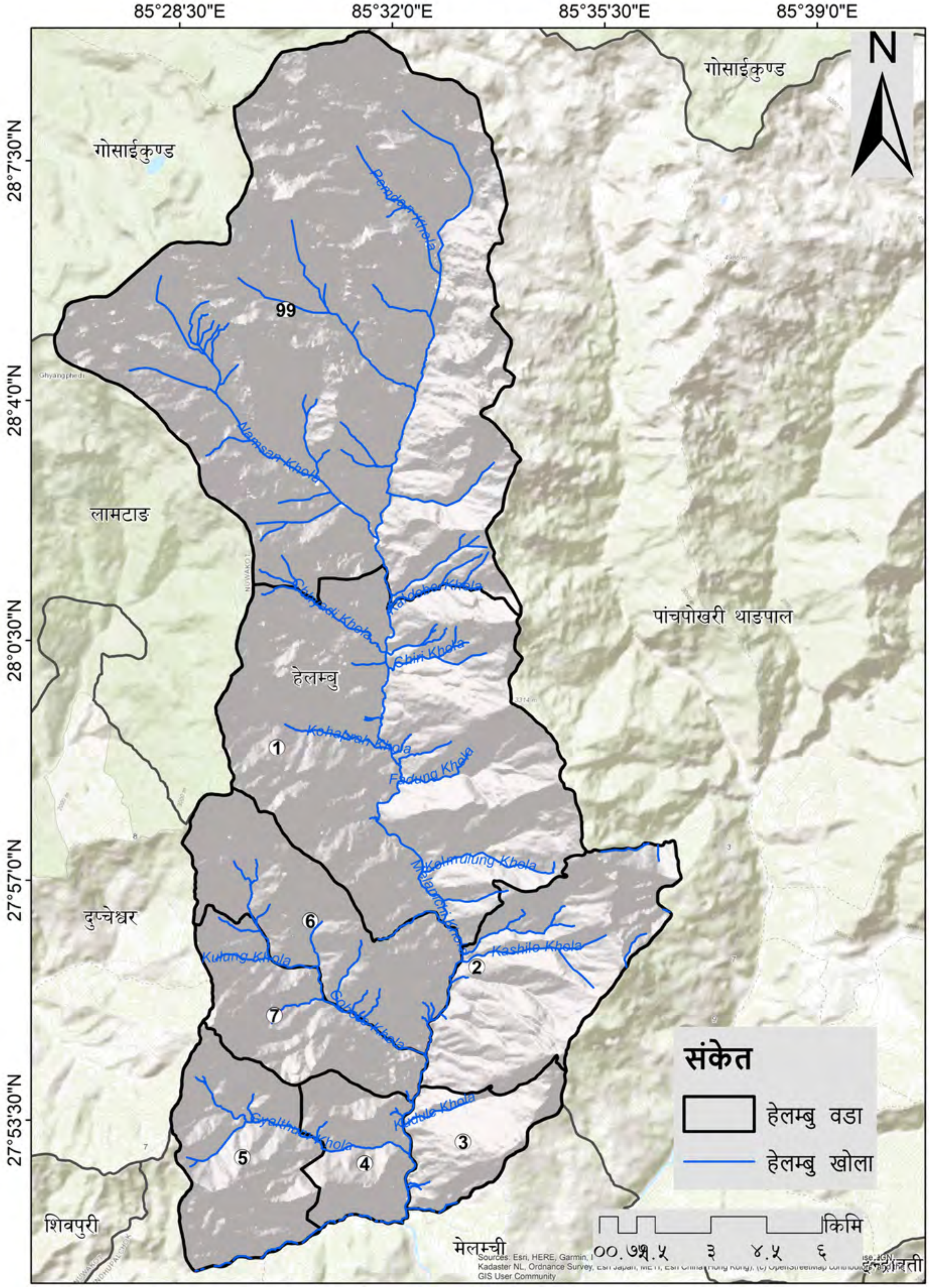

चित्र १२ः हेलम्बु गाउँपालिकाको खोला तथा खोल्साको विवरण

२.३.५ वन तथा जलाधार

२.३.५.१ जलाधार

यस हेलम्बु गाउँपालिका मुख्य गरी मेलम्ची नदीको जलाधारको माथिल्लो क्षेत्रमा अवस्थित रहेको छ भने अन्य स-साना उपजलाधार समेत यसै मेलम्ची नदी जलाधार भित्र पर्दछन् ।

२.३.५.२ वन

यस हेलम्बु गाउँपालिका लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जको ११८.०२ वर्ग किमी क्षेत्रफल पर्दछ भने मध्यवर्ति क्षेत्रको ६५.१० वर्ग किमी पर्दछ। हेलम्बु गाउँपालिकामा पर्ने लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जध तथा मध्यवर्ति क्षेत्रको नक्सा तलको चित्रमा देखाईएको छ। त्यस भन्दा बाहेक डिभिजनल वन कार्यालयले समेत यस क्षेत्रको वन व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ। डिभिजन वन कार्यालयको विवरण अनुसार यस हेलम्बु गाउँपालिकामा जम्मा ३१ वटा सामुदायिक वन समुदायलाई हस्तान्तरण गरिएको छजसको क्षेत्रफल करीब २०.२८ वर्ग किमी रहेको छ र करीब २९८१ वटा घरधुरी उपभोक्ता रहेका छन् भने करीब १५०७५ जना जनता उपभोक्ता भएका छन् । यस क्षेत्रमा मुख्य गरी माथिल्लो हिमाली क्षेत्रमा धुपी, लालीगुराँस, खस्रु, तथा सूईरो पातेरुख पाईन्छ भने मध्य क्षेत्रमा मुख्यगरी सल्ला, कटुस, चिलाउने, साल जस्ता रुख पाईन्छ भने तल्लो क्षेत्रमा मुख्यगरी साल, साज, महुवा जस्ता रुख पाइने गरेको छ । यस पालिकाभित्र विभिन्न स्थानमा धार्मिक हिसाबले महत्वपूर्ण स्थान रहेको छ र जस अन्तरगत परम्परागत रुपमा धार्मिक वनहरु संरक्षण गरिदै आएको छ, तथापि यसको तथ्यगत/आँकडा राख्न आवश्यक देकिन्छ ।

तालिका ९: हेलम्बु गाउँपालिकाको सामुदायिक वनको विवरण

क्र.स.	वडा	सामुदायिक वनको संख्या	घरधुरी	जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा उपभोक्ता	मुख्य वनस्पती
१	हेलम्बु -२	५	५३७	५४६.८५	२,३६८	उतिस, सल्ला, चिलाउने
२	हेलम्बु -३	४	४८६	२६०.८९	२,२७२	सल, साज, चिलाउने, सल्ला, उतिस
३	हेलम्बु -४	४	५६३	२७८.१५	३,५४९	महुवा, सल्ला, कटुस, उतिश, चिलाउने
४	हेलम्बु -५	८	४४६	४४६.०७	३,०८१	महुवा, सल्ला, कटुस, उतिश, चिलाउने, काफल
५	हेलम्बु -६	२	१५६	१७५.४४	३०३	उतिस, सल्ला, चिलाउने, गुराश
६	हेलम्बु -७	८	७९३	३२०.६३	३,५०२	उतिस, सल्ला, चिलाउने, कटुस, क्यमुना, बाफ्ह, महुवा
जम्मा		३१	२,९८१	२,०२८.०३	१५,०७५	

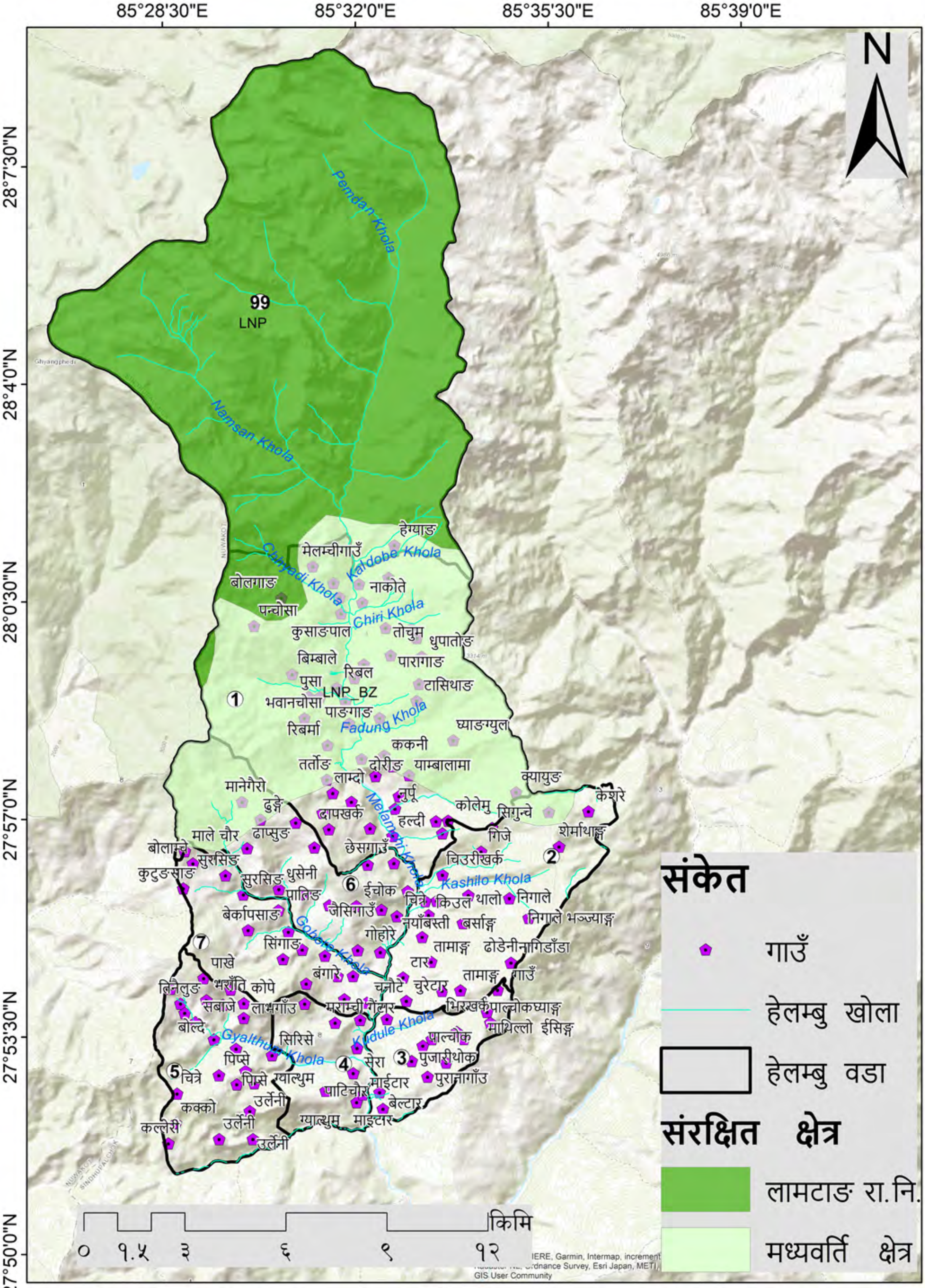

चित्र १३: हेलम्बु गाउँपालिकामा अवस्थित लामटाङ राष्ट्रियु निकुञ्जन र मध्यवर्ति क्षेत्र

यसका साथै भू-उपयोग तथ्यांक २०२० अनुसार यस गाउँपालिकाको जम्मा क्षेत्रफल मध्य १४५ वर्ग किमी अर्थात् ५० प्रतिशत वनक्षेत्रले ढाकेको छ। जस गाउँपालिकामा पाईने वन क्षेत्रको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ।

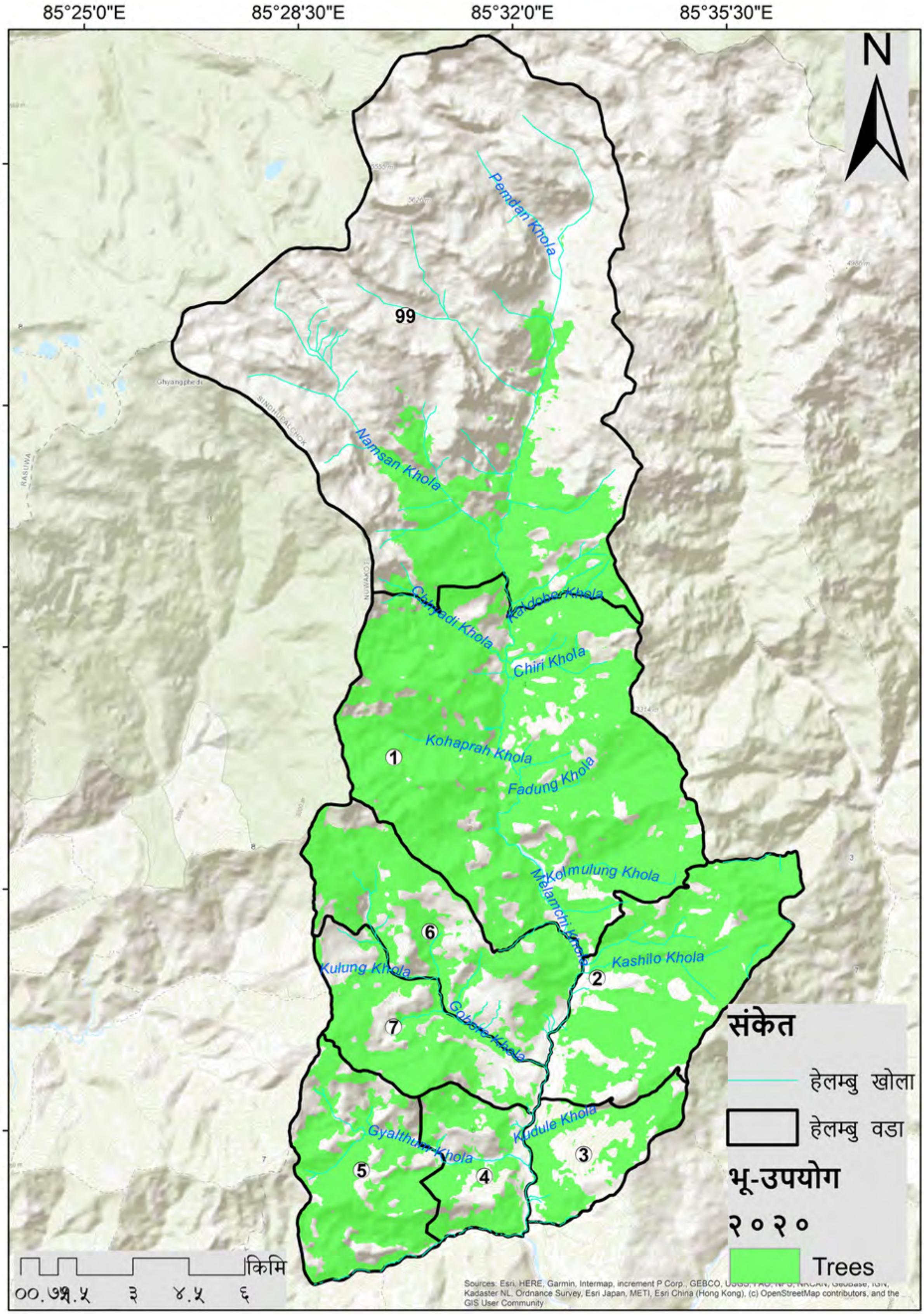

चित्र १४: हेलम्बु गाउँपालिकाको वन क्षेत्रको विवरण

२.३.६ बस्ती तथा बस्ती विस्ताको अवस्था

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्ती विस्तारको अवस्था हेर्ने हो भने मुख्य गरी मेलम्ची-हेलम्बु सडक क्षेत्र वरपर र मेलम्ची नदीको फांट तर्फ बस्तविस्तार भैरहेको देखिन्छ। यसको साथै अन्य सुविधाको निम्ति समेत यस क्षेत्रमा वस्ति विस्तार भएको देखिन्छ। यस गाउँपालिकामा भैरहेको बस्ती विस्तारको अवस्था तलको चित्रमा देखाईएको छ।

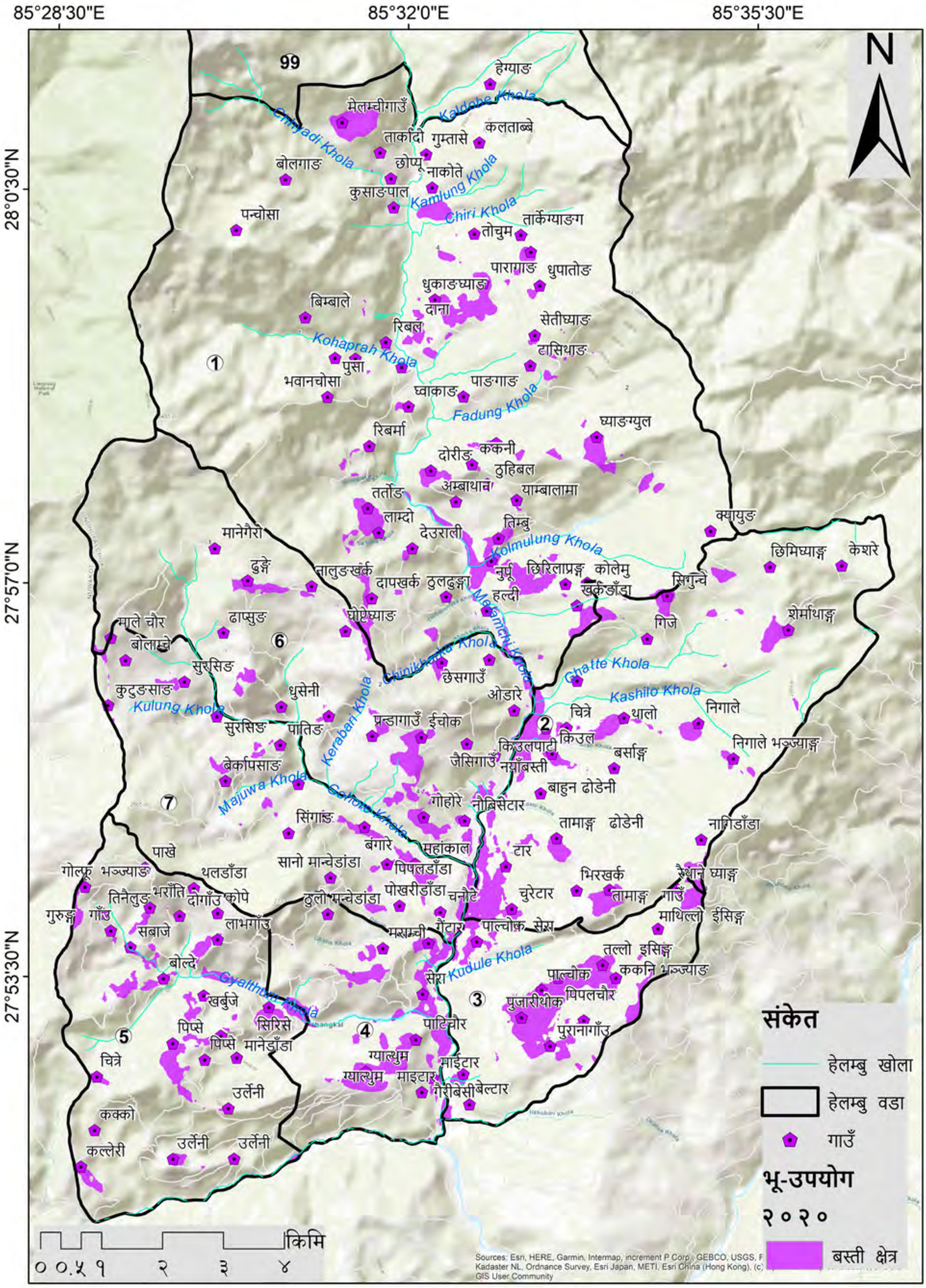

चित्र १५: हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्ती विवरण

चित्र १६: हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्ती विस्तारको अवस्था

२.३.७ मुख्य पर्यटकीय क्षेत्र

हेलम्बु गाउँपालिका पर्याटकीय हिसाबले प्रचुर मात्रामा सम्भावना बोकेको क्षेत्र हो । हिमालको दृष्य, शेर्पा जातिको बसोवास, रहनसहन र रितिरिवाजले बाह्य पर्यटकहरु आकर्षित हुने गरेका छन । यो क्षेत्र धार्मिक पर्यटकीय स्थल पनि हो । यस ठाउँमा विभिन्न समयमा धार्मिक गुरुहरुले ध्यान गर्ने गरेको र त्यति बेला धार्मिक गुरुहरुले यस क्षेत्रको भ्रमण समेत गरेको किम्वदन्तिहरु पाइन्छ । बिगतदेखि नै यहाँको विशेषत: ह्योल्मो जातिहरु पर्यटक पेशामा संलग्न रहदै यसलाई प्रमुख पेशाको रुपमा नै लिएर जिबिकोपार्जनको आधार बनाएका छन् । यस पालिकाभित्र रहेको प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरुमा लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज, अमायाङ्ग्री, पल्चोकमीाइ

मन्दिर, हेलम्बु गुम्बाक्षेत्र, कुटुमसाङ होमस्टे, मेलम्ची खानेपानीको बाँध तथा सुरुंङ, शेर्माथाङ, जन्गेंङ डाडा/ढुंगा, तथा गोसाईकुण्ड तथा पाँचपोखेरी जानेबाटोमा रहेका बिभिन्नी होमस्टेहरुले यहाको पर्यटकको सम्भावना अझै बढाएको छ, पालिकको नीति तथा कार्यक्रममानै निर्दिष्ट गरी निर्माण सुरु गरिएको हेलम्बुग्रेट ट्रेल जसको चित्र तल दिएको छ।

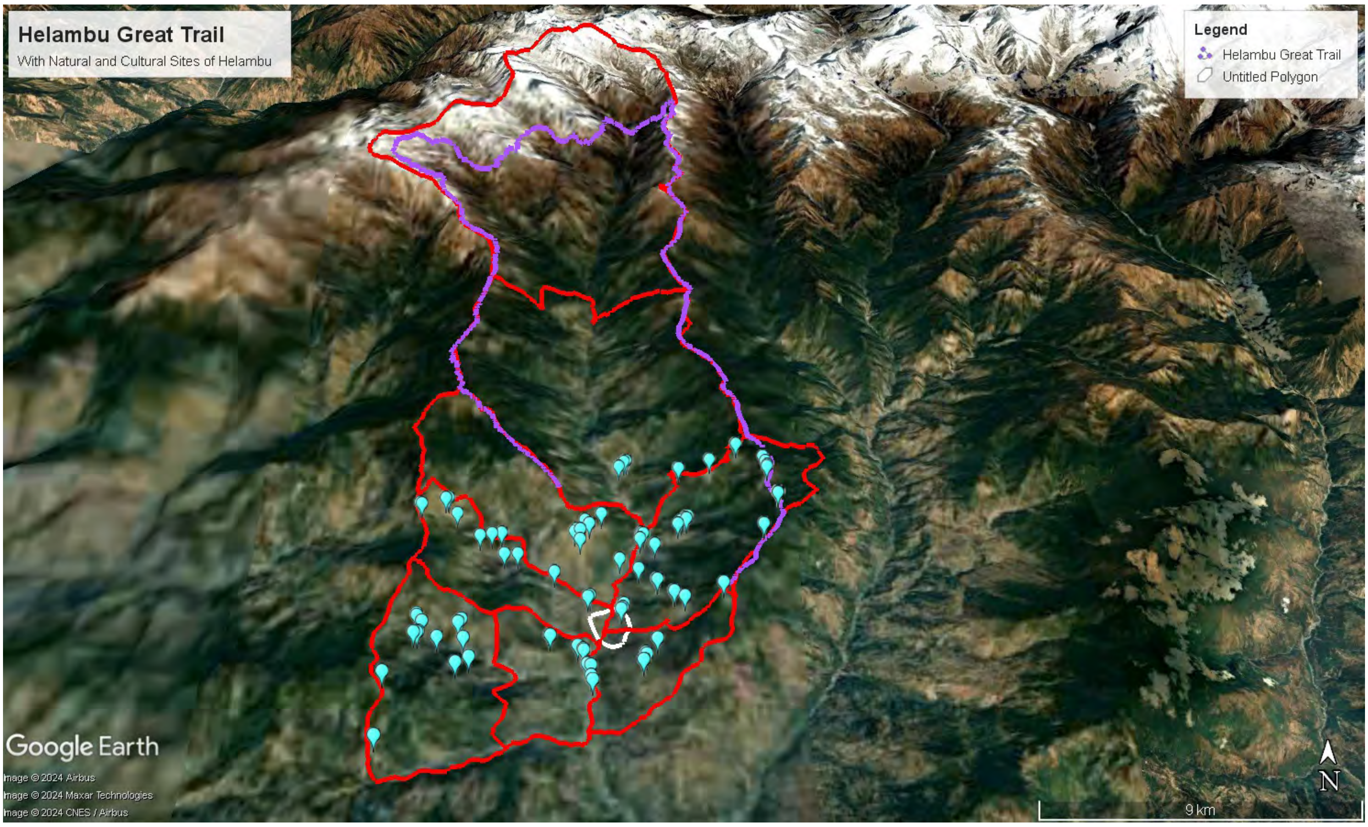

चित्र १७: हेलम्बु गाउँपालिका अन्तर्गत निर्माणमा रहेको हेलम्बु ग्रेटट्रेल

२.३.८ संघसंस्था

यस गाउँपालिकामा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी सङ्घ संस्थाहरूले काम गरिरहेका छन्। गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, वडा कार्यालय अन्तर्गतका विषयगत निकायहरू, चिरीङ फण्ड, नेपाल रेडक्रस सोसाईटि, जस्ट नेपाल फाउन्डेशन, पुनस्थपना तथा विकासका लागि श्रोत केन्द्र (आर.सिआर.डी), सि.डी.सी.एफ., बौद्ध बहुनेपाटी परीवार, बिश्व खाद्य कार्यक्रम, बोधिश्त माइन एक्शन, आर्स्वोनेपाल, रेस्ट नेपाल, शक्ति समुह, सोल अफ सोल्सीङ, जस्ता सङ्घ संस्था तथा परियोजनाहरूले काम गरिरहेका छन्। यस पालिकामा ४२ वटा कृषि समुह, ३१ सामुदायिक वन तथा २१ ओटा मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपसमुहहरु सकृय रुपमा रहेका छन।

यस पालिकामा रहेको नेपाल इनभेस्टमेन्ट-मेगा बैंकको शाखा मार्फत् यहाँका मानिसहरूले वित्तिय सेवा सुविधा प्राप्त गरिरहेका छन्। यसका अलावा विभिन्न बचत सहकारी, कृषि सहकारी र समुहहरुबाट पनी वित्तिय सेवा लिइरहेका छन्। यसका साथै मेलम्ची खाने पानी आयोजना, सेक्टर वन कर्यालय, भूसंरक्षण कार्यालय, लाङटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज जस्ता सरोकारवाला निकायहरुले पानी प्रत्क्षय रुपमा सेबा प्रदान गरी रहेका छन्।

अध्याय ३

जलवायु परिवर्तन, विपद् तथा जोखिमको अवस्था

३.१ मौसमी तथ्यांकको विश्लेषण

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको शेर्माथाङ् स्थित स्टेशन नं १०१६ नं को तापक्रम तथा वर्षातको तथ्यांक जल तथा मौसम विभागबाट संकलित विगत सन् १९७५ देखि २०२३ सम्मको तथ्यांक संकलन गरेर विश्लेषण गरिएको छ।

३.१.१ वर्षात्को विश्लेषण

यस क्षेत्रको मौसमि विवरण अन्तर्गत वर्षातको तथ्यांक विश्लेषण गर्दा यस क्षेत्रमा औषतमा ३४२६ मिलिमिटर वर्षा हुने गरेको छ भने वार्षिक रुपमा ४.६७ मिलिमिटरको दरले वर्षात वढ्दै गइरहेको देखिन्छ। वर्षातको विवरण विश्लेषण गर्दा १९७८ मा सबै भन्दाम वढी वर्षात भएको देखिन्छ, उक्त समयमा वर्ष भरिमा करिव ५००० मिलिमिटर वर्षा भएको देखिन्छ। यस क्षेत्रको वर्षातको विश्लेषण तलको चित्रमा देखाईएको छ।

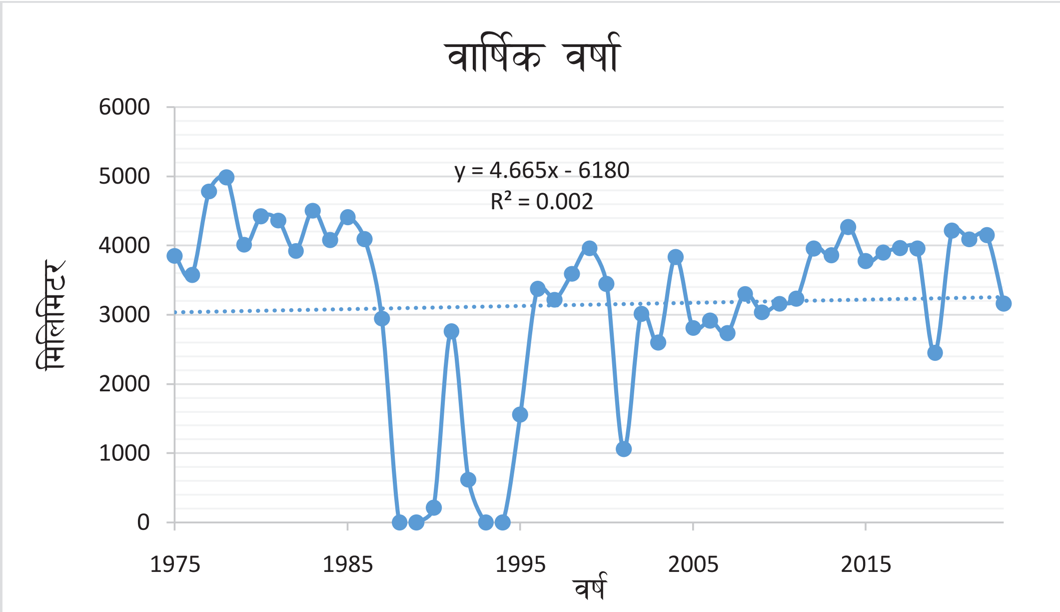

यसका साथै यस क्षेत्रमा एकै दिनमा हुने वर्षात्को तथ्यांक विश्लेषण गर्दा सन् २०१४ मा एकै दिन सबै भन्दा वढी वर्षा भएको देखिन्छ भने, सबै भन्दा कम सन् १९९० मा २० मिलिमिटर भएको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा भएको दैनिक उच्च वर्षातको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ।

मासिक रुपमा हुने गरेको वर्षात्को विवरण विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा वढी वर्षात जुलाई महिनामा अर्थात असार-साउन महिनामा र त्यस पछि साउन भाद्र महिनामा हुने गरेको देखीन्छ भने सबै भन्दा कम मंसिर-पुष महिनामा हुने गरेको देखिन्छ। मासिक रुपमा हुने गरेको वर्षातको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ।

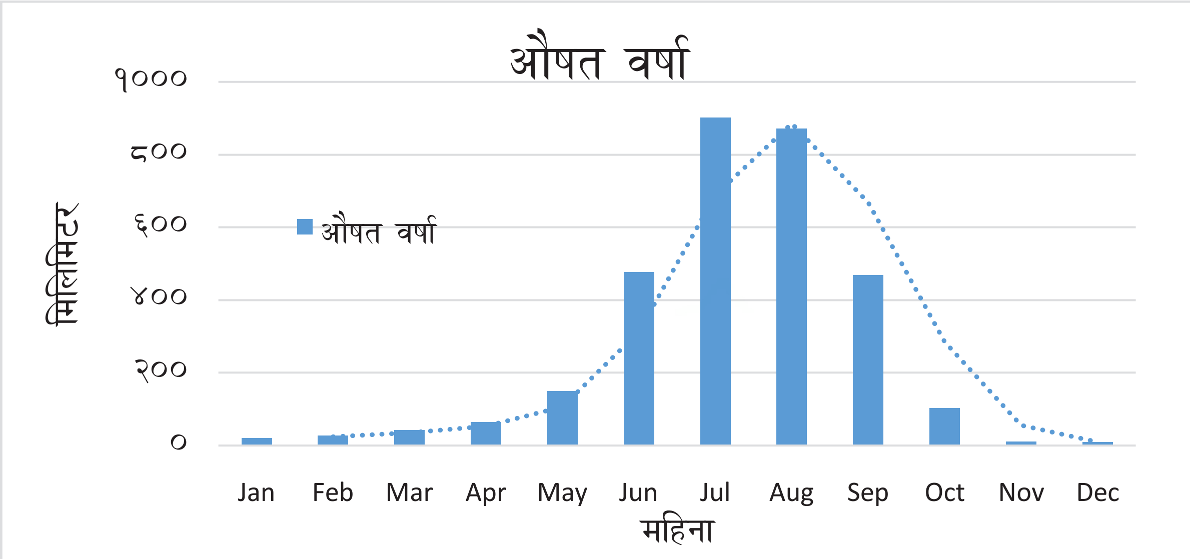

३.१.२ तापक्रमको विश्लेषण

यस पालिका अन्तर्गत रहेको सेर्माथांगमा रहेको तापक्रम मापन केन्द्रको तथ्यांक उपलब्ध नभएकाले समावेश गरिएको छैन।

३.२ मौसम, प्रकोप तथा बाली पात्रो

३.२.१ मौसम तथा प्रकोप पात्रो

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्था, बाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो। समुदायको विभिन्न ६५ वटा स्थानमा ज्येष्ठ नागरीक, बुद्धिजीवीसँगको छलफलबाट भएको जलवायु सम्बन्धी जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरुप, प्रकोपको स्वरुप आदिमा आधारित रहेर यस मौसम पात्रो तयार गरिएको थियो। मौसमी पात्रो सम्बन्धि जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, बाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट समुदायमा देखिएको थियो। यसरी तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो तलको तालिका मा उल्लेख गरिएको छ।

बस्ती स्तरको अनुकूलन योजना निर्माण तथा अनुकूलन अभ्यास प्रथिमिकीकरण- हेलम्बु ५ सिरिसे

तालिका १० हेलम्बु गाउँपालिकाको मौसम तथा प्रकोप पात्रो

मौसम	समय	बैशाख	जेष्ठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिंर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
गर्मी दिन	पहिले	पहिलो हप्ता	महिनाभरि	पहिलो हप्ता (अन्त्य)										गर्मि दिन हुने समय कमीतमा ३० दिन चाँडै र साढे दुई महिना ढिलो अन्त्यहुने गरेको
	अहिले	महिनाभरि	महिनाभरि	महिनाभरि	महिनाभरि		दास्रो हप्ता (अन्त्य)						पहिलो हप्ता (सुरु)	
चिसो दिन	पहिले							पहिलो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	महिनाभरि	महिनाभरि	पहिलो हप्ता (अन्त्य)		जाडो हुने दिन समेत करिव ३० दिन कम भएको
	अहिले								पहिलो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	दास्रो हप्ता (अन्त्य)			
मनसुनी वर्षा	पहिले		चौथो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	महिनाभरि	तेस्रो हप्ता (अन्त्य)								मनसुनी वर्षा करिव २० दिन ढिलो हुने गरेको
	अहिले			दोस्रो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि	तेस्रो हप्ता (अन्त्य)								
हिँउदे वर्षा	पहिले									पहिलो हप्ता (सुरु)	महिनाभरि (अन्त्य)			हिँउदे वर्षा पहिला भन्दा निकै कम भएको र करिव ३० दिनले ढिला र अनियमित भएको
	अहिले										दोस्रो हप्ता (सुरु)	पहिलो हप्ता (अन्त्य)		
असिना	पहिले							महिनाभरि						असिना पर्ने समयमा परिवर्तन नभएको
	अहिले							महिनाभरि						
पहिरो	पहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									पहिरोका घटनाहरुमा हुने समयमा परिवर्तन भएको छैन, तर पहिरो पहिले भन्दा बढेको
	अहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									
बाढी	पहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									बाढीका घटनाहरुमा हुने समयमा परिवर्तन भएको छैन र त्रास वढेको छ खोलाको सतह बढेको छ
	अहिले			पहिलो हप्ता (सुरु)	चौथो हप्ता (अन्त्य)									

३.२.२ बाली पात्रो

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्था, बाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । समुदायिको ज्येष्ठ नागरीक, बुद्धिजीवीसँगको छलफलबाट भएको जलवायु सम्बन्धी जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरुप,प्रकोपको स्वरुप आदिमा आधारित रहेर यस मौसम पात्रो तयार गरि एको थियो । मौसमी पात्रो सम्बन्धी जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, बाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट समुदायमा देखिएको थियो । यसरी तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो तलको तालिका ६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ११: हेलम्बु गाउँपालिकाको बाली पात्रो

बाली	समय	वैशाख	जेष्ठ	असाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिंर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
लेकमा लगाईने बाली पात्रो														
आलु	पहिले					महिना भरी भित्र् याउने					महिना भरी लगाउने			लगाउने समयमा परिवर्तन नभएको तर भित्र् याउने समय ३० दिन चाँडै भएको
आलु	अहिले				महिना भरी भित्र्याउने						महिना भरी लगाउने			
करु	पहिले		महिना भरी भित्र्याउने						महिना भरी लगाउने					लगाउने र भित्र्याउने समय करीव १५ दिन चाडै भएको
करु	अहिले	महिना भरी भित्र्याउने						महिना भरी लगाउने						
मुला	पहिले					महिना भरी लगाउने				पुष चौथो हप्ता देखि माघ पहिलो हप्ता भित्र्याउने				लगाउने र भित्र्याउने समयमा परिवर्तन नभएको
मुला	अहिले									पुष चौथो हप्ता देखि माघ पहिलो हप्ता भित्र्याउने				
सिमि	पहिले							महिना भरी भित्र्याउने			माघको चौथो हप्ता देखि फाल्गुन पहिलो हप्ता लगाउने			लगाउने र भित्र्याउने समयमा परिवर्तन नआएको
सिमि	अहिले							महिना भरी भित्र्याउने			माघको चौथो हप्ता देखि फाल्गुन पहिलो हप्ता लगाउने			
मध्य क्षेत्रमा लगाईने बालीको बाली पात्रो														
बाली	समय	वैशाख	जेष्ठ	असाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिंर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
धान	पहिले	पहिलो र दोस्रो हप्ता	पहिलो र दोस्रो हप्ता				असोज दोस्रो हप्ता देखि कार्तिक दोस्रो हप्ता सम्म							बीउ छर्ने र लगाउने समय १५ दिन ढिला भएको र भित्र्याउने समय ७ दिन चाँडै भएको
धान	अहिले		पहिलो र दोस्रो हप्ता	पहिलो र दोस्रो हप्ता			दोस्रो हप्ता देखि	पहिलो हप्ता सम्म						

कोदो	पहिले		पहिलो र दोस्रो हप्ता	पहिलो र दोस्रो हप्ता					दोस्रोदेखि चौथो हप्ता सम्म					बीउ छर्ने समय परिवर्तन नभएको तर लगाउने समय ७ दिन ढिला भएको र भित्र्याउने समयमा परिवर्तन नभएको
कोदो	अहिले		पहिलो र दोस्रो हप्ता	दोस्रो र तेस्रो हप्ता					दोस्रो देखि चौथो हप्ता सम्म					
गहुँ	पहिले							कार्तिक चौथो हप्ता देखि मंसिर तेस्रो हप्ता सम्म लगाउने					दोस्रो देखि चौथो हप्ता सम्म	लगाउने समयमा परिवर्तन नभएको तर भित्र्याउने समय १५ दिन चाँडै भएको
गहुँ	अहिले							कार्तिक चौथो हप्ता देखि मंसिर तेस्रो हप्ता सम्म लगाउने					पहिलो देखि चौथो हप्ता	
मकै लेक	३० वर्ष पहिले					पहिलोदेखि तेस्रो हप्ता							पहिलो देखि तेस्रो हप्ता	लगाउने समय १५ दिन ढिला भएको र भित्र्याउने समय ७ दिन चाँडै भएको
मकै लेक	अहिले				तेस्रोदेखि चौथो हप्ता								दोस्रो देखि चौथो सम्म	
तल्लो क्षेत्रमा लगाइने बाली														
बाली	समय	बैशाख	जेष्ठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत	हाल देखिएको परिवर्तन
धान	पहिले	दोस्रो हप्ता बीउ छर्ने	दोस्रो हप्ता लगाउने					दोस्रो हप्ता भित्र्याउने						बीउ छर्ने र रोप्ने समय १० दिन चाँडै भएको र भित्र्याउने समय १५ दिन चाँडै भएको
धान	अहिले	तेस्रो हप्ता बीउ छर्ने	जेष्ठ चौथो हप्ता देखि असार पहिलो हप्ता लगाउने				असोज चौथो हप्ता देखि कार्तिक तेस्रो हप्ता भित्र्याउने							
गहुँ	पहिले		दोस्रो देखि तेस्रो हप्ता भित्र्याउने							तेस्रो हप्ता लगाउने				लगाउने समय ३० दिन चाँडै भएको र भित्र्याउने समय १५ दिन चाँडै भएको
गहुँ	अहिले	तेस्रो र चौथो हप्ता भित्र्याउने						चौथो हप्ता लगाउने						

मकै बेसी	पहिले					पहिलो र तेस्रो हप्ता भित्र्याउने						दोस्रो हप्ता लगाउने		लगाउने समय १५ दिन ढिलो भएको र भित्र् याउने समय १५ दिन चाँडै भएको
मकै बेसी	अहिले				चौथो हप्ता भित्र्याउने								दोस्रो हप्ता लगाउने	
कोदो	पहिले		पहिलो हप्ता बीउ चर्ने	असार चौथो हप्ता देखि साउन पहिलो हप्ता सम्म लगाउने					पहिलो र दोस्रो हप्ता भित्र् याउने					लगाउने समय १० दिन चाँडै भएको र भित्र् याउने समय पनि ७ दिन चाँडै भएको
कोदो	अहिले		दोस्रो हप्ता बीउ छर्ने	असार चौथो हप्ता देखि साउन दोस्रो हप्ता सम्म लगाउने					पहिलो हप्ता भित्र् याउने					
आलु	पहिले													पछिल्लो समयतिर लगाउन थालेको
आलु	अहिले								पहिलो हप्ता लगाउने				पहिलो हप्ता भित्र् याउने	
तोरी	पहिले									पहिलो हप्ता लगाउने			पहिलो हप्ता भित्र् याउने	लगाउने समय १० दिन चाँडै भएको र भित्र् याउने समय १५ दिन चाँडै भएको
तोरी	अहिले								चौथो हप्ता लगाउने			पहिलो र दोस्रो हप्ता भित्र् याउने		
सिमि	पहिले			दोस्रो हप्ता भित्र्याउने								दोस्रो हप्ता लगाउने		लगाउने समय १५ दिन ढिला तथा भित्र् याउने समय करीब १५ दिन चाँडै भएको
सिमि	अहिले		दोस्रो हप्ता भित्र् याउने										दोस्रो हप्ता लगाउने	

संकेत

बीउ छर्ने	
बीउ रोप्ने / लगाउने	
बाली थन्क्याउने	

३.३ प्रकोप पहिचान तथा वडास्तरीय संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा वडा स्तरीय प्रकोप स्तरीकरण सहभागितामूलक तवरबाट गरिएको लेखाजोखाका, ऐतिहासिक घटनाक्रम तथा प्रकोप नंक्शाकनबाट पहिचान गरिएका आधारमा यस गाउँपालिका अन्तर्गतका ७ वटा वडामा रहेका विभिन्न जलवायुजन्य प्रको पहरु मध्ये सबैभन्दा बढी असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोप कुन हो भनी स्तरीकरण गर्दै विश्लेलषण गरिएको थियो । यस अनुसार प्रत्यक वडाको प्रकोप स्तरीकरण तलको तालिका मा देखाइएको छ ।

तालिका १२: हेलम्बु गाउँपालिकाको वडा स्तरको प्रकोप स्तरीकण

प्रकोप स्तरीकण	वडा नं.						
	१	२	३	४	५	६	७
१	सुख्खा खडेरी	रोग किरा	वन्यजस्तु आक्रमण	वन्यजस्तु आक्रमण	रोग किरा	बाढी	वन्यजस्तु आक्रमण
२	वन्यजस्तु आक्रमण	वन्यजस्तु आक्रमण	रोगकिरा	बाढी	वन्यजस्तु आक्रमण	वन्यजस्तु आक्रमण	रोग किरा
३	रोग किरा	सुख्खा खडेरी	बाढी	रोग किरा	पहिरो	पहिरो	सुख्खा खडेरी
४	बाढी	हरीबतास	सुख्खा खडेरी	हुरी बतास	हुरी बतास	रोग किरा	पहिरो
५	पहिरो	आगलागी	पहिरो	सुख्खा खडेरी	असिना	सुख्खा खडेरी	हुरीबतास
६	हुरीबतास	बाढी	हुरीबतास	पहिरो	चट्याङ	हुरीबतास	असिना
७	असिना	पहिरो	असिना	आगलागी	सुख्खा खडेरी	असिना	आगलागी
८	चट्याङ	असिना	आगलागी	असिना	आगलागी	डढेलो	बाढी
९	आगलागी	चट्याङ	चट्याङ	चट्याङ	नदि कटान	चट्याङ	चट्याङ

३.४ ऐतिहासिक समयरेखा

हेलम्बु गाउँपालिकामा विगत ३० वर्ष देखि हुने गरेका विभिन्न प्रकोपका घटनाक्रमहरुको प्रकृति र यसले पार्ने गरेको प्रभावको विश्लेसषण गर्न, हाल सम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोपका कारण प्रभावित घरधुरी तथा समुदाय, उक्त प्रकोपसँग समुदायले जुध्न गरेका प्रयासहरुका साथै यिनले भविष्यमा पार्न सक्ने असको विश्लेषण बस्ती स्तरमा जनप्रतिनिधिहरु, जेष्ठ नागरीक, बुद्धिजिवी, शिक्षक तथा समाजसेवीहरुको उपस्थितिमा समग्र रुपमा विश्ले षण गरी समुदायिको संकटासन्नताको समग्र अवस्था अनुसचीमा उल्लेख गरिएको छ र वडामा हुने गरेका प्रकोपलाई तलको तालिकमा देखाईएको छ:

तालिका १३: हेलम्बु गाउँपालिकाको प्रकोप तथा विपद् ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोप वा विपद्	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
असिना	२	१३	२	१	१	५	९	३३
आगलागी	१५	१२	१	१२	२		९	५१
चट्याङ	९	६	६	३	८	५	८	४५
डढेलो						१		१
तुसारो			१					१
दूर्घटना		१						१
नदीकटान	२				२			४
पशुरोग		३	३			२		८
पहिरो	५४	१९	८	८	१८	२६	१२	१४५
बाढी	३	११	४	७	१	३	७	३६
महामारी		२				१	२	५
रोगकिरा		७	१०	८	१२	९	३	४९
वन्यजन्तु आक्रमण		१०	२	३	२	८	५	३०
सुख्खा खडेरी	१७	५	२	६	१४		४	४८
हिमपात		१						१
हुरी बतास	१३	६	६	४	६	८	३	४६
जम्मा	११५	९६	४५	५२	६६	६८	६२	५०४

*यस पालिकामा पहिले पहिले पानी महामारीको समस्या पर्ने गरेको तथ्यहरु भेटिन्छ बिगतमा यहम (यहम-स्थानीय भाषामा) महामारीका कारण र को भीड १९ जस्ता रोगका कारण पानी समुदय अस्त-ब्यस्त भएको छ ।

यस ऐतिहासिक समयरेखाअनुसार सबै भन्दा वढी प्रकोपको घटना वडा नं १ मा भएको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम प्रकोपको घटना वडा नं ३ मा भएको देखिन्छ र क्षेत्रफलका हिसाबले समेत यी वडा हरु क्रमशः सबै भन्दा ठूलो र सानो वडा रहेका छन् ।

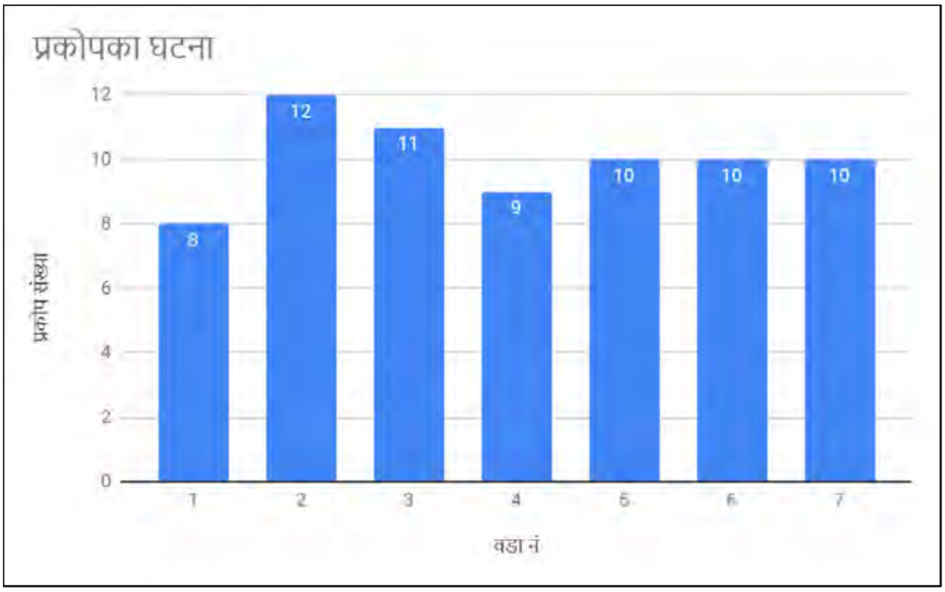

चित्र १८: हेलम्बु गाउँपालिकाको वडागत प्रकोपका घटनाहरु

समग्र गाउँपालिका भरिमा विगत ३० वर्ष देखि भएका प्रकोपका घटनाहरुको विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा विभिन्नव १५ प्रकार का प्रकोप तथा विपद्का घटनाघट्ने गरेको छ । वडा गत विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा धेरै प्रकारका प्रकोपका घटना १२ वटा (१५ वटा मध्य) वडा नं २ मा भएका छन् भने सबै भन्दा कम ८ वटा वडा नं १ मा भएका छन् । तसर्थ यस गाउँपालिकालाइ समग्र रुपमा प्रकोपको संख्या र क्षतिको विवरण हेर्दा यस गाउँपालिका बहुप्रकोपको जोखिमा रहेको देखिन्छ ।

३.५ प्रकोप तथा असर मूल्याङ्कन

३.५.१ वाढी जोखिम विश्लेषण

यस गाउँपालिकामा मुख्या गरेर मेलम्ची खोला तथा यसका सहायक खोलाहरू र यसको जलाधार क्षेत्रका खहरे खोलाहरूमा बाढी तथा खोला कटानको समस्या देखिन्छ। ऐतिहासिक समय रेखाको विश्लेषण अनुसार पनि बाढीले पटक पटक गरेर यस पालिकाभित्रको विभिन्न भौतिक पुर्वाधार तथा खेती यज्ञ जमिनलाई बगरमा परिणत गरेको गरेको देखिन्छ जसका कारण यस गाउँपालिकाले जनधनको ठूलो क्षतिको सामना गरेको छ ।

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको वडागत रुपमा बाढी जोखिम क्षेत्रको बिश्लेषण गरिएको छ, जसमा मूलतः बस्तीको अवस्था, नदीको घनत्व, जमिनको भिरालोपाना, उचाई, भूवनोट आदी तथ्यङकका आधारमा जोखिम नक्शांकन गरि यसको समुदाय स्तरबाट रुजु समेत गरिएको छ । यस पालिकाभित्र समुदाय स्थरमा गरिएको सहभागितात्मक लेखाजोखा अनुशार जम्मा २३४ घर बाढीको उच्च जोखिममा राहेको छ । जसमा वडा १ मा ३५, वडा २ मा ६२, वडा ३ मा २१, वडा ४ मा ७४, वडा ६ मा १२ र वडा ७ मा ३० घर रहेको छ । पालिकाको बाढी, नदीकटान तथा भूक्ष्यको जोखिम नक्शांकन तलको चित्र १९ मा दिएको छ साथै वडागत रुपमा रहेको बाढी तथा खोला कटान क्षेत्रको जोखिम नक्शांकन अनुसूची २ मा देखाइएको छ ।

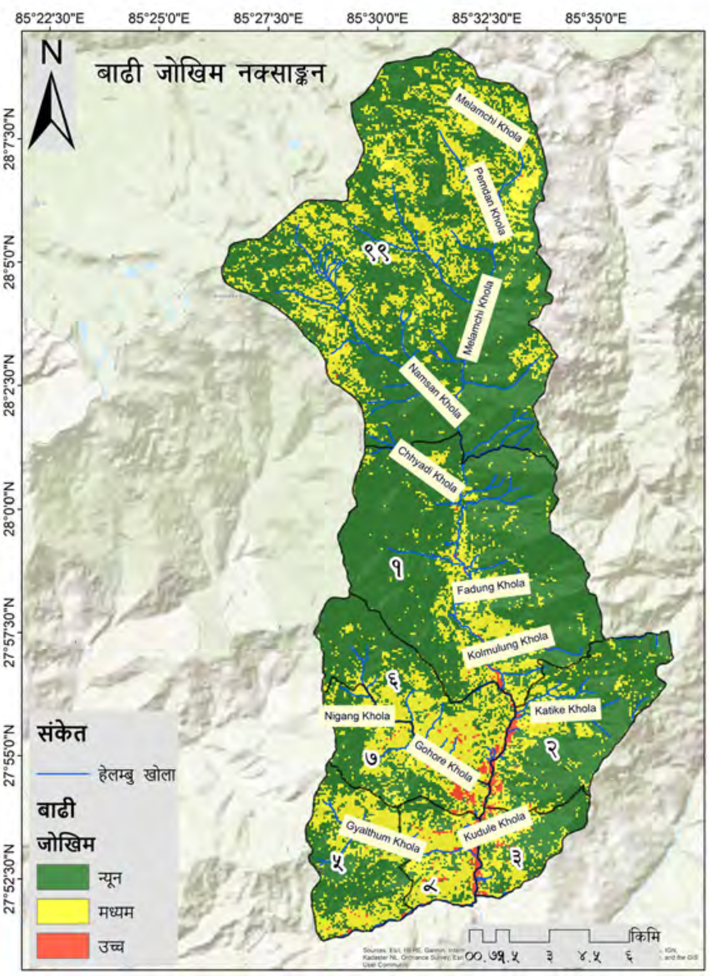

चित्र १९: हेलम्बु गाउँपालिकाको खोला कटान तथा बाढी जोखिम नक्शांकन

३.५.२ पहिरो जोखिम विश्लेषण

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको पहिरो जोखिम नक्शाङ्कन समुदायिको सहभागिता तथा भूउपग्रहबाट वडागत रुपमा गरिएको छ। प्रकोपको ऐतिएहसिक पृष्ठभूमि हेर्दा पनि यस पालिका भित्र सबैभन्दा बढी पहिरो नै गएको पाहिन्छ। पहिरोको उच्च जोखिम वडाहरुमा वडा ५ पर्दछ जसमा मानबिय तथा भौतिक क्षेति पटक पटक भएको छ भने उर्लेनी, बोल्दे जस्ता बस्तिहरु पहिरोको जोखिममका कारण स्थान्तरण नै गर्ने योजनामा परेको छन्। यस पालिका भित्र समुदाय स्तरमा गरिएको सहभागितात्मक लेखाजोखा अनुशार जम्मा २२३ घर पहिरोको उच्च जोखिममा राहेको छ। जसमा वडा १ मा ३६, वडा २ मा ८५, वडा ३ मा ११, वडा ४ मा ६, वडा ५ मा ३४, वडा न ६ मा ३८ र वडा ७ मा १३ घर रहेको छ। पालिकाको पहिरो जोखिम बिश्लेसण नक्शांकन चित्र २० मा दिएको छ र वडागत रुपमा रहेको पहिरो क्षेत्रको जोखिम नक्शांकन अनुसूची ३ मा देखाइएको छ।

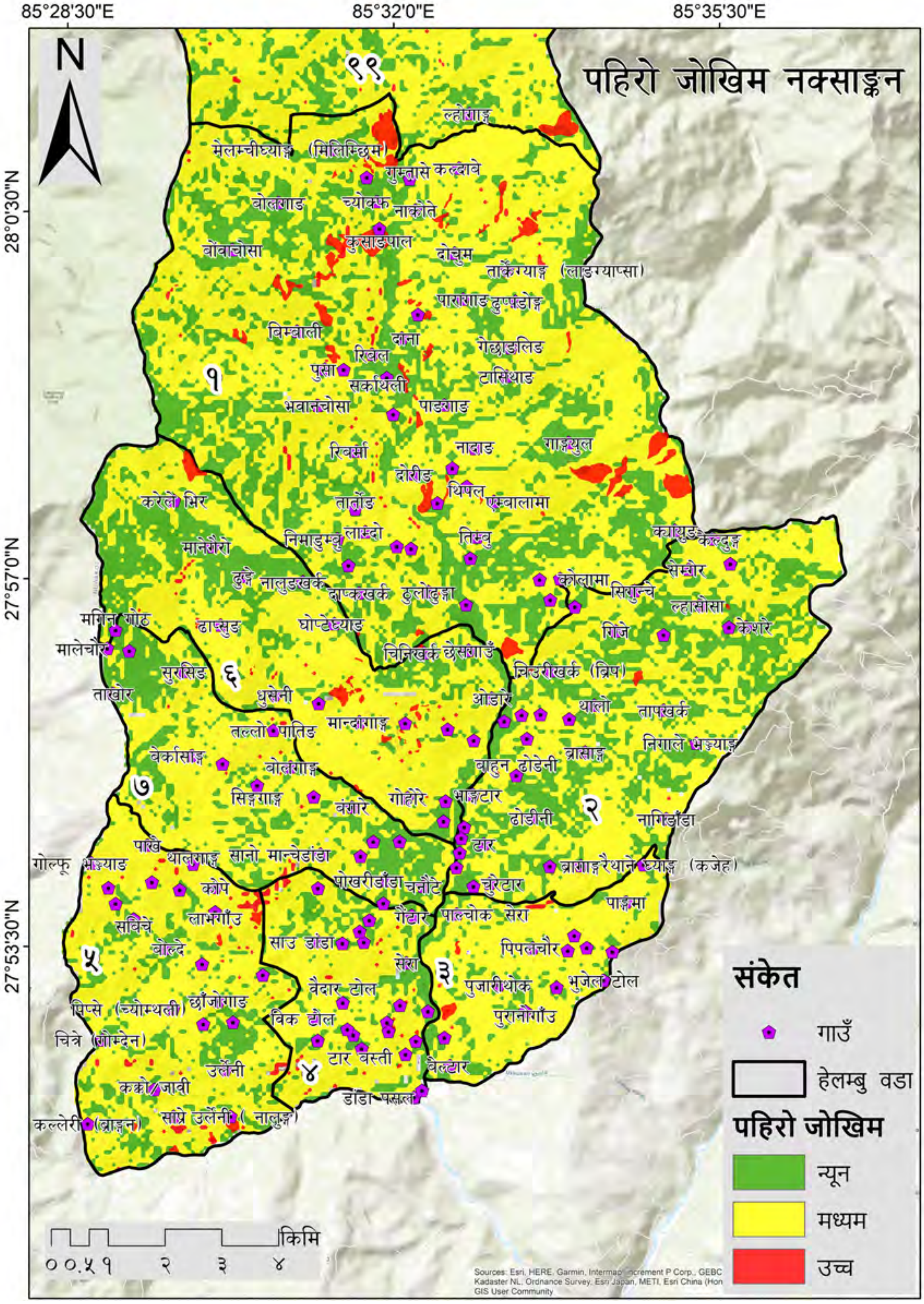

चित्र २०: हेलम्बु पालिकाको पहिरो जोखिम नक्शांकन

३.५.३ आगलागी जोखिम विश्लेषण

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा हाल आगलागीको घटना छिटपुट रुपमा हुने गरेको पहिन्छ, तथापि ऐतिहासिक पृष्ठभूमि हेर्दा आगलागिको घटना प्रशस्त मात्रामा भएको र हाल घट्दै गएको देखिन्छ । आगलागीमा प्रमुख त वनमा लाग्ने आगो र छिटपुट रुपमा हेलचेक्राइको कारण घरमा समेत आगलागी हुने गरेको पाइन्छ । बिगतमा भएको घटना, आगलागीको सम्भावित क्षेत्रहरुको जोखिम नक्शांकन तलको चित्र २१ मा देखाइएको छ साथै वडागत रुपमा रहेको आगलागी जोखिम विश्लेषणको नक्शांकन अनुसूची ४ मा दिएको छ ।

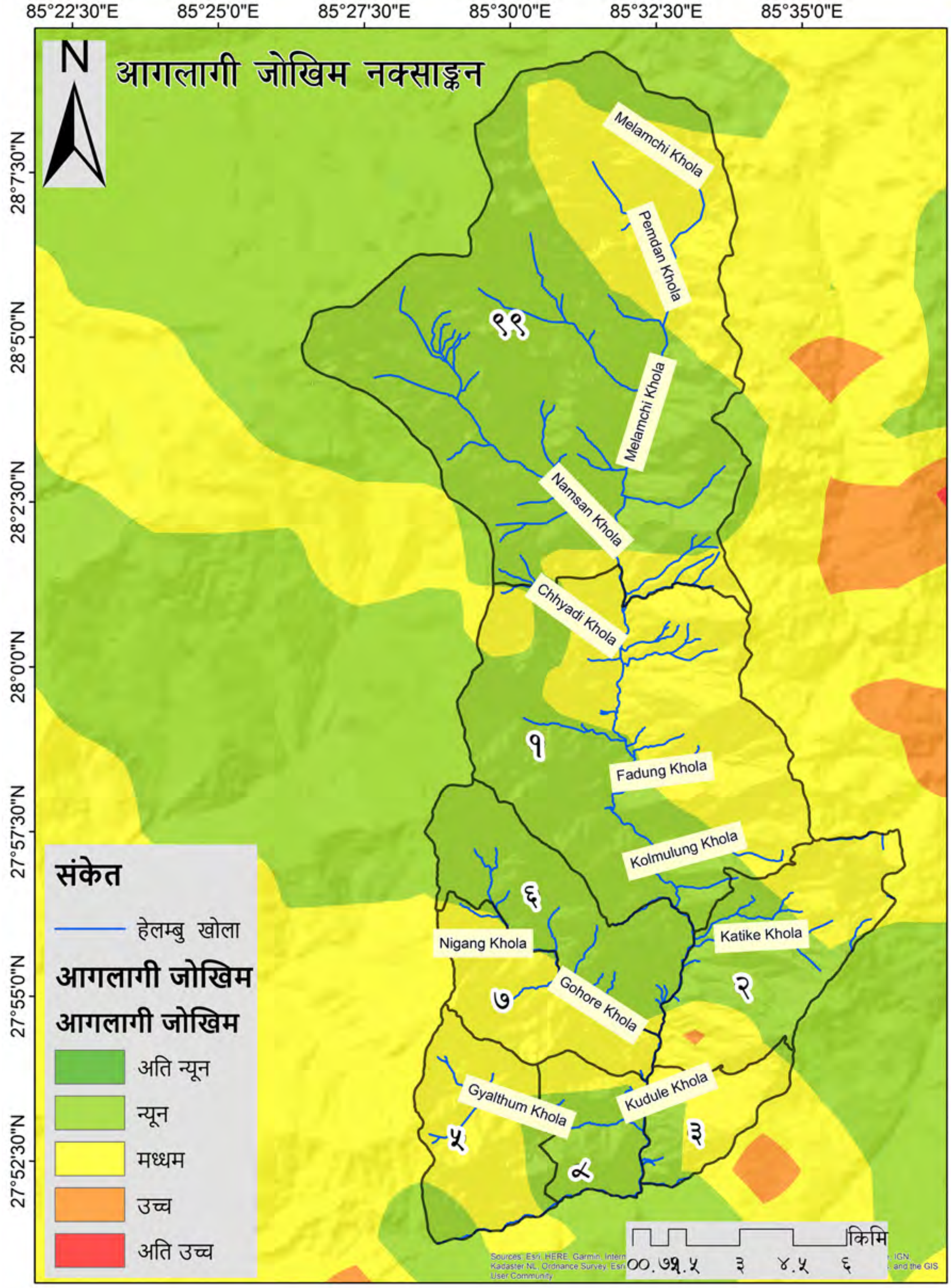

चित्र २१: हेलम्बु पालिकाको आगलागीको जोखिम नक्शांकन

३.६ जोखिम तथा जोखिमका असर (लैंगिक, उमेर समुह आदिमा)

यस गाउँपालिकामा हुने गरेका विभिन्न। प्रकोपका घटनाक्रमहरुको प्रकृति र यसले पार्ने गरेको प्रभावको विश्लेषण, हाल सम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोपका कारण प्रभावित घरधुरी तथा समुदाय, उक्त प्रकोपसँग समुदायले जुध्न गरेका प्रयासहरुका साथै यिनले भविष्यमा पार्न सक्ने असको विश्लेषण पालिका स्तरमा जनप्रतिनिधिहरु, जेष्ठ नागरिक, वुद्धिजीवि, शिक्षक तथा समाजसेवीहरुको उपस्थितिमा प्रकोपका असरहरुले समुदायिका वर्ग, जातजातिमा कस्ता कस्ता प्रभाव पारेका छन् र ति प्रभावहरु कुन समुहमा बढि असर गर्दछन् भन्ने सवालहरुमा छलफल गरि सबै भन्दा उच्च असर पार्ने लाई ३, मध्यमलाई २ र न्यून असर गर्नेलाइ १ अंक दिएको थियो । उमेर समुह अन्तरगत बालबालीका, युवा, वयस्क तथा वृद्धवृद्दाहरुमा पर्ने असरहरु तिनीहरुको अनुकूलन क्षमताको आधारमा अंक प्रदान गरिएको थियो । त्यसैगरी महिला तथा पुरुषमा, विभिन्नर आर्थिक स्तर जस्तै अति विपन्नर, विपन्नम, मध्यम र सम्पन्न। वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव अनुसार उच्च, मध्यम र न्यून स्तरीकरण गरिएको थियो । सामाजिक स्तर अन्तरगत अपाङ्गता भएको, गर्भवती, एकल महिला तथा जातजाति अनुसार दलित, जनजाति, ब्राह्मण/क्षेत्री मा विभिन्न जलवायु जन्य तथा अन्य प्रकोपले पार्ने सक्ने प्रभावको अनुमान गरि अंक प्रदान गरिएको थियो । जसअनुसार सबैभन्दा अति विपन्नत वर्गले तथा दलित क्रमशः ४४ र ४१ अंकका साथ सबैभन्दा बढी प्रभाव पर्ने पाइएको छ भने २५ र २६ अंकका साथ क्रमशः युवा तथा वयस्क व्यक्तिमा कम असर पर्ने कुरा स्थानीय समुदायिको सहभागितामा गरिएको छलफलले देखाएको छ । सबैभन्दा कम प्रभाव सम्पन्न वर्गमा पर्ने देखिएको छ । जलवायुजन्य तथा अन्य प्रकोपले सिर्जना गरेका असर तथा प्रभावहरु विश्ले षण गरी उमेर समुह, लिङ्ग, सामाजिक स्तर, वर्ग र जातजाति अनुसार पर्ने र पारेको प्रभावहरु अनुसारको अंक तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १४: प्रकोपका घटनाले लक्षित वर्गमा पुर्याउन सक्ने जोखिम पहिचान

प्रकोप	उमेर समुह				लिङ्ग		आर्थिक स्तर				सामाजिक स्तर			जातजाति		
	बालबालीका	**युवा**	**वयस्क**	**वृद्धवृद्धा**	**महिला**	**पुरुष**	**अति विपन्न**	**विपन्न**	**मध्यम**	**सम्पन्न**	**अपाङ्गता भएको**	**गर्भवती**	**एकल महिला**	**दलित**	**जनजाती**	**ब्राह्मण/ क्षेत्री**
बाढी	३	१	१	३	३	२	३	२	२	२	३	२	३	३	२	२
पशुरोग	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	२	२	२	३	२	२
रोगकिरा	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	२	३	३	३	२	२
खडेरी	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	३	३	३	३	२	२
पहिरो	३	२	२	३	३	२	३	२	२	१	३	३	३	३	२	२
हावाहुरी	३	२	२	३	२	२	३	३	२	१	३	३	२	२	२	२
वन्यजन्तु आतंक	३	२	२	३	२	२	३	२	२	१	२	२	२	३	२	२
आगलागी	३	१	१	३	२	२	३	३	२	१	३	३	३	३	२	२
चटचाङ्ग	३	१	१	३	३	१	३	३	२	२	३	३	२	२	२	२
डढेलो	२	२	२	१	३	१	२	२	१	१	१	१	१	२	२	२
तुसारो	२	२	२	२	३	१	३	३	१	१	२	२	१	२	२	२
हिमपात	३	१	१	३	२	२	३	३	२	१	३	३	२	३	२	२
नदिकटान	३	१	१	३	३	२	३	२	२	२	३	२	३	३	२	२
महामारी	३	२	३	२	३	३	३	१	२	१	३	३	२	३	२	२
असिना	३	२	२	२	३	२	३	३	२	१	३	२	२	३	२	२
जम्मा	३७	२५	२६	३७	४१	२८	४४	३८	२८	१८	३९	३७	३४	४१	३०	३०

३.७ जीविकोपार्जनका स्रोत तथा जोखिम विश्लेषण

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको खाका २०७६ (परिमार्जित) ले दस वटा विषयगत क्षेत्रमा विगत ३० वर्षमा जलवायुमा देखिएको परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रगत प्रभाव तथा हालको अवस्था र भविष्यमा हुन सक्ने प्रभावको अनुमान बस्ती स्तरको छलफल गरी विश्लेषण गरेर प्रस्तुत गरिएको छ । पहिलेको अवस्थाबाट वर्तमान अवस्थामा भएको परिवर्तन र भविष्यमा पार्न सक्ने नकारात्मक असरको चित्रण गरिएको छ । जसले जलवायु परिवर्तनको असरबाट अनुकूलन हुन गर्नुपर्ने कामहरूको प्राथमिकीकरण र लेखाजोखा गर्न मद्दत गर्दछ ।

तालिका १५: जिविकोपार्जनमा जलवायु परिवर्तनले पारेको असर विश्लेषण

३० वर्ष अघिको अवस्था	हालको अवस्था	भविष्यको अनुमान	महिला, बालबालीका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव
कृषि खाद्य सुरक्षा			
प्रांगारिक मल, गोबरको प्रयोगको कारणले कृषि उत्पादन राम्रो हुने गरेको थियो र खाद्यान्नबस्तुहरु सुरक्षित तथा बिषादीमुक्त थिए, परम्परागत कृषि खेती, आकाशे पानीको भरमा खेती गर्ने गरेको, रैथाने वाली, कृषिमा लाग्ने रोगहरु धेरै, परम्परागत कृषि औजार को प्रयोग, खरानी, टिमुर, मट्टितेलको प्रयोग, खेती बालीनोक्सान गर्ने जङ्गली जनावर आतंक कम हुने गरेको	रासायनिक मल तथा विषादीको प्रयोग, रासायनिक मलको कारण उत्पादनमा वढेको तर कृषिमा रोगकिरा वढेको, कृषि सडकमा वृद्दि, उन्नत बीउ, आधुनिक कृषि औजार, अन्नवाली संगै तरकारी खेती तथातमसलाजन्य खाधान्नको खेतीमा वृद्दि, खेतीयोग्य जमीन घट्दै गैरहेको, रैथाने प्रजातीहरु लोप भएर गएका, कृषि वालीमा विषादिको प्रयोग वढेको	व्यवसायिक खेतीबढ्दै जाने, विभिन्न रोगहरुले आक्रमण गर्ने, परनिर्भरता बढ्ने, बदेल र बादरलेगर्दा कृषि उत्पादनमा ह्रास आई बसाइसराइमा तीव्रता, बाँझो जमिन बढ्दै जाने, खाद्य असुरक्षा हुन सक्ने र स्थानीय स्तरमा रहेका रैथाने वालिहरु लोप भएर जाने	महिलाहरुमा कार्यवोझ वढ्ने, बालबालीकामा कुपोषण जस्ता रोगहरु लाग्ने सम्भावना देखिन्छ, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमतामा कमी, अत्यधिक विषादि प्रयोगका कारण मानव स्वास्थ्यमा असरपर्न सक्ने
वन, जैविक विविधिता तथा जलाधार संरक्षण			
घनघोरजङ्गल रहेको, प्रशस्तै वनयजन्तुहरु पाउने गरेको, थुप्रै जडीबुटीहरु पाईने गरेको, पानीका मुहानहरुमा प्रसस्तै पानी थियो, प्रसस्त माछाहरु पाइने	बढ्दो जनसंख्या र बर्षेनी आगलागीका कारण वनविनाश भईरहेको, वन्यजन्तुहरु लोप हुदै गइरहेको, पानीकामुहानहरु सुक्दै गइरहेको, सिउँडी जस्ता विरुवा लोपोन्मुख, च्युरी, काफल, अमला लोपन्मुख, , गिद्ध र च्याखुरा लोप तथा मिचाहा प्रजातिका झारपातहरू बढ्दै गइरहेको सामुदायिक वनले संरक्षणमा सहयोग भएको	खडेरीका कारणसुक्खा भइ वन जङ्गलमा असर पर्ने, जलाधारका माछा घट्दै जाने	स्वच्छ पानीको उपलब्धता भएमा महिला तथा बालबालीकाको स्वास्थ्यमा राम्रो प्रभाव पर्ने देखिन्छ
जल तथा उर्जा			
स्वच्छपिउने पानीको निकै समस्या थियो, पानीका प्रशस्त स्रोत भए पनि कसरि प्रयोग गर्नेभन्ने ज्ञान नभएको, इन्धनको रुपमा स्थानीय स्रोत (दाउरा, टुकी, लालटिन, दियालो)प्रयोग गर्ने गरेको,	स्रोत सुक्दैजानाले पिउने पानीको समस्या रहेको, सिंचाइको लागि अझै प्रयाप्त पानी नभएको, विद्युतीकरण बढ्दै गएको, विपद्का कारणले नोक्सानभएका घट्टहरु सञ्चालनमा आउन नसकेको, पानीको स्रोतको अभावले घट्ट सञ्चालन गर्न सकिने अवस्था नरहेको	आधुनिक प्रविधिप्रयोग गरि नदीको पानीलाई सिंचाइको ल्याउन सकिन्छ, एक घर एक धारा, शुद्धखानेपानी, विधुतीय चुलो, बिद्युतको प्रयोग बढ्दै जाने	

स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई प्रजनन स्वास्थ्य			
बिरामी भएको अवस्थामा लाँदालादै बाटो मै मृत्यु हुने अवस्था थियो, खानेपानी तथा सरसफाईमा कमी, विभिन्न किसिमका सरुवा रोगहरु जस्तै झाडापखाला, औलो, हैजा, लुतो, आउँने गरेको, शौचालय थिएन, पौ ष्टिक आहारको कमीले कुपोषण हुने गरेको, चेकजाचको अवस्था कमजोर, बालमृत्युदर उच्च रहेको	केही सुधार भएको, सरुवा रोगहरु कमी भएको, शौचालय वनेको, शुद्ध खानेपानीको अझै समस्या रहेको, गाउँघरमा स्वयंसेविकाहरु उपलब्ध रहेको, सरसफाइ, प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धिजनचेतनाको बृदि, साबुन पानीको प्रयोग, स्वास्थ्य संस्थामा बच्चा जन्माउने, मातृ शिशुको खोप तथा नियमित चेक जाच	भविष्यमा संरक्षण तथा सुधार गर्न सकिन्छ, पानीका स्रोतहरु पहिचान गरी घरघरमा ल्याउन सकिन्छ, जनचेतना अभिबृद्धि, सरसफाईमा वृद्धि, प्रजनन स्वास्थ्यमा सुधार हुने, खानपानकोकारणले गर्दा सरुवा रोग भन्दा नसर्ने रोगले धेरै सताउने डर	प्रजनन स्वास्थ्यबारे विद्यालयको पाठ्यक्रममा समावेश गरी एको, सुनौलो हजार दिनसम्म बच्चालाई स्तनपान गर्नाको कारण झाडापखाला, हैजा निर्मूल भएको, फोक्सो सम्बन्धी रोगको कमी, बाँझोपन बढ्दै जाने, विभिन्न नयाँ रोग आउन सक्ने
स्थानीय ग्रामीण तथा शहरी बस्ती			
ग्रामीणबस्ती थियो र ग्रामीण बस्तीमा बसो बास गर्ने जनसंख्या बढी, गाउँ बस्तीहरु टाढाटाढा हुने गरेको, बजार नहुँदा धेरै टाढा जानु पर्ने	सडक, खानेपानी, बिजुली, आदिको केही सुबिधा भएको, शहर केन्द्रित बस्ति	शहरीकरण झन्बढ्दो, गाउँमा बस्ति घट्दै जाने, ग्रामीण क्षेत्रमा बसोबास घटिरहेको	ग्रामीण तथा शहरीबस्ति विकासले महिला तथा बालबालीकाको शिक्षामा सुधार, सेवा तथा सुविधाको सहजपहुंच
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन			
गाउँलेहरुमिलेर व्यवस्थापन गर्ने गरेको, परम्परागत हिसाबले बाटो सोर्ने, खन्ने तर अरु व्यवस्थापनको सरंचना थिएन, विपद्का घटनाहरु धेरै कम हुने गरेको	तटवन्धको व्यबस्था, ढल निकासको व्यबस्था गरी न्यूनीकरण गर्ने गरेको, जलवायु परिवर्तन, तापक्रममा वृद्धि, विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिको वनाई विपद् व्यवस्थापन गर्ने अभ्यास सुरु भएको	जलवायु परिवर्तनमा बृद्धि, वातावरण प्रदुषणमा बृद्धि, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खडेरी, आगलागी आदि बढ्दै जाने	जोखिम बढ्दै जाने
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार			
गोरेटोबाटो भएको, उद्योग, कलकारखाना नभएको	यातायातको राम्रो सुबिधा भएको देखिन्छ तर अझै धेरै जस्तो ठाउँमा कच्ची सडक नै भएको, भौतिकपूर्वाधार बनिरहेको	भविष्यमा यातायातको राम्रो सुबिधा हुने देखिन्छ, मेलम्ची आयोजना क्षेत्र भएकोले राम्रोपूर्वाधारको अपेक्षा गर्न सकिन्छ जस्तै संचार, विद्युत, कलकारखाना	अहिले यातायातको सुविधालेकर्य बोझ निकै घटिरहेको

लैङ्गीक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन			
महिलापुरुषमा धेरै विभेद हुने गरेको, धेरै महिला हिंसा, जातीय विभेद धेरै थियो, दलित, जनजाती तथा अन्य जातिकोसामाजिक, आर्थिक अवस्था फरक थियो	महिला पुरुषमा हुने विभेदमा कमी, र क्रमिक रुपमा सुधार आएको, महिलाको समस्याको आवाज उठाउने विभिन्नव संघसंस्थाको सहयोग हुने गरेको, दलित जातिसँग हुने विभेद पनि घटेर गएको	महिला पुरुषमाहुने विभेद नहुने, जनचे तनाको अभिबृद्धि हुने, महिलाहरुको सहभागिता बढ्दै जाने,	विगतमा भोग्दैआएका समस्याहरु क्रमिक रुपले सुधार भैरहेको
जनचेतना अभिबृद्धि तथा क्षमता विकास			
पहिला महिलाहरुलाई घरयासी काममै व्यस्त हुन्थे, कुनै चेतनामूलक कार्यक्रम, सीप आदि दिइदैनथ्यो, कार्यक्रम, गोष्ठी, सेमिनारमा सहभागिता हुदैनथ्यो, पत्रपत्रिका, रेडियो सुन्ने पहुँच थिएन,	घरायसी काममामात्र नभई महिला आत्मनिर्भर हुने काम गर्ने गरेको, शिक्षा, स्वस्थ्य, संचारकोपहुँच, महिलाहरुको लागि आरंक्षण सुबिधा भएको विभिन्नो ठाउँमा सहभागिता भएको, आफ्नो हक अधिकारको लागि लड्न सक्ने अवस्था रहेको, सीप सिक्ने अवस्था रहेको	महिला पुरुषबिचको विभेद महसुश नहुने	महिलाहरुलाई हामीले पनि केही गर्न सक्छौं भन्ने आत्मविश्वास बढेर जाने
पर्यटन एंव प्राकृतिक सम्पदा			
पाटी, पौवा, चौतारी, वर पीपल आदि प्रशस्त थिए, वडा दशैको समयमा छेडाको मेला, बाजा गाजा सहित नाचगानसाथै दशैंको दिन देखि पूर्णिमाको दिन सम्म विभिन्नस्थानमा ध्यान तप गर्ने परम्परा थियो, शेर्पा तथा तामाङ्ग समुदायले मनाउने ल्होसार उल्लास पूर्वक मनाउने गरिन्थ्यो ।	अहिले पाटी पौवा, चौतारी लोप हुदै गएको, तर पर्यटकीय क्षेत्रमा गाउँपालिकाले लगानी बृद्धि गर्दै गइरहेको र गुम्बा, पर्यटकीय क्षेत्र विकास, आमायाङ्गी पर्यटकीय क्षेत्र विकास भैरहेको सांस्कृतिक सम्पदा मध्ये हालको समयमा धेरै काम भएको अनुमान लगाउन सकिन्छ । यसका अलावा गाउँपालिकामा हेलम्बु ग्रेट ट्रेलको निर्माण कार्य भैरहेकोले पर्यटन विकासमा धेरैनै टेवा पुग्ने छ ।	पाटी पौवा, चौतारी आदि नगन्य देखिन सक्ने तर केही मन्दिरहरुको स्तरोन्नति गरी सरंक्षण हुनसक्ने तथा हेलम्बु ग्रेट ट्रेलले पर्यटन विकासमा धेरैनै टेवा पुग्ने छ ।	

३.८ संकटासन्न घरधुरी तथा समुदायिको जानकारी

यस हेलम्बु गाउँपालिकाको ६५ वटा बस्तीस्तरमा गरेको प्रकोप सम्बन्धि छलफलका आधारमा (मुख्यगरी बाढी, पहिरो, खडेरी, तथा नदि कटान) उच्च, मध्यम र न्यून जोखिम घरधुरी पहिचान गरिएको छ। यसरी गरिएको छलफलमा मुख्यतयाः नदी कटान, पहिरो, वाढी, खडेरीले गर्दा क्रमशः ५, २२३, २३४ र ११०२ वटा घरधुरीहरु उच्च जोखिममा रहेका छन्। वडागत आधारमा प्रकोपको संकटासन्न घरधुरीको विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १६: प्रकोपका कारण जोखिममा रहेका घरधुरी

क्र.स.	बाढी			पहिरो			खडेरी			नदी कटान		
	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी	उच्च जोखिम घरधुरी	मध्यम जोखिम घरधुरी	न्यून जोखिम घरधुरी
१			८७५	३६	३६२	४७७	३५	०	८४०	२००	२२३	४५२
२			९४५	८५	९५	७६५	६२	१५	८६८	३२२	२००	४२३
३	३	३	६१६	११	३७	५७४	२१	१५	५८६	११२	१२९	३८१
४			५२२	६	७	५०९	७४	७३	३७५	१२३	२१३	१८६
५	२	२	५८८	३४	१३५	४२३	०	०	५९२		१२१	४७१
६	०	२	८०५	३८	१८५	५८४	१२	१२	७८३	२३	२२३	५६१
७	०		७९१	१३	१०४	६७४	३०	३८	७२३	३२२	१४७	३२२
जम्मा	५	७	५,१४२	२२३	९२५	४,००६	२३४	१५३	४,७६७	१,१०२	१,२५६	२,७९६

यसका साथै यस गाउँपालिकामा रहेको प्रत्यक घरधुरीलाई सामाजिक सम्पन्ननताका आधारमा उच्च, मध्यम र न्यून संकटासन्नस घरधुरी पहिचान गरिएको छ। यसका निम्ति विभिन्ना ५ वटा सम्मपन्न सताका आधारमा (घरको प्रकार, खाध्ध सुरक्षा, आयआर्जनको स्रोत, भू-स्वामित्व, सामजिक अवस्था) विश्लेषण गरिएको थियो। यसरी विश्लेषण गर्दा समग्र गाउँपालिका भरीमा १५.०४ प्रतिशत घरधुरी उच्च संकटासन्नत, ६३.२७ प्रतिशत घरधुरी मध्यम संकटासन्न र २१.६९ प्रतिशत घरधुरी न्यून संकटासन्न घरधुरी रहेका छन्। वडागत आधारमा संकटासन्नता विववरण तलको तालिकामा दिइएको छ र बिश्लेषणका आधारहरु अनुसूचीमा दिइएको छ।

तालिका १७: सामाजिक संकटासन्नता घरधुरी पहिचान

क्र.स.	उच्च संकटासन्न घरधुरी (ग)	मध्यम संकटासन्न घरधुरी (ख)	न्यून संकटासन्न घरधुरी (क)	जम्मा घरधुरी
१	७७(८.८०%)	५८९(६७.३१%)	२०९(२३.८९%)	**८७५**
२	१३९(१४.७१%)	५३५(५६.६१%)	२७१(२८.६८%)	**९४५**
३	१६७(२६.८५%)	३०१(४८.३९%)	१५४(२४.७६%)	**६२२**
४	६६(१२.६४%)	३६५(६९.९२%)	९१(१७.४३%)	**५२२**
५	६३(१०.६४%)	४५८(७७.३६%)	७१(११.९९%)	**५९२**
६	२००(२४.७८%)	४६१(५७.१३%)	१४६(१८.०९%)	**८०७**
७	५०(६.३२%)	५४२(६८.५२%)	१७६(२२.२५%)	**७९१**
जम्मा	७७५	३,२६१	१,११८	५,१५४

३.९ स्थानीय समुदायले अपनायको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण

विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तनका असरहरूको सामना गरी परिवर्तित सहज जीवनयापन गर्न सक्ने अवस्थाको सिर्जना गर्ने प्रक्रिया, स्थानीय परिस्थिति अनुसार अल्पकालीन र दीर्घकालीन अनुकूलनका रणनीतिहरूको अवलम्वन गर्न सकिन्छ। यस गाउँपालिकामा हुने गरेको विभिन्न प्रकोपका घटना, असर, कारण, उक्त प्रकोपको प्रभाव, स्थानीय समुदायले अपनाएको समाधानका उपाय र भविष्यमा हुन सक्ने प्रभावको विश्लेषण गरी तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १८: जलवायु परिवर्तनका असर तथा समुदायले अपनाएका अनुलकूलन उपायहरु

प्रकोप जोखिम	जोखिम तथा मूल समस्या	मूल कारण	प्रभाव	समाधानका अभ्यासहरु	भविष्यमा हुन सकने
पहिरो	घरपरिवार बिस्थापित हुने, घर खेत पुरिने, मानवीय र आर्थिक क्षति हुने, डर, त्रास उत्पन्न भई मानसिक तनाव भैरहने	अतिवृष्टि हुनु (पानी धेरै पर्नु), खाली जग्गा हुनु, डढेलो तथा आगलागी	धनजनको क्षति, स्वास्थमा समस्या, कृषि उत्पादनमा क्षति,	खाली जनिममा वृक्षारोपण गर्ने, जनचेतना मुलक कार्यक्रम गर्नु, प्रभवित क्षेत्र पहिचान गरी स्थानान्तरण, तटवनधन लगाउने	जीविकोपार्जनमा असर, आर्थिक, सामाजिक, मानसिक तथा सांस्कृतिक असर पर्ने
आगलागी	वन जङ्गल, पशुपन्छी, धन जन तथा पानीका मुहानमा प्रत्यक्ष क्षति गर्ने, तथा भौतिक सम्पतिमा क्षति	खडेरी, हावाहुरी, हेलचेक्राइ, बालबालीकामा जनचेतनाको कमीले	जङ्गल नासिने, पानीका मुहान सुक्ने, जङ्गली जनावर तथा पशुपन्छी नासिने, मानवीय क्षति, धनजनकोक्षति	जनचेतना, आगलागी नियन्त्रण तालीम दिने तथा अग्नि नियन्त्रण औजारको व्यवस्था गर्ने	वन विनास तथा जलवायु परिवर्तन, अझ तिब्र गतिमा परिवर्तन हुन सक्ने
महामारी	कोरोना, दादुरा, डेंगु, ठेउला झाडापखाला जस्ता रोगहरु	जलवायु परिवर्तन, दुषित पानीको प्रयोग, सरुवा रोगको कारणले, सरसफाइको कमी	आर्थिक क्षति तथा मानव स्वास्थयमा प्रत्यक्ष प्रभाव, मानवीय क्षति	स्वच्छ पानी पिउने, सरसफाई गर्ने, ढल निकास गर्ने, जमेको फोहोर पानीको व्यवस्थापन गर्ने	महामारीका घटना पहिला भन्दा बढेको तर पानी जन्य महामारी वा स्वास्थ्य समस्या पहिले भन्दा निकै कम भएको
हावाहुरी	घर गोठ तथा मानविय क्षति, बिरुवा क्षति, फलफुल तथा कृषि वालिमा क्षति (विशेष फुल्ने समयमा)	अग्ला रुखहरु घरवरपर हुनाले र अग्ला जातका बाली भएकाले समेत क्षति बढी हुने गरेको	घर गोठ तथा मानवीय क्षति, बिरुवा क्षति	ठुला र अग्लारुखको काटछाट गर्ने, नयाँ बिरुवा रोप्ने, प्राविधिकको सल्लाह अनुसार घर बनाउने र होचा प्रजातीका अन्न (मकै र धानको बीउ सिफारिश गर्ने)	हावाहुरीका घटनाहरु बढी रहेकाले यसको क्षति समेत बढी रहेको छ
बाढी	खेती योग्य जमिनको विनास, कृषि वालिमा क्षति, घरखेत डुबान	जलवायु परिवर्तन, अतिवृष्टि हुनु	कृषि जमिन तथा उत्पादनको क्षति,	तटवनधन व्यवस्था गर्ने	जनधनको क्षति, तथा बाढी जन्य प्रकोपको वढिरहेको र क्षति समेत बढीरहेको छ

जङ्गली जनावगरको आतंक	बाँदर तथा बदेल तथा स्यालले बाली नाश गर्ने	वनमा बांदर तथाबंदेलले खाने कुराको अभाव हुनु (फलफुल जन्य रुखविरुवा काटेकाले)	बांदर तथा बंदेलले अन्न वाली सम्पुर्ण रुपमा नोक्सान गर्ने तथा मकै कृषकले धेरै स्थानमा लगाउन छोड्ने स्थिति सिर्जना भएको	फलफुलको बिरुवा जङ्गलमै रोप्ने अभियान निकाल्ने	यसको समस्या दिन प्रतिदिन बढी रहेकाले कृषक मकै खेती नगर्न अवस्था आउन सक्ने
खडेरी	खानेपानी समस्या, कृषि उत्पादनमा कमी	पानी नपर्नु तथा पर्याप्त सिंचाइको सुविधा नहुनु, मेलम्चीको टनेलको कारणले पानीका मुहान सुक्दै गइरहेको	पानीको मुहान सुक्नु, समयमा बाली लगाउन नपाउनु	सिचाइको व्यवस्थापन, खाली जग्गा जमिनमा वृक्षारोपण	भोकमरी समस्या, मौसम अनुकुल नहुनु, प्रतिकुल मौसम सिर्जना हुनु
कृषि रोग	गबारो, सलह किरा, फौजी किराको प्रकोप, ढुसी, पाला, डढेलो	खडेरी, रोग, अनुकुल वातावरण नहुनु	बोटबिरुवा राम्रोसँग हुर्कन नसक्नु, उत्पादनमा, बाली नष्ट	जैविक मल तथा बिषादी प्रयोग गर्ने, माटो परीक्षण गर्ने	भोकमरी समस्या, महंगी वृद्धि, जग्गा बाँझोपनमा वृद्धि, कुपोषण वृद्धि, आर्थिक स्थिति कमजोर हुनु
पशुरोग	खोरेत, भ्यागुते रोग, माटे रोग, बाँझो पन, जुका, किराको समस्या, पी.पी.आर, फाउल पक्सा, लम्पिस्किन	महामारी, मानवीय प्राबिधिक ज्ञान शिक्षाको कमी	पशु बस्तुको मृत्युदरमा वृद्धि, उत्पादनमा कमी	समयमै रोग बिरुद्धको खोप अभियान, पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन, समय समयमा पशु रोगको जानकारी लिने	आर्थिक स्थिति कमजोर, छाला सम्बन्धि समस्या, पौष्टिक आहारको कमीले प्रजनन् स्वास्थ्यमा असर पुग्नु
मिचाहा प्रजाती	बोट बिरुवाको विकास तथा उत्पादनमा नकारात्मक प्रभाव (वनमा नयाँ बोट विरुवा हुर्कन दिदैन, कृषि उत्पादनमा कमी)	जलवायु परिवर्तन, रसायनिक मल तथा बिषादियुक्त पदार्थको प्रयोग	वोट विरुवा हुर्कन तथा कृषि उत्पादन हुन दिदैन	गोडमेल तथा औषधि प्रयोग गरि सङ्कलन गर्ने	उत्पादनमा कमी भइ भूक्षय हुन सक्ने
असिना	बाली नास्ने, मानवीय क्षति र पशुक्षति	टनेलको प्रयोग नगर्नु, पशु बिमा नगर्नु	बाली मास्ने, पशुक्षति	टनेल खेती, तार जाली खेती प्रणाली प्रयोग गर्ने, पशु बिमा गर्ने	बाली तथा पशुलाई असर गर्ने

अध्याय ४

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

४.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

जलवायु परिवर्तनका कारणले हुने र ती प्रकोपहरूले समुदायमा निम्त्याएका असरको परिस्थितिको सामना र त्यस्ता असरहरूसँग अनुकूलित हुँदै, आउने दिनमा प्रकोपको न्यूनीकरण गर्नका लागि समुदायले अपनाइरहेका उपायहरू, त्यस्ता उपायहरूको प्रभावकारिता, दीगोपनाको विश्लेषण गर्दै अनुकूलित हुने योजना तथा विभिन्न वैकल्पिक उपायहरूको पहिचान गर्नु यो योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

तालिका १९: गाउँपालिकाको अवस्था विश्लेषण

क्षेत्र	अवस्था विश्लेषण	आवश्यकता विश्लेषण
कानून, नीति, योजना	गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन तयार भएको	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति र कार्ययोजना वनाउनुपर्ने
	स्थानीय राहत कोष संचालन कार्यविधि तयार नभएको	जोखिम सुसूचित क्षेत्रगत विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति रणनीति र कार्ययोजना नवनेको	स्थानीय राहतकोष संचालन कार्यविधि तयार गर्नु पर्ने
	गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना नवनेको	राहत सम्बन्धी स्थानीय मापदण्ड तयार गर्नु पर्ने
	गाउँपालिकाले भू-उयोग नक्सा निर्माण गरी जमिनको वर्गीकरण गरिसकेको	विस्तृत रूपमा गाउँपालिकाको प्रकोप क्षमता तथा संकटासन्न लेखाजोखा गर्नुपर्ने
		गाउँपालिकाको बहुप्रकोप जोखिम विश्लेषण तयार गर्नुपर्ने
		गाउँपालिकाले खुला स्थानहरु पहिचान गरी नक्सांकन गरेर राख्नु पर्ने
संस्थागत संरचना	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको तथा वडा स्तरीय समेत गठन भएको	खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, विपद् लेखाजोखा कार्यदल गठन गर्नुपर्ने
	विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको	वडा तहमा विपद् तथा जलवायु सूचना केन्द्र स्थापना गर्नुपर्ने
	स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन भएको	
सूचना व्यवस्थापन तथा पूर्व सूचना प्रणाली	गाउँपालिकाको विपद् सूचना र अन्य सूचना समेत व्यवस्थित रुपमा नराखिएको	स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रले विपद् सम्बन्धी सूचना संकलन व्यवस्थापन र विपद् संचार प्रकृयालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी वनाउनुपर्ने
		गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल तयार गरी विपद् सम्बन्धी तथ्यांक समेत एकीकृत गर्नुपर्ने
पूर्वाधार तथा भौतिक श्रोत साधन	गाउँपालिकामा सडक पुगेको तर वर्षातको समयमा सञ्चालन गर्न नसकिने	आपत्कालीन आश्रय स्थल वनाउन सकिने सामुदायिक भवन तथा खुला ठाउँमा सडक खानेपानी र सरसफाइ पूर्वाधार निर्माण गर्नुपर्ने
		सबै वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि खुला क्षेत्रको पहिचान र पहिचान गरिएका ठाउँहरूमा आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्नुपर्ने
		स्वास्थ्य संस्था तथा विद्यालयहरूलाई क्रमश: विपद् जोखिमबाट सुरक्षित वनाउँदै जानुपर्ने
		प्रत्येक वडामा सामान्य खोज उद्धारका सामग्रीहरूको सेट तयारी राख्नुपर्ने

मानवीय श्रोत		गाउँपालिकामा रहेको जनशक्तिलाई संगठित रूपमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्व तयारीमा परिचालनको लागि तयारी गर्नुपर्ने
		भूकम्प प्रतिरोधी घर वनाउन सक्ने जनशक्तिलाई संगठित गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
		वडा तहमा विपद् प्रतिकार्य टोली तयार गरी तालीम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responder) तयार गर्नुपर्ने
		वडा तहमा स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार टोली तयार गर्नुपर्ने
		विपद् लेखाजोखा गर्न सक्ने जनशक्ति वडा तहमा तयार गर्ने

जलवायु अनुकूलनको उद्देश्य प्राप्तिका लागि यो परिच्छेदमा सहभागितामूलक विधि तथा भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट तयार गरिएका नक्साहरूको प्रयोगले प्रकोपहरूको वर्तमान अवस्था तथा आँकलन गरिएका भविष्यमा पर्नसक्ने असर तथा प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुन तथा जोगिन विभिन्न जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरूको परिकल्पना गरिएको छ ।

तालिका २०: समग्ररुपमा पहिचान गरीएका क्रियाकलापहरु

क्र.स.	क्रियाकलाप	इकाई	परिणाम	प्राथमिकता
१	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन योजना	वटा	१	उच्च
२	विपद् व्यवस्थापन सामग्री	सामग्रीको प्याकेज	१	उच्च
३	जलवायु तथा विपद् सम्बन्धी तालीम	तालीम	२	उच्च
४	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सूचना प्रसारण समिति	समिति	३	उच्च
५	जलवायु तथा विपद् सम्वन्धि जनचेतना कार्यक्रम	तालीम	१०	उच्च
६	विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी पुर्व अभ्यास	तालीम	५०	उच्च
७	आगलागी नियन्त्रण सम्बन्धी तालीम तथा औजार	व्यक्ति	३०	उच्च
८	तारजाली व्यवस्थापन	मिटर	१०००	उच्च
९	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति	समिति	१	उच्च
१०	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कार्यदल	कार्यदल	१	उच्च
११	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन सामग्री	सामग्री	प्याकेज	उच्च
१२	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापनको लागि खोज/उद्दार कार्यदल	कार्यदल	१	उच्च
१३	वन क्षेत्र तथा खोलामा पहिरो नियन्त्रण योजना	योजना	१	माध्यम
१४	बाढी तथा पहिरो नियन्त्रणको लागि तटबन्ध निर्माण	तटवनध	४	उच्च
१५	विपद्, जोखिम व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरण तालीम संचालन	तालीम	१	माध्यम
१६	तटबन्ध निर्माण	कि.मि.	१५	उच्च
१७	वाढी पूर्वसुचना प्रणाली		१	उच्च
१८	पानीका मुहान तथा पानीको मात्रा घटिरहेकाले उच्च क्षेत्र हिमाली क्षेत्रमा पानी संकनको निम्ति पोखरी तथा रिजर्भोयर निर्माण गर्नु पर्ने	वटा	५-१०	उच्च

अध्याय ५

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

यस हेलम्बु गाउँपालिकामा जलवायु परिवर्तन तथा यसले निम्ताएको जोखिम तथा असर विश्लेषण गरेर यस गाउँपालिकाको निम्ति आगामी पाँच वर्षको निम्ति जलवायु अनुकूलन योजना तयार पारिएको छ। यस कार्ययोजनाको विस्तृत वडागत योजना अनुसूची १ मा उल्लेख गरियको छ। यस कार्ययोजना कार्यान्यनको क्रममा अनुकूलनका क्रियाकलापहरुलाई समुदाय स्तरबाट नै प्रथमीकिकरण आधारहरु तयार गरि वडा स्तरको छलफलबाट टुंगो लागाइएको छ। जसमा मुलतः जलवायु परिवर्तनका कारणले सिर्जित प्रकोप पहिचानसँगै ती प्रकोपहरूले समुदायमा निम्त्याएका असहज परिस्थितिको सामना र त्यस्ता असरहरूसँग अनुकूलित हुँदै आगामी दिनमा प्रभाव न्यूनीकरण गर्नका लागि समुदायले अपनाइरहेका उपायहरू, त्यस्ता उपायहरूको प्रभावकारिता तथा दिगोपनाको विश्लेषण गर्दै पहिचान भएका जलवायु परिवर्तनका असरहरूसँग अनुकूलित हुने परिकल्पना पूरा गर्नका लागि विभिन्न वैकल्पिक उपायहरूको पहिचान गर्नु यो योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। यस विधि अन्तर्गत अनुकूलनका कार्यहरूको प्राथमिकीकरण गर्नको लागि विभिन्न आधारहरू निर्धारण गरिएका थिए जस्तैः प्रभावकारिता, सम्भाव्यता, दिगोपना, खर्चको मितव्ययिता, सङ्कटासन्न घरधुरीमुखी (लक्षित वर्गमुखी) तथा महिला प्रति संवेदनशीलता। प्राथमिकीकरणको लागि १ देखि ४ सम्मको अङ्कभार प्रयोग गरिएको थियो। अङ्कभार १ ले उक्त आधारहरू राम्ररी पूरा गर्न नसक्ने भन्ने जनाउँदछ भने अङ्कभार ४ ले आधार राम्ररी पूरा गर्न सक्ने जनाउँछ। खर्चको मितव्ययिताको सम्वनधमा भने कम खर्चिलोलाई ४ अंक र धेरै खर्चिलोलाई १ अंक दिइएको थियो। वडागत रूपमा आएका अनुकूलनका कार्यहरू पहिचान तथा प्राथमिकीरणलाई सश्लेषण गरी तालिका-२१ मा प्रस्तुत गरिएका छन्।

तालिका २१: अनुकूलनका उपायहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीरण

जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका रणनीति	अनुकूलनका तथा विपद् वजोखिम व्यवस्थापनका उपायहरुहरू	प्रभावकारिता	सम्भाव्यता	खर्चको मितव्ययिता	लक्षित वर्ग मुखी	प्राथमीकता
जलवायु परिवर्तन अनुकूलित उपयुक्त बीउबिजन, प्रविधि र उन्नत नश्लको प्रवर्द्धनले गर्दा पशु व्यवसाय तथा कृषि उत्पादनमा बृद्धि भई खाद्य सुरक्षा बढेको हुने छ।	सुख्खा सहने बीउ बिजनको प्रवद्धन गर्ने	४	४	३	४	पहिलो
	स्थानीय रैथाने वालीबालीको विकास गर्ने	४	४	४	४	पहिलो
	एकीकृत शत्रु जीव व्यावस्थापन कार्यक्रम	४	४	३	४	पहिलो
	मौसम सुहाउँदो कृषि वन तथा फलफूल खेती	४	४	४	३	पहिलो
पानीको बहुउपयोगका निम्ति सिँचाइ कुलोहरुहरूको निर्माण, स्तरोउन्नती र साना तथा पानी किफायती सिँचाइ प्रविधिहरुहरूको प्रवर्द्धन गरिने छ ।	सिँचाई कुलो मर्मत तथा निर्माण	४	४	४	४	पहिलो
	आकासे पानी सङ्कलन पोखरी	३	३	४	३	दोस्रो
	लिफ्ट खानेपानी तथा सिँचाईको व्यवस्था	४	२	१	२	चौथो
	थोपा सिँचाइ व्यवस्था	२	३	३	४	दोस्रो
	पानीका मुहानहरूको संरक्षण	४	४	४	४	पहिलो
जलवायुजन्य जोखिमबाट प्रभावित भिरालो, हैसियत कम भएको वन क्षेत्र र खेर गएका खाली जमिनहरूमा जंगली जनावरको क्षति कम गर्न बिषेश प्रकारका बिरुवाहरुको छनौट गरी कृषि वन विकास तथा प्रवर्द्धन गरिने छ।	पहिरो क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिङ्ग विधि अपनाउने	४	४	४	३	पहिलो
	बाँझो जग्गामा घाँस तथा जंगली जनावरले कम क्षेति गर्नी फलफूलका बिरुवा रोपण	४	४	४	४	पहिलो
	बिपन्न परिवार लक्षित कृषि वन कार्यक्रम	४	४	४	४	पहिलो

जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका रणनीति	अनुकूलनका तथा विपद् वजोखिम व्यवस्थापनका उपायहरुहरू	प्रभावकारिता	सम्भाव्यता	खर्चको मितव्ययिता	लक्षित वर्ग मुखी	प्राथमीकता
कृषि व्यवसायलाई भरपर्दो र सुरक्षित बनाउदै कृषकहरूलाई लक्षित गरी कृषक पाठशाला संचालन, घुम्ती शिविर तथा प्रचार प्रचार मध्यमबाट प्राबिधिक सहयोग सहित अर्गानिक उत्पादनमा बढावा दिदै खाद्य सुरक्षित पालिका बनाउन पहल गरिने छ ।	एकीकृत शत्रु जीव व्यवस्थापन कार्यक्रम	३	४	४	४	पहिलो
	कृषि ज्ञान र प्राबिधिक सहयोगका लागि कृषक पाठशाला र घुम्ती शिविर संचालन	४	४	४	४	पहिलो
	रैथाने बीउ भण्डारण, संरक्षण र नमुना प्लट स्थापना	३	३	४	३	दोस्रो
दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण तथा वनको हैसियतमा अभिबृद्धि गरिने छ ।	वनडढेलो हुनबाट बचाउन जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	३	३	२	३	तेस्रो
	दिगो वन व्यवस्थापनका लागि सक्रिय सामुदायिक वन र विपन्न लक्षित कार्यक्रम संचालन ।	४	३	४	४	पहिलो
	मानब वन यजन्तु द्वन्द नुनिकरणक लागि तरबार, हेरालु को व्यवस्थापन ।	१	२	२	२	चौथो
	मिचाह प्रजातिहरूको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन	४	३	३	३	दोस्रो
जलवायु उत्थानशील समुदाय निर्माण तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण गरी बिभिन्न जलबायु जन्य प्रकोप न्युनीकरण गरिने छ ।	पहिरो जोखिम क्षेत्र पहिचान र बस्ती स्तान्तरण तथा न्युनीकरणका उपाय अबलम्वन	४	४	३	४	पहिलो
	खोलाकटान, बाढी नियन्त्रणका लागि तटवन्धन निर्माण	२	३	३	३	तेस्रो
	ग्रामीण सडकछेउका पहिरो रोकथाम गरि वन संरक्षण	३	४	३	३	दोस्रो
जीबिकोपार्जनका विभिन्न उपायहरु पहिचान गरी उत्थानशील समुदाय निर्माणका लागि जीविकोपार्जनका प्रशस्त आयामहरु अबलम्वन भएको हुनेछ ।	बिपन्न परिवारका लागि बैकल्पिक जीविकोपार्जनक क्रियाकलाप संचालन	४	४	४	४	पहिलो
	पर्यटन प्रर्बधनका लागि होम स्टे संचालन	३	३	३	४	दोस्रो
	सीपमा आधारित जिबिकोपार्जन कार्यक्रम, ट्रेक्किंग गाइड, हस्तकला निर्माण तालीम, बुनाई तालीम	४	४	३	४	पहिलो
	बाझो जग्गाहरुको प्रयोगका लागि बहु उपयोगी प्रजाति खेती र बजारीकरण	३	४	३	३	पहिलो

*नोटः यसमा भएका अनुकूलनका अभ्याश तथा क्रियाकलाहरु बस्ती स्तर र वडा पालिकाबाट समेत प्रथिमिकीकारण गरिएको छ तशर्थ, पालिकाको क्षमता अनुसार तत्काल आवश्यक पर्ने योजनालाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ र कुनै योजना पहिलो प्रथमीकतामा भएपनि आर्थिक वर्ष अनुसार पछि कार्यान्वयन हुन सक्दछ ।

यस योजनालाई गाउँपालिकाका अन्य योजना भन्दा फरक रुपमा हेरिने छैन र पालिकाको नीति तथा कार्यक्रममा नै समाबेस गरि वार्षिक रुपमा कार्यन्वायन गर्दै लगिनेछ । यसमा समाबेस गरिएका सम्पूर्ण काम लागतका अनुमानका हिसाबले पूर्ण नहुन सक्छन तसर्थ कार्यान्यनमा जानुभन्दा पहिला विस्तृत लागत आनुमन गर्नु उपयुक्त हुनेछ ।

गाउँपालिकाले यस कार्ययोजनामा भएका योजना कार्यान्यन गर्नको निम्ति विकास साझेदारलाई अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

५.१ अनुकूलन योजनाको अवधि तथा अनुमानित रकम तथा प्राथमिकतामा परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरू:

यो योजनाको कार्यन्वयान अवधि आगामी ५ वर्षको हुनेछ (आ ब २०८१/०८२ देखि ०८५/०८६) जसमा मूलतः स्थानीय, प्रदेश तथा संघीय सरकारद्वारा संचालित योजनाहरु मार्फत नै यो योजना संचालन गरिने छ र आबश्यकता अनुसार स्थानीय सरकारले विभिन्न सरोकोरवाला निकायहरुको सहकार्य तथा समन्वयमा समेत संचालन गरिनेछ। यो योजना मुलत स्थानीय योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा नै मूलधारमा प्रवाहीकारण गर्दै कार्यान्वयन गरिनेछ । समग्रमा यस गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न वार्षिक रुपमा आवश्यक बजेट तलको तालिका नं. २२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २२: अनुकूलनका उपायहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

५ वर्षको स्थानीय अनुकूलन कार्य योजना						
	आर्थिक वर्ष					
	२०८१/०८२	**२०८२/०८३**	**२०८३/०८४**	**२०८४/०८५**	**२०८५/०८६**	**जम्मा**
वडा १	५०,४७,५००	३७,९९,३००	८४,६३,३००	५२,३०,०००	३९,८३,९००	**२,६५,२४,०००**
वडा २	३९,००,०००	७३,८९,०००	९२,४४,०००	३५,४५,०००	१५,४०,०००	**२,५६,१८,०००**
वडा ३	२३,०५,०००	७४,२७,५००	५५,०५,०००	९९,३०,०००	५१,३०,०००	**३,०२,९७,५००**
वडा ४	२७,२५,०००	१,६५,१५,०००	१०,०५,०००	३२,७५,०००	५,००,०००	**२,४०,२०,०००**
वडा ५	६२,३६,०००	५४,८१,०००	१,१२,८८,०००	२६,३०,०००	२४,००,०००	**२,८०,३५,०००**
वडा ६	४०,८५,०००	९१,९५,०००	१,२७,७०,०००	१०,४०,०००	२५,००,०००	**३,८९,५०,०००**
वडा ७	२,६६,७६,०००	१,११,८६,०००	१,००,४६,०००	१,१५,३६,०००	८९,३६,०००	**६,८३,८०,०००**
जम्मा	**५,०९,७४,५००**	**६,०९,९२,८००**	**५,८३,२१,३००**	**४,६५,४६,०००**	**२,४९,८९,९००**	**२४,१८,२४,५००**

५.२ हेलम्बु गाउँपालिका आवधिक कार्ययोजना अनुमानित बजेट:

यसका साथै यस गाउँपालिकाको वस्तीस्तरमा छलफल गरी निर्माण गरेका योजनाहरु पालिका स्तरीय तथा विषयगत क्षेत्र अर्न्तगत पर्नेगरी छुट्याइएको छ । समग्रमा यस गाउँपालिकाको विषयगत तथा पालिका स्तरीय योजना कार्यान्वयन गर्न वार्षिक रुपमा आवश्यक बजेट (अनुमानित) तलको तालिका २३ तथा २४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २३: पालिका स्तरीय योजना

५ वर्षको पालिका स्तरीय योजना						
	आर्थिक वर्ष					
	२०८१/०८२	**२०८२/०८३**	**२०८३/०८४**	**२०८४/०८५**	**२०८५/०८६**	**जम्मा**
वडा १	७,०५,०००	१,००,१५,०००	७०,५५,०००	१,२७,१५,०००	९,८०,०००	**३,१४,७०,०००**
वडा २	१९,३०,०००	६६,८५,०००	४४,३५,०००	५३,७०,०००	२१,५०,०००	**२,०५,७०,०००**
वडा ३	५०,०००	६,९५,०००	३६,९५,०००	२,९५,०००	१,७५,०००	**४९,१०,०००**
वडा ४	३,००,०००	७,२०,०००	१,१०,०००	१०,०००	०	**११,४०,०००**
वडा ५	२४,४०,०००	२५,८०,०००	२५,८०,०००	४०,०००	१५,००,०००	**९१,४०,०००**
वडा ६	२९,१३,०००	७,७५,०००	८,३८,०००	२,३३,३८,०००	६,३८,०००	**२,८५,००,०००**
वडा ७	१,६१,२९,०००	१,२२,५९,०००	१,०३,१९,०००	१,००,६९,०००	१,०३,६९,०००	**५,९१,४५,०००**
जम्मा	**२,४४,६६,५००**	**३,३७,२९,०००**	**२,९०,३१,५००**	**५,१८,३६,५००**	**१,५८,११,५००**	**१५,४८,७५,०००**

तालिका २४: विषयगत क्षेत्रका योजना

५ वर्षको विषयगत क्षेत्रका योजना						
	आर्थिक वर्ष					
	२०८१/०८२	२०८२/०८३	२०८३/०८४	२०८४/०८५	२०८५/०८६	जम्मा
वडा १	२९,९४,२८५	१,१५,४६,७५५	३,४९,५३,३९०	४,१४,००,८६०	५,५२,७०,७१०	**१४,६१,६५,०००**
वडा २	१,५९,००,०००	१,०१,५६,५९२	२,३७,५६,५९२	१,५९,१६,५९२	७,८४,६५,२२४	**१४,४१,९५,०००**
वडा ३	३,०८,७५,७१०	६,९०,५५,०००	१४,६१,५१,४३०	१३,९९,६१,४३०	१४,६७,४६,४३०	**५३,२६,९०,०००**
वडा ४	६,५०,००,०००	२,२९,००,०००	१,११,००,०००	६२,००,०००	६०,००,०००	**११,१२,००,०००**
वडा ५	१,७०,५०,०००	१,१५,७५,०००	६४,००,०००	२४,५०,०००	३,००,०००	**३,७७,७५,०००**
वडा ६	७२,३५,६०,०००	७३,५६,१०,०००	१२,९२,१०,०००	२,९२,१०,०००	१,३१,६०,०००	**१६,३०,७५,०००**
वडा ७	१,४१,३३,०००	१,६३,४०,०००	१,३३,४०,०००	१,१२,९०,०००	१,१०,०३,०००	**६,६१,०५,०००**
हेलम्बु गा.पा.	९,२२,७०,००,०००	१०,१२,७०,००,०००	९,८७,८०,००,०००	८९,८१०,००,०००	८,९८,१०,००,०००	**४७,१९,३०,००,०००**
जम्मा	**१०,०९,६५,१२,४९५**	**११,००,३६,८३,३४७**	**१०,२४,२९,१०,४१२**	**९,२२,६९,२८,८८२**	**९,२९,१३,४४,८६४**	**४९,८६,१३,८०,०००**

वडा स्थरीय छलफल- लापा अभिमुखीकरण, सचेतीकरण

अध्याय ६

योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मुल्याङ्कन

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूल प्रवाहीकरण

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यबस्थापनका रणनीतिहरुलाई स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मुलप्रवाहीकरण गर्नुको मुख्य उदेश्य जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी स्थानीय सूचना, जोखिमको अवस्था, स्रोत साधनको उपलव्धता, गुणस्तर तथा त्यस माथिको पहुँच र अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणको आवश्यकता पहिचानको आधारमा जलवायु परिवर्तनलाई हेलम्बु गाउँपालिकाका योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण गरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनलाई संस्थागत गर्नु हो र यस कार्ययोजना मार्फत उक्त कार्य संस्थागत गरिनेछ। जलवायु परिवर्तनको जोखिममा रहेका परिवार, बस्ती, टोल, समुदाय, वडालाई आफ्ना अनुकूलन प्राथमिकताबारे प्रष्टसँग अभिव्यक्त गर्न र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रका स्रोत परिचालन गरिनेछ। जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विश्लेषण, अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरु स्थानीय आवधिक योजना अथवा दीर्घकालीन योजनामा समावेश गरिनेछ।

संघीय तथा प्रादेशिक योजना आयोगहरुको आधार पत्र तथा आवधिक विकास योजनालाई प्रस्थान विन्दु वनाएर जलवायु उत्थानशीलताका दीर्घकालीन लक्ष्य तथा सोचहरु आवधिक योजनामा समायोजन गरिनेछ। प्राविधिक रुपले कार्यान्वयन गर्न कठिन तथा धेरै श्रोत लाग्ने अनुकूलनका योजनाहरु बहुवर्षीय, दीर्घकालीन तथा आवधिक योजनामा समायोजन गरेर कार्यान्वयन गरिनेछ। त्यसै गरी स्थानीय तह बीच वा स्थानीय तह र प्रदेश एवं संघसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रकृतिका जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका आयोजनाहरु आवधिक योजनामा एकीकरण गरी कार्यान्वयनमा सहजीकरण गरिनेछ। स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ संस्था, विकास साझेदार र निजी क्षेत्रका स्रोत परिचालन गर्न मार्गचित्र तथा खाका तयार गरिनेछ। यसका लागि जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यबस्थापनका कार्यलाई स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मुलप्रवाहीकरण गर्न नगरपालिकाको आवश्यकता अनुसार नीति तथा जलवायुमैत्री पूर्वाधारविकास निर्देशिका तयार गर्नु पर्ने देखिन्छ। जसअनुसार हेलम्बु गाउँपालिकाले विभिन्न विषय सम्बन्धी कार्यविधि, निर्देशिकाहरु पनि तयार गर्नेछ।

स्थानीय योजना प्रक्रियामा छनौटमा परेका तर स्थानीय सरकारले लगानी गर्न नसक्ने, बहुवर्षे योजनाहरुलाई समेत प्रदेश र सघंबाट विनियोजन हुने बजेटहरुबाट विनियोजित गर्ने साथै विभिन्न तहबाट नियमित अनुगमन तथा पृष्ठपोषण गरेमा बस्ती वा वडा स्तरमा समेत जलवायु र विपद् सम्बन्धिका योजनाहरुले प्राथामिकता पाउनेछन्।

६.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा मूल प्रवाहीकरण

अनुकूलन योजनालाई विकास र विषयगत योजनामा साथै स्थानीय सेवा प्रदान गर्ने निजी तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको योजना प्रक्रियामा समायोजन गर्नका लागि वडा एवं गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलहरु, अन्य वहुसरोकारवालाहरु र एकीकृत योजना तर्जुमा समितिसँग यस अनुकूलन योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि नै छलफल र समन्वय गरिएको छ। यसरी नै पालिका स्तरमा अनुकूलन कार्य योजनाका र प्रक्रियाको सम्बन्धमा प्रस्तुतीकरण गरी पालिकाका सेवा प्रदायक निकायहरुसँग छलफल गरियो। हेलम्बु गाउँपालिकाको हरेक वडा तथा बस्ती स्तरका स्थानीय राजनीतिक दल, सामाजिक संस्थाहरु, सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरु सँग विस्तृत छलफल तयार गरी अनुकूलन कार्ययोजन तयार गरिएको छ र गाउँपालिकाबाट अनुमोदन भए पश्चात यो लागु हुनेछ। यसरी नै हेलम्बु गाउँपालिकाको वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरुलाई नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत जिल्ला समन्वय समिति तथा सम्बद्ध विषयगत कार्यालयहरु तथा अन्य सरोकारवाला निकायमा पनि पेश गरी मूलप्रबाहीकरणको लागि पहल हुनेछ। भविष्यमा गाउँपालिकाले तयार गर्ने आवधिक तथा वार्षिक योजना तथा रणनीतिहरुमा यस अनुकूलन योजनालाई उच्च प्राथमिकताका साथमा समायोजन गरिनेछ। यस योजनाका प्राथमिकताहरुलाई केन्द्रिय स्तरमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत राष्ट्रिय योजना आयोगबाट तयार गरिने रातो किताब मार्फत राष्ट्रिय विकास योजनामा समायोजन गर्न समेत आवश्यक पहल गरिनेछ। योजना समायोजनका लागि निम्नानुसार कार्यहरु समेत पहिचान गरिएका छन्।

तत्काल गर्ने

- ❖ योजनाको अपनत्वको विकास गर्ने र स्थानीय समुदायलाई सचेतना गराउने।
- ❖ योजना पुस्तिका वा सो अन्तर्गत प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई सम्बन्धित विषयगत तथा अन्य सरोकारवालाहरु समक्ष पेश गरी सहयोगको लागि पहल र पैरवी गर्ने।

- ❖ हेलम्बुको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहभागी गराउनेः बस्तीस्तर, वडास्तर, पालिकास्तर तथा विषयगत योजनामा समेत समावेश गरेर कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।

६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका आधार तथा उद्देश्य प्राप्तिका सूचक

यस हेलम्बु गाउँपालिका अन्तर्गत अनुकूलन योजनामा समेटिएका सबै घरधुरी तथा सरोकारवालाहरुको प्रत्यक्ष सहभागिता तथा गाउँपालिकाको विद्यमान विपद् व्यवस्थापन समति, कार्यपालिका सदस्यहरु र खासगरी पालिका स्तरीय अनुगमन मूल्याङ्कन समितिको अगुवाईमा अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमन अर्धवार्षिक रुपमा गरिनेछ ।

अभिलेखीकरणमा उल्लेखित आवश्यक सूचनाहरुलाई ध्यान दिई अनुगमन गर्नुपूर्व अनुगमनको खाका तयार गरी सोही अनुसार अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गरिनेछ । अनुगमनको लागि समितिका पदाधिकारीहरु अनुगमन सम्बन्धी अभिमुखीकरणमा सहभागि भएर मात्र अनुगमन कार्यमा संलग्न हुनेछन् जसबाट गरिएका प्रभावकारिताको लेखाजोखा गर्न सहज हुनेछ। त्यसैगरी वार्षिक रुपमा मूल्याङ्कन गरिनेछ भने योजनाको अन्तमा अन्तिम मूल्याङ्कन गरी पुनःआगामी दिनको मूल्याङ्कन योजना तयार गरिनेछ । यसरी नै अनुकूलन कार्ययोजनालाई सघाउन अनुगमन तथा मूल्याङ्कनले सिकाइ, चिन्तन-मनन र पृष्ठपोषणका लागि अवसर प्रदान गर्दछ ।

कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक वनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरुको सुझावलाई सम्बोधन गरिने छ। साथै गाउँपालिका तथा सम्बन्धित समुहले स्व-अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरुसँग संयुक्त रुपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात् सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ ।

तालिका २३ः अनुगमनका आधार

<table>
<tr><th>अनुगमनका तहहरु</th><th>किन</th><th>कसले</th><th>कहिले</th><th>कसरी</th></tr>
<tr><td rowspan="2">वडाः क्रियाकलाप स्तर</td><td>अनुकूलन कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन</td><td>वडा समिति</td><td rowspan="2">कार्यक्रमसञ्चालन पूर्व, सञ्चालन र सम्पन्न भएको एक महिना भित्र</td><td rowspan="2">सार्वजनिकलेखा परीक्षण, स्वः अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, होडिंग बोर्ड, अवलोकन</td></tr>
<tr><td>पारदर्शीता कायम राख्न</td><td>वडा स्तरीय अनुगमन समिति</td></tr>
<tr><td rowspan="4">पालिका</td><td>कार्यक्रमको गुणस्तर कायम राख्न</td><td>कार्यपालिका सदस्य</td><td>अर्ध वार्षिक</td><td>समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक तथा गोष्ठी</td></tr>
<tr><td>योजनाको प्रगती लेखाजोखा गर्न</td><td>पालिका स्तरीय अनुगमन समिति</td><td>त्रैमासिक</td><td>फिल्ड अनुगमन</td></tr>
<tr><td rowspan="2">कार्यक्रमको प्रभावकारीता वृद्धिगर्न</td><td>विपद् व्यवस्थापन समिति</td><td>नियमित</td><td>संकटासन्न वर्गहरु सँग छलफल</td></tr>
<tr><td>पालिकाका कर्मचारी तथा सहयोगी निकाय</td><td>वार्षिक</td><td>वार्षिक प्रगती विवरण</td></tr>
<tr><td rowspan="2">जिल्ला</td><td rowspan="2">अन्तरपालिका समन्वय तथा अनुकूलनका राम्रा अभ्यासहरुको सिकाई आदान प्रदान गर्न पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न</td><td rowspan="2">समन्वयन समितिका पदाधिकारीहरु</td><td>अर्ध वार्षिक</td><td rowspan="2">प्रत्यक्ष अनुगमन</td></tr>
<tr><td>वार्षिक</td></tr>
</table>

प्रदेश तथा संघीय मन्त्रालय	पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न, कार्यक्रम संचालको प्रभावकारिता आवश्यता औल्याउन	प्रदेशः- सामाजिक विकास, उद्योग पर्यटन वन वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय संघ- वन तथा वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय	वार्षिक	प्रत्यक्ष अनुगमन

कार्यक्रम संचालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक वनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरुको सुझावलाई सम्बोधन गरिनेछ । साथै वडा, गाउँपालिका तथा सम्बन्धित समुहले स्वअनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरुसँग संयुक्त रुपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात् सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ ।

अनुकूलन योजनामा छलफल तथा योजना प्राथामिकीकरण कार्यशाला

कार्ययोजनाको व्याख्या तथा वर्गीकरण

जनसहभागिताका आधारमा तयार गरिएका एकीकृत योजनाहरुको कार्यान्वयन अनुकूलनका कार्ययोजनाको पहिचान, प्राथमिकता र तिनको व्याख्या तथा वर्गीकरण आवश्यक हुन्छ ।

व्यापक जनसहभागितामा तय गरिएका एकीकृत योजनाको कार्यान्वयनबाट समुदायिको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्दछ । तथापी अनुकूलनको मर्म र मान्यता अनुरुप एकीकृत योजना मध्यबाट लक्षित समुहको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्राथमिकता कार्ययोजनाको पहिचान गरि कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक हुन्छ । सङ्कटासन्न घरधुरीका माग, सम्भाव्य समाधानका उपाय र लगानी गर्न सक्ने क्षमताको आधारमा एकीकृत कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्न निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ ।

क) लक्षित समुहको साना र सिमित बजेटका अनुकूलनका योजना/क्रियाकलाप (लापा) ।
ख) विषयगत मध्यम र बढी लागत लाग्ने कार्ययोजना (विषयगत) ।
ग) पालिकास्तरमा समावेश गरिने साझा कार्ययोजना (पालिका) ।

अनुसूची १ः समुदाय स्तरको जलबायु अनुकूलन योजनाहरुः

वडा न. १ को जलबायु अनुकूलन योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
खडेरी सहनसक्नेबीउ रोपण	कृषि	निमाडूम्बु, लाम्दो	कि ग्रा	१,०००	१,५०,०००	२५०	३०,०००	२५०	३०,०००	२५०	३०,०००	२५०	३०,०००	२५०	३०,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
टिमुर रोपण	वन	निमाडूम्बु, लाम्दो	गोटा	२८०	८४,०००					२८०	८४,०००					गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	पहिलो
चिया खेती -रोपण	वन	दप्काखर्क	गोटा	१,०००	५०,०००			१०००	५०,०००							गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	पहिलो
ल्हादोगु बाटआएको पानीलाई थोपा सिंचाईमा प्रयोग	सिंचाई	सबै टोल	घरधुरी	२८	२,८०,०००	१४	१,४०,०००	१४	१,४०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
जैविक बिषादी तालीम	कृषि	निमाडुम्बु	पटक	१	२,००,०००	१	२,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

कृषिप्राबिधिकबाट घुम्ती शिविर	कृषि	सबै टोल	पटक	१२	१,२०,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	२	२०,०००	१	१०,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
समय अनुकूलबाली परिवर्तन- उन्नत बीउ सहयोग	कृषि	सबै टोल		१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविरसंचालन	कृषि	सबै टोल	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००			१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	शर्कथली	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राबिधिकको लागि कृषि पाठशाला संचालन	कृषि	सबै टोल	पटक	३	६०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने बीउ संकलन तथा भण्डारण स्थान निर्माण	कृषि	सबै टोल	ओटा	१	५०,०००			१	५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि अम्रिसो रोपण	विपद्	सर्कथली	संख्या	१०,०००	३०,०००			५,०००	१५,०००			५,०००	१५,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकायहरु	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि बाँस रोपण	विपद्	सर्कथली	संख्या	१,०००	५०,०००			२००	१०,०००	२,०००	१०,०००	२००	१०,०००	४००	२०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकायहरु	पहिलो

गोबागाङ पहिरोमा बाँस र अम्रिसो रोपण	विपद्	गोबागाङ	संख्या	१,०००	५०,०००			२००	१०,०००	२,०००	१०,०००	२००	१०,०००	४००	२०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकाय	पहिलो
धोंग्दी र तार्केघ्याङका लागि स्योलुङ खाने पानी संरक्षण र इन्टेक निर्माण	खाने पानी	स्योलुङ	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
बाल्बुजोग्याप्सा खाने पानीका लागि इन्टेक निर्माण	खाने पानी	बाल्बुजो ग्याप्सा	ओटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कामिअरण मूल संरक्षण	खाने पानी	कामिअरन	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
जैविक खेती सहयोग, व्यवसायिक खेती सहयोग	कृषि	लाङघ्याप्सा, गेम्दी, ढुप्पढोगं	घरधुरी	९	९०,०००	३	३०,०००	६	६०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी तथा मल निर्माण सम्बन्धी तालीम	कृषि	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	पटक	१	५०,०००			१	५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
चिया खेती सहयोग	कृषि	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	बोट	१,५०,०००	३०,००,०००					५०,०००	१०,००,०००	५०,०००	१०,००,०००	५०,०००	१०,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
गाउँ र स्कूल पछाडिको पहिरोमा निगालो रोपण	विपद्	तार्केघ्याङ	बोट	२,०००	२,००,०००	१,०००	१,००,०००			१,०००	१,००,०००					वन तथा विपद्	दोस्रो

जनचेतना संचालन	वन	तार्केघ्याङ	पटक	३	५०,०००			१	१६,८००	१	१६,८००			१	१६,४००	वन तथा वातावरण	पहिलो
वन व्यवस्थापन तालीम तथा कार्य	वन	तार्केघ्याङ	हेक्टर	७	७०,०००			१	७०,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	दोस्रो
इन्टेक निर्माण	खाने पानी	पशियापल	ओटा	१	५,००,०००	१	५,००,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
सुधारिएको घट्ट संचालन	सिंचाई	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	ओटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					पालिका, सिंचाई	पहिलो
सिंचाई कुलो निर्माण	सिंचाई	घट्टेखोला-पाताल	कि. मि	५	५०,००,०००					२	२०,००,०००	३	३०,००,०००			स्थानीय सरकार, प्रदेश तथा साझेदार	तेस्रो
जैविक बिषादि निर्माण तालीम	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	जना	२५	६०,०००	२५	६०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
आगलागी सम्बन्धि तालीम	वन	च्युरीखर्क	जना	२०	१,००,०००	५	२५,०००	५	२५,०००	५	२५,०००	५	२५,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
जनचेतना कार्यक्रम- आगलागी सम्बन्धि	वन	च्युरीखर्क	पटक	१	५०,०००							१	५०,०००			वन, राष्ट्रिय निकुन्ज	दोस्रो

कागती खेती सहयोग	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	बेर्ना	३,०००	१,५०,०००			५००	२५,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	५००	२५,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
वनमा फलफुल खेती	वन	वनजंगल	बेर्ना	१५,०००	१,५०,०००	५००	५,०००	१,५००	१५,०००	५,०००	५०,०००	५,०००	५०,०००	३,०००	३०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	दोस्रो
दाँतेओखर खेती	वन	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	बेर्ना	५,०००	१०,००,०००					२,०००	४,००,०००	१,०००	२,००,०००	२,०००	४,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वनसमुह	दोस्रो
चियाखेती सहयोग	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	बेर्ना	३०,०००	६,००,०००			५,०००	१,००,०००	१०,०००	२,००,०००	१०,०००	२,००,०००	५,०००	१,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कफीको बिरुवा	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	बेर्ना	३,०००	१,५०,०००	५००	२५,०००	१,०००	५०,०००	५००	२५,०००	५००	२५,०००	५००	२५,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
अलैंचीको बेर्ना	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	बेर्ना	१,५०,०००	१५,००,०००	१०,०००	१,००,०००	२०,०००	२,००,०००	३०,०००	३,००,०००	४०,०००	४,००,०००	५०,०००	५,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
हेल्दे मुहानमा इन्टेक निर्माण	खाने पानी	अर्कुगंग	ओटा	१	५,००,०००							१	५,००,०००			खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
तिम्बु सेने अम्वाथांगमा इन्टेक निर्माण	खाने पानी	यम्बालामा	ओटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००							खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो

सुधारिएको घट्ट निर्माण	सिंचाई	तिम्बु र हल्दे	ओटा	२	३,५०,०००			१	१,७५,०००			१	१,७५,०००			सिंचाई, पालिका	दोस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	तिम्बु र हल्दे	पटक	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
भरमि कम्पोस्ट मल निर्माण तालीम र समान सहयोग	कृषि	अम्बाथान, तिम्बु, हल्दे	पटक	३	४,५०,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
हल्दे पहिरोमा बाँस रोपण	विपद्	हल्दे	ओटा	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकाय	पहिलो
दोरिंग र आंबाथांग पाहिरो मा अम्रिशो रोपण	विपद्	दोरिंग र अम्बाथान	बेर्ना	१०,०००	५०,०००	५०००	२५,०००	५,०००	२५,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकाय	पहिलो
दोरिंग र आंबाथांग पाहिरो मा बास रोपण	विपद्	दोरिंग र अम्बाथान	बेर्ना	६००	३,००,०००	१००	५०,०००	१००	५०,०००	१००	५०,०००	२००	१,००,०००	१००	५०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	नाकोते	घरधुरी	२०	५०,०००	२०	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो गएको ठाउमा बाँस तथा अम्रीसो रोपण	विपद्	कम्लुङ	ओटा	५,०००	२,५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो

पहिरो गएको ठाउमा बाँस तथा अम्रीसो रोपण	विपद्	दोजुम खोला	ओटा	१०,०००	५,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवनला निकाय	दोस्रो
पहिरो गएको ठाउमा बाँस तथा अम्रीसो रोपण	विपद्	छ्या खोला	ओटा	५,०००	२,५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	१,०००	५०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवनला निकाय	दोस्रो
पहिरो गएको ठाउमा बाँस तथा अम्रीसो रोपण	विपद्	दसालुङ खोला	ओटा	१०,०००	५,००,०००	२०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	२,०००	१,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवनला निकाय	दोस्रो
आगलागी सम्बन्धि जनचेतेना कार्यक्रम- सडकनाटक	वन	सबै टोल	पटक	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००			१	५०,०००			राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	दोस्रो
कागती रोपण	कृषि	नाकोते	बोट	१,०००	१,००,०००	२५०	२५,०००	२५०	२५,०००	१००	१०,०००	२००	२०,०००	२००	२०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बेसार खेती	कृषि		रोपनी	१५०	९,००,०००			२०	१,२०,०००	३०	१,८०,०००	५०	३,००,०००	५०	३,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
मुहान संरक्षण र इन्टेक निर्माण	खाने पानी	मनिछुयु, सियाङगासिङ, फाज्यु	ओटा	३	७,५०,०००	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००			१	२,५०,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
थोपा सिंचाइ सहयोग	खाने पानी	मनिछुयु, फाज्यु	ओटा	२०	२,५०,०००	५	६२,५००	५	६२,५००	५	६२,५००			५	६२,५००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो

वाली छनौट- खडेरी सहन सक्ने बीउ	कृषि	सबै टोल	पटक	१	३,००,०००							१	३,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घट्ट सुधार र नयाँ निर्माण	सिंचाई	फादुङ, घ्याङगुल	ओटा	२	२,००,०००	१	१,००,०००			१	१,००,०००					सिंचाई, पालिका	दोस्रो
कम्पोस्ट मल निर्माण तालीम	कृषि	घ्याङगुल र मापल	पटक	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	घ्याङगुल र मापल	पटक	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
लुङबारिङबु कुनाको मुल संरक्षण	खाने पानी	तारतोङ	ओटा	१	२०,०००	१	२०,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
च्यामुकुनाको मूलबाट खानेपानी योजना निर्माण	खाने पानी	च्यामुकुना	मी	३०००	३,००,०००					१	३,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
इन्टेक निर्माण, (रिर्बमा र जोमो खर्क)	खाने पानी	रिर्बमा दलो बुनी मूल	ओटा	२	१,००,०००	१	५०,०००					१	५०,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
तार्तुङ टोलमा टंकी निर्माण	खाने पानी	लुङबारिङ, च्यामुकुना	ओटा	२	१,५०,०००			१	३५,०००					१	३५,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो

थोपा सिंचाई सहयोग	सिंचाई	तारतोङ र रिर्बमा	ओटा	२	५,००,०००					१	२,५०,०००	१	२,५०,०००			सिंचाई, पालिका	तेस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	जना	१५	६५,०००	१५	६५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
अम्रिसो र बाँस रोपण	वन	रिर्बमा पहिरो	बिरुवा	३००	६०,०००			३००	६०,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	पहिलो
ककनी गाउको लागि इन्टेक निर्माण	खाने पानी	फादुङ खोला	ओटा	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
घट्ट संचालन को लागि कुलो मर्मत	सिंचाई	फदुङ खोला	ओटा	१	५,००,०००					१	५,००,०००					सिंचाई, पालिका	दोस्रो
रैथाने बाली संरक्षणका लागि भण्डारण सहयोग	कृषि	सबै टोल	पटक	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पानी संकलक लागि टंकी निर्माण	सिंचाई	ककनी डाडाँ	संख्या	१	१,००,०००					१	१,००,०००					सिंचाई, पालिका	पहिलो
मेन्दो खोरी मुहान संरक्षण	खाने पानी	पाराकुना	ओटा	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो

इन्टेक निर्माण	खाने पानी	लोक्पाशी	ओटा	३	१,५०,०००					१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
थोपा सिंचाई सहयोग	कृषि	सबैटोल	घरधुरी	३५	३,५०,०००	१०	१,००,०००	५	५०,०००	५	५०,०००	१०	१,००,०००	५	५०,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
सुधारिएको घट्ट निर्माण	वैकिल्पिक जीविको पार्जन	ढोडदिङ	ओटा	१	८०,०००			१	८०,०००							पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो
सुखा सहने बीउ रोपण	कृषि	मेलम्ची-पहरा	पटक	१	४५,०००	१	४५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी तालीम	कृषि	मेलम्ची-पहरा	जना	१५	५०,०००	२५	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
खानेपानी मुहान संरक्षण	खाने पानी	प्राङजाङ मुहान	ओटा	१	१,५०,०००							१	१,५०,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
छ्यादी खोलामा इनटेक निर्माण गरि सिंचाईका लागि संकलन टंकी सम्म बितरण	सिंचाई	छ्यादी खोला		२	२,००,०००	१	१,००,०००			१	१,००,०००					सिंचाई, पालिका	दोस्रो
शुरपुचे खोला खानेपानी निर्माण	खाने पानी	पलापदि-सुरपुचे	कि मि	४.५	५,००,०००									४.५	५,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो

प्राङजाङ मुहान संरक्षण र इन्टेक निर्माण	खाने पानी	प्राङजाङ	ओटा	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
घट्ट संचालनका लागि कुलो मर्मत	वैकिल्पिक जीविकोपार्जन	च्याग्दी खोला	ओटा	३	६०,०००	३	६०,०००									पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो
जैविक बिषादी तालीम	कृषि	मेलामछिम	जना	२०	१,००,०००	२०	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने बलि भण्डारण तथा संरक्षण	कृषि	मेलामछिम	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
सुख्खा पहिरोमा जैविक तटवन्धन निर्माण	विपद्	मेलामछिम	मी	१,०००	३०,००,०००					१,०००	३०,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
मेलाम्ची घ्यांङ पहिरो मुनी बिरुवा रोपण	विपद्	जाङबुमुनि	रोपनी	२	२०,०००	२	२०,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	पहिलो
लिचुबिंग र नाबंग्बानी मा बायो इनजिनियरिङ प्रबिधिद्वारा पहिलो संरक्षण	विपद्		मी.	१००	९,००,०००									१००	९,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
खानेपानी मुहान संरक्षण तथा इन्टेक निर्माण	खाने पानी	दानलुङ, दुप्काङ, खर्चुङ	ओटा	३	४,५०,०००	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००			१	१,५०,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो

बुल्दिर र परगंगको खानेपानी योजना निर्माण	खाने पानी	दरलुंग, कोबपन्था	मी.	५००	३,००,०००					५००	३,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
थोपा सिंचाई सहयोग	कृषि	सबैटोल	घरधुरी	३८	४,५०,०००					३८	४,५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बिजुलीबाट चल्नेघट्ट/मिल निर्माण	बैकिल्पिक जीविकोपार्जन	बुल्दिर, दाना	ओटा	२	३,००,०००			१	१,५०,०००			१	१,५०,०००			पालिका तथा साझेदार संस्था	दोस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	सबैटोल	पटक	३	१,८०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि जैविक तथा इन्जीनियारीङ बिधि	विपद्	बुल्दिर, खरचुङ	कि.मी	२.५	८,००,०००							२.५	८,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
बहु उपगोगी नर्सरी स्थापना (टिमुर, कागती, सुन्तला, चिया, अम्रिशो, तेजपत्ता आदी)	वन	खर्चुङ	गोटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	पहिलो
केतुकीको बार निर्माण	वन	सबैटोल	बोट	५०,०००	१०,००,०००			१,०००	२,००,०००	२,०००	४,००,०००	१,०००	२,००,०००	१,०००	२,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	तेस्रो
थोपा सिंचाई सहयोग	कृषि	सबैटोल	घरधुरी	२०	२,००,०००	५	५०,०००	५	५०,०००	५	५०,०००	५	५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	सबैटोल	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
				जम्मा	२१,४५,९९,०००		९६,१६,७८५		२,५७,२१,०५२		५,३८,६६,६८७		६,०२,०५,८६७		६,४९,८८,६१०		

वडा न. २ को अनुकूलन योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषय गत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
पाल्छेम्बा सिंचाइ योजना मर्मत आर सिसि ढलान	सिंचाइ	पाल्छेम्बा देखि कालिमाटि सम्म	मिटर	१,०५०	१५,००,०००					१,०५०	१५,००,०००					गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
दर्म्बदुङ अम्बुटार सिंचाई योजना निर्माण कुलोको ट्याक खन्ने र	सिंचाइ	दर्म्बदुङ अम्बुटार सम्म	मिटर	७००	४,००,०००	७००	४,००,०००									गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
आरसिसि	सिंचाइ	खहरेखोला देखि दर्म्बदुङ	मिटर	५००	६,००,०००			५००	६,००,०००							गाउँपालिका, जिल्ला वन, कृषि शाखा	पहिलो
अम्बुटार सिंचाई योजना मर्मत तथा पाइप व्यवस्थापन	सिंचाइ	तल्लो खहरेखोलादेखि सिरानखोल्सा सम्म	मिटर	५००	५,००,०००							५००	५,००,०००			गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
मास्लो अम्बुटार सिंचाई योजना मर्मत आरसिसि	सिंचाइ	सिलम खोल्सा देखि मास्लो अम्बुटार	मिटर	२००	२,००,०००									२००	२,००,०००	गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो
किलाङ्चेत खानेपानी मर्मत इन्टेक तथा पाइपलाइन	खानेपानी	किलाङ्चेतदेखि ओखरेनी	वटा	१	१,१५,०००			१	१,१५,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानीको मुहान संरक्षण	खानेपानी	किलाङचे, घट्टेखोल्शा, मौवाबोट, ढोडेनी खोल्सा, पाताल, पुरानो पधेरो	वटा	७	३,५०,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	१	५०,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

क्षती गर्ने ठाउँमा वाली परीवर्तन जस्तै टिम्बुर,सुन्तला	कृषि	ढोडिनी	संख्या	१,१००	४५,०००	११,०००	४५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक विषादी उत्पादन तथा प्राङगारीक मल बनाउने तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	ढोडिनी	पटक	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
माटो परीक्षण गरी घुम्ती शिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	ढोडिनी	पटक	२	४०,०००			१	२०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने वाली संरक्षणको लागि बीउ बैंक व्यवस्थापन गर्ने	कृषि	ढोडिनी	वटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सुन्तला,किवि,कागती खेती तालीम	कृषि	ढोडिनी	पटक	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
लक्षित वर्गको लागि च्याउ, किवि, खेती सञ्चालन सहयोग	कृषि	ढोडिनी	वटा	२	३,००,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
खानेपानीकोलागी इन्टेक मर्मत	खानेपानी	ओखर खोल्सा	वटा	१	२०,०००	१	२०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
स्टोर ट्याङ्की मर्मत	खानेपानी	स्याङताङ टोल	वटा	१	२०,०००	१	२०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
रीचार्ज पोखरी निर्माण सबै गाउँलाई समेटेर	जल तथा उर्जा	भिरर्खक,सिरान	वटा	१	२०,००,०००							१	२०,००,०००			वन, सिंचाई, पालिका	दोस्रो

जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	भिरखर्क	पटक	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००							वन, सिंचाई, पालिका	पहिलो
माटो परीक्षण गरी घुम्ती शिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	भिरखर्क	पटक	२	४०,०००			१	२०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने वाली संरक्षणको लागि बीउ बैंक व्यवस्थापन गर्ने	कृषि	भिरखर्क	वटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
प्राङगारिक मल बनाउने तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	भिरखर्क	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
क्षती गर्ने ठाउँमा वाली परीवर्तन जस्तै टिम्बुर कागति किवि एभोकाँडो लगाउने	कृषि	भिरखर्क	वटा	४०००	२,१०,०००			२,०००	१,०५,०००	२,०००	१,०५,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
खानेपानीको लागि रीजर्भ ट्याङ्की निमार्ण हिँउदको समयमा खोपानीको मुल सुक्ने भएकाले वर्षेपानी जम्मा गर्ने	खानेपानी	निंगल टोल	वटा	१	१०,००,०००									१	१०,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानीको मुहान संरक्षण तथा तारवार लगाउने	खानेपानी	नेछ्यु	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानीको मुहानमा इन्टेक र पाइप व्यवस्थापन गर्ने	खानेपानी	केल्पुदु	वटा	१	१,५५,०००							१	१,५५,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानी इन्टेक मर्मत	खानेपानी	थालो,रामस्याङ	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	तक्पाखर्क,थालो	पटक	१	१,००,०००							१	१,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
उन्नत जातको बीउ संकलन जस्तैः आलु, तिते फापर,मिठे फापर,काउलि,वन्दा आदि	कृषि	तक्पाखर्क, थालो	के.जी	५०	७५,०००			५०	७५,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कम्पोष्ट मल वनोउने तालीम सञ्चालन	कृषि	निंगाले, थालो	पटक	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
क्षती गर्ने वालीमा अम्रिसोको विरुवा लगाउने	वन	थालो	वटा	५,०००	७५,०००	१	७५,०००									वन तथा विपद्	पहिलो
आकासे् पानी संरक्षणको लागि पोखरी निर्माण गर्ने	जल	सेर्माथाङ, ताहोङ्सा	वटा	७	२,५०,०००					१	२,५०,०००					खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानी योजनाको मुहान संरक्षण इन्टेक, तारबार तथा वृक्षारोपण	जल तथा उर्जा	मुल धुक्पु, छुलुम छुम्बु, शेरका छुलुम, छुलुम छुम्बु, छम्जाङ छुलुम	वटा	५	१,५०,०००	२	६०,०००	३	९०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
जैविक विषादी उत्पादन तथा प्राङगारिक मल बनाउने तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	सेर्माथाङ, डोर्कु ताहोङ्सा	पटक	१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
१ घर १ टनेल मार्फत करेसावारी व्यवस्थापन मौसमि तथा बेमौसमी तरकारी	कृषि	सेर्माथाङ, डोर्कु ताहोङ्सा	वटा	६०	७,२०,०००	१०	१,२०,०००	१०	१,२०,०००	१०	१,२०,०००	१०	१,२०,०००	२०	२,४०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

आधुनिक आलुको बीउ व्यवस्थापन	कृषि	सेर्माथाङ,डोर्कु ताहो ङ्सा	पटक	२	४८,०००			१	२४,०००	१	२४,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
उन्नत जातको कोसे वाली तथा तरकारीको बीउ व्यवस्थापन	कृषि	सेर्माथाङ, डोर्कु ताहो ङ्सा	केजी	२०	४०,०००			२०	४०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
मौरी पालन व्यवसायको सुरुवात गर्ने	बैकल्पिक जीविको पार्जन	सेर्माथाङ, डोर्कु ताहो ङ्सा	वटा	१०	५०,०००			१०	५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	वटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
१ घर १ टनेल मार्फत करेसावारी व्यवस्थापन	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	वटा	४०	२,८०,०००			१०	७०,०००	१०	७०,०००	१०	७०,०००	१०	७०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
आधुनिक आलुको बीउ व्यवस्थापन	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	पटक	२	५०,०००	१	२५,०००			१	२५,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जिविकोपार्जनको लागि च्याउ फर्म सञ्चालन तथा तालीम	बैकल्पिक जीविको पार्जन	,सिगुन्चे	वटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कोलामा,खर्क,पासासा मर्मत इन्टेक निर्माण	खानेपानी	लोर्तो	वटा	१	६०,०००	१	६०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

खानेपानीको मुहान संरक्षणको लागि तार वार र वृक्षारोपण गर्ने।	खानेपानी	लोर्तो,लुवाङ, छेलुङ	वटा	३	६०,०००	३	६०,०००									खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
जैविक विषादी उत्पादन तालीम सञ्चालन गर्ने	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	वटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
लक्षित वर्गलाई केन्द्रित गरी टनेल मार्फत करेसावारी व्यवस्थापन	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	वटा	५	३५,०००	५	३५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने वाली संरक्षणक लागि बीउ सकंलन तरकारी तथा कोसे वाली	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	के.जी	१०	२,००,०००			५	१,००,०००	५	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
वाली परीवर्तन गर्ने केही जग्गामा फलफुलको विरुवा लगाउने एभोकाडो	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	वटा	४५०	५०,०००			१००	१०,०००	१००	१०,०००			२५०	३०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बायोइन्जिनियरीङ गर्ने	विपद्	कोलामा	रोपनी	१०	१,००,०००	१	१,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
सिचाई योजना निर्माण (डोब खन्ने र पाइप राखने	सिंचाई	ठोस्ने खोला देखि सिरुवारी सम्म	कि.मि	५	२९००,०००			५	२९,००,०००							सिंचाई, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
खानेपानीको मुहान संरक्षण (तारबार लगाउने)	खानेपानी	ठोस्नेघारी	मिटर	१२	३०,०००	१२	३०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
जैविक बिषादी, प्राङ्गारिक मल उत्पादन तालीम	कृषि	बर्षाङ, भण्डारीटोल, ठूलचोर, मजुवा	पटक	२	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निक(ायहरू	पहिलो

रैयाने वालि संरक्षणको लागि बीऊ बैङ्क व्यवस्थापन	कृषि	सबै टोल	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
च्याउ फर्म सञ्चालन	बैकल्पिक जीविको पार्जन	ठूलचोर, बर्षाङ	संख्या	२	१,००,०००	२	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिचाई कुलो निर्माण	सिंचाई	सप्तखोला मुहान देखि घ्याङ्खेप माने सम्म	कि.मि	४	१,००,०००			४	१,००,०००							सिंचाई तथा पालिका कृषि शाखा, साझेदार संस्था	दोस्रो
थोपा सिचाई (मुहानमा इनटेक, पाइप, स्टोर ट्यांकिनिर्माण)	सिंचाई	वामिलुङ देखि डोमदाङ सम्म	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									सिंचाई तथा पालिका कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
सिंचाई योजना मर्मत चित्रे	सिंचाई	ककनी घदेखोला चुचे दुगां सम्म	मिटर कि.मि	४	२०,००,०००					४	२०,००,०००						तेस्रो
जैविक विवादि उत्पादन तालीम सञ्चालन	कृषि	चित्रे	वटा	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सुख्खापन सुहाउदो वालीको साथै उन्नत जातको वालीलगाउन बीउ संकलन	कृषि	चित्रे	केजी	५००	२,००,०००					२५०	१,००,०००	२५०	१,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिचाई योजना मर्मत	सिंचाई	कुडेलीखोला फुर्के सल्लोदेखि देविथान सम्म	कि.मि	१	२५,००,०००					१	२५,००,०००					सिंचाई तथा पालिका कृषि शाखा, साझेदार संस्था	दोस्रो
खानेपानीको मुहान मर्मत इन्टेक बनाउने	खानेपानी	थुम्की पाटवा	संख्या	१	५,००,०००	१	५,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

रीचार्ज पोखरी निर्माण वर्षाको पानी जम्मा गर्ने	जल तथा उर्जा	देउराली वाहुन थोक, सिमपानी, गोल्मेडाडा, लामिडाँडा	संख्या	३	४,५०,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
जैविक विषादि उत्पादन तालीम	कृषि	चुरेटार	वटा	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
उन्नत जातका बीउहरु संकलन	कृषि	चुरेटार	केजी	२,०००	२,००,०००	१,०००	१,००,०००	१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
प्राङ्गारिक मल बनाउने	कृषि	किउल	संख्या	४०	५,००,०००	२०	२,५०,०००	२०	२,५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि	किउल	संख्या	४०	१०,००,०००	१०	२,५०,०००	१०	२,५०,०००	१०	२,५०,०००	१०	२,५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने वाली संरक्षण का लागि बीउ वैङ्क स्थापना	कृषि	किउल	संख्या	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कृषि पशुपालन फर्म सञ्चालन गर्ने (सामुहिक)/एउटा फर्म मा १० गोठलाई व्यवस्थापन गर्ने	कृषि	किउल	वटा	२	२०,००,०००			१	१०,००,०००	१	१०,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

लक्षित वर्गलाई समेटेर ३ वटा च्याउ खेतीको तालीम व्यवस्थापन/संञ्चालन	कृषि	किउल	वटा	३	३,००,०००			२	२,००,०००	१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला, निकायहरू	पहिलो
बाढीले क्षति पुऱ्याएको जग्गामा लहरे बाली लगाउने	कृषि	किउल ढाँड बगर	वटा	१,०००	१,००,०००	१,०००	१,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	खहरे खोला मुक्तीटार	मिटर	५००	५०,०००	५००	५०,०००									सिंचाई	पहिलो
सिंचाई योजना निर्माण RCC ढलान/स्ल्याब	सिंचाई	जुकेपानी-वृतबारी, किउल पुछार सम्म	मिटर	३००	७,००,०००					२५०	५,००,०००	५०	२,००,०००			सिंचाई	पहिलो
				जम्मा	**१७,७३,०३,०००**		**२,१५,२०,०००**		**२,४२,३५,५९२**		**२,४९,९५,५९२**		**२,५७,३६,५९२**		**८,०७,८५,२२४**		

वडा न. ३ को जलबायु अनुकूलन योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
पोखरी निर्माण गरी बर्षातको पानी जम्मा गरी सिँचाई गर्ने ।	सिंचाई	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	वटा	२	३,००,०००			१	१,५०,०००	१	१,५०,०००					पालिका सिंचाई साझेदार संस्था	दोस्रो
पानीको मुहान संरक्षण तथा वरिपरि वृक्षरोपन गर्ने ।	खानेपानी	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	वटा	२५	१२,५००			२५	१२,५००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कम पानी लाग्ने बोट बिरुवा लगाउने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	रोपनी	१००	१,००,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	दोस्रो
जैविक विषादी उत्पादन तालीम गर्ने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	वटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
कृषि प्राविधिक बाट घुम्ती शिविर गर्ने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	पटक	२	१,००,०००			२	१,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
IPM प्राविधिको प्रयोग ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	पटक	२	१,५०,०००	१	७५,०००			१	७५,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो

वस्ती तथा खेतबारी वरिपरि टिम्बुर लगाई घेराबार गर्ने ।	कृषि	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	संख्या	५००० बोट	५,००,०००							२,५००	२,५०,०००	२५,००	२,५०,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	दोस्रो
वस्तीको वरिपरि टिम्बुरको विरुवा लगाई घेरावरा गर्ने ।	वन	रैथाने घ्याङ	संख्या	३००० बोट	३,००,०००			५००	५०,०००	१,०००	१,००,०००	१,०००	१,००,०००	५००	५०,०००	सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
अगुवा किसानलाई IPM सम्बन्धी तालीम ।	कृषि	रैथाने घ्याङ	जना	बिस	१,००,०००	१	१,००,०००									गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
बर्षातको पानीलाई जम्मा गर्ने र पोखरी निर्माण गर्ने ।	सिंचाई	रैथाने घ्याङ	वटा	२	३,००,०००	१	१,५०,०००					१	१,५०,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
खानेपानीको मुहान संरक्षण तथा तारजाली घेराबार गर्ने र वृक्षरो पन गर्ने ।	खानेपानी	रैथाने घ्याङ	वटा	२	१,००,०००	१	५०,०००			१	५०,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
मिचाहा प्रजातिको संकलन गरी कम्पोष्ट मल बनाउने तालीम दिने ।	वन	रैथाने घ्याङ	जना	२५	१,००,०००			१	१,००,०००							पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो
मिचाहा प्रजातिको अनावश्यक बुट्यान कटान गर्नेलाई मेशिन खरिद	वन	रैथाने घ्याङ	वटा	२	१,००,०००					१	५०,०००	१	५०,०००			वडापालिका,	दोस्रो
तल्लो इसिङको पहिरो नियन्त्रणको लागि मेसनरी वाल तथा ग्याविन जाली पर्खाल निर्माण ।	विपद्	साबिक ५ गुम्बा पछाडी	मिटर	२००	१०,००,०००			१००	५,००,०००	१००	५,००,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो

अगुवा कृषकलाई IPM सम्बन्धी तालीम	कृषि	तल्लो, मथिल्लो इसिङ	जना	३०	२,००,०००	१	२,००,०००									गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
मुहान संरक्षण तथा मर्मत	खानेपानी	रुम्बा टो ल	वटा	१	२,००,०००			१	२,००,०००							खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
सिचाँइको लागि पोखरी निर्माण ।	सिंचाई	मथिल्लो इसिङ	वटा	१	५,००,०००									१	५,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
सिस्ने खोला रक्तचन्दन सिचाँई कुलो मर्मत	सिंचाई	मइल बिसौनी	मिटर	३,०००	२०,००,०००			१,५००	१०,००,०००			१	१०,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
मिचाहा प्रजातिको झारलाई कम्पोष्ट मल बनाउने तालीम ।	वन	तल्लो, मथिल्लो इसिङ	वटा	२	१,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००							पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो
व्यवसायिक तरकारी खेती गरिरहेका कृषक लाई व्यवस्थित टनेल अनुदान तथा कृषि प्रविधिकद्धारा परामर्श र तालीम ।	कृषि	थरिटोल	वटा	१	३,००,०००					१	३,००,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
मिचाहा प्रजातिको झारपातलाई सबै मिलेर एकपटक सबै नष्ट गरी सोही ठाँउमा उन्नजातको भुई घाँसको विरुवा लगाउने ।	वन	थरिटोल, पिपलचौर, देवि भञ्ज्याङ	रोपनी	४००	२,००,०००	५०	२५,०००	५०	२५,०००	१००	५०,०००	१००	५०,०००	१००	५०,०००	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो

आइ.पि.एम प्रविधि तालीम	कृषि	थरिटोल, पिपलचौर, देवि भञ्ज्याङ	जना	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
पशु तथा कृषि वालीका लागि प्रविधिको घुम्ती शिविर (वार्षिक दुई पटक)	कृषि	थरिटोल, पिपलचौर, देवि भञ्ज्याङ	पटक	२	१,००,०००			१	५०,०००			१	५०,०००			गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
वडा स्तरिय कृषि प्राविधिकको व्यस्थापन	कृषि	वडा कार्यलय	जना	१	५,००,०००									१	५,००,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
थरिटोल सिचाँई पोखरी मर्मत तथा मुहानदेखि पानी ल्याउन पाइप	सिंचाई	थरिटोल	मिटर	४००	१,००,०००	४०	१,००,०००									पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
देउराली रगचन्दन कामसिंगे सिचाँई कलो पुर्ननिर्माण	सिंचाई	देउराली	कि.मि	४	४०,०००	४	४०,०००									पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
थरिटोल सिचाँई पोखरी लिफटीङ गर्ने मेशिन खरिद	सिंचाई	थरिटोल	वटा	१	६०,०००			१	६०,०००							पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
पिपलथुम्का पिप्ले खेत पाइप लाईन सिचाँइ गर्न ।	सिंचाई	पिपलथुम्का	मिटर	५०० मि.	७५,०००					५००	७५,०००					पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
सिमचौर सिचाँइ पोखरी निर्माण ।	सिंचाई	गुफाबारी	वटा	१	७,००,०००							१	७,००,०००			पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो

कुडेलो खोला सिमचौर सिचाँई मर्मत आर.सि.सि	सिंचाई	कुडेलोखोला देखि गुफाबारी	मिटर	५००	२०,००,०००			१००	४,००,०००	२००	८,००,०००			२००	८,००,०००	पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	पहिलो
देउराली कामसिङगे सिचाँई कुलो मर्मत आर.सि.सि	सिंचाई	देउराली देखि कामसिंगे सम्म	मिटर	६००	३०,००,०००	१००	५,००,०००	१००	५,००,०००			३००	१५,००,०००	१००	५,००,०००	पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
कृषक आइ.पि.एम पाठशाला दिने ।	कृषि	गुफाबारी	वटा	१	५०,०००					१	५०,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
गोठ सुधार कार्यक्रम ल्याउने ।	कृषि	गुफाबारी	वटा	१५	७,५०,०००			५	२,५०,०००	५	२,५०,०००	२	१,००,०००	३	१,५०,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
मिचाहा झारपातलाई नष्ट गर्ने उपाय तथा कम्पोष्ट मल बनाउने तालीम	वन	माझघर	जना	२०	५०,०००					१	५०,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
फन्याय (फन्नाय) मुहान संरक्षण तथा मर्मत	खानेपानी	पुरानो गाँउ	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
मिजार टोल सिँचाई पोखरी निर्माण	सिंचाई	पुरानो गाँउ	वटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००							पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
कुवाघारी ट्यांकी निर्माण तथा धारा व्यवस्थापन	खानेपानी	पुरानो गाँउ	वटा	ट-१ धा-३	१,५०,०००							१	१५,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो

थरिटोल सिचाँईको लागि पाइप लाइन	सिंचाई	पुरानो गाँउ	मिटर	४००मि.	६०,०००	४००	६०,०००									पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
जिम्बलधारा थोपा सिचाँई ट्यांकी निर्माण आर.सि.सि	सिंचाई	चण्डि भञ्ज्याङ	वटा	१	१५,००,०००					१	१५,००,०००					खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	पहिलो
आइ.पि.एम प्रविधि तालीम	कृषि	चण्डि भञ्ज्याङ	पटक	३	१,००,०००	१	१,००,०००									गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
वायोइन्जिनियरिङ प्रविधि बाट पहिरो रोकथामको प्रयास	विपद्	पुरानो गाँउ	मिटर	५०	१,००,०००			२५	५०,०००					२५	५०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	पहिलो
वायोइन्जिनियरिङ गर्ने ।	विपद्	चालिसे	मिटर	१००	३०,००,०००			५०	१५,००,०००			५०	१५,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	तेस्रो
कुडेलीखोला सिचाँई कुलो निर्माण आर.सि.सि	सिंचाई	चालिसे	मिटर	३००	४०,००,०००			१५०	१०,००,०००			१५०	१०,००,०००	३००	२०,००,०००	पालिका खानेपानी तथा सरसफाइ, साझेदार सस्था	दोस्रो
कडेलीखोला सेरा सिचाँई कुलो मर्मत	सिंचाई	चालिसे, सेरा	मिटर	१०००	४०,००,०००							५००	२०,००,०००	५००	२०,००,०००	सिंचाई, पालिका	तेस्रो
आइ.पि.एम प्रविधिको तालीम	कृषि	चालिसे, सेरा	पटक	१	१,००,०००			१	१,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो

खेतबारी तथा समुदाय वरपरका अनावश्यक रुख विरुवा कटान गर्ने	वन	चालिसे, सेरा	रोपनी	३०	५,००,०००					१०	१,५०,०००	१०	१,५०,०००	१०	२,००,०००	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो
कम्पोट मल बनाउने तालीम गर्ने ।	कृषि	चालिसे, सेरा	जना	१८	५०,०००	९	२५,०००			९	२५,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
उन्नत घाँस (भुई घाँस तथा डाले घाँस)	कृषि	चालिसे, सेरा	रोपनी	५०	३,००,०००	१०	६०,०००	१०	६०,०००	१०	६०,०००	१०	६०,०००	१०	६०,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
अगुवा कृषक लाई आइ.पि.एम तालीम गर्ने ।	कृषि	गैरबेसी, बेल्टार	जना	२०	५,००,०००			१०	२,५०,०००	१०	२,५०,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
डाँडाखेत खानेपानी मर्मत	खानेपानी	बेल्टार	वटा	१	१,००,०००							१	१,००,०००			खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
छाडटाउको बेल्टार सिँचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	बेल्टार	मिटर	८००	१०,००,०००	४००	५,००,०००	४००	५००,०००							पालिका खानेपानी तथा सरसफाइ, साझेदार सस्था	दोस्रो
				जम्मा	**५६,७८,९७,५००**		**३,३२,३०,७१०**		**७,७१,७७,५००**		**१५,४३,५१,४३०**		**१५,०५,३६,४३०**		**१५,३९,५१,४३०**		

वडा न. ४ को जलबायु अनुकूलन योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
छागो खोला मुहान मर्मत	खानेपानी	छागो खोला मुहान-कुविनड़े	मि	२००	१,५०,०००	२००	१,५०,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	तेस्रो
सत्तरीफाट कुलो मर्मत	सिंचाई	सत्तरी फाट	मि	२००	१५,००,०००	२००	१५,००,०००									गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
पानी संकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	सिड़ोघारी, बाघपाइला	संख्या	२	२,००,०००	१	१,००,०००			१	१,००,०००					गापालिका खाने पानी तथासिंचाई शाखा	तेस्रो
सिड़ोघारी खानेपानी निर्माण/ मर्मत	खानेपानी	सिड़ोघारी-मराम्ची	मि	१,०००	३०,००,०००							१,०००	३०,००,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	दोस्रो
सिरविर्ता, भुजेल टोल सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	सिरविर्ता-भुजेल टोल	मि	१०	२,००,०००			१०	२००,०००							गापालिका खाने पानी तथासिंचाई शाखा	पहिलो
खोरियाबारी कुलो मर्मत	सिंचाई	गंगेटार	मि	२०	२,००,०००							२००	२,००,०००			गापालिका खाने पानी तथासिंचाई शाखा	दोस्रो

पोखरी निर्माण गरि मुहान संरक्षण	खानेपानी	गैर पधेरी खोला मुहान	संख्या	१	१,००,०००	१	१,००,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	पहिलो
नर्सरी सहित् जडिबुटी खेती-कुरिलोको लग्ही नर्सरी स्थापना	वन	गंगेटार, थापा टोल	संख्या	१	५,००,०००	१	५,००,०००									समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साझेदार संस्था	दोस्रो
बायो ब्रिकेट बनाउने प्रबिधि तथा औजार सहयोग	वन	गंगेटर खेत	संख्या	१	२,००,०००			१	२,००,०००							समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साझेदार संस्था	दोस्रो
खेत बारीमा कागती रोपण	कृषि	सबै टोल	बिरुवा	२,०००	४,००,०००	४००	७५,०००	४००	७५,०००	४००	७५,०००	४००	७५,०००	४००	१,००,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	तेस्रो
सिरमबिर्ता पुछार कुलो वाल निर्माण/मर्मत	सिंचाई	गंगेटर खेत	कि.मि	१	४,००,०००									१	४,००,०००	गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
मडी घट्ट, नेवार टोल, बिर्ता गाउँ कुलो मर्मत (१०००रो. खेत)	सिंचाई	टार, ग्याल्थुम	कि.मि	३	१,५०,००,०००			३	१,५०,००,०००							गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
सोते ग्याल्थुम कुलो मर्मत	सिंचाई	ग्याल्थुम	कि.मि	२	०											गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
मडी घट्ट,टार फाट माझीटारकुलो मर्मत	सिंचाई	टारफाट	कि.मि	४	०											गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो

भर्यांग खोल्छा, मुहान संरक्षण	खानेपानी	माझिटार	संख्या	१	३,००,०००			१	३,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	पहिलो
तालामाराङ बस्ती नुम्बा खानेपानी	खानेपानी	तालामार ाङ	मि	८००	५,००,०००					८००	५,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	पहिलो
गैटार कमुने खोला कुलो मर्मत	सिंचाई	गेटार	मि	५०	०											गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	पल्लो सेरा	पटक	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
बायो चार निर्माण सहयोग	वन	सेरा	संख्या	१	१,००,०००			१	१,००,०००							समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साझेदार संस्था	दोस्रो
बाँस रोपण	विपद्	सेरा	गोटा	२००	५०,०००			२००	५०,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	पहिलो
ग्याल्थुम खोला सेराफाट सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	सेरा	मि	३००	०											गापालिका खाने पानी तथासिंचाई शाखा	पहिलो
कृषि प्राविधिक ज्ञानको लागी कृषक पाठशाला संचालन	कृषि	सेरा	पटक	१२	१,२०,०००			१२	१,२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

एग्रोभेटलाई ज्ञान सहित बिषादी बेबस्थाको लागि तालीम	कृषि	सेरा	जना	१	३०,०००					१	३०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
बजार व्यवस्थापन तालीम	कृषि	सेरा	पटक	१	५०,०००			१	५००००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
ज्यर्दी खेत सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	जर्दी खेत	मि	५०	०											गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
उगांग सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	महाबिर खोल्शा देखि चिलिंग खेत	मि	३००	०											गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
तोंग्दी बगर खेत सिंचाई कुलो मर्मत	सिंचाई	तलामारंग खोला	मि	८०	०											गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
जैविक बिषादी तालीम	कृषि	देवीस्थान	जना	२०	५०,०००	१	५०,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि	देवीस्थान	पटक	१२	१,२०,०००			१	१,२०,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने बीउ संकलनका लागि प्रविधि सहयोग	कृषि	सबै टोल	संख्या	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

रुप्सिंग धारा मुहान संरक्षण	खानेपानी	रुप्सिंग धारा-च्यानडाडा	गोटा	१	३,००,०००			१	३,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	पहिलो
जैविक बिषादी तालीम	कृषि	बैदार र सरस्वोती टोल	जना	२०	५०,०००	१	५०,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आ.पी.एम. बिधिद्वारा खेती प्रणालीमा सहयोग/टनेल	कृषि	बैदार र सरस्वोती टोल	घरधुरी	१५	३,००,०००	५	१,००,०००			१०	२,००,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
महाबिर खोला-हरिडाडा-बिसौन सिंचाई कुलो निर्माण	सिंचाई	हरि डाडा, बिसौना	कि.मि	५	०											गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
				जम्मा	२७,१३,६०,०००		३,८०,२५,०००		५,८१,३५,०००		६,६२,१५,०००		३,३४,८५,०००		४,२५,००,०००		

वडा न. ५ को जलबायु अनुकूलन योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
पानी संकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	डिप्लो, क्यासिङचे, दोभान टोल	गोटा	३	१५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००					पालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
थोपा सिंचाई	सिंचाई	डिप्लो, क्यासिङचे, दोभान टोल	गोटा	१५	३,००,०००	५	१,००,०००	५	१,००,०००	५	१,००,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
सुधारिएको घट्ट/बिधुतीय मिल सहयोग	जीविको पार्जन	भारती डाँडा	गोटा	१	१,५०,०००									१	१,५०,०००	गाउपलिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बाताबरण शाखा, साझेदार संस्था	तेस्रो
खडेरीसहन सक्ने बीउ खरिद	कृषि तथा पशुपालन	भारती, डिप्लो, क्यस्निग्चे	घरधुरी	६७	१,५०,०००			३४	७५,०००	३३	७५,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	डिप्लो	पटक	९	१,००,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	३	४०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि तथा पशुपालन	सबै	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
एकीकृत सत्रु जीव व्यवस्थापन नमुना पलत निर्माण	कृषि तथा पशुपालन	भारती डाँडा	गोटा	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
पशु रोगका लागि घुम्ती शिविर संचालन- हरेक बर्षमा २ पटक	कृषि तथा पशुपालन	भारती डाँडा	पटक	१०	१०,००,०००	२	२,००,०००	२	२,००,०००	२	२,००,०००	२	२,००,०००	२	२,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पहिरो नियन्त्रणका लागि जैविक ततवनद निर्माण	विपद्	डिप्लो मुनी	मि	६०	२०,००,०००					६०	२०,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	तेस्रो
बायोचार निर्माण तालीम	वन	डिप्लो	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००									समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
बायोचार निर्माण मेसिन सहयोग	वन	डिप्लो	गोटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
फलफुल रोपण	कृषि तथा पशुपालन	भारती र आसपासको वन	गोटा	५०००	१,००,०००	१०००	२०,०००	१,०००	२०,०००	१०००	२०,०००	१,०००	२०,०००	१,०००	२०,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
सरक्षण पोखरी निर्माण- सिंचाई	सिंचाई	दोगाउ	गोटा	२	६,००,०००			१	३,००,०००			१	३,००,०००			गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो

मुहान सरक्षण	खानेपानी	दोगाउ	गोटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खडेरी सहन क्षमता भएको बीउ सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	पटक	२	२,००,०००			१	१,००,०००			१	१,००,०००			कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आलुको बीउ भण्डारणक लागि रास्टइक स्टोर निर्माण	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	गोटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
बेमौसमी तरकारी खेती - प्लास्टिक टनेल र थोपा सिंचाई	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	गोटा	५	१,००,०००			५	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	पटक	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	पटक	१२	१,५०,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	३	३०,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
प्राबिधिक सहयोग- कृषि	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	महिना	१२	४,००,०००			३	२,००,०००			३	२,००,०००			कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आइ.पी.एम. नमुना पलट स्थापन	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	गोटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो

टिमुर खेतीका लागि बिरुवा सहयोग	वन	दोगाऊ	गोटा	५,०००	५,००,०००			२,०००	२,००,०००	१०००	१,००,०००	१,०००	१००,०००	१०,०००	१,००,०००	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
बैकल्पिक जिबिको पार्जनका लागी सिपमुलक तालीम (निगालो, बाँस)	जीविको पार्जन	दोगाऊ	पटक	१	१,५०,०००					१	१,५०,०००					गाउपलिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बाताबरण शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
खानेपानी योजना निर्माण -२००० लि ट्यांकमी मोटर द्वारा पानी तान्ने	खानेपानी	सिरान टोल - बोल्दे	संख्या	१	२,००,०००	१	२,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
मुहान सम्रक्षण	खानेपानी	बोल्दे	संख्या	२	१,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
थोपा सिंचाईको व्यवस्था	सिंचाई	बोल्दे	संख्या	१५	३००,०००	५	१,००,०००	५	१,००,०००	५	१,००,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
सुधारिएको पानी घट्ट संचालन	जीविको पार्जन	बोल्दे	संख्या	२	३,००,०००	१	१,५०,०००					१	१,५०,०००			गाउपलिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बाताबरण शाखा, साझेदार संस्था	तेस्रो
जैविक बिषादी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	लाभटोल बोल्दे	जना	१५	७५,०००	१५	७५,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आइ.पीएम पाठशाला निर्माण	कृषि तथा पशुपालन	बोल्दे	वटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो

उन्नतजातको बाली व्यवस्था गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	लाभटोल बोल्दे	पटक	२	१,००,०००			१	५०,०००			१	५०,०००			कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
खोज उद्धारको लागि तालीम तथा समान सहयोग	विपद्	बोल्दे	संख्या	२	१,२०,०००	२	१,२०,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	पहिलो
टिम्बुर खेती गर्न नर्सरि स्थापना	वन	खर्बुजे	ओटा	१	३,००,०००			१	३००,०००							समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
बहुउपयोगी नर्सरी स्थापना गर्ने	वन	बोल्दे			३,००,०००							१	३,००,०००			समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
खडेरी सहन सक्ने बीउ व्यवस्थापन गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	छाजो, फर्वाजाङ, खर्बुजे	पटक	१	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आकाशे पानी संकलन को लागि पानी घैटो निर्माण	सिंचाई	छाजो, फर्वाजाङ, खर्बुजे	गोटा	३	६,००,०००	२	४,००,०००	१	२,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	तेस्रो
पानी संकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	छाजो, फर्वाजाङ, खर्बुजे	गोटा	३	९,००,०००					१	३,००,०००	१	३०००००	१	३,००,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
खानेपानी योजना निर्माण	खानेपानी	खर्बुजे-पन्कुंग मालती मुहान	घरधुरी	६०	५०,००,०००					६०	५०,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो

थोपा सिंचाईको सहयोग	सिंचाई	खर्बुजे र छाजो	घरधुरी	१०	३,००,०००	१०	३,००,०००									गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मुहान संरक्षण	खानेपानी	पानकुंग, छाजो खोला, पच्यार	गोटा	३	२,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	१,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि तथा पशुपालन	छाजो	पटक	२	२,००,०००	१	१,००,०००			१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आइ.पी.एम. पठशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	खरबुजे छाजो	पटक	४	३,००,०००	४	३,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
प्लास्टिक टनेलमा बेमौसमि खेती	कृषि तथा पशुपालन	खरबुजे छाजो	संख्या	१०	२,५०,०००	५	१,२५,०००	५	१,२५,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
आलु भण्डारणको लागि रश्टीक स्टोर	कृषि तथा पशुपालन	छाजो	संख्या	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
जडीबुटी खेती- टिमुर खेती	वन	छाजो, फर्वाजाङ, खर्बुजे	गोटा	१०,०००	५,००,०००		१,००,०००	२,५००	१,००,०००	२५००	१,००,०००	२,५००	१,००,०००	२,५००	१,००,०००	समुदायिकवन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	दोस्रो
कलिंचेखोला माथिल्लो मुहान समरक्षण	खानेपानी	कलिंचे खोला	संख्या	१	५०,०००	१	५०,०००									खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

सिंचाइको लागि पाइप व्यवस्था गर्ने	सिंचाई	नमुन डाडा	मी	१००	३०,०००	१००	३०,०००									गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि तथा पशुपालन	मानेडाडा	जना	१५	५०,०००	१५	५०,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
प्लास्टिक टनेलमा बेमौसमि तरकारी खेती	कृषि तथा पशुपालन	मानेडाडा	घरधुरी	२०	४,००,०००	१०	२,००,०००			१०	२,००,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आइपी एम र कषि पठाशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	मानेडाडा	पटक	१२	१,२०,०००	३	६०,०००	३	६०,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
आइपी एम नमुना प्लोट स्थापना	कृषि तथा पशुपालन	मानेडाडा	गोटा	१	८०,०००	१	८०,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
खानेपानी मुहान संरक्षण- इन्टेक मर्मत	खानेपानी	लिहोप, छाजो, स्यारहोप	गोटा	३	३,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००					खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कृषि पाठशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	सिरीशे	पटक	१२	५०,०००	४	१६,०००	४	१६,०००	४	१८,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि तथा पशुपालन	सिरीशे	जना	१५	१,००,०००	१	१,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
प्लास्टिक टनेलमा बेमौसमी तरकारी खेती	कृषि तथा पशुपालन	सिरीशे	घरधुरी	१०	२,००,०००	५	१,००,०००	५	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
बायोइन्जनिरिंग बिधि बाट पैहिरो नियन्त्रण	विपद्	चो टोल सिरीशे	मी	५	१,५०,०००					५	१,५०,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
बायोइन्जनिरिंग बिधिबाट पैहिरो नियन्त्रण	विपद्	पुछार टोल-सिरीशे	मी	२०	५,००,०००							२०	५,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
खोला कटान नियन्त्रणका लागि तार जाली	विपद्	छुमिखेत, चक्पल, कांगर	मी	२००	10,00,000			१००	५,००,०००					१००	५,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
कृषक पाठशाला संचालन	कृषि तथा पशुपालन	लाभगाउँ	पटक	१२	१,००,०००	३	५०,०००	३	५०,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आई.पी.एम. पलट स्थापना	कृषि तथा पशुपालन	लाभगाउँ	संख्या	१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी र कृषि तालीम	कृषि तथा पशुपालन	लाभगाउँ	घरधुरी	१५	१,००,०००			१५	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

रैथाने बीउ भण्डारण सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	लाभगाउँ	पटक	१	५०,०००					१	५०,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
खोर/भकारो सुधार सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	लाभगाउँ	घरधुरी	३	३,००,०००							३	३,००,०००			कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
बायो इन्जीनियरिंग प्रविधि बाट पहिरो संरक्षण	विपद्	सानु भुसाना, संदे छाप	मि	३००	३०,००,०००	१००	१०,००,०००			१००	१०,००,०००			१००	१०,००,०००	पालिका ापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
तारजाली द्वार घर छेउको पहिरो संरक्षण	विपद्	गोकमरंग	मि	२०	५,००,०००			२०	५,००,०००							पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	दोस्रो
मुहान संरक्षण-बिरुवा रोपण	खानेपानी	छम्गांग, मस्यंग	संख्या गोटा (मुहान)	४	१,००,०००	२	५०,०००	२	५०,०००							खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
जैबिक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि तथा पशुपालन	उर्लेनी	पटक	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
रैथाने बीउ संरक्षणक लागि प्रविधि सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	उर्लेनी	पटक	२	५०,०००			१	२५,०००	१	२५,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
वाइबादिन खोल्छ संरक्षण	खानेपानी	वाइबादिन	संख्या	१	१,००,०००	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो

कृषि प्राबिधिकको सहयोग लिने	कृषि तथा पशुपालन	चित्रेर पिप्से	पटक	२	३,००,०००	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
एकीकृत जीव व्यवस्थापन तालीम र प्रविधि द्वारा रोग कीरा नियन्त्रण	कृषि तथा पशुपालन	चित्रेर पिप्से	घरधुरी	२०	२,००,०००	१०	१,००,०००					१	१,००,०००			कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने वाली संरक्षण र भण्डारण समान सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	चित्रेर पिप्से	संख्या	५०	१,००,०००	२५	५०,०००	१०	२०,०००	१५	३०,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
कुलो निर्माण, मर्मत (पहिरोले बगाएको)	सिंचाई	लप्शी खोला	किमी	१	३,००,०००			१	३,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, सिंचाई शाखा अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
सुधारिएको घट्ट निर्माण	जीविको पार्जन	रास्मन टोल	गोटा	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००							गाउपलिका, कृषि शाखा, उर्जा तथा बाताबरण शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
मुहान संरक्षण	खानेपानी	लप्शी खोला, गोम्दिंग	संख्या	२	३,००,०००					१	१,५०,०००	१	१,५०,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
सबै घरक लागि जैविक बिषादी निर्माण तालीम र समान सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	कल्लेरी	पटक	२	४,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
प्राबिधिक सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	कल्लेरी	पटक	४	१,००,०००	२	५०,०००	२	५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

कृषि तालीम/ रोग कीरा पहिचान तथा उपचार	कृषि तथा पशुपालन	कल्लेरी	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००			१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
नशल सुधार सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	कल्लेरी	ओटा	२	१,००,०००			१	५०,०००	१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
टिम्मुर र कागती खेती	वन	राजमान, आलडाडा, पुछार टोल	संख्या	१००००	३,००,०००			५,०००	१,५०,०००	५,०००	१,५०,०००					समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	पहिलो
समुदायिक वन नवीकरण तथा विपन्न लक्षित कार्यक्रम	वन	वडा ५	वटा	२	१,५०,०००	२	१,५०,०००									समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	
				जम्मा	७,५५,४०,०००		२,५५,७६,०००		१,९९,५६,०००		२,०२,६८,०००		५३,९०,०००		४२,००,०००		

वडा न. ६ को जलबायु अनुकूलन योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
अगुवा किसानलाई IPM सम्बन्धी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	लाई टोल	जना	३०	३,००,०००	१५	१,५०,०००	१५	१,५०,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मुहान संरक्षण गर्ने	खानेपानी	चिलाउने खोला-लाई टोल	वटा	१	५,००,०००	१	५,००,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँ पालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
पानी जम्मा गरी इन्टेक निर्माण गर्ने	खानेपानी	धनिटो लको कुवा-लाई टोल	वटा	१	३,००,०००			१	३,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँ पालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
फापर बीउ अनुदान	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल -लामा टोल	के.जी	५००	१,००,०००	२००	४५,०००	२००	४५,०००	५०	१०,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

अगुवा किसानलाई जैविक विषादी/IPM सम्बन्धी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल-लामा टोल	जना	१५	३,००,०००			१५	३,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पानी घट्टको लागि कुलो निर्माण	सिंचाई	सिउरेनी पहिरो	मिटर	४००	१,००,००,०००											खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कतोहोपबाट छमगाङमा पानी जम्मा घरघरमा ल्याउने	सिंचाई	कताहो पबाट छमगाङ	मिटर	५००	५,००,०००											खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
मोलासेस घाँस रोप्ने (बाँदरका लागि)	वन	धैरेनीडाँडा	के.जी	५०	३,००,०००											कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
ग्याविन जाली र बाँसको प्रयोग गरेर पर्खाल निर्माण गर्ने	विपद्	केरावारी	मिटर	८०	५०,००,०००											पालिका, पर्यटन, रोजगार शाखा	तेस्रो
मेसिनरी पर्खाल लगाउने र अमिस्रो रोप्ने	विपद्	गैरीथोक पाहुना घर	मिटर	३०	१०,००,०००											खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
जैविक तरकारी खेती सम्बन्धी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	जना	२५	५०,०००	२५	५०,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

ट्याङ्की निर्माण गर्ने	खानेपानी	गैरीथोक	वटा	२	५,००,०००			१	२,५०,०००	१	२,५०,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
पानी जम्मा गरी ट्याङ्की निर्माण गर्ने	खानेपानी	मानेटोल	वटा	१	५००,०००			१	५,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानि पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
खानेपानी मर्मत (पाइपलाइन मर्मत)	खानेपानी	तल्लो माजिलुङ	वटा	२	२५,००,०००			१	१२,५०,०००	१	१२,५०,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो
टनेल निर्माण र थोपा सिचाइ को व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	सवैटोल	जना	२५	५,००,०००			१२	२,४०,०००	१३	२,६०,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पानी जम्मा गरी ट्याङ्की निर्माण गर्ने	खानेपानी	पुरानो गाउँ	घरधुरी	४५	५,००,०००					१	५,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
अदुवा र बेसार खेती गर्ने (अनुदान पाएमा)	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	घरधुरी	१२४	१०,००,०००	३०	२,००,०००	४४	४,००,०००	३०	२,००,०००	३०	२,००,०००			हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

कागती खेती र तालीम	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	घरधुरी	१२४	५,००,०००	२०	१,००,०००	४४	२,००,०००	३०	१००,०००	३०	१,००,०००			हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
वाली विमा गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	नालुङखर्क, सेमेराङ, ढुङ्गे	घरधुरी	५७	१०,००,०००			५७	१०,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
आलुको उन्नतको जातको बीउ लगाउने	कृषि तथा पशुपालन	नालुङखर्क, सेमेराङ, ढुङ्गे	किग्रा	१,०००	५,००,०००	१,०००	५,००,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
बीउ संरक्षण कोठा निर्माण	कृषि तथा पशुपालन	नालुङखर्क	वटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
ङ्वाखर्क खानेपानी मर्मत	खानेपानी	नालुङखर्क, सेमेराङ, ढुङ्गे	वटा	१	२५,००,०००							१	२५,००,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो
थोपा सिचाइ गर्ने	सिंचाई	नालुङखर्क, सेमेराङ, ढुङ्गे	जना	१४	५,००,०००											कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

अगुवा किसानलाई तालीम	कृषि तथा पशुपालन	ढाप्सुङ	जना	१५	५,००,०००					१५	५,००,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मुहान संरक्षण र मर्मत गर्ने	खानेपानी	चख्या मुहान	वटा	१	५,००,०००									१	५,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
पानी घट्ट सुधार गर्ने	जीविको पार्जन	सिउरेनी घट्ट	वटा	१	१,००,०००											राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वन समुह	पहिलो
मुहान संरक्षण र ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	वादी छुमुर पोखरी कुवा	वटा	२	२००,०००	२	२,००,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानि पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
मुहान संरक्षण र ट्याङ्की निर्माण तारवार गर्ने	वन	ढाप्सुङ	मिटर	२,०००	५,००,०००											गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	तेस्रो
अदुवा खेती र बेसार खेती गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	याङ् दावारी	घरधुरी	१५	१,००,०००							१५	१,००,०००			हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

पशु विमा गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	ढाप्सुङ	घरधुरी	५५	५,००,०००	२५	२,४०,०००	३०	२,५०,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
वायो इन्जिनियरिङ पर्खाल निर्माण	विपद्	हात्तीढुङ्गेर कैदले	मिटर	१	२०,००,०००											सिंचाई, पालिका	दोस्रो
बगरे खेती सम्बन्धी तालीम र सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	सवैटोल	जना	२५	५,००,०००					२५	५,००,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
रैथाने बीउ संरक्षणक लागि बीउ वैङ्को स्थापना	कृषि तथा पशुपालन	कामी डाडा	वटा	१	३,००,०००			१	३,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
seed bjg अनुदान	कृषि तथा पशुपालन	गोहोरे साखिन चौर टोल	वटा	८८	२,००,०००					८८	२,००,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
जैविक विषादी सम्बन्धी तालीम	कृषि तथा पशुपालन	गोहोरे साखिन चौर टोल	जना	२५	५,००,०००	२५	५,००,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

कागती खेती गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	सवैटोल	घरधुरी	८८	१०,००,०००					८८	१०,००,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मुहान संरक्षण तथा मर्मत गर्ने	खानेपानी	अम्बाले खोला मूलको पानी	वटा	१	२०,००,०००									१	२०,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
मोलासेस घाँस रोप्ने	कृषि तथा पशुपालन	भिरकुना देखि पुरानागाउ	केजी	१००	२,००,०००	१००	२,००,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
वाली विमा गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल	घरधुरी	८८	५,००,०००							८८	५,००,०००			हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
				जम्मा	१,५६,२२,००,०००		१३,००,०००		१३,००,०००		१९,००,०००		७,००,०००		२०,००,०००		

	वडा न. ७ को अनुकूलन योजना															
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	एकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	२०८१/०८२		२०८२/०८३		२०८३/०८४		२०८४/०८५		२०८५/०८६		प्राथमिकता
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	
किपखर्क पानी मुहान संरक्षण (सो पानी २२ घरधुरिको लागि)	जलतथा उर्जा	बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	२	१,२०,०००	१	६०,०००	१	३०,०००							दोस्रो
मैखर्क खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	कुटुमसाङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									दोस्रो
मैखर्क खानेपानी मुहानमा अर्को मुहानको पानी ल्याउनको लागि पाइप	खानेपानी	कुटुमसाङ	मि.	३००	१५,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	६०	३,०००	दोस्रो
खोल्सा कुनै नभएकोले, खेरगएका पानी र बर्दातको पानी संकलनको लागि रिचार्ज पोखरी निर्माण	सिंचाई	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	२८	५,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	५.६	१,००,०००	पहिलो
कम पानीमा उत्पादन हुने बीउ अनुदान (टिमुर, कि.बि., सिमि, मकै, आलु)	कृषि	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	रोपनी	१००	१,५०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	२०	३०,०००	पहिलो
अगुवा कृषकलाई टनेल सहितको तरकारी खेती तालीम	कृषि	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	जना	२०	५,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	४	१,००,०००	पहिलो
जैबिक बिषादि निर्माण तालीम र कृषि प्रविधिकको सहयोग	कृषि	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	जना	२८	५०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	५.६	१०,०००	पहिलो

रैथाने बीउ संरक्षणको लागि भण्डारण भकारी तथा ब्याग निर्माण	कृषि	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	३८	३,००,०००	७.६	६०,०००	७.६	६०,०००	७.६	६०,०००	७.६	६००००	७.६	६०,०००	पहिलो
समुदाय स्तरमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम	जनचेतना	सुरसिङ	पटक	१	३०,०००	६	२०,०००									पहिलो
खोजि उद्धार तालीम र First Aid तालीम	विपद्	सुरसिङ	जना	३	५०,०००	१	१५,०००	१	१५,०००	१	२०,०००					पहिलो
अगुवा कृषकहरुलाई व्यवस्थित टनेल सहितको तालीम	कृषि	सुरसिङ	जना	२५	३,००,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	५	६०,०००	पहिलो
कसिङढाप खोलाको पानी सुरसिङको सिरानटोलबाट बिच टोल सम्म सिंचाइकुलो निर्माण	सचिाई	सुरसिङ	कि.मि.	१	५,००,०००	१	५,००,०००									पहिलो
कसिङढाप खोलाको पानी जम्मा गरी प्रयोगको लागि रिजार्ज पोखरी निर्माण	जल तथा उर्जा	सुरसिङ	ओटा	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००					दोश्रो
घट्ट सुधार	जल तथा उर्जा	सुरसिङ	ओटा	५	१,००,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	पहिलो
सुख्खा जमिनमा हुने बाली विरुवा अनुदान जस्तै : टिमुर, कि.वि., फापर, घैया, सिमी, आरुपखडा, आरु	कृषि	सुरसिङ	रोपनी	२००	२,००,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	पहिलो
जुठ्यान सुधार तथा तालीम	कृषि	सुरसिङ	जना	२५	३०,०००	५	६,०००	५	६,०००	५	६,०००	५	६,०००	५	६,०००	पहिलो

जैविक बिषादि निर्माण तालीम र कृषि प्रविधिकको सहयोग	कृषि	सुरसिङ	जना	५०	६०,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	पहिलो
बीउ परिवर्तनमा अनुदान तथा तालीम जस्तैः कोदो, टिमुर, गहुँ, आलु, सिमी फापर	कृषि	सुरसिङ	जना	५०	६०,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	१०	१२,०००	पहिलो
बीउ भण्डारण केन्द्र	कृषि	सुरसिङ	ओटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००							पहिलो
जमिन बाँको नराख्नको लागि बीउ बिजन उपलब्धता गर्नुपर्ने जस्तैः बेसार, अदुवा, डल्ले खुर्सानी, पिंडालु, तरुल आदि	कृषि	सुरसिङ	रोपनि	३००	५,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	६०	१,००,०००	पहिलो
मिचाह झार संकलन गरी कम्पोष्ट मल निर्माण तालीम अगुवा कृषकलाई	कृषि	सुरसिङ	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००									पहिलो
जडिबुट्टि चिन्ने र संरक्षण गर्ने तालीम हरेक वर्षा जस्तै धसिङ्गरे, चिराइतो	वन	सुरसिङ	पटक	१	१०,०००	१	१०,०००									पहिलो
जैविक बिषादि निर्माण तालीम र कृषि प्रविधिकको सहयोग	कृषि	पातिङ	जना	५०	५०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	पहिलो

IPM पध्दति तरकारी खेती गर्ने तालीम (चक्रीय बाली)	कृषि	पातिङ	घरधुरि	५०	५०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	पहिलो
बीउ परिवर्तन गर्ने र पनि रैथाने बीउ संरक्षण तालीम	कृषि	पातिङ	घरधुरि	५०	५०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	१०	१०,०००	पहिलो
बेषार, अदुवा, पिंडालु, जस्ता बाली व्यवस्थापन	कृषि	पातिङ	रोपनि	३००	१०,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	६०	२,००,०००	पहिलो
समुदाय स्तरमा सचेतीकरण आफ्नो आफ्नो बाली संरक्षणको लागि पालो पालोखेती कुर्ने तालीम	जन चेतना	पातिङ	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००									पहिलो
माख्लो पातिङ खाने पानी मुहान मर्मत	खानेपानी	पातिङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									पहिलो
पातिङ खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	पातिङ	ओटा	४	१,००,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००			पहिलो
कुलुङलुङ खोलादेखि तल्लो पातिङ ज्यार्ति टोल सम्म सिंचाइ कुलोमर्मत	सिंचाई	पातिङ	मि.	९००	५,००,०००	१८०	१,००,०००	१८०	१,००,०००	१८०	१,००,०००	१८०	१,००,०००	१८०	१,००,०००	पहिलो
तिलचुङ खोलादेखि माख्लो पातिङसम्म सिंचाइ व्यवस्थापन	सिंचाई	पातिङ	मि.	२०००	१०,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	४००	२,००,०००	दोस्रो
पानी संकलन पोखरी निर्माण	सिंचाई	तल्लोर माथिल्लो पातिङ	ओटा	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							दोस्रो
कम्पोष्ट मल निर्माण तालीम	कृषि	पातिङ	जना	३०	५०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	पहिलो

जनचेतनामूलक कार्यक्रम जस्तैः अल्कोहल, सानो उमेरमा विवाह, विद्यालय छोड्ने)	जन चेतना	पातिङ	पटक	२	४०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००							पहिलो
कृषि गोरेटो बाटो निर्माण	कृषि	पातिङ	मि.	६००	३,००,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	१२०	६०,०००	तेस्रो
फुम्राङ खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	सिगंङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									पहिलो
नागिनडाँडा देखि निमानडाँडासम्म पानी पुगाउनको लागि मुहान संरक्षण ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	निमान डाँडा	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									दोस्रो
बेर्कापसाङ खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	बेर्कापसाङ	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									दोस्रो
सिंचाई कुलो निर्माणको लागि ठूलो पाइप	सिंचाई	सिगंङ	मि.	५००	३,००,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००	१००	६०,०००	दोस्रो
निमानडाँडा सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	निमान डाँडा	कि.मि.	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							पहिलो
सुख्खा जमिनमा हुने बाली/बीउ अनुदान (बेसार, अदुवा, डल्ले खुर्सानी, टिमुर, कि.वि)	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	रोपनि	१००	४,००,०००	२०	८०,०००	२०	८०,०००	२०	८०,०००	२०	८०,०००	२०	८०,०००	पहिलो
पशुपालन अनुदान (बाखा, कुखुरा, भैंसी, गाई)	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	घरधुरि	१५	५,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००	३	१,००,०००	पहिलो

बीउ परिवर्तन /अनिदान कार्यक्रम(कोदो, मकै, फपर, सिमि, बदाम)	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	घरधुरि	२५	१,००,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	५	२०,०००	पहिलो
जैविक विषादि तालीम र प्रयोग सम्बन्धी तालीम	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	जना	१५	५०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	पहिलो
नगदेबाली सम्बन्धी तालीम अगुवा कृषकलाई	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	जना	१५	१,००,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	३	२०,०००	पहिलो
कम्पोष्ट मल निर्माण तालीम	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००									पहिलो
मोलासे र झार रोप्ने (बाँदरको लागि)	वन	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	कि.मि.	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							पहिलो
बाल कक्षा र बाल कक्षा सहजकर्ता व्यवस्थापन	जन चेतना	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	ओटा	१	५,००,०००	१	५,००,०००									दोस्रो
ठुलो कुलो मर्मत	सिंचाई	माहाँकाल	कि.मि.	३	५,००,०००	१.५	२,५०,०००	१.५	२,५०,०००							पहिलो
सिम्लेफाँट सिंचाइ कुलो मर्मत पुछारको	सिंचाई	माहाँकाल	मि.	२५०	१,००,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	५०	२०,०००	दोस्रो
रिचार्ज पोखरी निर्माण	जलतथा उर्जा	माहाँकाल	ओटा	३	१०,००,०००	१	३,००,०००	१	३,००,०००	१	४,००,०००					पहिलो
जैबिक विषादि निर्माण र प्रयोग तालीम अगुवा कृषकलाई	कृषि	माहाँकाल	जना	२५	२,००,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	पहिलो
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	माहाँकाल	रोपनि	१५००	१०,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	पहिलो

बीउ भण्डारण केन्द्र निर्माण	कृषि	माहाँकाल	ओटा	१	२५,००,०००	१	२५,००,०००									पहिलो
मिश्रित बाली अवधारणा तालीम	कृषि	माहाँकाल	जना	२५	१०,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	पहिलो
कम्पोष्ट मल निर्माण तालीम	कृषि	माहाँकाल	जना	३०	५०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	६	१०,०००	पहिलो
विपद् सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालीम	विपद्	तल्लो मजुवा	जना	२	१०,०००	१	५,०००	१	५,०००							पहिलो
वैकल्पिक खाने पानी मुहान संरक्षण (भुकम्प र सुरुङ खने पश्चात मुहान सुकेको)	खानेपानी	तल्लो मजुवा	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									पहिलो
जुठ्यान निर्माण तथा सुधार	कृषि	तल्लो मजुवा	ओटा	३९	१,००,०००	२५	६०,०००	१४	४०,०००							पहिलो
घट्ट सुधार	जल तथा उर्जा	तल्लो मजुवा	ओटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००									पहिलो
नगदेबाली (सुन्तला, जुनार, डल्ले खुर्सानि, बेसार, अदुवा आदि) अनुदान	कृषि	तल्लो मजुवा	जना	१०	४,००,०००	२	८०,०००	२	८०,०००	२	८०,०००	२	८०,०००	२	८०,०००	पहिलो
बीउ परिवर्तनको लागि अनुदान (कोदो, मकै, धान)	कृषि	तल्लो मजुवा	धरधुरि	३९	२,००,०००	२२	१,१०,०००	१७	९०,०००							पहिलो
जैविक विषादि निर्माण तालीम	कृषि	तल्लो मजुवा	जना	१०	५०,०००	२	१०,०००	२	१०,०००	२	१०,०००	२	१०,०००	२	१०,०००	पहिलो
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	तल्लो मजुवा	धरधुरि	३९	१,००,०००	२५	६०,०००	१४	४०,०००							पहिलो
बीउ भण्डारण ब्याग व्यवस्थापन	कृषि	तल्लो मजुवा	धरधुरि	१०	१५,०००	२	३,०००	२	३,०००	२	३,०००	२	३,०००	२	३,०००	पहिलो

जनावर आक्रमणबाट कृषि कसरी जोगाउने तालीम	वन	तल्लो मजुवा	धरधुरि	३९	१०,०००	३९	१०,०००									पहिलो
बाल कक्षा र बाल कक्षा सहजकर्ता व्यवस्थापन	जन चेतना	तल्लो मजुवा	ओटा	१	१०,०००					१	१०,०००					दोस्रो
जनचेतनामुलक कार्यक्रम जस्तैः अल्कोहल, सानो उमेरमा विवाह, विद्यालय छोड्ने)	जन चेतना	तल्लो मजुवा	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००									पहिलो
जौखोरिया पानी मुहान संरक्षण	खानेपानी	बँगारे	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									पहिलो
तललो जौखोरिया मुहान संरक्षण	खानेपानी	बँगारे	ओटा	२	१०,००,०००			१	५,००,०००	१	५,००,०००					दोस्रो
साङ्घिमुरे सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	बँगारे	कि.मि.	२	१५,००,०००	२	१५,००,०००									पहिलो
ज्युठान सुधार निर्माण	कृषि	बँगारे	घरधुरि	६४	१५,००,०००	६४	१५,००,०००									पहिलो
जैबिक बिषादि निर्माण तालीम	कृषि	बँगारे	जना	२०	५०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	पहिलो
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	बँगारे	रोपनि	१,५००	५,००,०००	३००	१,००,०००	३००	१,००,०००	३००	१,००,०००	३००	१,००,०००	३००	१,००,०००	पहिलो
बीउ संरक्षण ब्याग	कृषि	बँगारे	घरधुरि	६४	३,००,०००	१६	७५,०००	१६	७५,०००	१६	७५,०००	१६	७५,०००			पहिलो
हनि ट्राप पध्दतिको प्रयोग तालीम	कृषि	बँगारे	जना	२०	१,००,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	पहिलो
IPM पध्दति तालीम	कृषि	बँगारे	जना	२०	५०,०००	४	१०,०००	४	१०,०००	४	१००00	४	१०,०००	४	१०,०००	पहिलो

ग्याविन वाल (८ घर संरक्षणको लागि)	विपद्	दमाइचौर	मि.	३००	२५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	६०	५,००,०००	तेस्रो
मेसिनरी वाल खानेपानी संरक्षणको लागि	विपद्	पोखारी डाँडा	मि.	५०	१०,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	दोस्रो
मेसिनरी वाल सिमघाररी खानेपानी संरक्षणको लागि	विपद्	असिमुरे	मि.	१००	१०,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	तेस्रो
भमे स्थान, जाइरोम्टो सिंचाइ कुलो निर्माण	सिंचाई	सबै टोल	कि.मि.	२	१५,००,०००							२	१५,००,०००			पहिलो
कुविन्डे खोलो सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	पोखारि डाँडा	कि.मि.	२	१०,००,०००							१.५	१०,००,०००			तेस्रो
असिमुरे सिंचाइ कुलो मर्मत (भिमको घर देखि ताराको घर सम्म)	सिंचाई	असिमुरे र गैरिथोक लाई	मि.	१५०	५,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	३०	१,००,०००	दोस्रो
सिमघारी सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	गैरिथोक र सिमुरे	मि.	७००	३,००,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	१४०	६०,०००	दोस्रो
मुहान संरक्षण र ट्याङ्कि निर्माण	सिंचाई	असिमुरे	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पहिलो
काभ्रेखोला सिंचाइ कुलो मर्मत	सिंचाई	काभ्रे	मि.	३००	२,००,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	६०	४०,०००	दोस्रो
पोखरीडाँडा ज्योति टोल मुहान संरक्षण	सिंचाई	ज्योति टोल	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									दोस्रो
जैविक मल निर्माण र जैविक बिषादि निर्माण तालीम	कृषि	सबै टोल	जना	१०	१,५०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	२	३०,०००	पहिलो
माटो परीक्षण र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	सबै टोल	रोपनि	१००	१,००,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	२०	२०,०००	पहिलो
उन्नत जातका बीउ अनुदान	कृषि	सबै टोल	रोपनि	२००	२,००,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	४०	४०,०००	पहिलो

बगरे खेती तालीम तथा सामाग्रि वितरण	कृषि	चनौटे	जना	१०	२०,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	२	४,००,०००	पहिलो
पानी मुहान संरक्षण इन्टेक निर्माण	खानेपानी	चनौटे	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पहिलो
पानी मुहान वितरण ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	चनौटे	ओटा	१	१५,००,०००	१	१५,००,०००									दोस्रो
पानी मुहान संरक्षण इन्टेक निर्माण	खानेपानी	दंगालटोल र कार्कि टोल	ओटा	३	३०,००,०००	३	३०,००,०००									दोस्रो
सिंचाइ कुलो कार्कि टोल देखि चनौटे सम्म	सिंचाई	दंगालटोल र कार्कि टोल	मि.	५००	५०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००	दोस्रो
कोदाले सिंचाइ कुलो निर्माण	सिंचाई	कोदाले	मि.	४००	४०,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	८०	८,००,०००	तेस्रो
बीउ भण्डारण केन्द्र	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पहिलो
कृषिमा आधुनिकीकरण प्रविधि व्यवस्थापन जस्तैः ट्याक्टर, टनेल, प्लटमिलान, थ्रेसर आदि	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	घरधुरि	२५	१,००,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	५	२०,००,०००	दोस्रो
जैविक विषादि निर्माण तालीम तथा प्रयोगका सामग्री	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	घरधुरि	२५	१०,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	पहिलो

नगदे बाली प्रोसाहन तालीम, बीउ उपलब्धता अगुवा कृषकलाई (आलु, अदुवा, बेसार, काउली, अलैचि)	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	जना	२५	५०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	५	१०,००,०००	पहिलो
फोहोर व्यवस्थापन लागि सामाग्री तथा तालीम	स्वास्थ्य	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	ओटा	१०	१,००,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००	दोस्रो
बजार व्यवस्थापन बोर्ड/सामाग्रि तथा नक्साङ्कन गेट निर्माण	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	ओटा	२	५,००,०००	२	५,००,०००									दोस्रो
				जम्मा	१९,२७,६०,०००		५,६८,९७,५००		३,९१,३५,०००		३३१७५०००		३,२७,९५,०००		२,९८,५७,५००	

अनुसूची २: पालिका स्तरीय योजनाहरु:

वडा न. १ को पालिका स्तरीय योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाणर बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	सबै टोल	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००			१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहलिो
गोबागंग खानेपानी योजना को लागि पाईप तथा इन्टेक निर्माण	खाने पानी	गोबागाङ	कि. मी.	२	३,००,०००			२	३,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
घट्ट सुधार र बिजुलीबाट संचालनको लागि सहयोग	सिंचाई	छ्युलुम्गु	ओटा	१	५०,०००			१	५०,०००							पालिका, कृषिशाखा	दोस्रो
स्यौलुंग मूल लिफ्टिंग र टंकी निर्माण- सिंचाईका लागि	सिंचाई	स्यौलुंगमूल	ओटा	१	३,००,०००							१	३,००,०००			पालिका, सिंचाई	दोस्रो
कृषि सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग/शिविर	कृषि	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	पटक	१	५०,०००	१	५०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	पटक	२	१,००,०००			१	५०,०००	१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

भकारो तथा गोठ सुधार	कृषि	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	घरधुरी	१०	२,००,०००							५	१,००,०००	५	१,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बजारीकरण सहयोग तालीम	कृषि	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	पटक	१	५०,०००					१	५००००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
गाउँ र स्कूल पछाडीको पहिरोमा तारजाली	विपद्	तार्केघ्याङ	ओटा	२००	४८,००,०००			४०	९,३०,०००	३०	१४,४०,०००	१००	२४,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
होमस्टे संचालन सहयोग	पर्यटन	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	घरधुरी	२०	१,००,०००			१०	५०,०००	१०	५०,०००					गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
कालिज फर्म संचालन सहयोग	पर्यटन	तार्केघ्याङ, गेम्दी, ढुप्पढोगं	घरधुरी	१०	५,००,०००					५	२,५०,०००	५	२,५०,०००			गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	तेस्रो
पाईप खरिद	खाने पानी	पशियापल	कि. मि	५	२०,००,०००					५	२०,००,०००					खानेपानी तथा सर शफाइ	तेस्रो
इन्टेक निर्माण र पइप खरिद	खाने पानी	च्युरीखर्क/रोक्जेघट्टखोला	कि. मि	१	१५,००,०००			१	१५,००,०००							खानेपानी तथा सर शफाइ	तेस्रो
प्राबिधिक सहयोग/घुम्ती शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	पटक	५	१,००,०००			२	४०,०००	३	६००००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

पशु घुम्ती स्वास्थ्य शिविर	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००					१	५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
भैसीनश्ल सुधारको लागि सहयोग	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	गोटा	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
हेरालु राख्ने	वन	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	महिना	८	१,६०,०००					२	४०,०००	२	४०,०००	४	८०,०००	वन, राष्ट्रिय निकुन्ज	तेस्रो
पाइप खरिद	खाने पानी	अर्कुगंग	कि.मी	५	३५,००,०००									५	३५,००,०००	खानेपानी तथा सर शफाइ, साझेदार संस्था	चौथो
कृषि शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	तिम्बु र हल्दे	पटक	१	१,२०,०००	१	१,२०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
हल्दे पहिरोमा आर. सि. सि. र ग्याविन वाल निर्माण	विपद्	मेलम्चीखोला	कि.मी	२	९०,००,०००			१	४५,००,०००			१	४५,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकाय	चौथो
चेनथांग पहिरोमा ग्याविन वाल निर्माण	विपद्	चेन्थाग	मी.	१२०	१२,००,०००					०३	३,००,०००			०३	३,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकाय	तेस्रो
कम्लुङ खोला - नकोते सिंचाईको लागि पाइप तथा टंकीनिर्माण	सिंचाई	नकोते	कि.मी	१.५	१५,७५,०००			२	१५,७५,०००							सिंचाई, पालिका	तेस्रो

कम्लुङ खोला-घुषापानी सिंचाईको लागि पइप तथाटंकी निर्माण	सिंचाई	घुसापानी	कि.मी	१.५	१५,७५,०००					२	१५,७५,०००					सिंचाई, पालिका	तेस्रो
कर्बिसी टोल र नकोते स्कूलको लागि खानी पानी योजना/टंकी निर्माण	खाने पानी	दोसालुङ-कर्बिसी टोल	कि.मी	१.५	१७,७५,०००							२	१७,७५,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	सबै टोल पटक	पटक	३	६०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
कुसाङपालमा वृक्ष रोपण-बाँस	विपद्	कुसाङपाल	ओटा	१,०००	५०,०००			१,०००	५०,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
वर्षाको पानीको भल नियन्त्रणको लागि गुम्बा मुनी ३ ओटा पइप राख्नी	विपद्	नाकोते, गुम्बा मुनी र माथि	मि	१,५००	७,००,०००					१,५००	७,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
बर्षको भल को पानी संकलनको लागि इन्टेक निर्माण	सिंचाई	नाकोते, गुम्बा मुनी र माथि	ओटा	३	३,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००					१	१,००,०००	सिंचाई, पालिका	दोस्रो
कृषि -घुम्ती शिविर	कृषि	घ्याङगुल र मापल	पटक	२	६०,०००			१	३०,०००	१	३०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
पशु स्वास्थ्य घुम्ती शिविर संचालन	कृषि तथा पशुपालन	घ्याङगुल र मापल	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००			१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

सुख्खा सहने बाली लगाउन सहयोग	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	पटक	२	२,००,०००	१	१,००,०००							१	१,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर मार्फत कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	पटक	३	६०,०००	२	४०,०००	१	२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
जैविक बिषादी निर्माण तालीम	कृषि	सबै टोल	पटक	३	६०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर	कृषि	सबै टोल	पटक	१	५०,०००					१	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती कृषि सेबा	कृषि	मेलम्ची-पहरा	पटक	३	६०,०००	२	४०,०००	१	२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बाली परिवर्तन	कृषि	मेलम्ची-पहरा	घरधुरी	३५	३५,०००	३५	३५,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर	कृषि	मेलाम्ची घ्यांङ	पटक	३	६०,०००	२	४०,०००	१	२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	सबैटोल	पटक	३	६०,०००			२	४०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

घुम्ती शिविर- कृषक पाठशाला	कृषि	सबैटोल	पटक	३	६०,०००			२	४०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
				जम्मा	**३,१४,७०,०००**		७,०५,०००		१,००,१५,०००		७०,५५,०००		१,२९,१५,०००		९,८०,०००		

वडा न. २ को पालिका स्तरीय योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषय गत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
मुन्जेत खानेपानी नयाँ निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	ढोडिनी खोल्सादेखि मुन्जेत सम्म	वटा	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००									खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
माटो परीक्षण गरी घुम्ती शिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	निंगाले, थालो	पटक	२	४०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
व्यक्तिगत जग्गाको झाडी फाँडेर उपभोग गर्ने	वन	निंगाले, थालो	रोपनी	३८०	३,००,०००			१८०	१,३०,०००	२००	१,७०,०००					वन तथा विपद्	पहिलो
खानेपानी योजना मर्मत इन्टेक र तार जाली व्यवस्थापन	खानेपानी	ढाक्पा	वटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
पाइपलाईन	खानेपानी	ढाक्पा देखि फरमडाँडा सम्म	किं.मि	५	५,००,०००									१	५,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
खानेपानी योजना १ घर १ धारा व्यवस्थापन तथा स्थानीय तथा बाहय सामग्री तथा मिश्री व्यवस्थापन तथा FRC System	खानेपानी	सेर्माथाङ, डोर्कु ताहोङ्सा	वटा	१०७	५,१०,०००							१	५,१०,०००			खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

माटो परीक्षण गरी घुम्ती सिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	सेर्माथाङ,डोर्कु ताहो ङ्सा	पटक	२	४०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
सिलाइ बुनाइ तालीम सञ्चालन	बैकल्पिक जीविको पार्जन	सेर्माथाङ, ताहोङ्सा	संख्या	२५	२,००,०००					२५	२,००,०००					महिला, बालबालीका, जेस्ठ नागरकि तथा अपाङ्गता शाखा स्थानीय सरकार, प्रदेश तथा साझेदार	दोस्रो
संस्कृति र परम्परा झल्किने होर्डिङ बोर्ड व्यवस्थापन	पर्यटन	सेर्माथाङ,डोर्कु ताहो ङ्सा	वटा	५	५०,०००	१	१०,०००	२	२०,०००	२	२०,०००					वन	पहिलो
होम स्टे विस्ताको लागि अवलोकन भ्रमण	पर्यटन	सेर्माथाङ,डोर्कु ताहो ङ्सा	संख्या	२५	२,५०,०००	५	५०,०००	१०	१,००,०००	१०	१,००,०००					पर्यटन तथा पालिका	पहिलो
खानेपानी योजना मर्मत इन्टेक निर्माण र स्टोर ट्याङ्की मर्मत	खानेपानी	पाजेर गाङ छुलुङ मुहान र सिगुन्चे	वटा	२	५,००,०००	१	२,५०,०००	१	२,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानी योजना मर्मत स्टोर ट्याङ्की मर्मत,इन्टेक मर्मत पाइपलाईन तथा FRC System(BPT)	खानेपानी	गाङ छुलुङ मुहान र सिगुन्चे	वटा	४	२,००,०००					१	२,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानी योजना नयाँ निर्माण इन्टेक र पाइपलाइन	खानेपानी	पाजेर गाङ छुलुङ मुहान र सिगुन्चे	वटा	२	३,५०,०००			१	१,७५,०००			१	१,७५,०००			खानेपान, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
स्याम्गेर खानेपानी योजना मर्मत इन्टेक र ट्याङ्की	खानेपानी	दाराङचुङ मुहान र स्याम्गेर सिरान	वटा	२	३,००,०००	१	१,५०,०००							१	१,५०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
छिमी खामेनेपानी योजना मर्मत इन्टेक, पाइपलाइन FRC System(BPT)	खानेपानी	छिमी	वटा	३	४,००,०००	१	१,५०,०००	१	१,००,०००	१	१,५०,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

माटो परीक्षण गरी घुम्ती सिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	पटक	३	६०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिलाइ बुनाइ तालीम सञ्चालन	बैकल्पिक जीविको पार्जन	सिगुन्चे	वटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					महिला, बालबालीका , जेस्ठ नागरिक शाखा	दोस्रो
पानी घट्ट सुधार कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	दोज्याल, चेडकाङ	वटा	२	२,००,०००			१	१,००,०००	१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
होम स्टे विस्तार को लागि तालीम व्यवस्थापन	पर्यटन	छेमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	वटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	कोलामा सिरान	वटा	१	२,००,०००					१	२००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
पासासा टोलको लागि खानेपानी FRC System(BPT)	खानेपानी	पासासा	वटा	२	३,००,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	पासासा सिरान	वटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
पाइप लाइन	खानेपानी	कोलामा देखि पासासा सम्म	मिटर	६००	६०,०००					६००	६०,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
माटो परीक्षण गरी घुम्ती शिविर सञ्चालन गन कृषि प्राविधिकबाट	कृषि	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	पटक	१	२०,०००			१	२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
अति क्षति पुर्‍याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	धादाङ डाँडादेखि को लामा सम्म	कि.मि	१	५,००,०००							१	५,००,०००			वन तथा विपद्	दोस्रो

निजी जग्गाको झाडी सुधार कार्यक्रम	वन	खर्कडाँडा, कोलामा, पासासा, गिजे, लासासा	रोपनी	५००	२,५०,०००					२५०	१,२५,०००	२५०	१,२५,०००			वन	पहिलो
पानी घट्ट सुधार कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	लासासा	वटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
होम स्टे विस्तार	पर्यटन	कोलामा, नुर्बुलिङ	संख्या	१०	१,००,०००			५	५०,०००	५	५०,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
गैरहरे खानेपानी मर्मत (ट्याङ्की र पाइप)	खानेपानी	गैरावारी	वटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
माटो परिक्षण गर्ने कृषि प्राविधिकबाट घुम्तीस्विर	कृषि	बर्षाङ, भण्डारीटोल, ठूलचोर, मजुवा	पटक	१	२०,०००	१	२०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
खानेपानी नयाँ निर्माण (इन्टेक, पाइप, स्टोरट् याङ्की निर्माण)	खानेपानी	दाक्पा खोला देखि चित्रे सुवास टोलसम्म	वटा	१	४,५०,०००			१	४,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानी योजना मर्मत (ट्याङ्की निर्माण २ पाइपलाइन)	खानेपानी	कात्तिके खोला पिप्ले सम्म	वटा	१	१,४०,०००	१	१,४०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कृषि प्राविधिकद्वारा माटो परिक्षण तथा घुम्ति शिविर	कृषि	चित्रे	पटक	३	६०,०००							३	६०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
फलामको जाली लगाउने	वन	डोमताङ देखि यार्सा सम्म	कि.मि	२.५	६०,००,०००					१	२०,००,०००	१.५	४०,००,०००			वन तथा विपद्	तेस्रो

कृषि प्राविधिकबाट घुम्ती शिविर	कृषि	चुरेटार	पटक	३	६०,०००	२	४०,०००	१	२०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
ग्याविन जाली	विपद्	चुरेटार, देविथान देखि काभ्रे खोला सम्म	मिटर	६०	१५,००,०००			४०	१०,००,०००	२०	५,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
ग्याविन जाली	विपद्	गोल्मेडाँडा	मिटर	२०	८०,०००	२०	८०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
ग्याविन जाली	विपद्	कन्पट सिरान	मिटर	१०	८०,०००	१०	८०,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
ग्याविन जाली	विपद्	छाराखोला	मिटर	८०	२,००,०००			४०	१,००,०००	४०	१,००,०००					विपद्	पहिलो
ग्याविन जाली	विपद्	मणि कण्ठेश्वरी आ.वि को पछाडी	मिटर	६२	१५,००,०००							६२	१५,००,०००			विपद्	दोस्रो
माटो परीक्षणका लागि कृषि प्राविधिकद्वारा घुम्ती शिविर	कृषि	किउल	पटक	३	३,००,०००			१	१,००,०००	२	२,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
एक घर एक टनेल निर्माण	कृषि	किउल	वटा	४०	१२,००,०००	२०	६,००,०००	२०	६,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

कृषि सहकारी ससक्तीकरण क्षमता विकास बजार व्यवस्थापन संकलन केन्द्र	कृषि	किउल	वटा	१	२०,००,०००			१	२०,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
निजी जग्गाको झाडी सुधार कार्यक्रम	वन	किउल	रोपनी	५००	५,००,०००		०	५००	५,००,०००		०		०		०	वन तथा वातावरण	दोस्रो
				जम्मा	**२,०५,७०,०००**		**१,९३,००,०००**		**३३,८५,०००**		**४४,३५,०००**		**५३,७०,०००**		**२९,५०,०००**		

वडा न. ३ को पालिका स्तरीय योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
फुल फुल्ने समयमा झारपात काटन मेशिन खरिद	वन	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	वटा	१०	१,१०,०००			२	२०,०००	२	२००००	२	२०,०००	४	५०,०००	वडापालिका,	तेस्रो
थापाधारा मर्मत तथा ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	नँया बजार	वटा	१	३०,००,०००					१	३०,००,०००					खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
थरिटोल खानेपानी ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	थरिटोल	वटा	१	१,००,०००							१	१,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
पशु प्रविधिकद्धारा घुम्ती शिविर	कृषि	गुफाबारी	पटक	२	१,००,०००					१	५०,०००	१	५०,०००			गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
अति आवश्यक ठाँउमा तारजालीको खरिद	वन	पुरानो गाँउ	मिटर	२०००	५,००,०००			५००	१,२५,०००	५००	१,२५,०००	५००	१,२५,०००	५००	१,२५,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
मथिल्लो वनपधेरो खाने पानी मर्मत ट्यांकी	खानेपानी	श्रीनाथ टोल	वटा	१	५,००,०००			१	५,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

तल्लो वनपधेरो खाने पानी ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	चण्डि भञ्ज्याङ	वटा	१	५,००,०००					१	५,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
प्रविधिकद्धारा घुम्ती शिविर ।	कृषि	गैर बेसी	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
				जम्मा	**४९,१०,०००**		**५०,०००**		**६,९५,०००**		**३६,९५,०००**		**२,९५,०००**		**१,७५,०००**		

वडा न. ४ को पालिका स्तरीय योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	मराम्ची	महिना	४	२,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर पशु उपचार	कृषि	मराम्ची	पटक	२	१,००,०००			२	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	तेस्रो
कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	गंगेटार	महिना	४	२,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि	ग्याल्थुम	जना	१	२,००,०००			१	२,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
घुम्ती शिविर संचालन	कृषि	ग्याल्थुम	पटक	२	२,००,०००			१	१,००,०००	१	१,००,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि		पटक	१२	१,००,०००	१२	१,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

कृषकलाई प्राविधिक सहयोग/पाठशाला	कृषि	बैदार र सरस्वती टोल	पटक	१२	१,२०,०००			१	१,२०,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
सडक नाटक र पर्चाद्वारा आगलागी नियत्रणका लागि जनचेतना	वन	सबै टोल	पटक	२	२०,०००					१	१०,०००	१	१०,०००			समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साझेदार संस्था	पहिलो
				जम्मा	**११,४०,०००**		**३०,०००**		**१,२०,०००**		**१,१०,०००**		**१०,०००**				

वडा न. ५ को पालिका स्तरीय योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट									जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	आ.व. २०८५/०८६		
कृषि प्राविधिक	कृषि तथा पशुपालन	भारती, डिप्लो, क्यासिङ्चे	पटक	१२	१,२०,०००	४	४०,०००	४	४०,०००	४	४०,०००				कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राविधिक व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	बोल्दे	जना	१	३,००,०००			१	३,००,०००						कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राविधिक सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	खर्बुजे, छाजो	पटक	१२	१,००,०००			१२	१,००,०००						कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कलिंचे मुहान देखि नामुम डाडाँ खानेपानी योजना निर्माण (इन्टेक, पइप, आर.भि.टि.)	खानेपानी	नमुम डाडा	संख्या	१	६,००,०००					१	६,००,०००				खानेपानी तथा सरशफाइ	दोस्रो
नमुना डाडा देखि पिप्से गोरेटो सर्म्क्षण-स्वास्थ्य चौकी जाने बाटो	पर्यटन	नमुना-पिप्से	मी	२,०००	२,००,०००					२,०००	२,००,०००				पालिका पर्यटन, भौतिक पूर्वाधार शाखा	पहिलो

छम्गांग-सिरान टोलको लागि खानेपानी योजना निर्माण	खानेपानी	सिरानटोल-उर्लेनी	संख्या	१	१५,००,०००					१	१५,००,०००				खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
बिसौनी- पुछार टोल खानेपानी निर्माण	खानेपानी	पुछारटोल	संख्या	१	१५,००,०००									१५,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
मुहानमा नया मुलको पानी जोड्ने	खानेपानी	मेस्यङ मुहान	संख्या	१	२,००,०००					१	२,००,०००				खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
प्राबिधिक सहयोग	कृषि तथा पशुपालन	उर्लेनी	पटक	१२	१,२०,०००			४	४०,०००	४	४०,०००	४	४०,०००		कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मायालप्ती मुहान बाट(चिप्पाम्रागको मुहान सुकेकाले) खानेपानी बेबस्था गर्ने	खानेपानी	मायालप्ती	खा.पा. योजना	१	२०,००,०००			१	२०,००,०००						खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
पधेरो संरक्षण	खानेपानी	दुप्चेर चक्पा दोंङ	संख्या	२	२००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००						खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
मोक्तान, गुम्बा, पुछार टोलको घर संरक्षणका लागि पहिरो नियन्त्रण	विपद्	पिप्से	मि	२००	२०,००,०००	२००	२०,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो

कुइता टोलको जोखिम घर संरक्षण	विपद्	कुइता	मि	५०	३,००,०००	५०	३,००,०००								पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
				जम्मा	**९,१४,०००**		**२४,४०,०००**		**२५,८०,०००**		**२५,८०,०००**		**४०,०००**	**१५,००,०००**		

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
वडा न. ६ को पालिका स्तरीय योजना																	
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
कृषि प्राविधिकको व्यवस्था, वार्षिक रुपमा	कृषि तथा पशुपालन	लाई टोल	जना	५	१७,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	१	५,००,०००	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
माटो परीक्षण	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल -लामा टोल	स्थान	८	३,००,०००	३	१,१२,५००	२	७५,०००	१	३७,५००	१	३७,५००	१	३७,५००	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राविधिकको व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	सबैटोल -लामा टोल	जना	१	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
सिचाँइ कुलो निर्माण	सिंचाई	टिम्बुर बारी	मिटर	१०	५,००,०००								५,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो

वस्ती स्थान्तरण गर्ने	विपद्	खर्कडाडावाट ठूलो खेत	घरधुरी	२१	२,००,००,०००								२,००,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
कृषि प्राविधिक नियुक्ति गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	प्रपाचेत, सोनार टोल, खर्कडाँडा	जना	१	५,००,०००	१	५,००,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
माटो परीक्षण गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	घरधुरी	५२	५,००,०००			५२	५,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
कृषि प्राविधिकको व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	जना	१	५,००,०००			१	५,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
साँस्कृतिक तथा पुरातत्विक वस्तुहरुको सङ्ग्रालय निर्माण र तालीम	पर्यटन	नालुङखर्क	वटा	१	२०,००,०००						२०,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
माटो परीक्षण गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	सवैटोल	घरधुरी	१६३	२,००,०००					१६३	२,००,०००					हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो

कृषि प्राविधिकको व्यवस्था	कृषि तथा पशुपालन	सवैटोल	जना	१	५,००,०००			१	५,००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
मौसमी वालीहरुमा ५० प्रतिशत अनुदान	कृषि तथा पशुपालन	बगरमा	घरधुरी	१६३	५,००,०००	१६३	५,००,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
माटो परीक्षण गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	गोहोरे साखिन चौर टोल	घरधुरी	८८	२,००,०००							८८	२,००,०००			हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
उन्नत जातका बीउ लगाउने	कृषि तथा पशुपालन	गोहोरे साखिन चौर टोल	घरधुरी	८८	१,००,०००	८८	१,००,०००									हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती प्राविधिक शिविर संचालन गर्ने	कृषि तथा पशुपालन	गोहोरे साखिन चौर टोल	वटा	२	५,००,०००			२	,५००,०००							हेलम्बु गाउँपालिका कृषि विकास शाखा, पशु विकास शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
				जम्मा	१,५६,२२,००,०००	१३,००,०००		१३,००,०००		१९,००,०००		७,००,०००		२०,००,०००			

	वडा ७ को पालिका स्तरीय योजना															
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	एकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	२०८१/०८२		२०८२/०८३		२०८३/०८४		२०८४/०८५		२०८५/०८६		प्राथमिकता
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	
ग्याविन जाली पर्खाल (२ घर जोखिम)	विपद्	कुटुमसाङ	मि.	३०	१,००,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	दोस्रो
बलेसिको पानी तर्काउनको लागि पाइप	विपद्	कुटुमसाङ	मि.	५०	१,००,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	६	२०,०००	दोस्रो
होमस्टे र बाटो/सडक सुधार साथै प्रचार प्रसार व्यवस्थापन तालीम	पर्यटन	कुटुमसाङ	कि.मि.	५	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	पहिलो
छिमिगांङ र गंगल पिङ्गल मुहान संरक्षणको लागि इन्टेक मर्मत	खानेपानी	सुरसिङ	ओटा	२	२०,०००	१	१०,०००	१	१०,०००							दोस्रो
मिगसंङ टोल र थालो टोलको लागि खानेपानी ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	सुरसिङ	ओटा	२	२,००,०००	१	१०,०००	१	१०,०००							दोस्रो
पातिङ आ.वि. खाने पानीको लागि पाइप	खानेपानी	पातिङ	मि.	१००	२०,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	२०	४,०००	पहिलो
तल्लो पातिङ खाने पानी मर्मत संभार ट्याङ्की र पाइप	खानेपानी	पातिङ	मि.	३००	६०,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	६०	१२,०००	दोस्रो
मोठेम्राङ खानेपानी पाइप	खानेपानी	पातिङ	कोइल	५	६५,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	१	१३,०००	पहिलो

गलैंचा बुनाइ तालीम तथा सामाग्रि थप	जिविको पार्जन	पातिङ	ओटा	१०	५,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	दोस्रो
पानी जम्मा गर्ने ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	सिगंङ	ओटा	१	२०००००	१	२,००,०००									दोस्रो
निमानडाँडा बीचमा ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	निमान डाँडा	ओटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००									दोस्रो
माटो परिक्षण र कृषि प्राविधिकको सहयोग	कृषि	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	पटक	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							पहिलो
जनचेतना मुलक कार्यक्रम जस्तै: अल्कोहल, सानो उमेरमा विवाह, विद्यालय छोड्ने)	जनचेतना	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	पटक	१	३०,०००	१	३०,०००									दोस्रो
लामा ढुङ्गा मुहान संरक्षण र ठूलो ढुङ्गा मुहानको पानी थप गरी ९० घरधुरीको लागि	खानेपानी	माहाँकाल सबे टोल	कि.मि.	२	२०,००,०००	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००							पहिलो
मासखोरिया खाने पानी मुहान संरक्षण र मुहान थप १०५ घरधुरिलाई	खानेपानी	माहाँकाल सबे टोल	कि.मि.	२	१५,००,०००	१	७,५०,०००	१	७,५०,०००							पहिलो
लप्से देखि सिम्ले फाँट जाने गोरेटो बाटो निर्माण	गोरेटो बाटो	माहाँकाल	मि.	३००	१,५०,०००	६०		६०	१,५०,०००	६०		६०		६०	३०,०००	दोस्रो
मेसिनरि वाल	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	२०	१,००,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	१,००,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	दोस्रो
खानेपानी ट्याङ्की आसपासमा ग्याविन वाल	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	२५	१०,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	५	२,००,०००	दोस्रो

धारा निर्माण	खानेपानी	तल्लो मजुवा	ओटा	३९	१,५०,०००	२०	७०,०००	१९	८०,०००							दोस्रो
जौखोरिया पानीको ट्याङ्की मर्मत	खानेपानी	बँगारे	ओटा	१	१,५०,०००					१	१,५०,०००					दोस्रो
बँगारे नयाँ बस्थीको लागि कालिमाटी खानेपानी आयोजना निर्माण	खानेपानी	बँगारे	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पहिलो
मेसिनरी वाल	विपद्	बँगारे	मि.	१५	२,००,०००	१५	२,००,०००									पहिलो
सामुदायिक भवन, चौतारा, बाटामा प्रतिक्षालयको निर्माण	पर्यटन	बँगारे	ओटा	२	३,००,०००							२	३,००,०००			तेस्रो
पोखरी निर्माण	जल	सबै टोल	ओटा	५	१०,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	तेस्रो
खिल बहादुरको खेत देखि रोक्का टोल जाने गोरेटो निर्माण	पर्यटन	सबै टोल	कि.मि.	२	१०,००,०००	१.५	१०,००,०००									दोस्रो
काभ्रेबाट असिमुरे गोरेटो निर्माण	पर्यटन	काभ्रे, असिमुरे	कि.मि.	१	७,००,०००	१	७,००,०००									तेस्रो
सुधारिएको आरन निर्माण	जिविको पार्जन	पोखारि डाँडा	ओटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००									दोस्रो
छाला सम्बन्धि तालीम, सिलाइ बुनाइ तालीम	जिविको पार्जन	पिपल डाँडो	जना	३	५,००,०००	३	५,००,०००									दोस्रो
खोला खानेको लागि त्यहाँ रहेको ढुङ्गा तथा बालुवा व्यवस्थापन	विपद्	चनौटे	मि.	२००	२,००,००,०००	४०	४०,००,०००	४०	४०,००,०००	४०	४०,००,०००	४०	४०,००,०००	४०	४०,००,०००	तेस्रो
तथ वनधन खोलाको ठाउँ ठाउँमा	विपद्	चनौटे	ओटा	६	१०,०००,०००	२	२०,००,०००	१	२०,००,०००	१	२०,००,०००	१	२०,००,०००	१	२०,००,०००	तेस्रो

मेसिनरी वाल	विपद्	चनौटे	मि.	३५०	५०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	तेस्रो
जाली वाल	विपद्	कोदाले	मि.	३५०	५०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	७०	१०,००,०००	दोस्रो
प्लम ढलान गोरी खोला पुल	विपद्	गोरीखोला	मि.	५०	५०,००,०००	१०	१०,००,०००	१०	१०,००,०००	१०	१०,००,०००	१०	१०,००,०००	१०	१०,००,०००	तेस्रो
गोरे खोला पुल संरक्षण	विपद्	कोदाले	मि.	४०	२०,००,०००	८	४,००,०००	८	४,००,०००	८	४,००,०००	८	४,००,०००	८	४,००,०००	पहिलो
				जम्मा	**५,९१,४५,०००**		**१६,१२९,०००**		**१,२२,५९,०००**		**१०,३१९,०००**		**१०,०६९,०००**		**१,०३,६९,०००**	

अनुसूची ३: विषयगत क्षेत्रका योजनाहरु:

वडा न. १ विषयगत क्षेत्रका योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाणर बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
ल्हादोगु मुहानदेखि गाउ सम्म खानेपानी योजना निर्माण,	खाने पानी	ल्हादोगु	मी	८,५००	५,००,०००					८,५००	५,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
मेलम्ची खानेपानी देखि लिफ्टिंग गरि खानेपानी निर्माण	खाने पानी	मेलम्ची	मी	४,०००	१०,००,०००									४०००	१०,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
होम स्टे, पाहुना घर संचालन सहयोग	पर्यटन	सबै टोल	घरधुरी	२८	५,६०,०००			१०	२,००,०००	१०	२,००,०००			८	१,३०,०००	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	तेश्रो
सामुहिक अरथिंगको राख्ने	विपद्	निमडुम्बू	गोटा	३	२,००,०००			१	६०,०००					२	१,४०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
वन व्यवस्थापन तालीम- वनमा फलफुल रोपण	वन	वनक्षेत्रमा	पटक	१	१,००,०००			१	५०,०००			१	५०,०००			राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
हेरालुको राख्नी- बर्षमा ५ महिना	वन	सबै टोल	महिना	५	१,००,०००									५	१,००,०००	मध्यवर्ती वन समुह, गाउँपालिका	तेस्रो

तरबारको व्यवस्था गर्नी	वन	सबै टोल	मी	**८,०००**	३,५०,००,०००					२००	८७,५०,०००	२००	८७,५०,०००	४००	१,७५,००,०००	मध्यवर्तीवन समुह, गाउँपालिका	तेस्रो
हालको खानेपानी योजना संरक्षण- मुहान संरक्षण	खाने पानी	रिबाल, गोबागाङ, शर्कथाली	ओटा	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००					१	५०,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
रिह्याल्षा मुहानदेखि रेबेलसम्म खानेपानी योजना निर्माण	खाने पानी	रिबेल	कि. मी.	३	३,००,०००					३	३,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो
जसामुल शर्कथाली खाने पानी योजना मर्मत	खाने पानी	शर्कथाली	कि. मी.	४	४,००,०००							४	४,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
अल्मयंग खानेपानी योजना निर्माण	खाने पानी	अल्मंग	कि. मी.	२	३,००,०००							२	३,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
गाङ्ग्युगाङ खानेपानी योजना	खाने पानी	गाङ्ग्युगाङ	कि. मी.	८	८,००,०००									८	८,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
सिलाई बुनाई तालीम	वैकिल्पिक जीविकोपार्जन	सबै टोल	पटक	१	५०,०००					१	५०,०००					महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	दोस्रो
होमस्टे सञ्चालक लागि सहयोग	पर्यटन	सबै टोल	घरधुरी	१४२	१४,२०,०००	१०	१,००,०००	४०	४,००,०००	५०	५,००,०००	२१	२,१०,०००	२१	२,१०,०००	पालिका, पर्यटन, रोजगार शाखा	दोस्रो

मेलम्ची पहिरोबाट बस्ती जोगाउनको लागि तारजाली लगाउने	विपद्	शर्कथलि	कि.मी	३	३६,००,०००					१	१२,००,०००	१	१२,००,०००	१	१२,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवला निकाय	तेस्रो
खिडयाल्सारिबल सर्काथलि खानेपानी योजाना	खाने पानी	शर्कथलि	कि.मी	३	१०,००,०००			३	१०,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
छ्युलुम मुहानबाट लिफ्टिंग गरि हालको मुहानमा पानी थप्ने	खाने पानी	छ्युलुम्गु	मी	५००	२०,००,०००									५	२०,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
आमा यांग्री स्तुपामा अर थिंग राख्नी	विपद्	आमायांग्री डाडा	स्थान	१	१,००,०००							१	१,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
समुदायिक अथिंग	विपद्	तार्केघ्याङ, गे म्दी, ढुप्पढोगं	स्थान	३	३,००,०००			१	१,००,०००	१	१,००,०००			१	१,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
हेरालुको व्यवस्था गर्ने	वन	तार्केघ्याङ	महिना	३	१,८०,०००					१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	मध्याबर्ती समुदायिक वन	तेस्रो
च्युरीखर्क पहिरोमा ग्यविन वाल निर्माण	विपद्	च्युरीखर्क	ओटा	१,५००	२०,००,०००			५००	६,६६,५००	५००	६,६६,५००	२५०	३,३३,२५०	२५०	३,३३,७५०	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
आर.सि. सि. वाल निर्माण	विपद्	च्युरीखर्क	मी	१५०	१०,००,०००			५०	३,३३,३५०	१००	६,६६,६५०					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो

अरथिंग राख्ने	विपद्	ठंसिंगलाम, डोडये च्योवा	ओटा	३	१,५०,०००			१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
तरबार लगाउने	वन	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	कि.मी	१५	३५,००,०००			५	११,३३,३३५			५	११,३३,३३५	५	११,३३,३३०	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
होमस्टे संचालन सहयोग	पर्यटन	च्युरीखर्क	घरधुरी	४	२,००,०००	२	१००,०००,			२	१,००,०००					गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
अलैंचीको बेर्ना	कृषि	च्युरीखर्क, नुर्पुगाउ	बेर्ना	१५००००	१५०,०,००	१०,०००	१,००,०००	२०,०००	२,००,०००	३०,०००	३,००,०००	४०,०००	४,००,०००	५०,०००	५,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिंचाई कुलो निर्माण (डोङमे पुच्छार सिंचाई)	सिंचाई	छेदालुम, चेनथांग	ओटा	३	१,३०,००,०००					३	१३००००००					पालिका, सिंचाई	चौथो
ग्याबिन वाल निर्माण	विपद्	कम्लुङ	घन मि.	५०	४,००,०००			२०	१,६०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
ग्याबिन वाल निर्माण	विपद्	दोजुम खोला	घन मि.	५०	४,००,०००	२०	१,६०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो
ग्याबिन वाल निर्माण	विपद्	छया खोला	घन मि.	५०	४,००,०००	२०	१६०,०००,	१०	८०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो

ग्याविन वाल निर्माण	विपद्	दसालुङ खोला	घन मि.	५०	४,००,०००			२०	१,३०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००	१०	८०,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो
केतुके रोपण	वन	सबै टोल	ओटा	५,०००	२,५०,०००					२,५००	१,२५,०००			२,५००	१,२५,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
वन काट छाट गर्ने	वन	सबै क्षेत्रमा	हेक्टर	१००	२,००,०००	१०	२०,०००	२०	४०,०००	२०	४०,०००	२०	४०,०००	३०	६०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	सबै टोल	जना	४	२,४०,०००					४	२,४०,०००					राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
काँडे तरबार निर्माण करेन्ट लाग्ने विद्युतीय उपकरण राख्ने (बारीको वोरिपरी)	वन		कि मी	१२	३०,००,०००	८	५,००,०००	६	७,५०,०००	६	७,५०,०००	८	५,००,०००	८	५००,०००,	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
वनमा फलफुल खेती	वन		बोट	२,५००	४,००,०००	५००	८०,०००	५००	८०,०००	५००	८०,०००	५००	८०,०००	५००	८०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
टिमुर खेती	कृषि	नाकोते	बोट	२,५००	२,५०,०००			१,०००	१,००,०००			१,५००	१,५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
चिया खेती	कृषि	नाकोते	बोट	१,५०,०००	९,००,०००			२५,०००	१,५०,०००	२५,०००	१,५०,०००	५०,०००	३,००,०००	५०,०००	३,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो

होम स्टे संचालन	पर्यटन	सबै टोल	घरधुरी	२०	१,००,०००	१०	५०,०००			१०	५०,०००						गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
सिलाई बुनाइ तालीम	बै किल्पिक जीविको पार्जन	साबैटोल	पटक	१	१,००,०००			१	१,००,०००								महिला, बालबालिका, जेस्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	दोस्रो
सामूदायिक अरथिंग राख्ने	विपद्	घ्याङगुल र मापल	ओटा	३	३,००,०००					१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००		पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
वन काट छाट गर्ने	वन	सबै क्षेत्रमा	हेक्टर	५	५०,०००			५	५०,०००								राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
वनयजन्तु बाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	सबै टोल	जना	१	५०,०००					१	५०,०००						राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	चौथो
काडे तारबार निर्माण करेन्ट लाग्ने विधुतीय उपकरण राख्नी (बारीको वो रिपरी)	वन	घ्याङगुल र मापल	कि मी	७	५०,००,०००	१	७१४,२८५	२	१४,२८,५७०	२	१४,२८,५७०	१	७१४,२८५	१	७१४,२९०		राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	चौथो
वनमा फलफुल खेती	वन	घ्याङगुल र मापल	बोट	२,५००	१,२५,०००	५००	२५,०००	५००	२५,०००	५००	२५,०००	५००	२५,०००	५००	२५,०००		राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	घ्याङगुल र मापल	घरधुरी	२०	१,००,०००			१०	५०,०००	१०	५०,०००						गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो

चिया खेती	कृषि	घ्याङगुल र मापल	बोट	५,०००	५,००,०००			१,०००	१,००,०००	२,०००	२,००,०००	१,०००	१,००,०००	१,०००	१,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
किबी रोपण	कृषि	घ्याङगुल र मापल	बोट	५,०००	२,००,०००	५००	२०,०००	१,५००	६०,०००	१,०००	४०,०००	१,०००	४०,०००	१,०००	४०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
स्याउ रोपण र घेरबार	कृषि	घ्याङगुल र मापल	बोट	१,०००	३,००,०००					१,०००	३,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	तेस्रो
बाली चक्र परिबर्तन	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	पटक	२	५०,०००	१	२५,०००			१	२५,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
ग्याविन वाल निर्माण	विपद्	रिर्बमा पहिरो	ओटा	५०	४,००,०००					५०	४,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
खेत बारीको वरिपरि केतुकी रोपण	वन	तारतोङ र रिर्बमा	गोटा	१,०००	५०,०००					१,०००	५०,०००					राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
टिमुर खेती	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	गोटा	१,०००	१,००,०००			५००	५०,०००			५००	५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
टिमुर खेती	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	गोटा	१०,०००	२,००,०००			५०००	१,००,०००			५,०००	१,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो

बेसार रोपण	कृषि	तारतोङ र रिर्बमा	रोपनी	२,०००	५,००,०००			५००	१,२५,०००	५००	१,२५,०००	५००	१,२५,०००	५००	१,२५,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	तारतोङ र रिर्बमा	घरधुरी	१०	१,००,०००	५	५०,०००			५	५०,०००					गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
सिलाई बुनाइ, हस्तकला तालीम	बैकिल्पिक जीविको पार्जन	तारतोङ र रिर्बमा	पटक	१	५०,०००			१	५०,०००							महिला, बालबालीका, जेस्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	पहिलो
ककनी र नादाङको लागि खानेपानी योजना	खाने पानी	फादुङ खोला	कि. मी	२.५	२०,००,०००									२.५	२०,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो
ककनी मुनिको पहिरोमा ग्याविन वाल	विपद्	ककनी गोरेगाङ	मी	१५०	१२,००,०००									१५०	१२,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो
आगलागि नियन्त्रण तालीम	वन	सबै टोल	पटक	१	१,००,०००			१	१,००,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
अरथिंग निर्माण-ककनी, यम्बलामा, नदंग र ते म्बथांग	विपद्	४ टोल मा	संख्या	४	४,००,०००							४	४,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	तेस्रो
वन काटछाँट	वन	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	हे	१०	१,५०,०००			१०	१,५०,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो

वनमा फलफुल खेती	वन	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	बोट	१३,०००	७,५०,०००			६,५००	३,७५,०००					६,५००	३,७५,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
तरबार लागाउने	वन	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	कि. मी	४२	१,५०,००,०००							४२	१,५०,००,०००			राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	चौथो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	घरधुरी	४०	२,००,०००	१०	५०,०००	१०	५०,०००	१०	५०,०००	१०	५०,०००			गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
चिया खेती	कृषि	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	बोट	३०,०००	६,००,०००			१०,०००	२,००,०००			२०,०००	४,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
बेसार खेती	कृषि	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	रोपनी	५०	२,००,०००	१०	४०,०००	१०	४०,०००	१०	४०,०००	१०	४०,०००	१०	४०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
टिमुर रोपण	कृषि	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	बोट	१०,०००	१,००,०००			५,०००	५०,०००			५,०००	५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
सिलाई बुनाई तालीम	वैकिल्पिक जीविकोपार्जन	ककनी, यम्बलामा, नदाङ, तेम्बाथान	पटक	१	१,००,०००			१	१,००,०००							महिला, बालबालीका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	पहिलो
मेलम्चीका कारण सुकेको मूल सुधार गर्नृ र लिफ्टिंग खानेपानी	खाने पानी	मेलम्ची-पहरा	कि.मी	३	५०,००,०००							३	५०,००,०००			खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो

वन काट छाट गर्ने	वन	मेलम्ची-पहरा	हेक्टर	६०	३,००,०००					३०	१,५०,०००			३०	१,५०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	ढोडदिङ, पहरा	जना	२	१,५०,०००			२	१,५०,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
काँडे तारबार निर्माण	वन	ढोडदिङ, पहरा	मी	५,०००	५०,००,०००					१,०००	१०,००,०००	२,०००	२०,००,०००	२,०००	२०,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	चौथो
जडीबुटी खेती	वन	ढोडदिङ, पहरा	हेक्टर	१५	३,००,०००	५	१,००,०००	५	१,००,०००			५	१,००,०००			राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
होम स्टे संचालन	पर्यटन	ढोडदिङ, पहरा	घरधुरी	३५	१,००,०००					३५	१,००,०००					गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
काष्ठकला तालीम	बैकिल्पिक जीविकोपार्जन	ढोडदिङ, पहरा	जना	३५	१,२०,०००							३५	१,२०,०००			पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो
सिलाई बुनाइ तालीम	बैकिल्पिक जीविकोपार्जन	ढोडदिङ, पहरा	जना	१०	९०,०००			१०	९०,०००							पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो
टिमुर खेती	कृषि	ढोडदिङ, पहर	बोट	१,०००	१,००,०००					१,०००	१,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

चिया	कृषि	ढोडदिङ, पहर	बोट	१०,०००	१,५०,०००			१०,०००	१,५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
बेसार	कृषि	ढोडदिङ, पहर	रोपनी	३,०००	३,००,०००					३,०००	३,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
स्कुलमुनी पहिरोमा ग्याबिन वाल	विपद्	मेलाम्ची घ्यांङ	संख्या	२००	१,६०,०००							२००	१,६०,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	दोस्रो
वन काट छाट गर्ने	वन	सबै क्षेत्र	हेक्टर	२	४०,०००			१	२०,०००	१	२०,०००					राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्ये बर्ती वनसमुह	पहिलो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन		जना	१	४,००,०००					१	४,००,०००					राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वनसमुह	तेस्रो
काडे तरबार निर्माण	वन		कि मि	६	४०,००,०००							३	२०,००,०००	३	२०,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वनसमुह	चौथो
होम स्टे संचालन	पर्यटन		घरधुरी	१०	१,००,०००	१०	१,००,०००									गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
होटेल संचालन	बैकिल्पिक जीविको पार्जन		घरधुरी	४	२०,०००			४	२०,०००							पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो

सिलाई बुनाइ तालीम	बैकिल्पिक जीविकोपार्जन		जना	१४	२,००,०००					१४	२,००,०००					पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो
तेन्थाङ-मालु छुयुन्नुमु खाने पानी योजना	खाने पानी	तेन्थाङ	कि.मी	५	५,००,०००			१	५,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
ग्यबियान वाल निर्माण	विपद्	बुल्दिर, खरचुङ	कि.मी	२.५	८०,००,०००									२.५	८०,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकारवाला निकाय	चौथो
वन काँटछाट तालीम तथा औजार सहयोग	वन	खर्चुङ	पटक	१	५,००,०००			१	५,००,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन		जना	५	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
काँडे तारबार निर्माण	वन		कि.मी	९	२५,००,०००					४.५	१२,५०,०००			४.५	१२,५०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	चौथो
वनमा फलफुल खेती	वन	वन	हेक्टर	५	२,५०,०००			२	१,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	पहिलो
केतुकीको बार निर्माण	वन	सबैटोल	बोट	५०,०००	१०,००,०००			१,०००	२,००,०००	२,०००	४,००,०००	१,०००	२,००,०००	१,०००	२,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो

होमस्टे संचालन सहयोग	वैकल्पिक जीविकोपार्जन	सबैटोल	घरधुरी	२०	२,००,०००	५	५०,०००	५	५०,०००	५	५०,०००	५	५०,०००			पालिका तथा साझेदार संस्था	पहिलो
सिलाई बुनाइ तालीम	वैकल्पिक जीविकोपार्जन	सबैटोल	पटक	१	१,००,०००			१	१,००,०००							पालिका तथा साझेदार संस्था	दोस्रो
बिजुली घट्ट/मिल निर्माण	वैकल्पिक जीविकोपार्जन	सन्द्रिङपुपु	ओटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									पालिका तथा साझेदार संस्था	दोस्रो
फदुङखोला लिफ्टिंग खाने पानी योजना	खाने पानी	फदुङ	कि.मी	७	१,००,००,०००									७	१,००,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	चौथो
गेछालीङ-पलाती खोला खानेपानी योजना	खाने पानी	गेछलीङ	कि.मी	४	५,००,०००			४	५,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
वनयजन्तुबाट वाली जोगाउन हेरालु	वन	सबैटोल	जना	३	३,००,०००									३	३,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
काँडे तारबार निर्माण	वन	सबै बारी सिमाना	कि.मी	१५	४२,००,०००	३	८,४०,०००	३	८,४०,०००	३	८,४०,०००	३	८,४०,०००	३	८,४०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	तेस्रो
वनमा फलफुल खेती	वन	वन	हेक्टर	७.५	१०,००,०००			२	२,६६,६६७	२	२,६६,६६७	२	२,६६,६६७	१.५	२,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो

वन काँटछाँट गर्ने	वन		हेक्टर	५	१,००,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	१	२०,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	पहिलो
होमस्टे सहयोग	पर्यटन	सबैटोल	घरधुरी	२५	२,००,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	५	४०,०००	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
				जम्मा	१४,६१,६५,०००		२९,९४,२९०		१,१५,४६,७६०		३,४९,५२,९३०		४,१४,००,८६०		५,५२,७०,७६०		

वडा न. २ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषय गत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
च्यानडाँडा खाने पानी मर्मत इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	खत्री खोल्सादेखि च्यान डाँडासम्म	वटा	१	९,००,०००								९,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
ढुगांने सानो डिढि खानेपानी योजना निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	ढोडिनी खोल्सादेखि ढुगांने सम्म	वटा	१	६,००,०००									१	६,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
तल्लो अम्बुटार खाने पानी नयाँ निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	सिलम खोल्सादेखि अम्बुटार	वटा	१	३,५०,०००	१	३,५०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
मसाईढाबा खाने पानी निर्माण इन्टेक, पाइपलाइन, स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	लप्सफेदी मसाईढाबा सम्म	वटा	१	२,५०,०००			१	२,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
अति क्षति पुर्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	मौवाबोट देखि आइतबारेसम्म	मिटर	३००	१०,००,०००							१५०	५,००,०००	१५०	५,००,०००	सेक्टर वन, पालिका तथा वन समुह	दोस्रो
प्लम ढलान	विपद्	गनेसेबाट मेलम्ची खोला	मिटर	४०	२०,००,०००					२०	१०,००,०००	२०	१०,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो

ग्याविन जाली तथा वृक्षारोपण	विपद्	ढुङ्गाने खोल्सा	मिटर	२००	२०,००,०००			१००	१०,००,०००	१००	१०,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा, वन तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
खानेपानीको लागि ट्याङ्की	खानेपानी	भिरखर्क, साउने	वटा	१	५,००,०००	१	२,५०,०००							१	२,५०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानीको लागि पाइप व्यवस्थापन	खानेपानी	ओखरेनीदेखि मुलावारी सम्म	मिटिर	३००	२०,०००	१	२०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानी योजना नयाँ निर्माण इन्टेक, पाइप लाइन, स्टोर ट्याङ्की	खानेपानी	छिमिभ्ले मुहानदेखि भिरस्वारा सम्म	वटा	१	३,५५,०००					१	३,५५,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
अति क्षति पुऱ्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	च्यानडाँडा देखि मुलावारी सम्म	कि.मि	१	१५,००,०००			५००	७,५०,०००	५००	७,५०,०००					पालिका विपद् शाखा र वन तथा वातावरण	तेस्रो
खानेपानी मर्मत तारवार लगाउने, मुहान संरक्षण, पाइप व्यवस्थापन	खानेपानी	निगाले, स्युघोर	वटा	१	१,३०,०००			१	१,३०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानीको मुहानमा इन्टेक र तारवार लगाउने, पाइपलाइन	खानेपानी	थालो, लोङमार	वटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
खानेपानीको लागि स्टोर ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	थालो सिरान	वटा	१	३,००,०००					१	३,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
अति क्षति पुऱ्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	निंगाले, थालो	कि.मि	१३	२०,००,०००			३	४,६१,५३८	३	४,६१,५३८	३	४,६१,५३८	४	६,१५,३८४	वन तथा विपद्	तेस्रो
अति क्षती पुऱ्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	सिराङ गुम्बा देखि छुलुम छुम्बु सम्म, ताहोङ्सा	किं.मि	२.५	९,००,०००							२.५	९,००,०००			वन तथा विपद्	दोस्रो

अति क्षति पुऱ्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	छिमी, स्यामगेर, सिगुन्चे	कि.मि	१०	७०,००,०००			३	२१,००,०००	३	२१,००,०००	२	१४,००,०००	२	१४,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	दोस्रो
३.नुर्बुलिङ खाने पानी योजना मर्मत ट्याङ्की मर्मत र पाइपलाईन	खानेपानी	लुवाङ मुहान र नुर्बुलिङ	वटा	२	१,५०,०००	२	१,५०,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
गिजे खानेपानीको लागि प्लष्टिकको ट्याङ्की र पाइपलाइन	खानेपानी	छेलुङ खोला	वटा	२	७५,०००			२	७५,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
अलैंची	कृषि	पासासा	वटा	१,०००	१,००,०००			५००	५०,०००			५००	५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
अति क्षति पुर्याउने ठाउँमा तारवार लगाउने	वन	धादाङ डाँडादेखि कोलामा सम्म	कि.मि	१	५,००,०००							१	५,००,०००			वन तथा विपद्	दोस्रो
ठोस्नेघारी खानेपानी निर्माण (इन्टेक, स्टोरट् याङकी, पाइप लाइन, FRC)	खानेपानी	ठोस्नेघारी देखि भण्डारी टोल	वटा	१	५५,००,०००									१	५५,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
खत्री टोल खानेपानी मर्मत इन्टेक र तार जाली	खानेपानी	तिमिले पधेरो	वटा	१	१,५०,०००					१	१,५०,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
तारवार लगाउने	वन	सिरूडाडा देखि च्यानडाँडा सम्म	कि.मि	२	३०,००,०००							१	१५,००,०००	१	१५,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
बाली परिवर्तन गर्न (एभोकाडो, तिम्बुर, सुन्तला)	कृषि	ठूल्चोर, वर्षाङ, खत्री टोल, मजुवा	संख्या	६,०००	३,९०,०००			२,०००	१,३०,०००	१,०००	६५,०००	१,०००	६५,०००	२,०००	१,३०,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो

बाली परिवर्तन किवि, कागती, सुनतला	कृषि	चित्रे	संख्या	३५००	१,७५,०००			२,०००	१,००,०००			१,५००	७५,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकार वाला निकायहरू	पहिलो
खोलालाई मूल धारमा ल्याउने वस्ती र जग्गा सुरक्षाको लागि RCC ढलान	विपद्	गणेशे देखि रातो पुल	किमी	१.५	५,००,००,०००									८	५,००,००,०००	विपद्	दोस्रो
जंगलमा फलफूल रोप्ने	वन	लामिडांडा, पिप्ले पारवा, ढाँड	संख्या	५०००	१,५०,०००			२,५००	७५,०००	२,५००	७५,०००					समुदायिक वन, पालिका	पहिलो
वन्य जन्तु नियन्त्रणको लागि साइरन व्यवस्थापन	वन	चुरेटार	वटा	५०	१,००,०००									५०	१,००,०००	वन	दोस्रो
वस्ती संरक्षणका लागि RCC प्लम ढलान	विपद्	मुक्तिटार (झोलुङ्गे पुल देखि पोखरे दिल सम्म)	मिटर	२००	१,००,००,०००					१००	५०,००,०००	१	५०,००,०००			विपद्	तेस्रो
किउल बगर कविकुञ्ज वस्ती संरक्षण प्लम ढलान	विपद्	कात्तिके खोला	मिटर	५०	५०,००,०००			५०	५०,००,०००							विपद्	दोस्रो
ग्यविन जाली लगाउने	विपद्	कात्तिके खोला देखि ठाडो खोला सम्म	मिटर	२००	२,५०,००,०००					१००	१,२५,००,०००			१००	१,२५,००,०००	विपद्	तेस्रो
वस्ती स्थान्तरण गर्ने	विपद्	मुक्तितार देखि किउल बगर (भण्डारी टोल सविक ३ मा सानै)	वटा	१५	१,५०,००,०००	१५	१,५०,००,०००									विपद्	पहिलो
ज्यामिरे वस्तिको लागि RCC प्लम ढलान	विपद्	ज्यामिरे ढाडो खोला	मिटर	१५०	९०,००,०००							५०	३५,००,०००	१००	५५,००,०००	विपद्	तेस्रो
				जम्मा	**१४,४१,९५,०००**		**१,५९,००,०००**		**१,०१,५६,५९०**		**२३,७५,६५०**		**१,५९,१६,५९०**		**७,८४,६५,२२०**		

वडा न. ३ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
तारजालीले घेराबार गर्ने ।	वन	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	मिटर	५ कि.मि	५,००,०००					१	१,००,०००	१	१,००,०००	३	३,००,०००	समुदायिक वन तथा पालिका विपद् शाखा	तेस्रो
सामुदायिक वनसँग समन्वय गरी जंगलमा फलफुलको बिरुवा लगाउने ।	वन	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	पटक	१	१,००,०००					१	१,००,०००					सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
पाल्चोक गुम्बामा अर्थिङ राख्ने ।	विपद्	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	वटा	१	५०,०००			१	५०,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
पाल्चोक मा.वि मा अर्थिङ जडान गर्ने ।	विपद्	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
मिचाहा प्रजातिको झार पातलाई संकलन गरी कम्पोट मल बनाउने तालीम	कृषि	ककनी, पाल्चोक घ्याङ	जना	पचिस जना	८०,०००			१	८०,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	दोस्रो
तारजाली घेराबार मर्मत ।	वन	रैथाने घ्याङ	मिटर	३ कि.मि	३०,००,०००					१	१०,००,०००	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००	समुदायिक वन तथा पालिका विपद् शाखा	तेस्रो

अनावश्यक बुट्यान तथा रुखहरु कटान गरी खेतबारीलाई सफा गर्ने ।	वन	रैथानेघ्याङ	रोपनी	१०	५,००,०००					१०	५,००,०००					सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो
कृषि प्राबिधिक द्वार घुम्ती सेवा संचालन	कृषि	रैथाने घ्याङ	पटक	२	१,५०,०००			१	७५,०००	१	७५,०००					गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो
रैथानेघ्याङ गुम्बामा अर्थिङ राख्ने ।	विपद्	रैथाने घ्याङ	वटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	दोस्रो
पानी लिफ्टिङको लागि मेशिन खरिद तथा ट्याकी मर्मत ।	खानेपानी	रैथाने घ्याङ	संख्या	१	३,५०,०००									१	३,५०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
तल्लो इसिङको ट्रान्सफर्मरमा अर्थिङ राख्ने ।	विपद्	साबिक ५	वटा	१	५०,०००	१	५०,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
साबिक वडा न.७ को गुम्बामा अर्थिङ राख्ने ।	विपद्	मथिल्लो इसिङ	वटा	१	५०,०००			१	५०,०००							पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
साबिक वडा न.८ को गुम्बामा अर्थिङ राख्ने ।	विपद्	मथिल्लो इसिङ	वटा	१	५०,०००			१	५०,०००							पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
कृषि प्रविधिकद्धारा घुम्ती शिविर	कृषि	तल्लो, मथिल्लो इसिङ	पटक	२	२,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार संस्था	पहिलो

बाँदर हेरालु राख्ने समुदायिको सबै मिलेर ४ जना	वन	तल्लो, मथिल्लो इसिङ	जना	४	५,००,०००			८	२,५०,०००	८	२,५०,०००					पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
अनावश्यक रुख विरुवा कटान गर्ने र फलफुलको विरुवा जंगलमा रोप्ने ।	वन	समुदायिको वरिपरि	रोपनी	५०	१०,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	१०	२,००,०००	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
पहिरो नियन्त्रणको लागि आर.सि.सि ढलान तथा ग्याविन जाली लगाउने	विपद्	देवि भञ्ज्याङ	मिटर	१००	१०,००,०००			२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	२०	२,००,०००	४०	४,००,०००	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
सामुदायिक भवन तथा स्कुलमा अर्थिङ गर्ने ।	विपद्	पिपलचौर	वटा	३	१,००,०००					३	१,००,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
खेतबारीका तथा घर छेउछाउका अनावश्यक बोत बिरुवा कटान गर्ने ,	वन	थरिटोल, पिपलचौर, देवि भञ्ज्याङ	रोपनी	५०	१,००,०००					२०	४०,०००			३०	६०,०००	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
साँखुलेटोल खानेपानी ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	साँखुले टोल	वटा	१	१,००,०००	१	१,००,०००									खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
गैराघर खानेपानी ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	डाँडाघर	वटा	१	१,००,०००			१	१,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
घर बस्ती जोगाउन ग्याविन पर्खाल निर्माण	विपद्	धुंगेसागु, पिपल थुम्का र गुफाबरी	मी	२५	२०,००,०००			२५	२०,००,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो

१ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तान्तरण	विपद्	पिपल थुम्का	वटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
१ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तान्तरण	विपद्	गुफाबारी	वटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
पिपलथुम्का खानेपानी ट्याङकी निर्माण ।	खानेपानी	पिपलथुम्का	वटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
ढुङगेसाउ खानेपानी ट्यांकी निर्माण	खानेपानी	ढङगेसाउ	वटा	१	१,००,०००							१	१,००,०००			खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
कमेरे खानेपानी इन्टेक आर.सि.सि निर्माण	खानेपानी	सिमचौर, गुफाबारी	वटा	२	२,००,०००									१	२,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
सिमचौर खानेपानी प्लाष्टिक ट्यांकी खरिद	खानेपानी	सिमचौर, गुफाबारी	वटा	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००									खानेपानी , पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
अनावश्यक बुट्यानहरु र बुढो रुखहरु कटान गर्ने ।	वन	गुफाबारी	वटा	२	१,००,०००			१	५०,०००	१	५०,०००					पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
खेतबारी वरिपरि तार जाली लगाउने । ५० प्रतिशत समुदाय आफै ले व्यहोने	विपद्	गुफाबारीको सबै तिर	मिटर	४,०००	२०,००,०००			१,०००	५,००,०००	१,०००	५,००,०००	१,०००	५,००,०००	१,०००	५,००,०००	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	तेस्रो

सामुदायिक भवनमा अर्थिङ जडान गर्ने ।	विपद्	गुफाबारी	वटा	१	५०,०००					१	५०,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
अनावश्यक रुख, बुट्यान कटान गरिदिने ।	वन	पुरानो गाँउ	रोपनी	५००	१,००,०००			२५०	५०,०००			२५०	५०,०००			पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
गुहयखोला खानेपानी ट्यांकी निर्माण तथा धारा मर्मत	खानेपानी	पजारी थोक	वटा	ट्-१ धा-२०	२,००,०००									१	२,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
जैसिटोल थोपा सिचाँई ट्यांकी निर्माण आर.सि.सि.	सिंचाई	श्रीनाथ टोल	वटा	१	१०,००,०००			१	१०,००,०००							खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	पहिलो
कृषि प्रविधिकद्धारा गाँउ गाँउमा घुम्ती शिविर	कृषि	चण्डि भञ्ज्याङ	पटक	२	१,००,०००					१	५०,०००	१	५०,०००			गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
मिचाहा प्रजातिको झार पातलाई उखेलेर वा काटेर कम्पोट मल बनाउने प्रोहोत्सनको लागि सडक नाटक गर्ने ।	वन	पुरानो गाँउ, चण्डि भञ्ज्याङ	वटा	२	१,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००							पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
तटवनधन आर.सि.सि ढनाल	विपद्	पाल्चोक सेरा	मिटर	७००	४४,९९,९०,०००	२०	१,३०,७५,७१०	८०	५,१२,००,०००	२,०००	१२,८५,७१,४३०	२००	१२,८५,७१,४३०	२००	१२,८५,७१,४३०	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	चौथो
३ घरलाई सुरक्षित स्थानमा स्तान्तरण गर्ने ।	विपद्	पाल्चोक सेरा	वटा	३	३०,००,०००	३	३०,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो

दुई घर स्तान्तरण गर्नुपर्ने ।	विपद्	चालिसे	वटा	२	२०,००,०००	२	२०,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
कृषि प्रविधिद्धारा घुम्ती शिविर	कृषि	चालिसे, सेरा	पटक	२	१,००,०००			१	५०,०००					१	५०,०००	गाउँपालिका, कृषि शाखा, साझेदार सस्था	पहिलो
तारजाली घेराबार गर्ने ।	वन	चालिसे, सेरा	मिटर	३०००	४०,००,०००					१,०००	१२,५०,०००	१,०००	१२,५०,०००	१,०००	१५,००,०००	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
अनावश्यक रुख विरुवा कटान (वन तथा नीजि जमिनमा)	वन	गैरवेसी	रोपनी	१००	२,००,०००	२०	४०,०००	२०	४०,०००	२०	४०,०००	२०	४०,०००	२०	४०,०००	पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो
वनजंगलमा केरा, स्कुस, भ्याकुर जस्ता फलफुल लगाउने ।	वन	गैर वेसीको जंगलमा	रोपनी	५०	५०,०००			२५	२५,०००			२५	२५,०००			पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	दोस्रो
जंगल क्षेत्रमा वस्तीमा जनावर नआउने गरी तारजाली लगाउने ।	वन	गैरवेसी	मिटर	४ कि.मि.	१५,००,०००			१	३,७५,०००	१	३,७५,०००	१	३,७५,०००	१	३,७५,०००	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
बस्ती जोगाउन तटवन धन गर्ने आर.सि.सि ढलान वाल	विपद्	तोरीस्वारा देखि वेल्टार सम्म	मिटर	६००	३,००,००,०००	१००	५०,००,०००	१००	५०,००,०००	१००	५०,००,०००	१००	५०,००,०००	२००	१,००,००,०००	पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
१४ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तान्तरण गनुपर्ने । बाढीको जोखिमबाट	विपद्	गैरबेसी	वटा	१४	१,४०,००,०००	४	४०,००,०००	५	५०,००,०००	५	५०,००,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो

१ घर सुरक्षित ठाँउमा स्तानतरण गनुपर्ने ।	विपद्	तोरी स्वारा	वटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
पाताल गैरबेसी खाने पानी पाइप लाइन विस्तार तथा धारा निर्माण	खानेपानी	गैरबेसी	कि.मि	१	४,००,०००									१	४,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
कालीदुहा भट्टार सिचाँई कुलो पुन निर्माण तथा तत्काल लिफ्टिङ मेसिन खरिद	सिंचाई	गैरबेसी, बेल्टार	मिटर, वटा	४कि.मि.	१,००,००,०००			१	२५,००,०००	१	२५,००,०००	१	२५,००,०००	१	२५,००,०००	पालिका खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार सस्था	तेस्रो
२ वटा सामुदिक वन नबीकरणमा सहयोग	वन	वडा ३	गोटा	२	१,२०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००							पालिका, सेक्टर वन कार्यालय, समुदायिक वन	पहिलो
				जम्मा	**५३,२६,९०,०००**		**३,०८,७५,७९०**		**६,९०,५५,०००**		**१४,३१,५१,४३०**		**१३,९९,५१,४३०**		**१४,३६,४३,४३०**		

वडा न. ४ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
देवीथान मुहानबाट कुविनड़े, सत्तरी फाट, बिर्ताफाट, खोर फाट सम्म सिंचाई कुलो निर्माण	सिंचाई	देवीस्था देखि खोर फाट	मि	८००	३०,००,०००			८००	३०,००,०००							गाउँपालिका खाने पानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
जंगलमा फलफुल खेती	वन	सामूदायिक वन	गोटा	१०,०००	१०,००,०००			२,०००	२,००,०००	३,०००	३,००,०००	३,०००	३,००,०००	२,०००	२,००,०००	समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साझेदार संस्था	तेस्रो
देवीथान खानेपानी आयोजेना मर्मत तथा १ घर १ धारानिर्माण	खानेपानी	गंगेटार, थापा टोल		१	३०,००,०००					१	३०,००,०००					खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	पहिलो
खेतको पहिरो नियंत्रण- प्राबिधिक सल्लाह सहित	विपद्	गंगेटर खेत	गोटा	१	१०,००,०००					१	१०,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
फलफुल रोपण	कृषि	थापा टोल, जंगल	बिरुवा	५००	१०,००,०००			१,०००	२,००,०००	१,०००	२,००,०००	२,०००	४,००,०००	१,०००	२,००,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	तेस्रो
नदी कटानको लागि ग्याल्थुम खोला देखि तालामाराङसम्म पलम वाल तथा आ. सि. सि. ढलान	विपद्	मेलम्ची खोला किनार	कि.मि	१.५	१५,००,००,०००			२००	२,००,००,०००	३००	३,००,००,०००	३००	३,००,००,०००	४००	४,००,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो

खोलाबाट सरस्वती मा.बि. मा खोला नियन्त्रणका लागि ड्याम	विपद्	सरस्वती मा.बि	मि	३००	३,००,००,०००	१५०	१,५०,००,०००		१,५०,००,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
वन्य जन्तु तर्साउनि उपाकरण प्रयोग	वन	सबै टोल	बोटा	१०	२,००,०००					५	१,००,०००			५	१,००,०००	समुदयिक वन, सेक्टर वन, पालिका, साझेदार संस्था	पहिलो
खोले खेत सिंचाई कुलो मुहान संरक्षण, बाँध निर्माण	सिंचाई	खोलेखेत	मि	३५	०											गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
गैंटार दोभानमा खो लाकटानका लागि बाध, तारजाली निर्माण	विपद्	गेटार दोभान	मि	४००	१०,००,०००					२००	५,००,०००			२००	५,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
लम्साल टोल पुछार मा खोला कटानका लागि बाँध, तारजाली निर्माण	विपद्	लम्साल टोल पुछार	मि	६००	१५,००,०००			२००	५,००,०००			२००	५,००,०००	२००	५,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
मेलाम्ची भ्याली क्याम्पस, जेष्ठ नागरिक भवन, तर कारी संकलन केन्द्र संरक्षणका लागि आर. सि.सि. वाल र पलम वाल निर्माण	विपद्	चिलाउने घारी	मि	३००	५,००,००,०००	३००	५,००,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
४ ओटा माने मर्मत गरी पर्यटन प्रवर्द्धन मा सहयोग	पर्यटन	साबिक २, महांकाल	संख्या	४	४०,००,०००			२	२०,००,०००			२	२०,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो

फुम्बुच्युरी खाने पानी मुहानमा पहिरो संरक्षण र इनटेक निर्माण	खानेपानी	फुन्बूच्यूरी	मि	२०	५,००,०००									२०	५,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका साझेदार संस्था	पहिलो
				जम्मा	१,१३,००,०००		६,५३,०००		२,२९,००,०००		१,११,००,०००		६२,००,०००		६०,००,०००		

वडा न. ५ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
पी.पी.आर. खोप लगाउने	कृषि तथा पशुपालन	भारती र दोगाऊ	गोटा	४००	४,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर संचालन- बर्षमा २ पटक	कृषि तथा पशुपालन	दोगाउ	पटक	१०	२,५०,०००	२	५०,०००	२	५०,०००	२	५०,०००	२	५०,०००	२	५०,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
बायो इनजीनियरिङ प्रविधिबाट पहिरो रोकथाम	विपद्	मछयाल, लप्सीबोट, प्रामान्ा, धूरसा, बुकुल, साहुने	मिटर	१७०	६०,००,०००			१७०	६०,००,०००							पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
पशुशिविर संचालन	कृषि तथा पशुपालन	मानेडाडा	पटक	२	१,००,०००			२	१,००,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
सामुदायिक अर्थिंङ निर्माण	विपद्	मानेडाडा	संख्या	३	४,५०,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००	१	१,५०,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो

पशुजाँचका लागि घुम्ती शिविर संचालन	कृषि तथा पशुपालन	सिरीशे	पटक	२	२,००,०००	२	२,००,०००									कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पी.पी.आर. खोप - वार्षिक कार्यक्रम	कृषि तथा पशुपालन	सिरीशे	पटक	१	७५,०००			१	७५,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
पहिरोनियन्त्रणका लागि तार जालीको व्यवस्था गर्नी	विपद्	स्याङतान ब्लोनटोल - सिरीशे	मी	३०	७,५०,०००					३०	७,५०,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
बायोइन्जनिरिंग बिधि बाट पैहिरो नियन्त्रण	विपद्	स्कूल टोल- सिरीशे	मी	४०	१०,००,०००	४०	१०,००,०००									पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
माटोजांच	कृषि तथा पशुपालन	सबै टोल	पटक	१	१,५०,०००			१	१,५०,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
पशुशिविर संचालन	कृषि तथा पशुपालन	सबै टोल	पटक	२	१,००,०००			१	५०,०००	१	५०,०००					कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
ग्रामीण सडकको पहिरो संरक्षण	विपद्	सुरुङ देखि लाभागाउँ	मि	४५०	५०,००,०००	२२५	२५,००,०००			२२५	२५,००,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
मिचाहा प्रजातिको प्रयोग गरी बायो चार निर्माण	वन	लाभगाउँ	गोटा	१	१,००,०००					१	१,००,०००					समुदायिकवन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	पहिलो

पशुपालनका लागि पशु रोग र तालीम	कृषि तथा पशुपालन	उर्लेनी	पटक	२	१,००,०००							१	५०,०००	१	५०,०००	कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
घुम्ती शिविर र पशुरोगको उपचार	कृषि तथा पशुपालन	उर्लेनी	पटक	२	१,००,०००	१	५०,०००	१	५०,०००							कृषिशाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
जोखिम क्षेत्रको घर गोठ स्थानतरण	विपद्	स्यंगतान्टोल, साप्रे, चुनिंग, -उर्लेनी	घरधुरी	१६	१,३०,००,०००	३६	१,३०,००,०००									पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
लामा सोती घट्ट खेतको खोला कटान नियन्त्रण	विपद्	सोतीघट्ट	मि	७०	४०,००,०००			७०	४०,००,०००							पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
खोरे खेत खोला कटान नियन्त्रण	विपद्	खोरेखेत	मि	५०	२०,००,०००					५०	२००००००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
लसाङ खेत खोला कटान नियन्त्रण	विपद्	लसाङखेत	मि	५०	२०,००,०००							५०	२०,००,०००			पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
सामूदायिक अर्थिङ राख्ने	विपद्	चित्रे र पिप्से	स्थान	६	९,००,०००			३	४,५०,०००	३	४,५०,०००					पालिकाविपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
जंगली जनावर रोकथामका लागि बर (केतुकी -तार बार)	वन	चित्रे र पिप्से	किमी	५	१०,००,०००			२	४,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	१	२,००,०००	समुदायिक वन, सेक्टर वन, पालिका कृषि शाखा	तेस्रो

घुम्ती शिविर	कृषि तथा पशुपालन	कल्लेरी	पटक	२	१,००,०००					१	५०,०००	१	५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
				जम्मा	३,७७,७५,०००		१७,०५,०१,५७५		१,१५,७५,०००		३४,००,०००		२४,५०,०००		३,००,०००		

वडा न. ६ विषयगत क्षेत्रका योजना																	
अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय	प्राथमिकता
						परिमाण	आ.व. २०८१/०८२	परिमाण	आ.व. २०८२/०८३	परिमाण	आ.व. २०८३/०८४	परिमाण	आ.व. २०८४/०८५	परिमाण	आ.व. २०८५/०८६		
ग्याविन जाली पर्खाल निर्माण	विपद्	धनिटोल सामुदायिक भवन मुनि	मिटर	१००	५०,००,०००				५०,००,०००							गाउँपालिका, कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
इन्टेक निर्माण गर्ने	खानेपानी	लुङनाङ, लाई टोल	वटा	१	३,००,०००	१	३,००,०००									खानेपानी तथा ढल निकाश, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	पहिलो
तार जाली र घेरा बार गर्ने	वन	लाभहोप टोल, लाई टोल	मिटर	१,०००	६,५०,०००				६,५०,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
तार जाली र घेरा बार गर्ने	वन	पुजुलुङ क्षेत्र, लाई टोल	मिटर	२,०००	२५,००,०००		२५,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
बाँदरको हेरालु राख्ने (बर्षमा ३ महिनाको लागिमात्र)	वन	लाईटोल	जना	२	५,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो

बाँसबाट वनने सामग्री निर्माण सम्बन्धी तालीमको व्यवस्था	जीविको पार्जन	लाईटोल, डाडाँथोक, लाभहोप, धनिटोल	जना	१५	५,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	पहिलो
ग्याविन जाली पर्खाल निर्माण	विपद्	तिम्बुबारी खेत	मिटर	१,०००	२५,००,०००						२५,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
मेसिनरी पर्खाल निर्माण	विपद्	लामा टोल- खेतबारी संरक्षण	मिटर	१,०००	२५,००,०००								२५,००,०००			पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
ग्याविन जाली पर्खाल निर्माण	विपद्	चेवाङ टोल	मिटर	४०	१०,००,०००										१०,००,०००	राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
तार जाली र घेरवार गर्ने	वन	लामाटोल, घ्याङडाँडा, चेवाङटोल, चिनीखर्क	मिटर	२,०००	१०,००,०००				१०,००,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
सिलाई बुनाइ सम्बन्धी तालीम	जीविको पार्जन	लामाटोल, घ्याङडाँडा, चेवाङटोल, चिनीखर्क	जना	१५	१०,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
गलैंचा निर्माण सम्बन्धी तालीम	जीविको पार्जन	लामाटोल, घ्याङडाँडा, चेवाङटोल, चिनीखर्क	जना	१५	१०,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००			महिला, बालबालीका, जेष्ठनागरिक तथा अपाङ्गता शाखा	पहिलो
पर्खाल/मेसिनरी पर्खाल निर्माण	विपद्	ज्यामिरे खेत	मिटर	२०	१०,००,०००						५,००,०००		५,००,०००			कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो

ग्याविन जाली लगाउने	विपद्	मेस्युङ खोला	मिटर	५०	१०,००,०००				५,००,०००		५,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
सिचाइ कुलो निर्माण गर्ने	सिंचाई	सिउरेनी खोला को केरावारी	मिटर	१,०००	५०,००,०००				२५,००,०००		२५,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
बाँदर भगाउन आवाज निकाल्ने मेशिन वितरण	वन	प्रपाचेत, सोनार टोल, खर्कडाँडा	संख्या	७७	३,००,०००		३०,०००		३०,०००		३०,०००		३०,०००		३०,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	दोस्रो
काडेतार वार गर्ने	वन	प्रपाचेत, सोनार टोल, खर्कडाँडा	निटर	२,०००	५,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
ग्यविन जाली लगाउने	विपद्	वडा कार्यालय मुनि	मिटर	२०	५,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००							खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	पहिलो
ग्यविन जाली लगाउने	विपद्	मानेटोल	मिटर	२५	५,००,०००										५,००,०००	खानेपानी, पालिका, सहयोगी निकाय	तेस्रो
ग्याविन जाली निर्माण	विपद्	माझालुङ	मिटर	१००	२०,००,०००								१०,००,०००		१०,००,०००	पालिका, कृषि शाखा	तेस्रो
ग्यविन जाली लगाउने	विपद्	कामीटोल जाने वाटो वडा कार्यालय माथि	मिटर	६०	१०,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००	पालिका, सिंचाई	पहिलो

ग्यबिन जाली लगाउने	विपद्	स्वास्थ चौकीको छेउमा	मिटर	४०	१०,००,०००		५,००,०००		५,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
हेरालु राख्ने	वन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	वटा	२	५,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वला निकाय	दोस्रो
होटल व्यवसाय सम्बन्धी तालीम	जीविको पार्जन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	जना	२५	५,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००							मध्याबर्ती समुदायिक वन	तेस्रो
गलैंचा निर्माण सम्बन्धी तालीम	जीविको पार्जन	गैरीथोक, गुरुङटोल, मानेटोल	घरधुरी	१२४	५,००,०००		२,५०,०००		२,५०,०००							राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	पहिलो
विद्युत पोलमा भएको ३ लाइ हटाइ कालो तार राख्ने	विपद्	इचोक - मेनेगैरो	मिटर	४०,०००	३०,००,०००						१०,००,०००		१०,००,०००		१०,००,०००	गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	दोस्रो
ट्रान्सफर्मरमा अर्थिङ राख्ने	विपद्	मोडेल विद्यालय	वटा	१	५,००,०००		५,००,०००									गाउँपालिका तथा पर्यटन शाखा	तेस्रो
पाहुना घरमा अर्थिङ राख्ने	विपद्	नालुङखर्क	वटा	१	५,००,०००				५,००,०००							खानेपानी तथा ढल निकास, गाउँपालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	तेस्रो
गाङवराङ मुहानको पानी ल्याउने	सिंचाई	गाङवराङ	वटा	१	१,६०,००,०००		५०,००,०००		५०,००,०००		३०,००,०००					स्थानीय सरकार, प्रदेश तथा साझेदार	तेस्रो

तार जाली लगाउने	वन	नालुङखर्क, घोप्टघ्याङ, ढुङ्गे	मिटर	२,०००	५०,००,०००		१०,००,०००		१,००,००,०००		१,००,००,०००		१,००,००,०००		१,००,००,०००	कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	तेस्रो
डस्टविन खरिद गर्ने र क्षेत्र नक्साङ्उन गर्ने	सरसफाइ	नालुङखर्क, घोप्टघ्याङ, ढुङ्गे	वटा	१५	५,००,०००		५,००,०००									पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
बुनाइ सम्बन्धी तालीम	जीविको पार्जन	नालुङखर्क, घोप्टघ्याङ, ढुङ्गे	जना	२५	५,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००		१,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
लोसारखर्क पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन जाली निर्माण	विपद्	लोसार खर्क	मिटर	१००	५,००,०००				५,००,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
ग्याविन जाली लगाउने	विपद्	डहु पहिरो	मिटर	१५	२,००,०००		२,००,०००									वन, राष्ट्रिय निकुन्ज	पहिलो
ग्याविन जाली लगाउने	विपद्	वादीहोप	मिटर	१५	२,००,०००										२,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	तेस्रो
धुप बनाउने/साबुन बनाउने तालीम	जीविको पार्जन	ढाप्सुङ	जना	२५	१०,००,०००		५,००,०००		५,००,०००							कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	पहिलो
गलैंचा बुन्ने तालीम	जीविको पार्जन	ढाप्सुङ	जना	२५	५,००,०००		५,००,०००									कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो

अर्थिङ राख्ने	विपद्	मानेछेउ, विद्यालय, वस विसौनी, वुजौरा टोल	वटा	४	१०,००,०००										१,००,०००	पालिका, सिंचाई	दोस्रो
प्लम ढलान निर्माण गर्ने (मेलम्ची खोलाको नक्साङ्कन गरी सोही स्थानमा बगाउने)	विपद्	नयाँ बस्ती मुनी मेलम्ची खोला आसपास	मिटर	११,०००	१,००,००,००,०००		५०,००,००,०००		५०,००,००,०००							खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
खोलाको गहिराइ बढाउने र निस्केका गिट्टी, बालुवा दुईतर्फ थुप्रयाउने	विपद्	हल्दे खोलादेखि गोहोरे सम्म	मिटर	४,०००	५०,००,००,०००		२०,००,००,०००		५०,००,००,०००		१०,००,००,०००					खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
खोला तटवन्धन गर्ने	विपद्	काफ्ले	मिटर	५०	५,००,००,०००		५०,००,०००		१०,००,०००		१०,००,०००		२०,००,०००		५०,००,०००	खानेपानी तथा सरशफाइ, साझेदार संस्था	दोस्रो
मेसिनरी पर्खाल निर्माण	विपद्	सल्ले	मिटर	५०	१०,००,०००		२५,००,०००		२५,००,०००		५,००,०००					कृषि शाखा, पशु शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरू	दोस्रो
सिचाइ कुलो निर्माण	सिंचाई	मेलम्ची - थापाटार	ओटा	२	५,०००,०००		१०,००,०००		१,००,००,०००		१०,००,०००		१०,००,०००		१०,००,०००	पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
ठूलो मात्राको ट्याङ्की निर्माण	सिंचाई	डिडाडो र डाडोवारी	वटा	२	५०,००,०००		२५,००,०००		२५,००,०००							पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो

तार जाली लगाउने	वन	कात्तिके खोला देखि हल्दे खोला	मिटर	५,०००	२५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००	सिंचाई, पालिका	दोस्रो
ग्याविन जाली लगाउने र अमिस्रो लगाउने	विपद्	साखिन चौर	मिटर	३०	५,००,०००				५,००,०००							सिंचाई, पालिका	प्रथम
मेसिनरी पर्खाल निर्माण गर्ने	विपद्	डाँडावारी	मिटर	१५०	२५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००		५,००,०००	खानेपानी तथा ढल निकाश, गापालिका खानेपानी तथा सिंचाई शाखा	दोस्रो
सिचाइ कुलो निर्माण	सिंचाई	डुडेखोला देखि कात्तिके सम्म	मिटर	२,०००	२०,००,०००				१,००,०००		१०,००,०००					पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	पहिलो
बाँदर नियन्त्रणको उपाय खोज्ने	वन	-	-	-	-											पालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा सरोकार वाला निकाय	दोस्रो
अर्थिङ राख्ने	विपद्	थापाटोल	वटा	१	१,००,०००		१,००,०००									राष्ट्रिय निकुन्ज, पालिका तथा मध्येबर्ती वन समुह	दोस्रो
				जम्मा	१६,३०,७५,०००	८२,३५,८०,०००		७३,५६,१०,०००		१२,९२,१०,०००		२,९२,१०,०००		१,३१,८०,०००			

वडा न. ७ विषयगत क्षेत्रका योजना

अनुकूलनका क्रियाकलाप	विषयगत क्षेत्र	स्थान	एकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु)	२०८१/०८२ परिमाण	२०८१/०८२ रकम	२०८२/०८३ परिमाण	२०८२/०८३ रकम	२०८३/०८४ परिमाण	२०८३/०८४ रकम	२०८४/०८५ परिमाण	२०८४/०८५ रकम	२०८५/०८६ परिमाण	२०८५/०८६ रकम	प्राथमिकता
किपखर्क मुहानको पानी २२ घरधुरिको लागि वितरण गर्न पाइप	खानेपानी	बलाम्चे, मालेचौर	मि.	२,०००	२,००,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	४००	४०,०००	पहिलो
काँडेतार बारको निर्माण	वन	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	कि.मि.	५	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	दोस्रो
ट्याक्टर अनुदान	कृषि	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	३	१,५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००	१	५०,०००					दोस्रो
स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम/शिविर	स्वास्थ्य	कुटुमसाङ, बलाम्चे, मालेचौर	ओटा	१	५०,०००	१	५०,०००									दोस्रो
सामुदायिक भवनहरुमा अर्थिङको व्यवस्था	विपद्	सुरसिङ	ओटा	४	५०,०००	१	१२,५००	१	१२,५००	१	१२,५००	१	१२,५००			दोस्रो
माहांकालेश्वरी आ.वि. भित्र ट्याङ्की निर्माण	खानेपानी	सुरसिङ	ओटा	१	१५,०००	१	१५,०००									पहिलो
मुख्य नाकाहरुमा तारबार (बलाम्चे, कसिङढाप, जोडहिन डाडा)	वन	सुरसिङ	मि.	२,०००	३,००,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	४००	६०,०००	दोस्रो
सामुदायिक भवनमा अर्थिङको व्यवस्थापन	विपद्	पातिङ	ओटा	४	१,००,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००	१	२५,०००			तेस्रो
मुख्य नाकाहरुमा काँडेतार बार	वन	पातिङ	कि.मि.	४	१०,००,०००	१	२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००		२,५०,०००			दोस्रो

बम्बो टोलको रिसंग गुम्बाको आसपासको २० घरधुरी संरक्षण को लागि ग्याविन वाल	विपद्	पातिङ	मि.	२००	३०,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००	४०	६,००,०००	दोस्रो
ग्याविन वाल निर्माण (वर्सेनी पहिरो जाने हुँदा १० घर जोखिममा रहेको)	विपद्	सिगंङ	मि.	१५०	२५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००	३०	५,००,०००	पहिलो
तारबार व्यवस्थापन मख्य नाकाहरुमा	वन	सिगंङ, निमानडाँडा, बेर्कापसाङ	मि.	१,०००	२०,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००	२००	४,००,०००	दोस्रो
हिंउँदे सिंचाइको लागि पाइप मजुवा खोला देखि माहाँकाल	सिंचाई	माहाँकाल	कि.मि.	३	४०,००,०००	१.५	२०,००,०००			१.५	२०,००,०००					तेस्रो
बाँदर नियन्त्रणको लागि सहयोग सहजिकरण	वन	माहाँकाल	रोपनि	१,५००	१०,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	३००	२,००,०००	पहिलो
ब्रिकेट (कोइला) निर्माण तालीम	उर्जा	माहाँकाल	जना	१०	५,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	२	१,००,०००	पहिलो
सामुदायिक भवनहरुमा अर्थिङ व्यवस्थापन	विपद्	माहाँकाल	ओटा	५	३,००,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	१	६०,०००	दोस्रो
सडक तथा बाटो को भल निकासा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	५००	५,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	१००	१,००,०००	दोस्रो
मेसिनरी वाल	विपद्	तल्लो मजुवा	मि.	२०	१,००,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	४	२०,०००	तेस्रो
मुख्य नाकाहरुमा तारबार	वन	तल्लो मजुवा	मि.	१,५००	९०,०००			३७५	२२,५००	३७५	२२,५००	३७५	२२,५००	३७५	२२,५००	तेस्रो

गोरेटो बाटो निर्माण	सडक	तल्लो मजुवा	मि.	१,५००	१०,००,०००			३७५	२,५०,०००	३७५	२,५०,०००	३७५	२,५०,०००	३७५	२,५०,०००	दोस्रो
बाँदर नियन्त्रण कार्यक्रम तथा अन्य जंगली जनावर नियन्त्रण कार्यक्रम	वन	बँगारे	रोपनि	१,५००	२०,००,०००	३००	४,००,०००	३००	४,००,०००	३००	४,००,०००	३००	४,००,०००	३००	४,००,०००	पहिलो
सोलार बत्ती खम्बा निर्माण	उर्जा	बँगारे	ओटा	५	५,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	१	१,००,०००	दोस्रो
बाँदर नियन्त्रणको लागि कार्यक्रम	वन	सबै टोल	रोपनि	२००	१,५०,०००	४०	३०,०००	४०	३०,०००	४०	३०,०००	४०	३०,०००	४०	३०,०००	पहिलो
बाल कक्षा निर्माण	जनचेतना	पिपल डाँडो	ओटा	१	१०,००,०००	१	१०,००,०००									तेस्रो
आर सि सि पर्खाल निर्माण	विपद्	चनौटे	मि.	३५०	४,००,००,०००	७०	८०,००,०००	७०	८०,००,०००	७०	८०,००,०००	७०	८०,००,०००	७०	८०,००,०००	दोस्रो
माटो परीक्षण	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	रोपनि	५००	५०,०००	१००	१०,०००	१००	१०,०००	१००	१०,०००	१००	१०,०००	१००	१०,०००	तेस्रो
सिजन अनुसार रासायनिक मल उपलब्ध कृषकहरुलाई	कृषि	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	घरधुरि	९३	५०,००,०००			९३	५०,००,०००							दोस्रो
बाँदर नियन्त्रणको लागि सामाग्री सहितको तालीम	वन	चनौटे, कोदाले, गोरिखोला, दंगाल टोल	जना	१५	५०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	३	१०,०००	पहिलो
				जम्मा	६,६१,०५,०००		१,४१,३२,५००		१६,३४०,०००		१३,३४०,०००		११,२९०,०००		११,००२,५००	

हेलम्बु गाउँपालिका विषयगत क्षेत्रका योजना

क्र. सं.	अनुकूलनका क्रियाकलाप	बिषयगत क्षेत्र	स्थान	ईकाई	अनुमानित लागत (रु)	वार्षिक परिमाण र बजेट										जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	२०८१/०८२	परिमाण	२०८२/०८३	परिमाण	२०८३/०८४	परिमाण	२०८४/०८५	परिमाण	२०८५/०८६	
१	मेलाम्ची खानेपानी योजना (बाध) माथिका बस्तीहरुमा पहिरो संरक्षण र पानीको मुहान पुनर-भरण कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	पालिका	अनुमानित	१०,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
२	मेलाम्ची खानेपानी योजना (बाध) तलका बस्तिहरु संरक्षण, पोखरी तथा तालहरु निर्माण	जल तथा उर्जा	पालिका	अनुमानित	१०,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
३	हेलम्बु ग्रेट ट्रेल निर्माण	पर्यटन	वडा नं. १, २ र ६	अनुमानित	४,००,००,००,०००		८०,००,००,०००		८०,००,००,०००		८०,००,००,०००		८०,००,००,०००		८०,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी
४	खडेरी समस्यासँग जुध्न, विभिन्न खोला देखि पानीतानी ५००० मी माथि पुऱ्याउने र कृतिमहिँउ निर्माण कार्यक्रम	जल तथा उर्जा	हेलम्बु गाउँपालिका	अनुमानित	१०,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००		२,००,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय

५	विपद् तयारीका लागि सबै वडामा हेलिपेड निर्माण	विपद	हेलम्बु गाउँपालिका	स्थान	१,०५,००,०००	२	३०,००,०००	१	१५,००,०००	२	३०,००,०००	१	१५,००,०००	१	१५,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
६	हरेक वडामा विपद् पूर्व तयारी केन्द्र स्थापना	विपद	हेलम्बु गाउँपालिका	वडा	२,८०,००,०००	१	४०,००,०००	१	४०,००,०००	१	४०,००,०००	२	८०,००,०००	२	८०,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
७	मानबबन्य जन्तु द्वन्द कम गर्दै, जीविकोपार्जन सहयोग तथा झाडी युक्त जमिनल(ई अर्गानिक चिया वगान निर्माण, जडिबुटी उद्यान, टिमुर खेती इत्यादी सहयोग कार्यक्रम	जीविको पार्जन	हेलम्बु गाउँपालिका	अनुमानित	५,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
८	जलवायु अध्यन केन्द्र स्थापना		हेलम्बु गाउँपालिका	अनुमानित	१०,००,००,०००		२,००,००,०००		२,००,००,०००		२,००,००,०००		२,००,००,०००		२,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
९	बनस्पति अध्यन केन्द्र स्थापना			अनुमानित	४०,००,०००				१०,००,०००		१०,००,०००		१०,००,०००		१०,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय

१०	उच्च उचाइमा तालीम प्रशिक्षण केन्द्र स्थापना			अनुमानित	५,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००		१,००,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
११	गा.पा. भित्र रहेका सम्पूर्ण खोला र खोल्साहरुमा प्राकृतिक रुपमा ठाउँ ठाउँमा पोखरी निर्माण गर्ने			अनुमानित	२५,००,००,०००		५,००,००,०००		५,००,००,०००		५,००,००,०००		५,००,००,०००		५,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
१२	असुरक्षित (जोखिम) विद्यालयहरूलाई मर्ज गरी एउटा सिकाई केन्द्र निर्माण गर्ने (क. भुमेश्वरी मा.वि., सरस्वती मा.वि. र महेन्द्र मा.वि. ख. मनिकण्ठेश्वरी आ.वि., हरिसिद्धि आ.वि. र महेन्द्र आ.वि.			अनुमानित	५०,००,००,०००		२५,००,००,०००		२५,००,००,०००							संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
१३	हाल संचालनमा रहेको प्राविधिक (९-१२) धार तर्फको शिक्षा पश्चात हेलम्बु बोधिसत्व विद्य(ालयमा Civil Engineer तथा कम्प्युटर इन्जिनियरिङ शिक्षणको लागि भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने			अनुमानित	८०,००,००,०००				४०,००,००,०००		४०,००,००,०००					संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय

१४	भेयुल गुप्त भुमि पर्यटन मार्ग निर्माण गर्ने (हेलम्बु-पाचपोखरी-जुगल-भैरवकुण्ड)			अनुमानित	५०,००,००,०००		१०,००,००,०००		१०,००,००,०००		१०,००,००,०००		१०,००,००,०००		१०,००,००,०००	संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
१५	हेलम्बु वुद्धिष्ट विश्वविद्य(लय निर्माण			अनुमानित	१,००,००,००,०००				५०,००,००,०००		५०,००,००,०००					संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, मेलाम्ची खानेपानी योजना र अन्य सरोकारवाला निकाय
				जम्मा	४७,१९,२५,००,०००		९,२२,७०,००,०००		१०,१२,६५,००,०००		९८,७८,००,०००		८,९५,०५,००,०००		८,९८,०५,००,०००	

अनुसूची ४: वडास्तरको बाढी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन

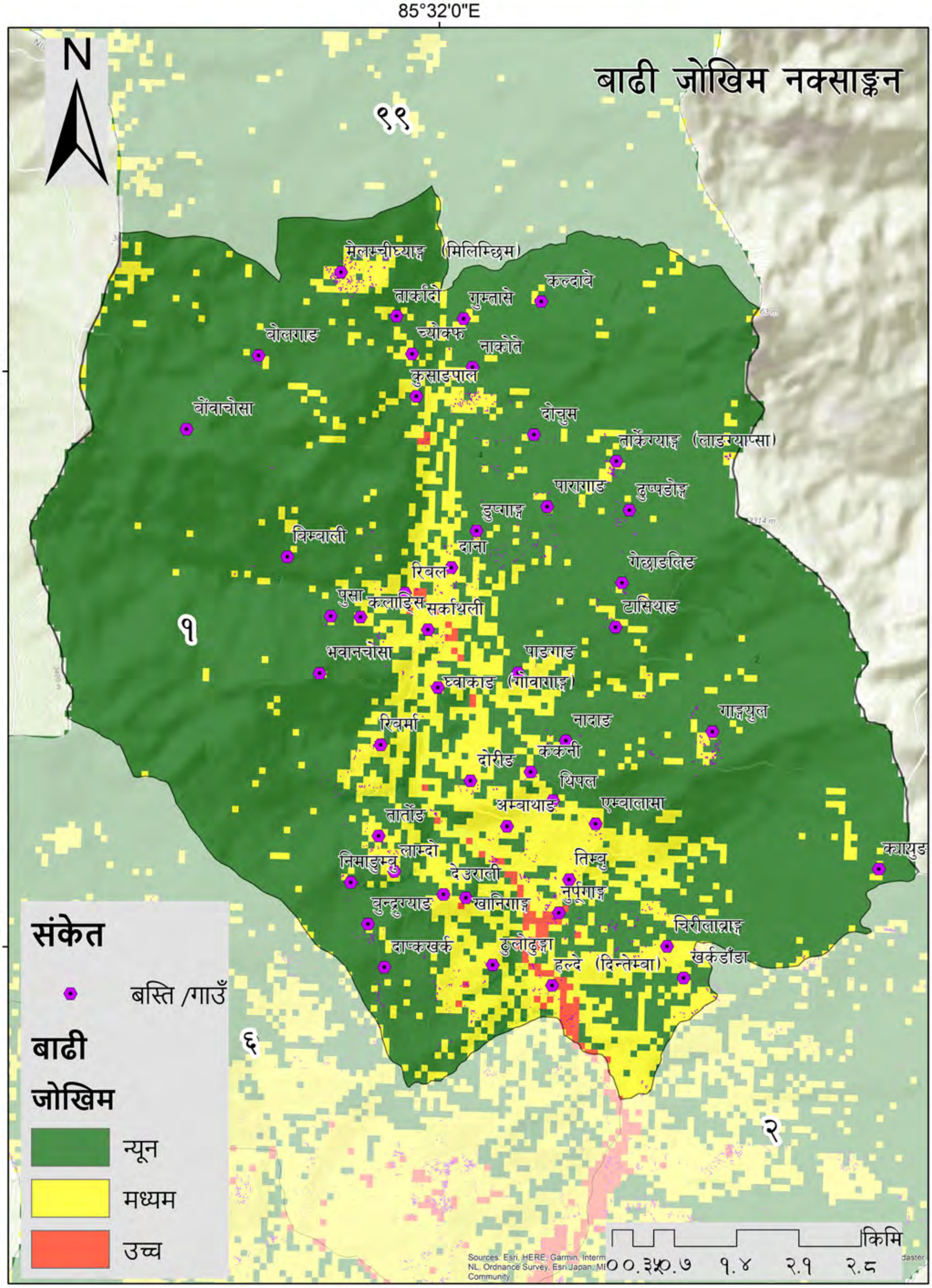

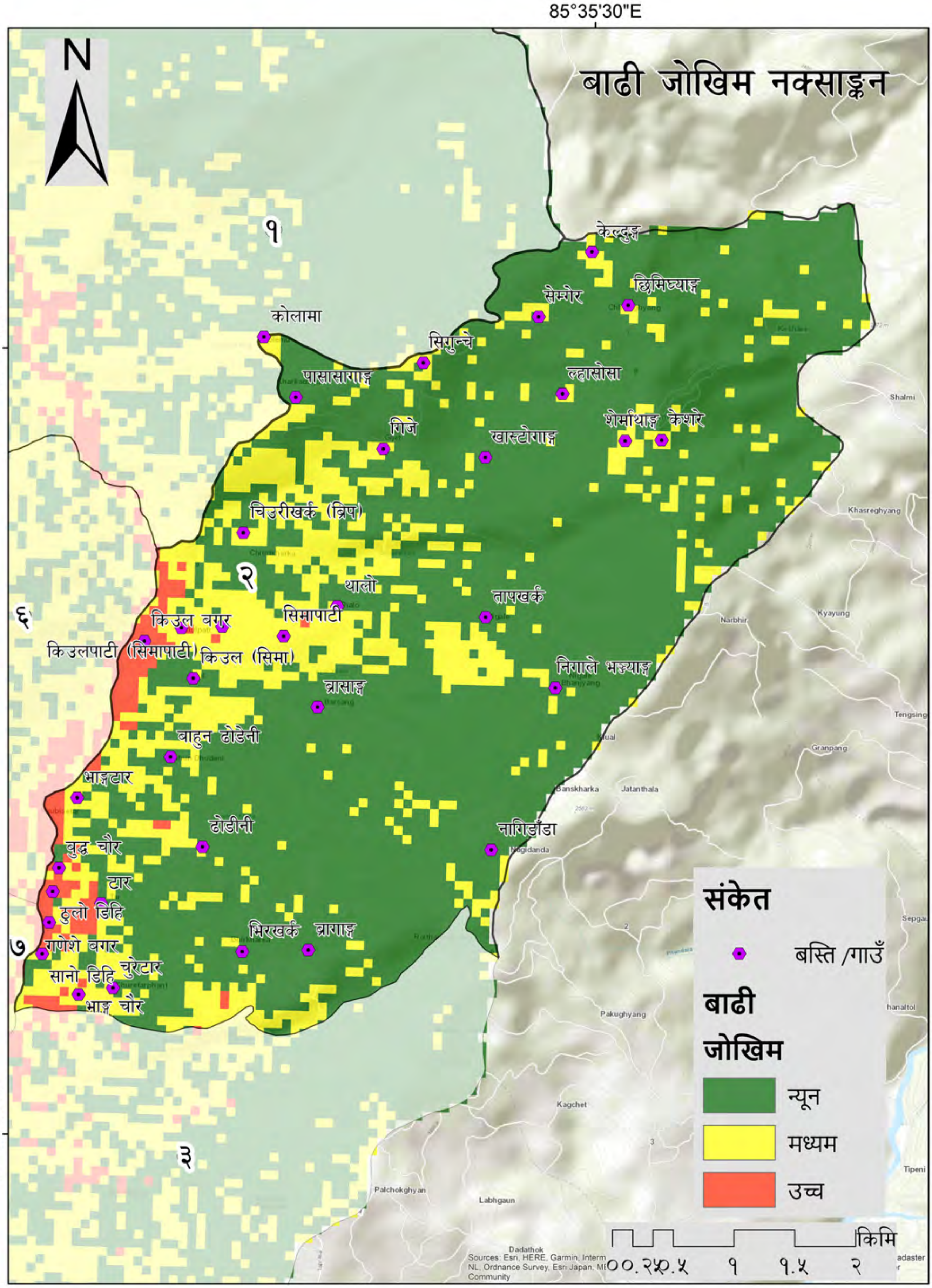
बाढी जोखिम नक्साङ्कन
85°35'30"E
27°57'0"N
27°53'30"N
N
१
२
३
६
७
केल्दुङ
छिमिघ्याङ्ग
सेम्गेर
कोलामा
सिगुन्चे
पासासाराङ्ग
ल्हासोसा
गिजे
खास्टोगाङ्ग
शेर्माथाङ्ग
केशरे
चिउरीखर्क (व्रिप)
थालो
तापखर्क
सिमापाटी
किउल बगर
किउलपाटी (सिमापाटी)
किउल (सिमा)
निगाले भञ्ज्याङ्ग
व्रासाङ्ग
वाहुन ढोडेनी
भाङ्गटार
ढोडीनी
नागिडाँडा
बुद्ध चौर
टार
ठुलो डिहि
गणेशे बगर
भिरखर्क
व्रागाङ्ग
सानो डिहि
चुरेटार
भाङ्ग चौर
संकेत
बस्ति /गाउँ
बाढी जोखिम
न्यून
मध्यम
उच्च
००.२५०.५ १ १.५ २ किमि
Sources: Esri, HERE, Garmin, Interm
NL, Ordnance Survey, Esri Japan, M
Community

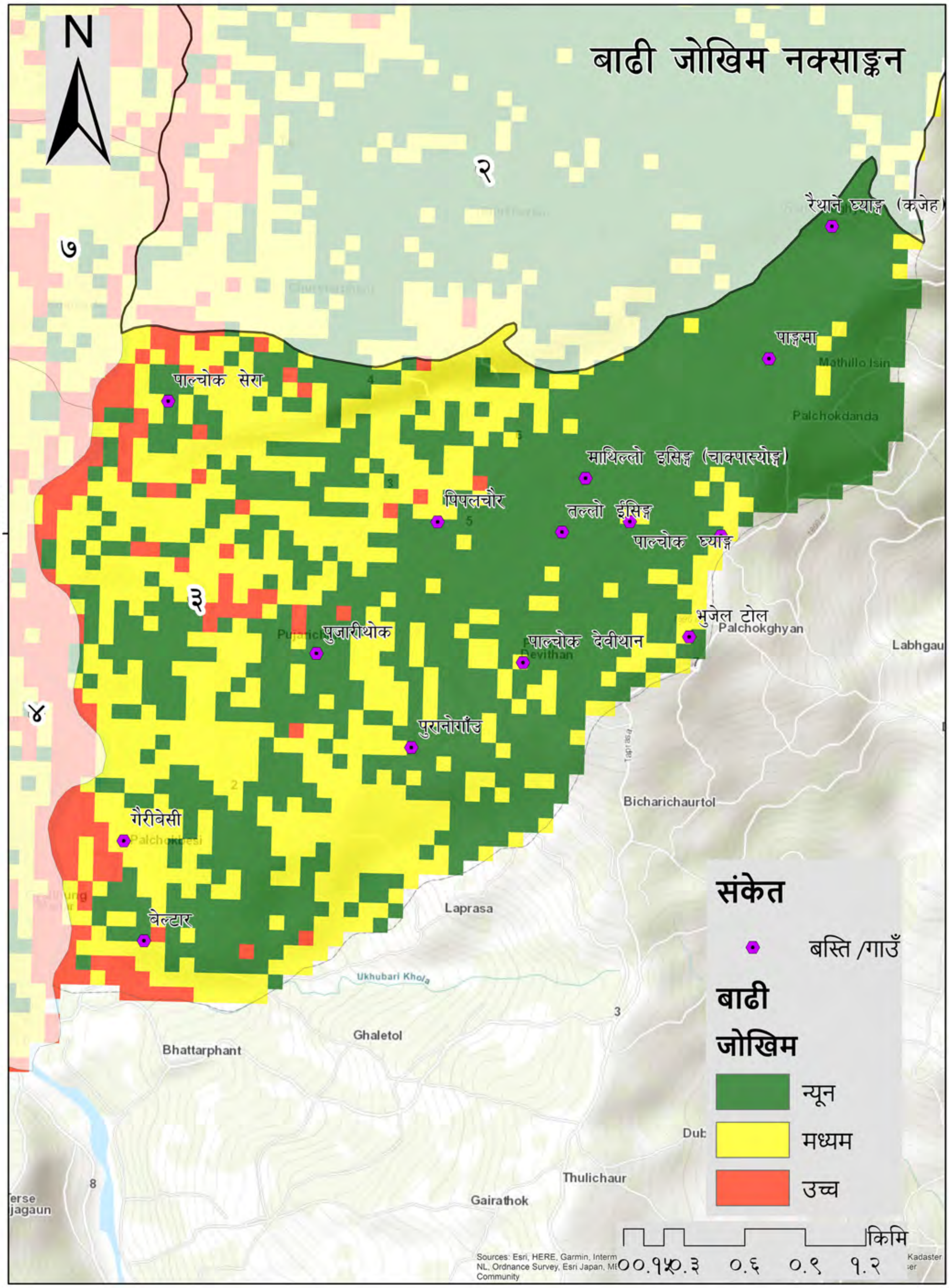
बाढी जोखिम नक्साङ्कन
N
२
७
३
४
27°53'30"N
रैथाने घ्याङ्ग (कजेह)
पाङ्गमा
Mathillo Isin
Palchokdanda
माथिल्लो इसिङ्ग (चाकपास्योङ्ग)
पिपलचौर
तल्लो ईसिङ्ग
पाल्चोक घ्याङ्ग
पाल्चोक सेरा
भुजेल टोल
Palchokghyan
Labhgau
पुजारीथोक
पाल्चोक देवीथान
Devithan
पुरानोगाँउ
Bicharichaurtol
गैरीबेसी
वेल्टार
Laprasa
Ukhubari Khola
Ghaletol
Bhattarphant
Thulichaur
Gairathok
संकेत
बस्ति /गाउँ
बाढी जोखिम
न्यून
मध्यम
उच्च
किमि
०० .१५० .३ ०.६ ०.९ १.२
Sources: Esri, HERE, Garmin, Intermap, NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Community

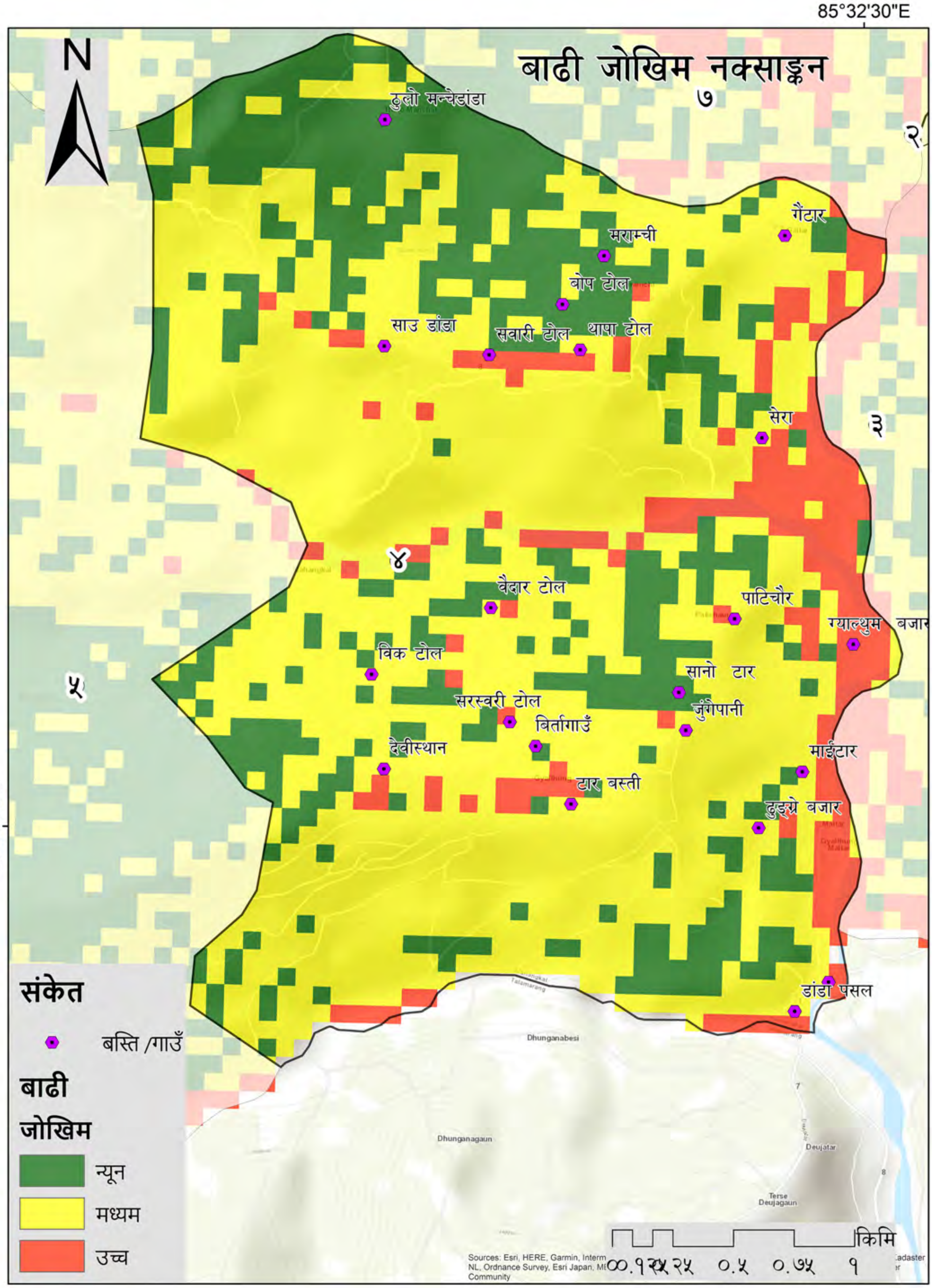
बाढी जोखिम नक्साङ्कन
85°32'30"E
27°52'30"N
N
ठुलो मन्चेडांडा
मराम्ची
गैंटार
बोप टोल
साउ डांडा
सवारी टोल
थापा टोल
सेरा
वैदार टोल
पाटिचौर
ग्याल्थुम बजार
विक टोल
सानो टार
सरस्वरी टोल
जुंगेपानी
विर्तागाउँ
देवीस्थान
माईटार
टार बस्ती
ढुङ्ग्रे बजार
डांडा पसल
७
२
३
४
५
संकेत
बस्ति /गाउँ
बाढी
जोखिम
न्यून
मध्यम
उच्च
किमि
० ०.१२५ ०.२५ ०.५ ०.७५ १
Dhunganabesi
Dhunganagaun
Deujatar
Terse Deujagaun

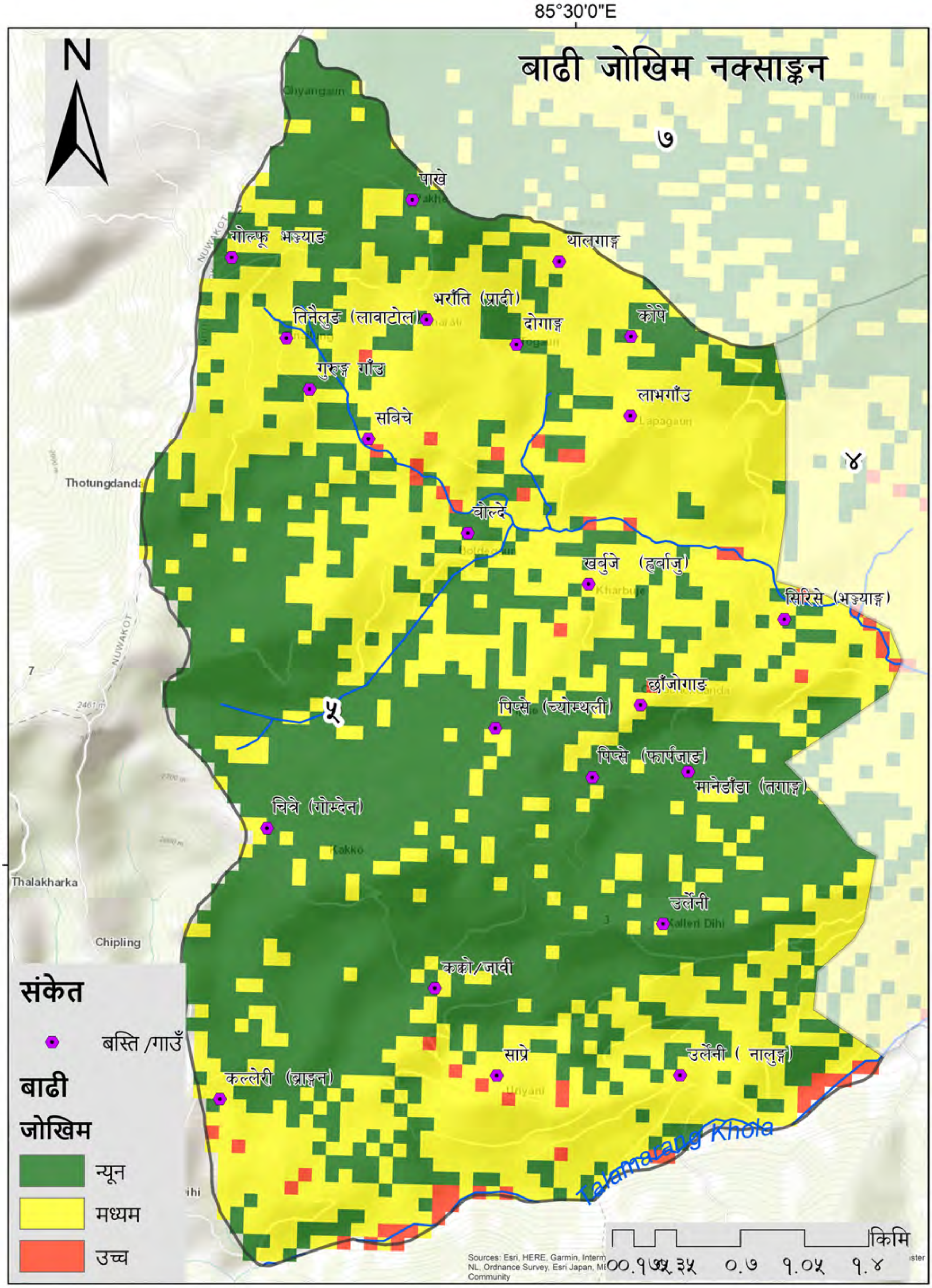
85°30'0"E
27°52'30"N
बाढी जोखिम नक्साङ्कन
७
४
५
पाखे
गोल्फू भङ्याङ
थालगाङ्
भराँति (प्रादी)
तिनैलुङ (लावाटोल)
दोगाङ्
कोपे
गुरुङ गाँउ
सबिचे
लाभगाँउ
बौल्दे
खर्बुजे (हर्बाजु)
सिरिसे (भङ्याङ्ग)
छाँजोगाङ
पिप्से (च्योस्थली)
पिप्से (फार्पजाङ)
मानेडाँडा (तगाङ्)
चिरे (गोम्देन)
उर्लेनी
कक्को/जावी
साप्रे
उर्लेनी (नालुङ्)
कल्लेरी (व्राङ्गन)
Talamarang Khola
Thotungdanda
Thalakharka
Chipling
Kakko
संकेत
बस्ति /गाउँ
बाढी
जोखिम
न्यून
मध्यम
उच्च
किमि
०.१७५ ०.३५ ०.७ १.०५ १.४
Sources: Esri, HERE, Garmin, Interm
NL, Ordnance Survey, Esri Japan, M
Community

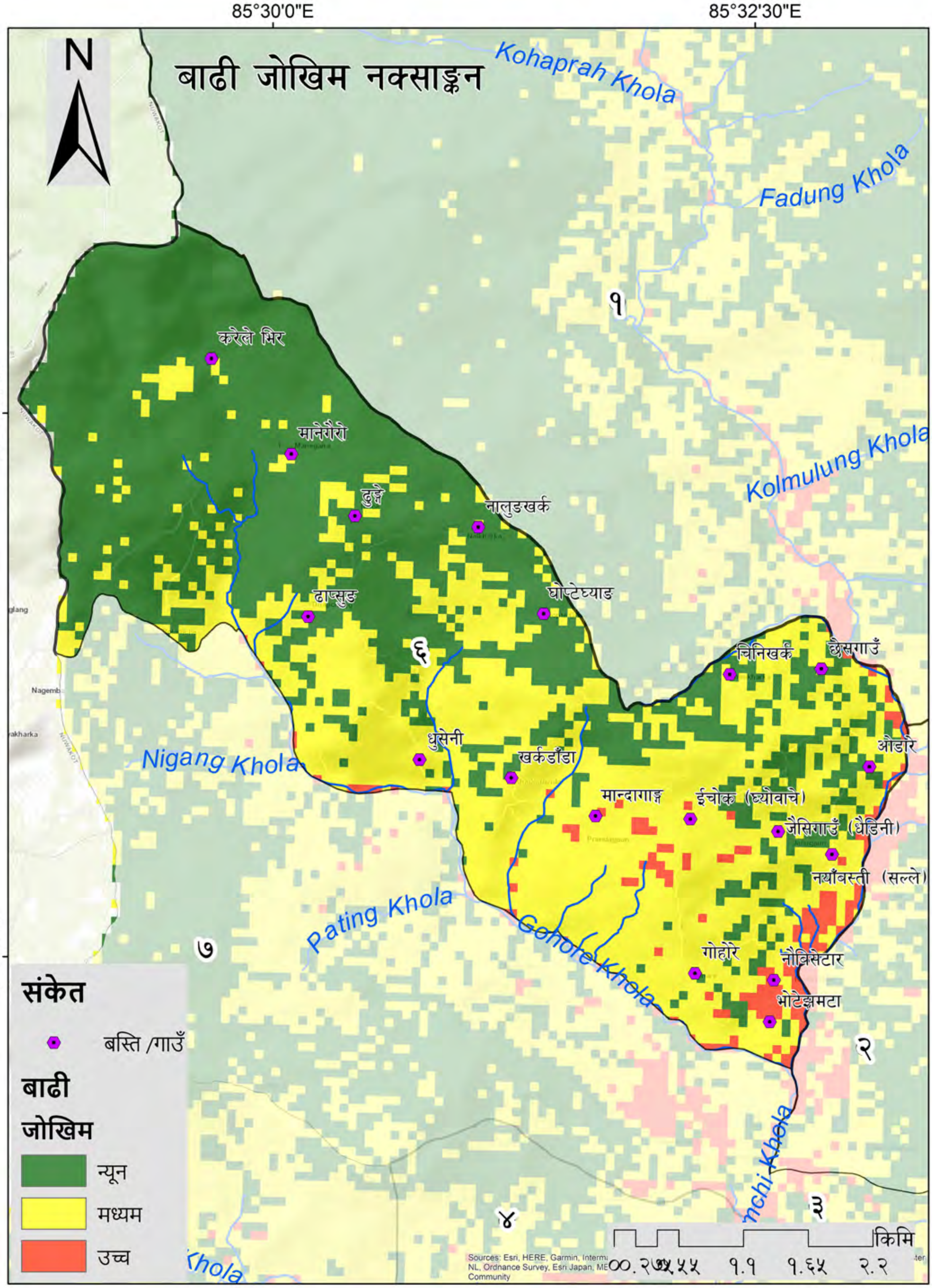
बाढी जोखिम नक्साङ्कन
N
85°30'0"E
85°32'30"E
27°57'30"N
27°55'0"N
Kohaprah Khola
Fadung Khola
Kolmulung Khola
Nigang Khola
Pating Khola
Gohore Khola
करेले भिर
मानेगैरो
दुङ्गे
नालुङखर्क
ढाप्सुङ
घोप्टेघ्याङ
चिनिखर्क
छेसगाउँ
धुसेनी
खर्कडाँडा
औडारे
मान्दागाङ्ग
ईचोक (घ्योवाचे)
जैसिगाउँ (धेडिनी)
नयाँबस्ती (सल्ले)
गोहोरे
नौबिसेटार
भोटेझमटा
१
२
३
४
६
७
संकेत
बस्ति /गाउँ
बाढी
जोखिम
न्यून
मध्यम
उच्च
किमि
Sources: Esri, HERE, Garmin, Intermap, NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Community

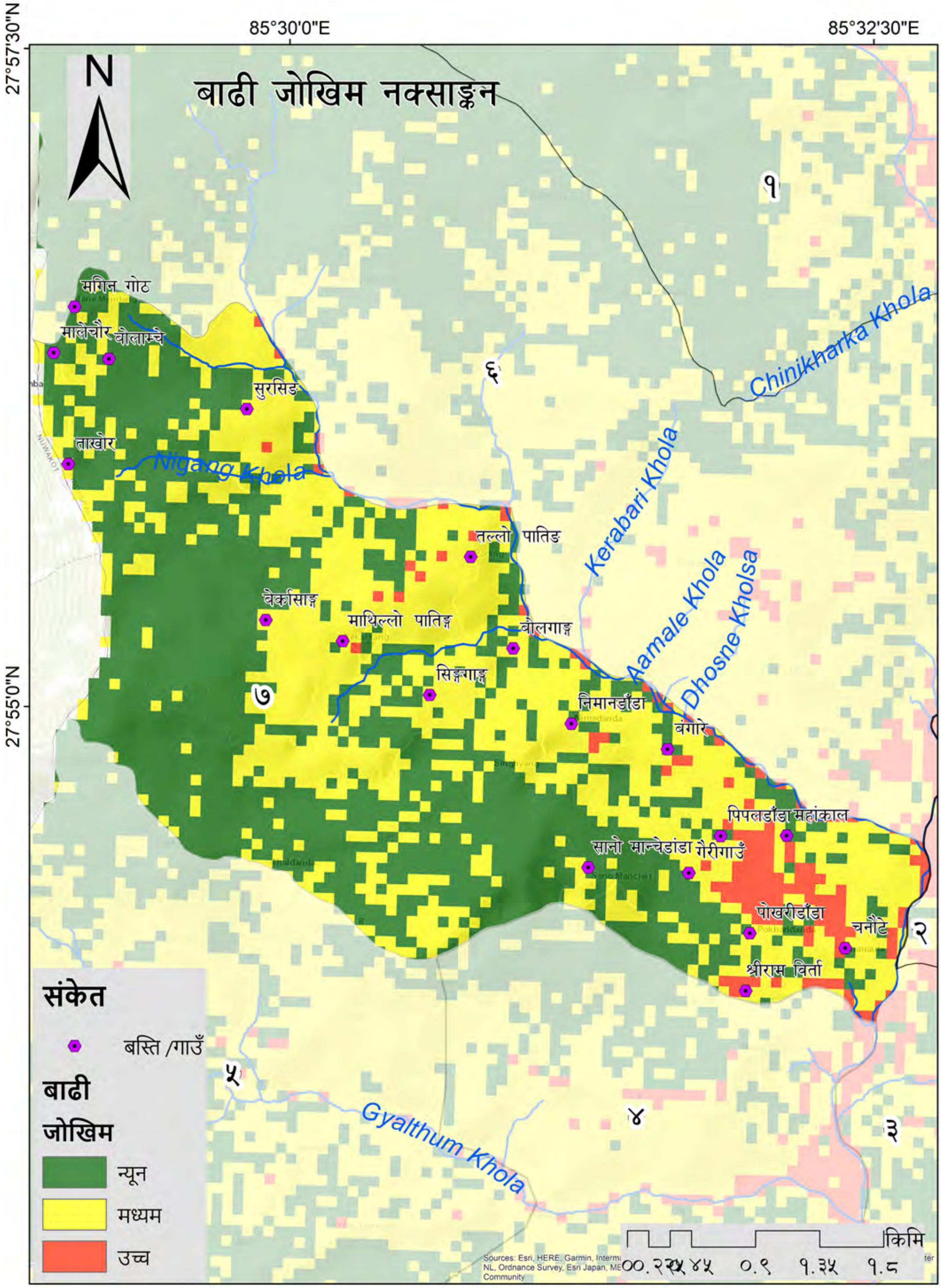

बाढी जोखिम नक्साङ्कन
N
85°30'0"E
85°32'30"E
27°57'30"N
27°55'0"N
मगिन गोठ
मालेचौर
बोलाम्चे
सुरसिङ
ताखोर
Nigang Khola
तल्लो पातिङ
बेर्कासाङ्ग
माथिल्लो पातिङ्ग
बोलगाङ्ग
सिङ्गगाङ्ग
निमानडाँडा
बंगारे
पिपलडाँडा
महांकाल
सानो मान्चेडांडा
गैरीगाउँ
पोखरीडाँडा
चनौटे
श्रीराम विर्ता
Kerabari Khola
Aamale Khola
Dhosne Kholsa
Chinikharka Khola
Gyalthum Khola
१
२
३
४
५
६
७
संकेत
बस्ति /गाउँ
बाढी जोखिम
न्यून
मध्यम
उच्च
किमि
०
०.२२५
०.४५
०.९
१.३५
१.८

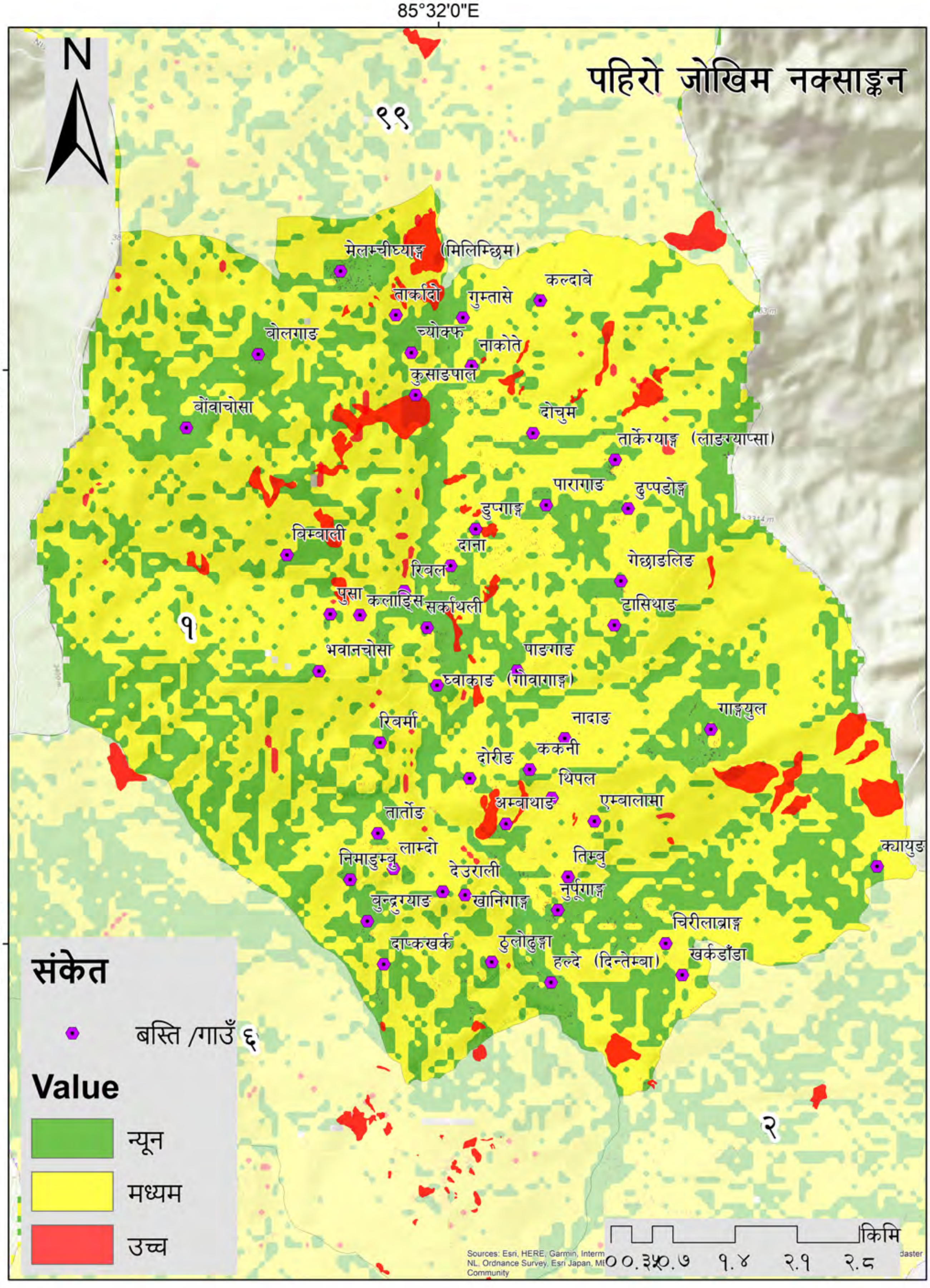

वडा न १ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

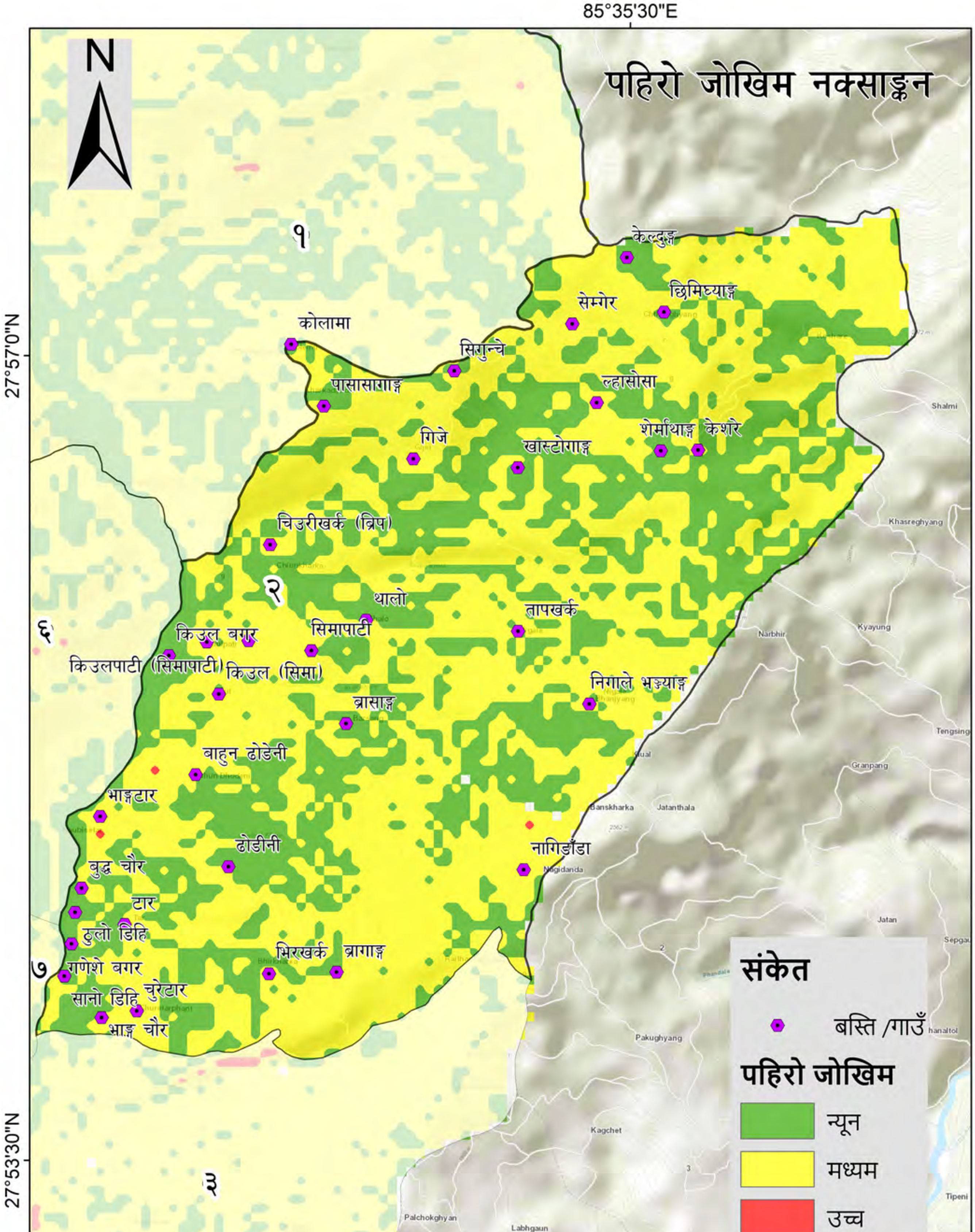

वडा न २ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

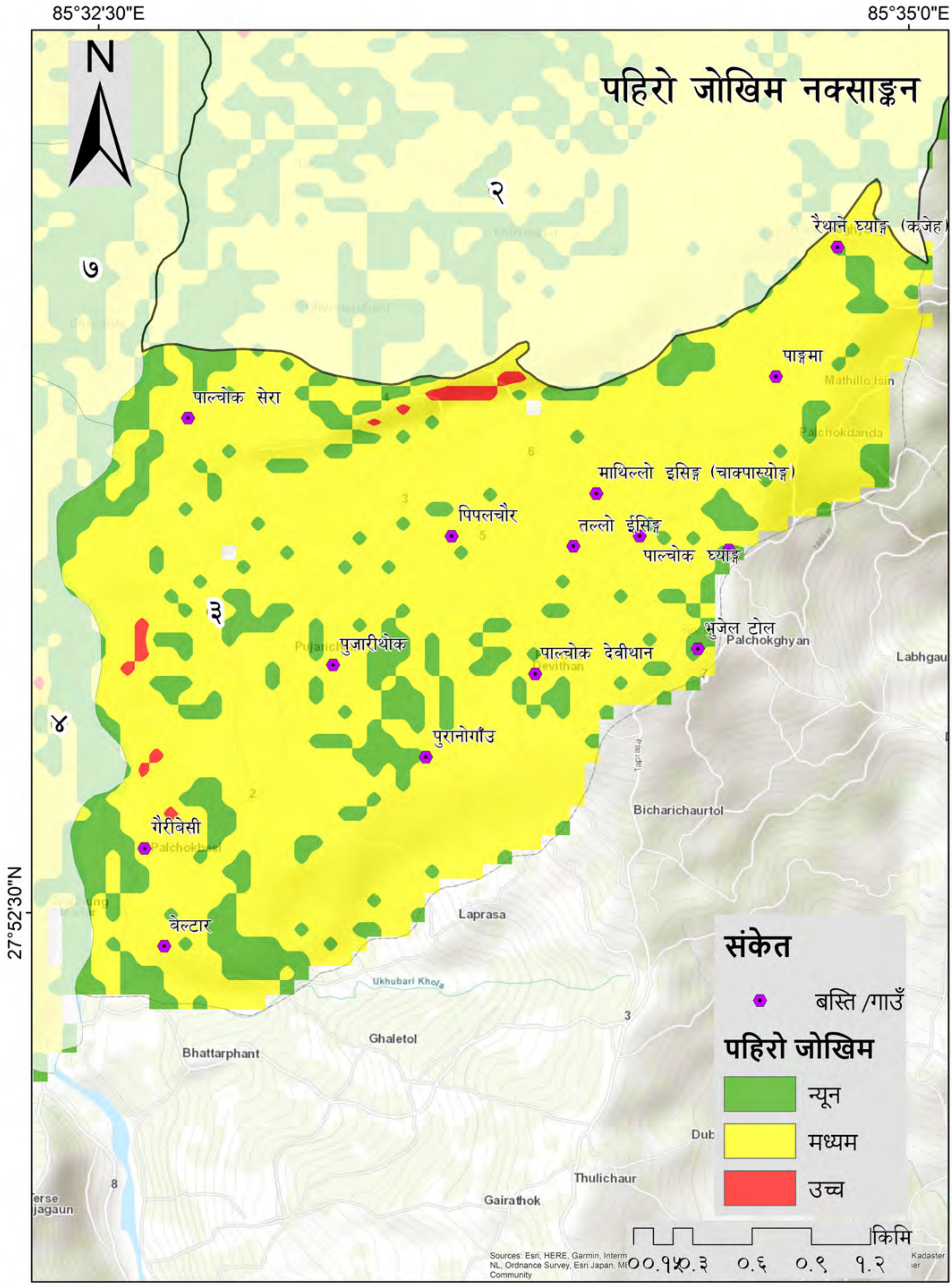

वडा न ३ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

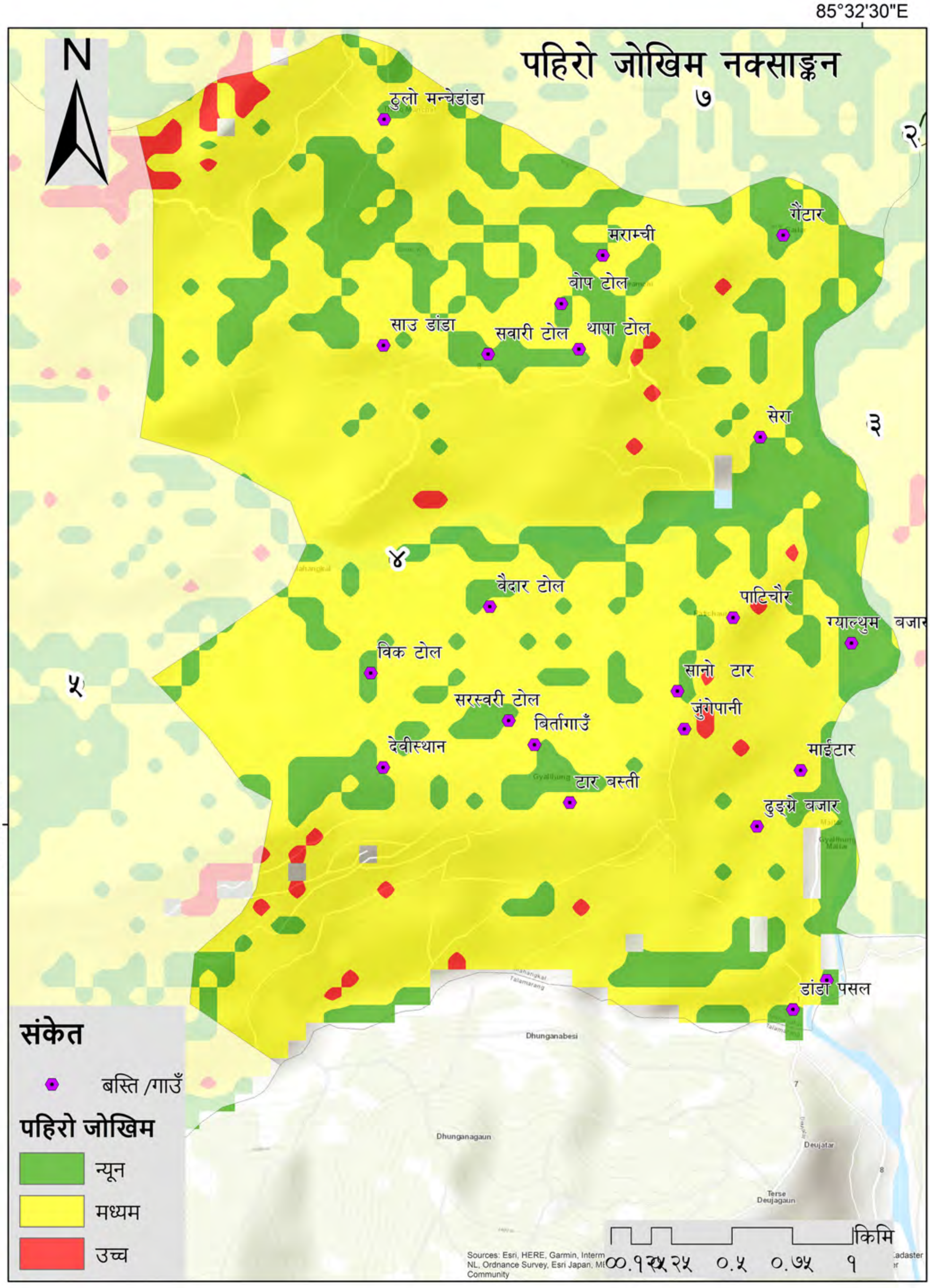

वडा न ४ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

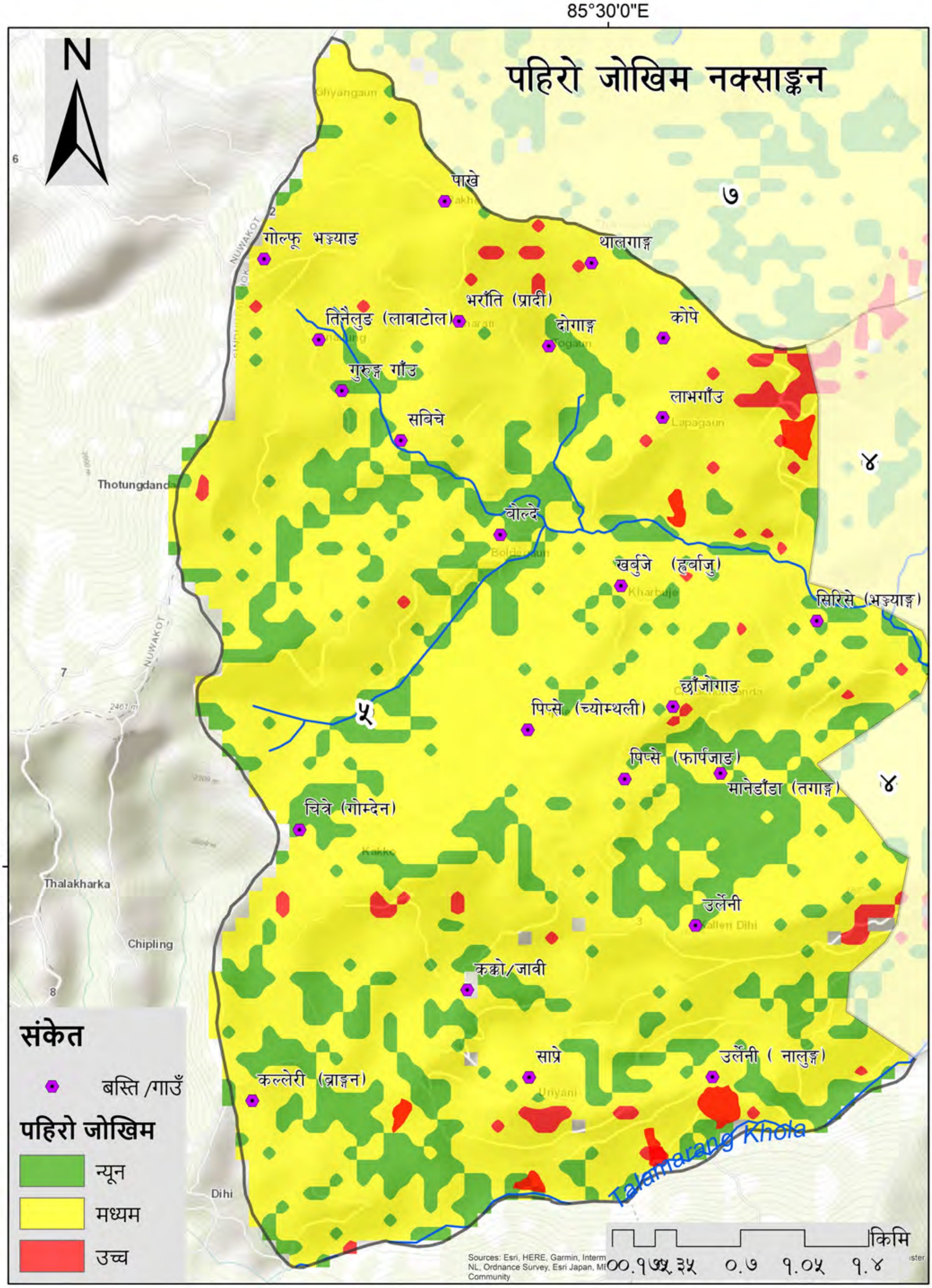

वडा न ५ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

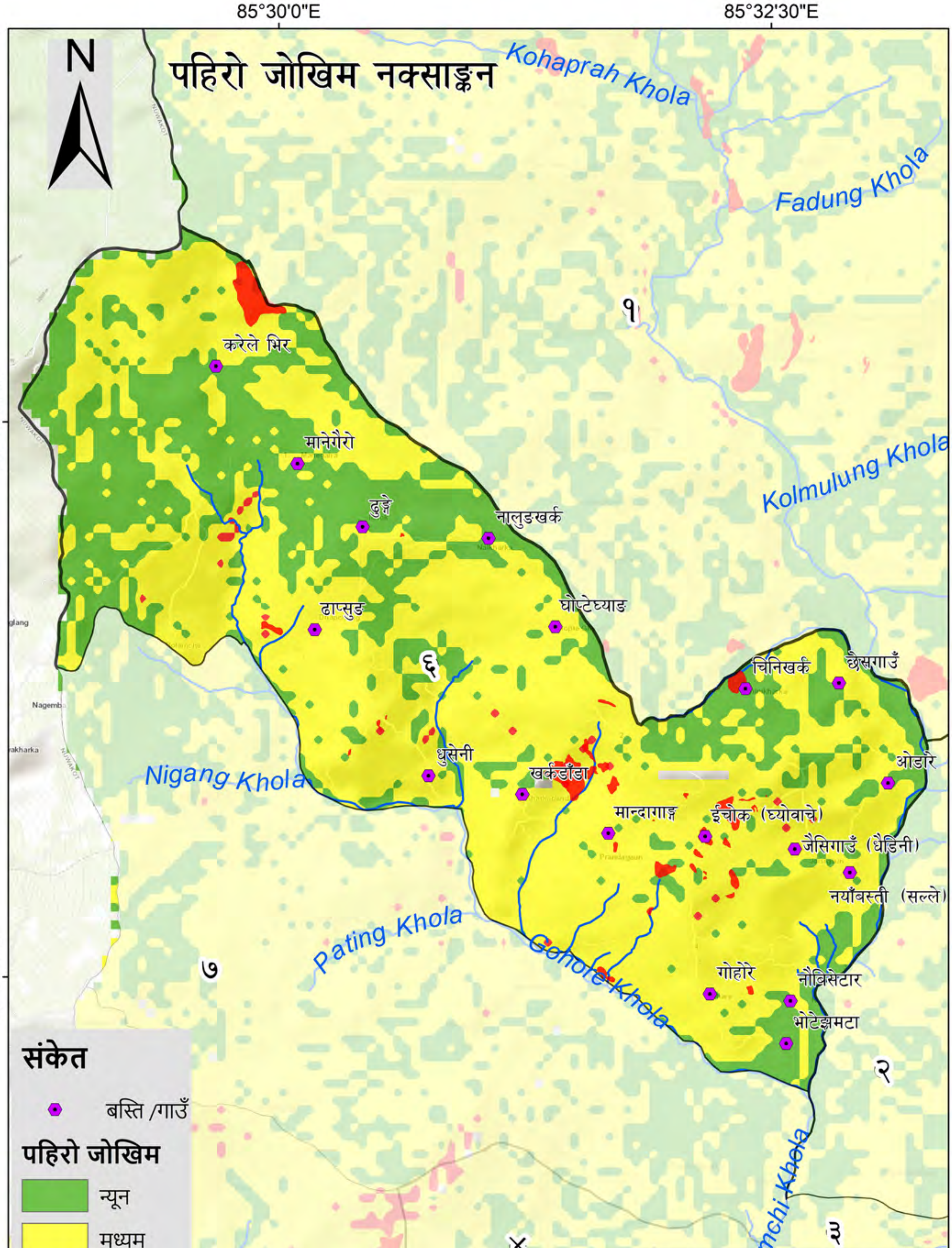

वडा न ६ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

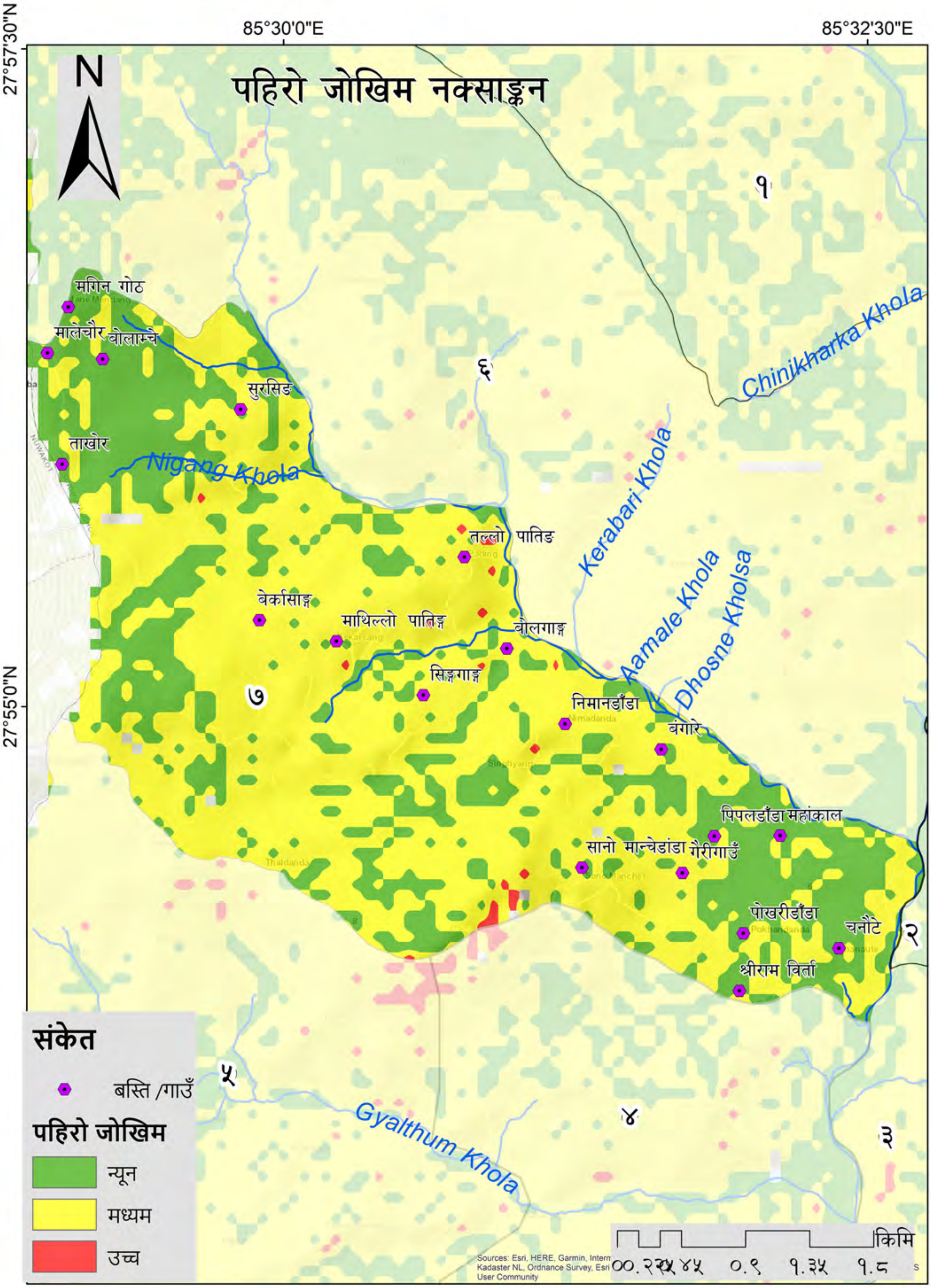

वडा न ७ को पहिरो जोखिम नक्शांकन

अनुसूची ६: वडास्तरको आगलागी जोखिम विश्लेषण नक्शांकन

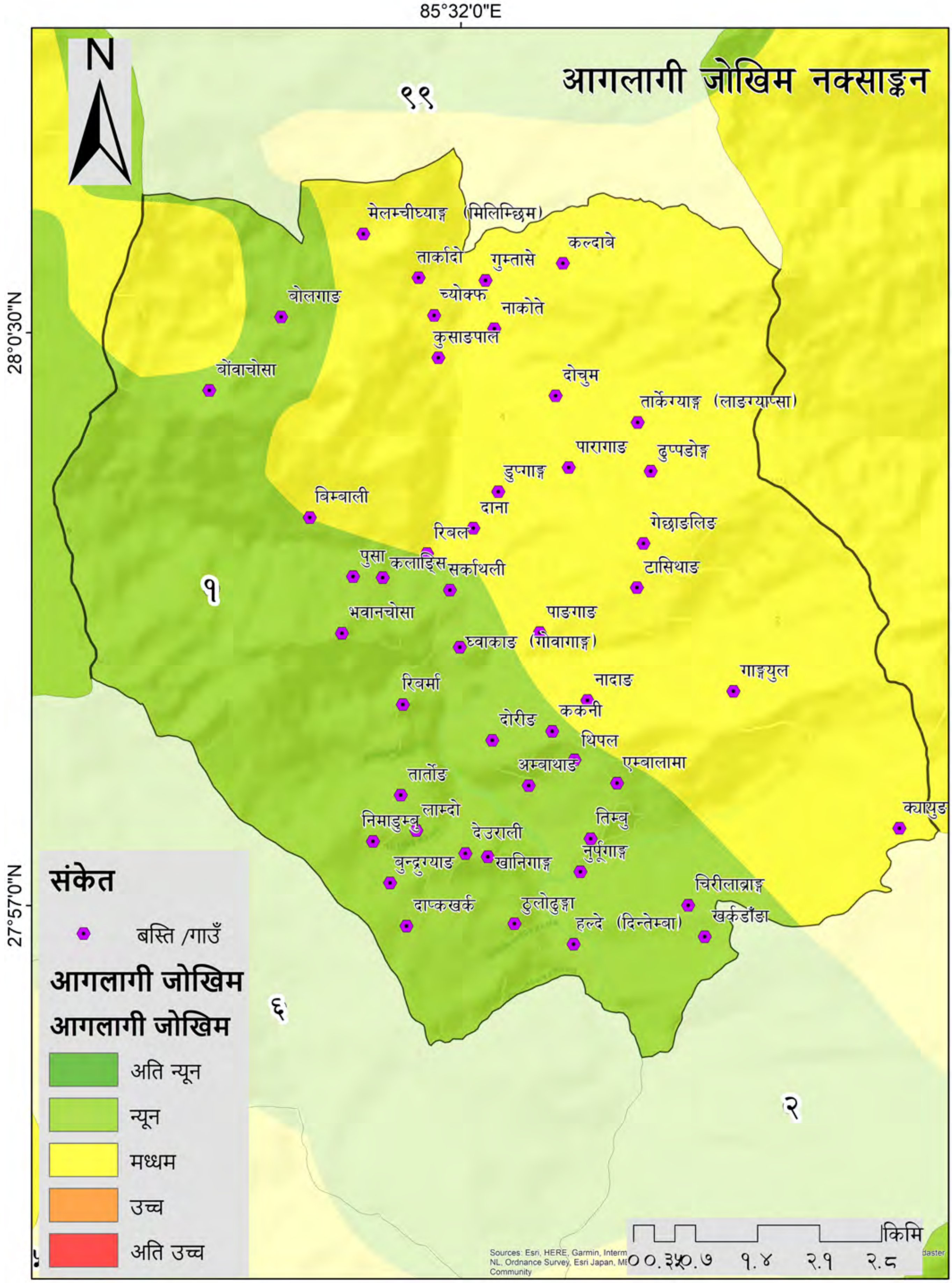

वडा न १ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

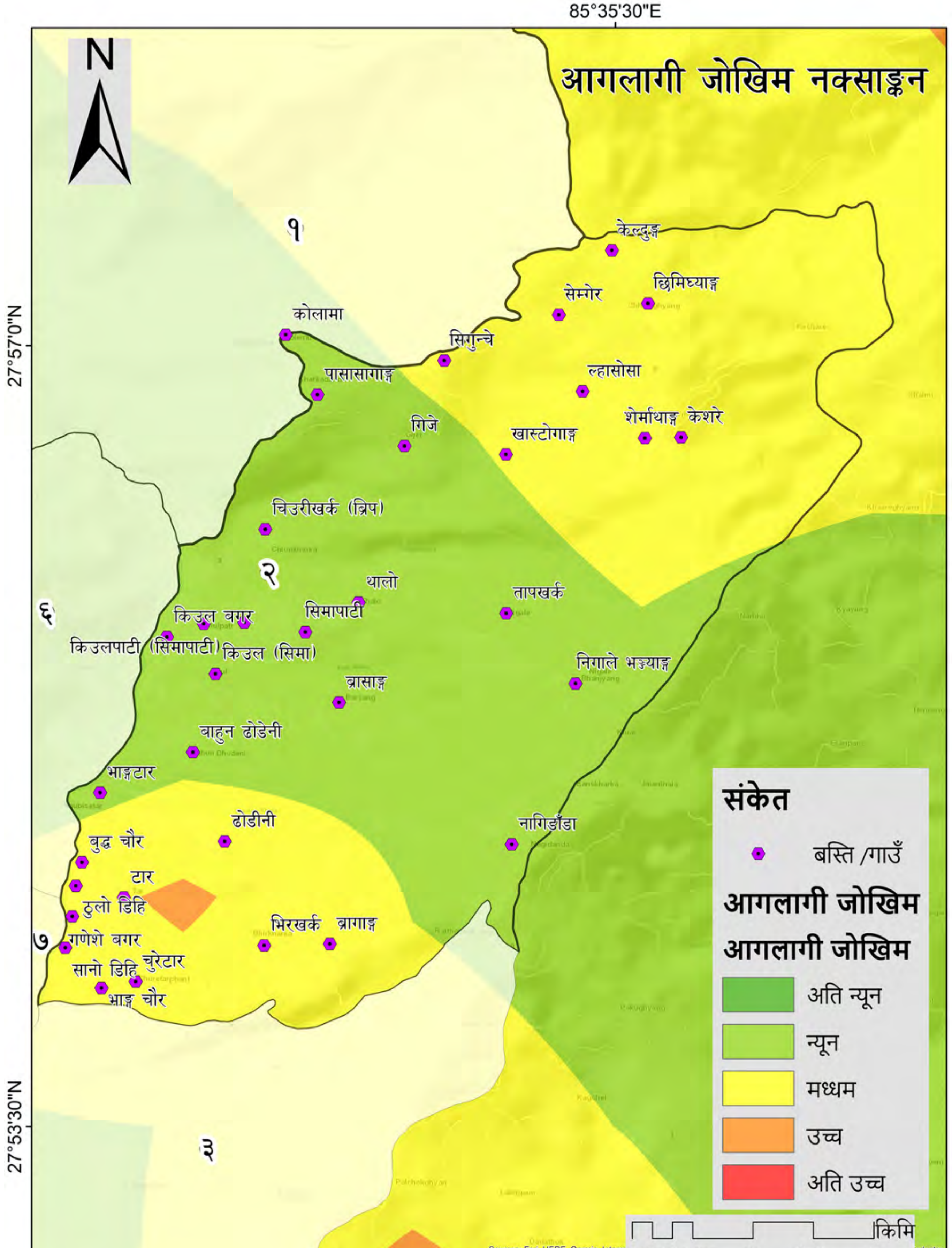

वडा न २ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

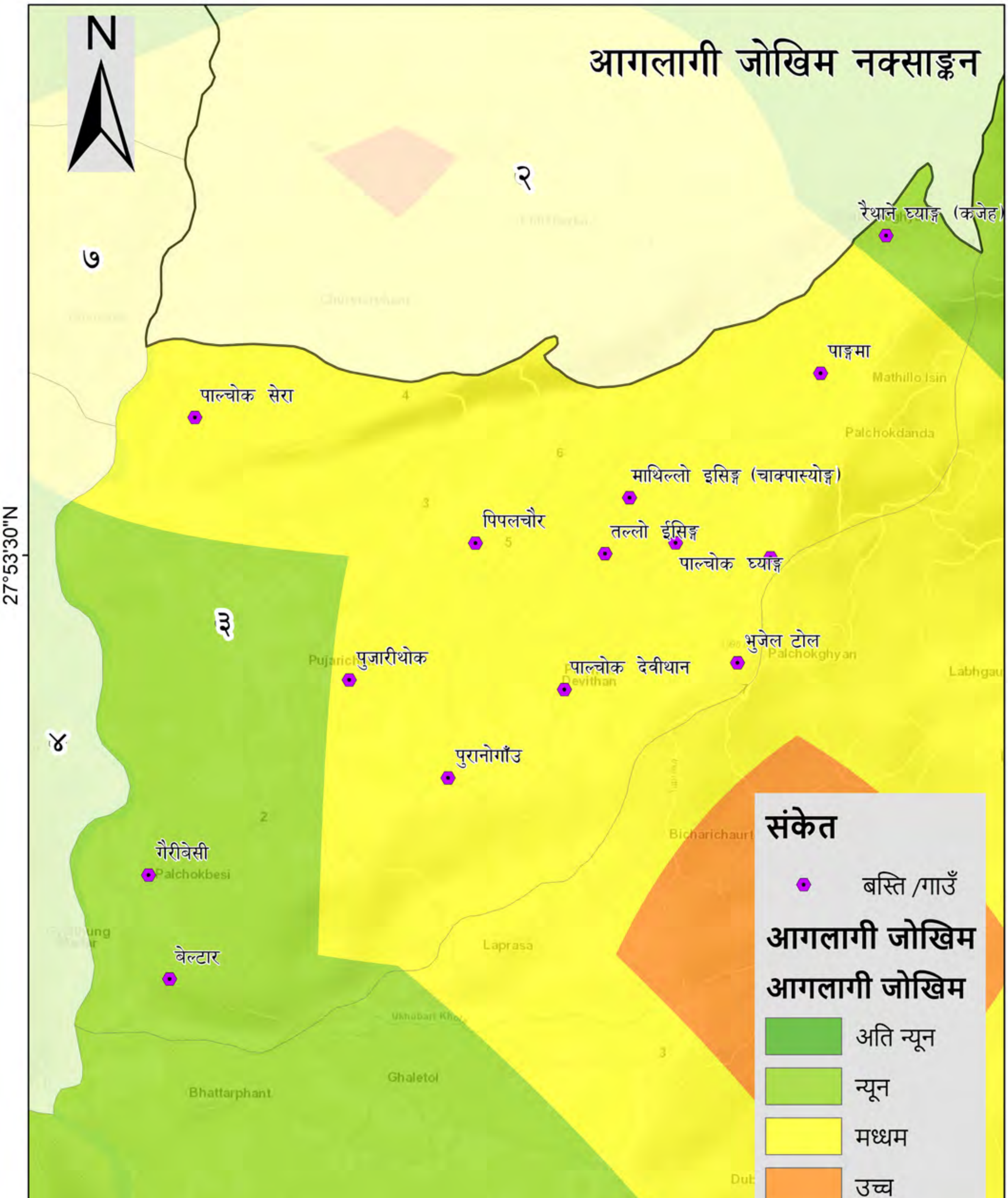

वडा न ३ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

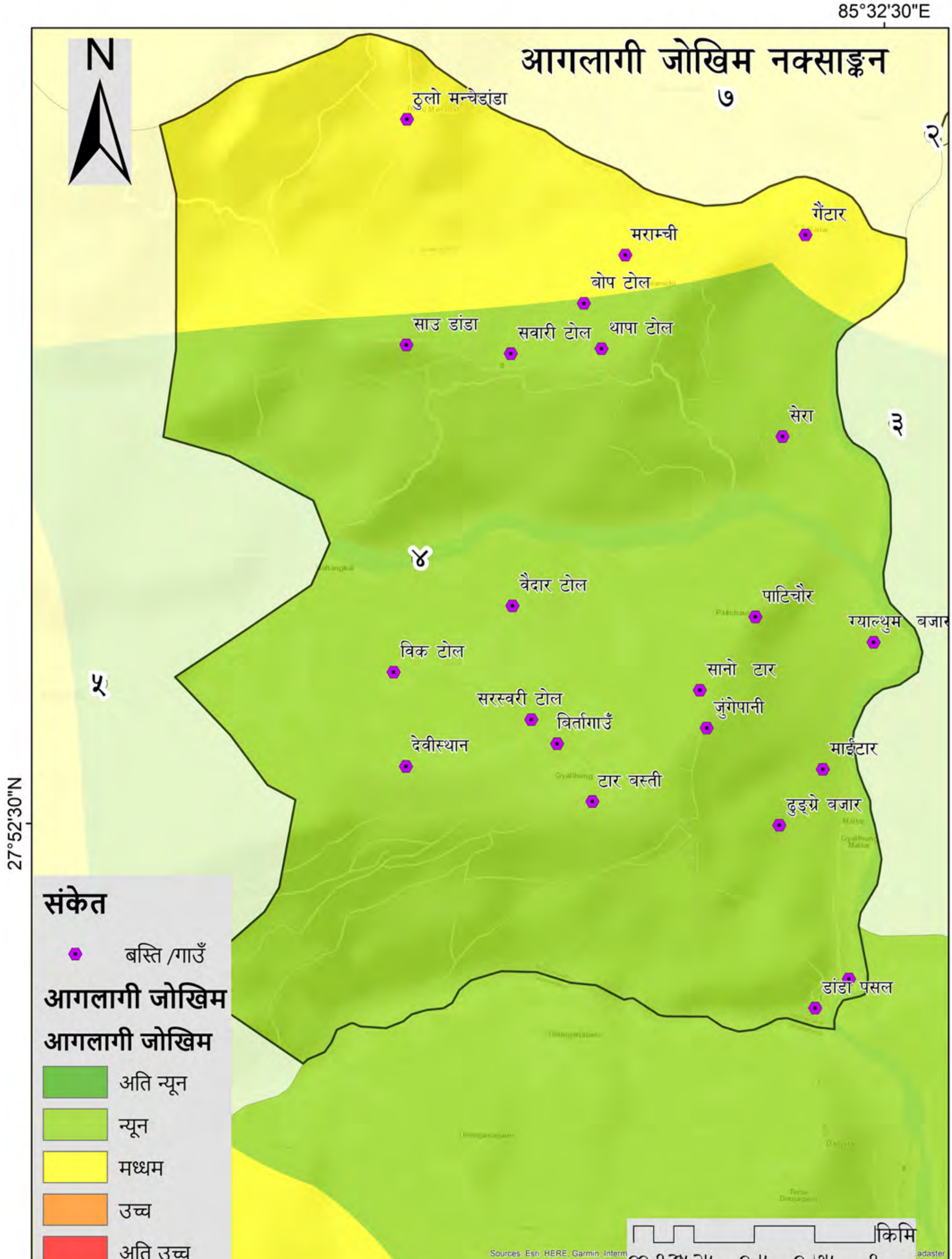

वडा न ४ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

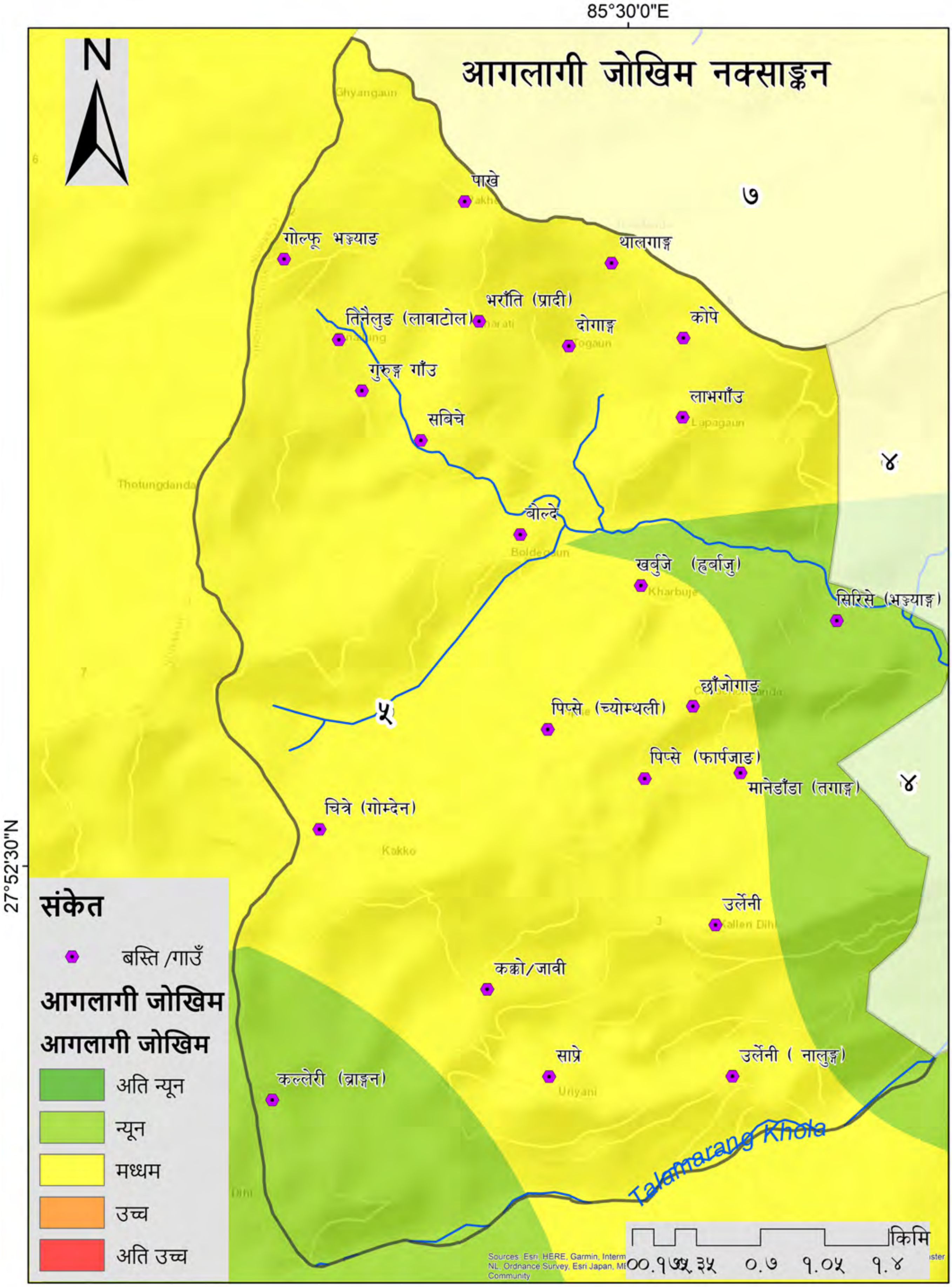

वडा न ५ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

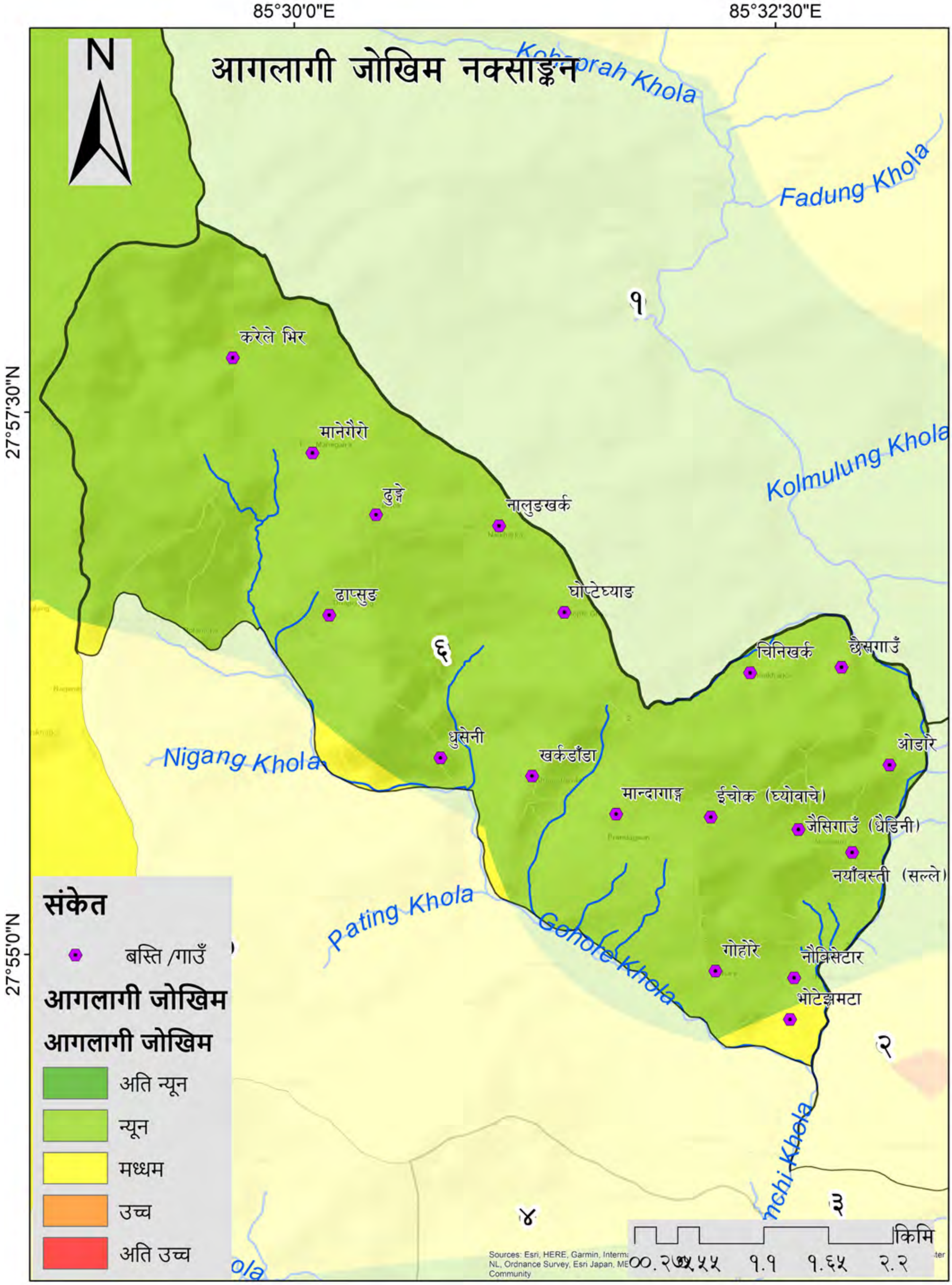

वडा न ६ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

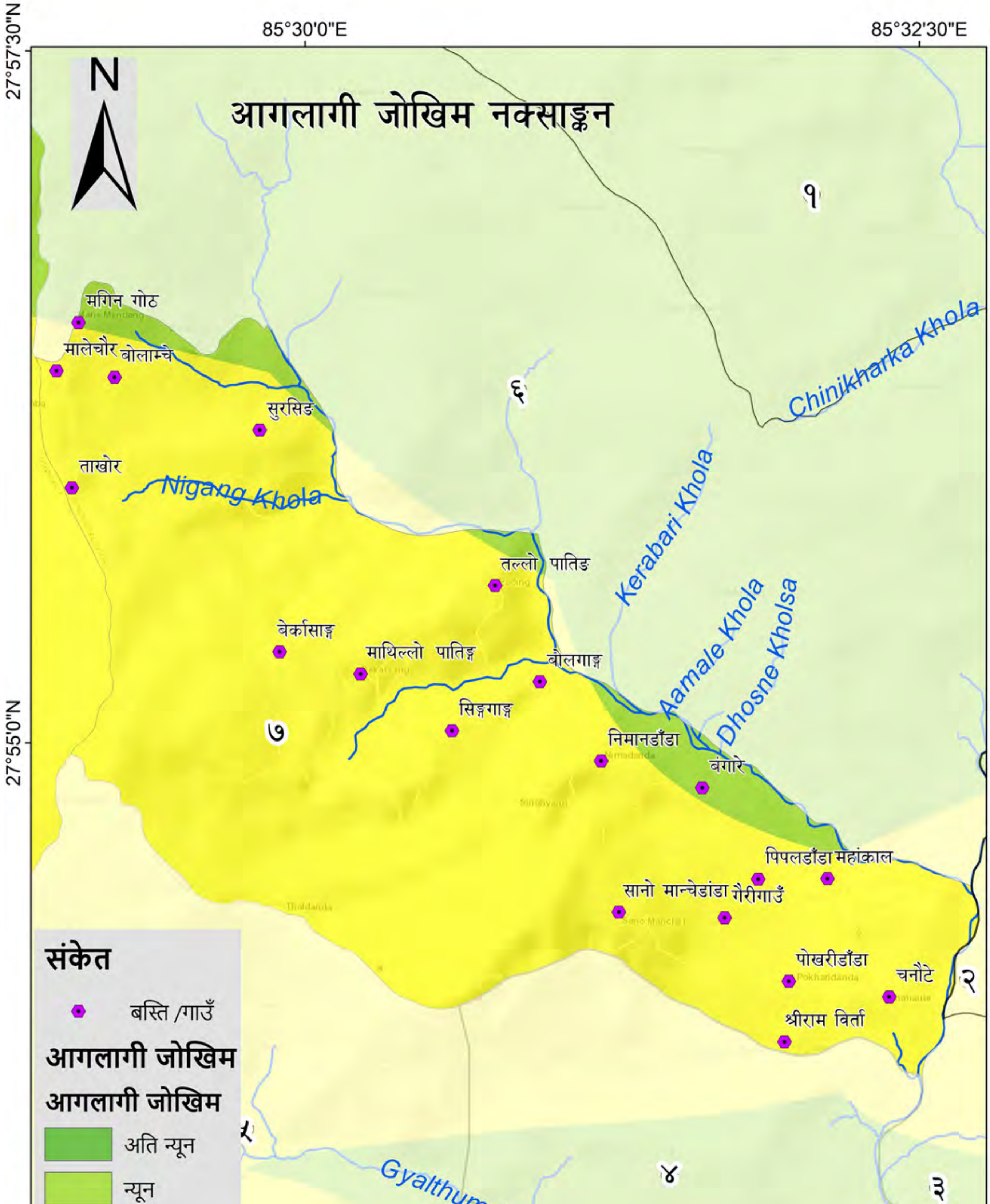

वडा न ७ को आगलागीको जोखिम नक्शांकन

सन्दर्भ सामग्री

राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६

स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना, २०७६

विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०

विपद् जोखिम न्यूनीकरण नीति, २०७५

हेलम्बु गाउँपालिका (२०७५) हेलम्बु गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण,

हेलम्बु गाउँपालिका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०८०

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४

राष्ट्रिय अनुकूलन योजना २०२१-२०५०

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना २०६८

केन्द्रिय तथांक विभाग (२०७८) राष्ट्रिय जनगणना

राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम, २०६६

सेन्डाइ कार्य ढाँचा २०१५-२०३०

हेलुम्बु गाउँपालिका

कार्यपालिका सदस्यहरु

निमा ग्याल्जेन ह्योल्मो
अध्यक्ष

अप्सरा लम्साल (लामिछाने)
उपाध्यक्ष

दावा ग्यालिजेन लामा(ह्योल्मो)
वडा अध्यक्ष-१

पेम्बा लामा (ह्योल्मो)
वडा अध्यक्ष-२

दिपक खड्का
वडा अध्यक्ष-३

बुद्धिमान तामाङ
वडा अध्यक्ष-४

दिप कुमार तामाङ
वडा अध्यक्ष-५

सन्च बहादुर तामाङ
वडा अध्यक्ष-६

निल बहादुर खड्का
वडा अध्यक्ष-७

छिरिङ लामा (ह्योल्मो)
कार्यपालिका सदस्य

मोति तामाङ
कार्यपालिका सदस्य

उर्केन लामा
कार्यपालिका सदस्य

चन्द्र कुमारी थापामगर
कार्यपालिका सदस्य

रिता बि.क.
कार्यपालिका सदस्य

सोमो लामा
कार्यपालिका सदस्य

कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया र चरणहरु

१ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि ।

२ संकटासन्नता जोखिम विश्लेषण तथा वस्तुगत विवरणको तयारी ।

३ जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरुको पहिचान ।

४ जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरुको स्थानीय योजनामा मूलप्रवाहिकरण ।

५ जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा ।

६ अनुगमन मूल्यांकनमा मूलप्रवाहिकरण ।

७ घरधूरी स्थानीय समूदाय र उपभोक्ता समूहमा जलवायु अनूकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरुको तर्जुमा तथा कार्यन्वयन ।